

Forslag til
den danske strategiske CAP-plan 2023-2027

den 11. november 2021

Indhold

1 Strategisk udtalelse	6
1.1 Hovedformål og ordninger	6
1.2 Ordningernes bidrag til de generelle målsætninger.....	7
1.3 Overordnede finansielle allokeringer	8
1.4 Sammenhæng mellem EU's generelle og specifikke målsætninger	8
2 Vurdering af behov og interventionsstrategi	10
2.1 Identificering af behov	10
2.1.1 Målsætning A: At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge forsyningsikkerhed på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.....	31
2.1.2 Målsætning B: At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering	36
2.1.3 Målsætning C: At forbedre landbrugernes position i værdikæden.....	37
2.1.4 Målsætning D: At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.....	39
2.1.5 Målsætning E: At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier	44
2.1.6 Målsætning F: At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber	49
2.1.7 Målsætning G: At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.....	54
2.1.8 Målsætning H: At fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbrug, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug.....	57
2.1.9 Målsætning I: At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.....	60
2.2 Tabel med kontekstindikatorer vedlægges som bilag	64
2.3 Resultatmål og milepæle for perioden 2023-2029	65
2.3.1 Oversigt over fastsatte resultatmål og milepæle.....	65
2.3.2 Planlagte støtteordninger og outputs med direkte link til resultatindikatorer	68
3. Strategiens sammenhængskraft	81
3.1 Oversigt over støtteordninger, der bidrager til at sikre en sammenhængende og integreret tilgang til risikostyring.....	81
3.2 Oversigt over miljø- og klimaarkitektur.....	82
3.2.1 En beskrivelse af det overordnede bidrag fra konditionalitet ift. specifikke miljø- og klimarelaterede mål	84
3.2.2 Oversigt over komplementaritet mellem konditionalitet og støtteordninger, der vedrører miljø-	

og klimarelaterede mål.	86
3.2.3 Forklaring af opfyldelse af øget ambitionsniveau for miljø- og klimarelaterede mål.....	93
3.2.4 Forklaring af, hvordan miljø- og klimastrukturen forventes at bidrage til allerede etablerede langsigtede nationale mål.	96
3.3 Oversigt over sektorrelaterede støtteordninger	99
3.3.1 Frugt og Grønt.....	99
3.3.2 Biavlsprodukter	100
3.4 Samspil mellem nationale og regionale støtteordninger	101
3.5 Konditionalitet.....	102
3.5.1 Klimaændringer og –tilpasning	102
4 Elementer fælles for flere støtteordninger.....	108
4.1 Definitioner og minimumskrav	108
4.1.1 Landbrugsaktivitet.....	108
4.1.2 Landbrugsareal	108
4.1.3 Støtteberettigede hektar	110
4.1.4 Aktiv landbruger.....	112
4.1.5 Ung landbruger.....	112
4.1.6 Mindstestørrelse for støtteberettigede arealer på en bedrift for at være berettiget til afkoblet direkte støtte	112
4.1.7 Andre definitioner	113
4.2 Elementer relateret til direkte betalinger	113
4.2.1 Beskrivelse af etablering af betalingsrettigheder	113
4.2.2 Reduktion af direkte betalinger	114
4.2.3 Beslutning om betalingsrettigheder og begrundelse herfor.....	114
4.3 Teknisk bistand.....	114
4.3.1. Formål	114
4.3.2 Omfang og indikativ planlægning af aktiviteter.....	114
4.3.3 Støttmodtagere.....	114
4.4 CAP-netværk.....	116
4.4.1 Overblik og formål med det nationale CAP-netværk, herunder aktiviteter til at støtte det europæiske innovationspartnerskabs vidensdeling inden for AKIS.....	116
4.4.2 Organisering	117
4.5 Koordinering, afgrænsning og komplementariteter mellem ELFUL og andre EU-midler, der er aktive i landdistrikter.....	118
4.6 Finansielle instrumenter	120
4.7 Fælles elementer for støtteordninger til landdistriktsudvikling	121
4.7.1 Oversigt over ikke-støtteberettigede investeringer.....	121

4.7.2 Definition af landdistrikter og anvendelighed.....	121
4.7.3 Supplerende elementer	122
5 Støtteordninger for direkte betalinger, markedsordninger og støtteordninger for landdistriktsudvikling specificeret i strategien.....	124
5.1 Støtteordninger for direkte betalinger	124
5.1.1 Basisindkomststøtte (BISS).....	124
5.1.2 Slagtepræmie	128
5.1.3 Ko-præmie.....	132
5.1.4 Stivelseskartofler	136
5.1.5 Eco-scheme for økologisk arealstøtte.....	140
5.1.6 Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs	152
5.1.7 Eco-scheme for ekstensivering med slæt	158
5.1.8 Eco-scheme for planter.....	164
5.1.9 Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed	169
5.1.10 Eco-scheme for ny reguleringsmodel.....	176
5.2 Markedsordninger	182
5.2.1 Producentorganisationer for frugt og grønt	182
5.2.2 Biavlsprodukter	189
5.3 Støtteordninger for landdistriktsudvikling	200
5.3.1 N2000 pleje af græs- og naturarealer	200
5.3.2 Engangskompensation.....	213
5.3.3 N2000 biodiversitetsskov	230
5.3.4 Målrettet regulering	251
5.3.5 Ø-støtte	258
5.3.6 Minivådområder	263
5.3.7 Privat skovrejsning.....	269
5.3.8 Vandprojekter.....	275
5.3.9 Miljø- og climateknologi	290
5.3.10 Etablering af anlæg til grøn bioraffinering.....	296
5.3.11 N2000 rydning/hegning.....	302
5.3.12 Unge landbrugere	308
5.3.13 Lokale aktionsgrupper (LAG).....	314
6 Mål- og finansierungsplaner.....	322
6.1 Milepæle og mål.....	322
6.2 Finansieringstabeller	323
6.2.1 Oversigtstabel.....	323
6.2.2 Detaljeret finansierungsplan.....	325
7. Forvaltnings- og koordineringssystemer	326

7.1 Identifikation af forvaltnings- og koordineringsorganer	326
7.2 Beskrivelse af monitorerings- og rapporteringssystemet	329
7.3 Information om kontrolsystemer og sanktioner	332
7.3.1 IFKS – Integreret forvaltnings- og kontrolsystem	332
7.3.2 Ikke-IFKS.....	336
7.4 Konditionalitet.....	344
8 Modernisering og forenkling.....	349
8.1 Modernisering: AKIS og digitale teknologier.....	349
8.1.1 Den planlagte forbedring af den organisatoriske opsætning for AKIS	349
8.1.2 Beskrivelse af, hvordan rådgivningstjenester, forskning og CAP-netværk fungerer sammen inden for rammerne af AKIS (Artikel 102) (a)(ii)	350
8.1.3 Beskrivelse af landbrugsrådgivning og dens organisering.....	350
8.1.4 Innovationssupport	351
8.1.5 Digitaliseringsstrategi.....	352
8.1.6 Forebyggelse af digitale skel mellem regioner og virksomheder.....	352
8.2 Forenkling og reduktion af den administrative byrde for de endelige støttemodtagere.....	353
8.2.1 Beskrivelse af hvordan teknologi og data kan bidrage til at forenkle forvaltningen af CAP'en	353
8.2.2 Forenkling af støtteordningers design. Eksempler på støtteordninger, der kan bidrage til målsætningen om forenkling	355
9 Bilag.....	357
9.1 Dokumenter, der skal fremsendes til EU-Kommissionen	357

1 Strategisk udtalelse

Denne strategiske plan (CAP-planen) er den danske udmøntning af EU's fælles landbrugspolitik for perioden 2023-2027. Formålet er at sikre en effektiv implementering og forvaltning af den fælles landbrugspolitik. Implementeringen af CAP-planen sker i tæt samspil med nationale strategier og initiativer, herunder den politiske aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021. CAP-planen udmøntes derfor også med blik for, at visse indsatsområder prioriteres og løftes udenfor den fælles landbrugspolitik. Ligeledes skal Landdistriktsprogrammet i 2022 ses som en forløber til CAP 2023-2027.

1.1 Hovedformål og ordninger

CAP-planen skal understøtte EU-fælles målsætninger om en økonomisk bæredygtig landbrugssektor, fremme den grønne dagsorden indenfor miljø, klima og natur samt styrke udviklingen i landdistrikterne. Med dette afsæt har en kortlægning af styrker, svagheder, trusler og muligheder (SWOT) i det danske landbrugserhverv og landdistrikter og den efterfølgende behovsanalyse afdækket, hvordan der kan sammensættes en strategi og udmøntes ordninger, der understøtter de områder, hvor der er identificeret behov herfor.

I det følgende introduceres sammenhængen mellem behov, planlagte ordninger og samspillet til strategier og nationale indsatser med afsæt i de tre generelle målsætninger fastsat på EU-niveau. Bemærk, at den samme ordning kan bidrage til flere af de generelle målsætninger på samme tid.

- Målsætning 1) At fremme en intelligent, konkurrencedygtig, robust og modstandsdygtig landbrugssektor og dermed garantere fødevarerikkerheden på lang sigt

Indsatserne under denne målsætning har til formål at bidrage til, at dansk landbrug fortsat står stærkt i den internationale konkurrence. Med udmøntning af CAP'en er der prioriteret ordninger, der bidrager til at opretholde en bæredygtig landbrugsproduktion, øge konkurrenceevnen, understøtte økologien, styrke markedsorienteringen og fødevarerikkerheden, samt forbedre landbrugernes position i værdikæden.

Det er vigtigt for den grønne omstilling at sikre økonomisk robusthed i landbrugserhvervet. En national ekspertgruppe med fokus på landbrugets økonomi kom i juni 2021 med en række anbefalinger, der kan bidrage til at sikre robustheden i landbrugets økonomi.

- Målsætning 2) At støtte og styrke miljøbeskyttelsen, herunder biodiversitet, og klimaindsatsen og bidrage til opfyldelsen af Unionens miljø- og klimamålsætninger, herunder dens forpligtelser i henhold til Parisaftalen

Der er behov for at øge landbrugets bidrag til klimaindsatsen. Dansk landbrug har en høj klimaeffektivitet pr. produceret enhed. Den samlede drivhusgasudledning fra landbruget er dog høj sammenlignet med andre lande, da den animalske produktion udgør en stor del af den samlede produktion.

Der ses et centralt behov for at understøtte indsatser, der kan bidrage til reduktioner af kvælstof og fosfor. Endvidere vil det fortsat være en prioritet at forbedre forholdene for biodiversitet.

Med CAP-planen vil indsatsen for at fastholde og fremme de positive tendenser på miljø- og naturområdet fortsætte. Derfor bidrager CAP-planen i høj grad også til implementeringen af en række nationale miljø- og klimahandlingsplaner, herunder den nationale klimahandlingsplan, vandområdeplanerne, nitrathandlingsplanerne, det danske skovprogram, natur- og biodiversitetspakken og Natura 2000-planerne.

- Målsætning 3) At styrke den socioøkonomiske struktur i landområderne.

Landbruget er et vigtigt erhverv for økonomien i landdistrikterne, ikke mindst i forhold til arbejdspladser. Landbruget som erhverv understøttes af et velfungerende rådgivnings- og forskningssystem såvel som et velfungerende uddannelsessystem. Også andre erhverv, herunder industri og for visse landdistrikter turisme, er væsentlige for beskæftigelsen i landdistrikterne. Blandt udfordringerne i landdistrikterne er at fastholde og fremme beskæftigelsen, samt at sikre lokal vækst og udvikling. For landbruget er det desuden en væsentlig udfordring at sikre generationsskiftet. Endvidere er det vigtigt, at landbrugssektoren forbedrer sin evne til at imødekomme efterspørgsel på bestemte fødevarer såsom økologi, såvel som produktion af bæredygtige fødevarer og høj fødevareresikkerhed.

1.2 Ordningernes bidrag til de generelle målsætninger

Målsætning 1	Målsætning 2	Målsætning 3
<ul style="list-style-type: none"> - Basisindkomststøtte - Slagtepræmie - Ø-støtte - Biavlsprodukter - Producentorganisationer for frugt og grønt - Eco-scheme for økologisk arealstøtte - Eco-scheme for planter - Unge landbrugere - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering - Ko-præmie - Stivelseskartofler - Miljø- og climateknologi 	<ul style="list-style-type: none"> - Vandprojekter - Privat skovrejsning - Engangskompensation - Minivådområder - Eco-scheme for ny reguleringsmodel - Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed - Eco-scheme for planter - Eco-scheme for ekstensivering med slæt - Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs - Eco-scheme for økologisk arealstøtte - N2000 biodiversitetsskov - N2000 rydning/hegning - N2000 pleje af græs- og naturarealer - Måltrettet regulering - Producentorganisationer for frugt og grønt - Biavlsprodukter - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering - Miljø- og climateknologi 	<ul style="list-style-type: none"> - Unge landbrugere - Lokale aktionsgrupper (LAG) - Biavlsprodukter - N2000 rydning/hegning - Etablering af anlæg til grøn bioraffinering - Producentorganisationer for frugt og grønt - Eco-scheme for økologisk arealstøtte - Eco-scheme for planter - Basisindkomststøtte - Slagtepræmie

1.3 Overordnede finansielle allokeringer

Årlige konvolutter	EU-ramme (national finansiering i parentes)
Søjle I – Den Europæiske Garanti Fond (EGFL)	
○ Direkte betalinger (inkl. fleks)	6.425 mia. kr.
○ Producent organisationer – frugt og grønt	57 mio. kr.
○ Markedsordningen for biavlprodukter	2,2 mio. kr. (2,2 mio. kr.)
Søjle II - Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL)	
○ Forventet årlig overførsel af midler fra direkte betalinger (fleks)	2.030 mio. kr. i 2023-27 (fratrækkes direkte betalinger i 2022-26)

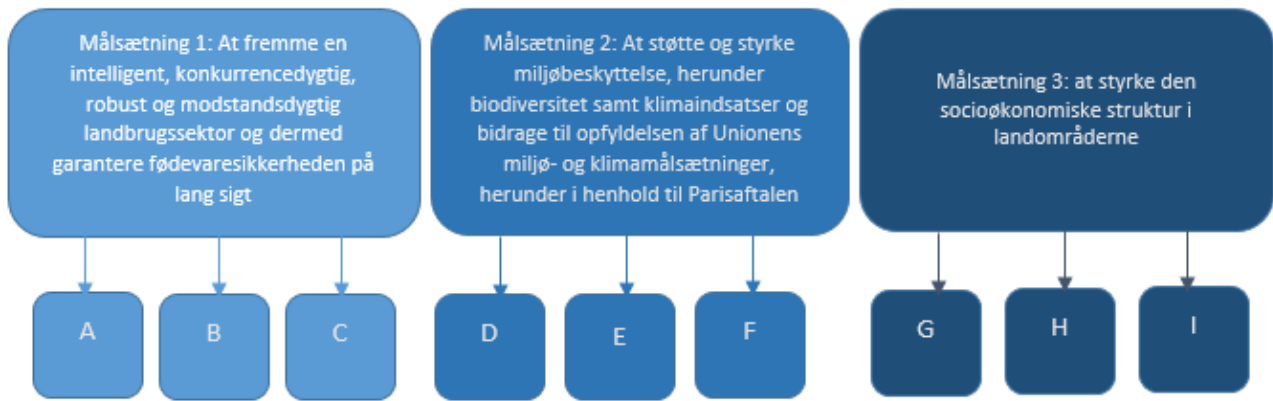
1.4 Sammenhæng mellem EU's generelle og specifikke målsætninger

CAP-planen er som nævnt struktureret omkring EU's tre generelle målsætninger, der fremgår af CAP-plan forordningen (EU forordning 2018/0216(COD)) og dækker hele den fælles landbrugspolitik for 2023-2027. Opfyldelsen af de overordnede målsætninger forfølges ved hjælp af de ni specifikke målsætninger jf. artikel 6 i CAP-plan forordningen. Det betyder, at både SWOT-analysen og de identificerede behov er bygget op omkring de ni specifikke målsætninger:

- a) At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed med henblik på at øge fødevarerikkerheden og landbrugsmæssig diversificering såvel som økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i hele Unionen
- b) At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
- c) At forbedre landbrugernes position i værdikæden
- d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi
- e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier
- f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber
- g) At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne
- h) At fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbrug, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug
- i) At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistenser.

Sammenhængen mellem de ni specifikke målsætninger og de tre generelle målsætninger gennemgået ovenfor (afsnit 1.1) fremgår af figuren nedenfor.

Figur 1: EU's tre generelle målsætninger

2 Vurdering af behov og interventionsstrategi

2.1 Identificering af behov

Behovets kode	A1
Behovets titel	Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.
Forklaring af behovet	Der er behov for at sikre modstandsdygtigheden i landbruget og for at udnytte de fremtidige eksportmuligheder på nær-og fjerne markeder, samt sikre en tilstrækkelig produktion af fødevarer.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Høj relevans.</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarer sikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

Behovets kode	A2
Behovets titel	Incitament til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel, som f.eks. økologisk produktion.
Forklaring af behovet	Der er behov for økonomiske incitament til at producere produkter med høj grad af miljømæssig og klimamæssig bæredygtighed, herunder økologiske produkter - for at imødekomme den forventede stigning i efterspørgslen på denne type af produkter.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans.</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarer sikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

Behovets kode	A3
Behovets titel	Fremme generationsskifte for at realisere muligheder på fødevarerområdet.

Forklaring af behovet	Der er behov for at støtte unge jordbrugere, så de får bedre mulighed for at etablere landbrugsbedrifter. Det vil kunne øge fødevarereproduktionen og produktiviteten på grund af de unge landbrugeres bedre mulighed for og tilbøjeligheder til at introducere nye teknologier og praksisser på bedrifterne.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans.</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

Behovets kode	A4
Behovets titel	Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevarereproduktion.
Forklaring af behovet	Der er behov for investeringer, der kan sikre udvikling af produktionsapparatet, øge produktiviteten og dermed fremme fødevarerforsyningen med større ressourceeffektivitet. I det omfang investeringerne også tilgodeser en positiv udvikling for miljø, klima, dyrevelfærd og biodiversitet, vil det være en yderligere fordel.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans.</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	XJa ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

Behovets kode	A5
Behovets titel	Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning.
Forklaring af behovet	Der er behov for, at bedriftsrådgivningen i højere grad fokuserer på den økonomiske bundlinje for landbruget. En balanceret tilgang til forholdet mellem investeringer, gæld og indtjening er nødvendig for en rentabel vækst.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans.</i>

Adresseres behovet i CAP-planen?	☐ Ja ☐ Delvist ☒ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

Behovets kode	A6
Behovets titel	Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser, der stammer fra udsving i fødevarepriser og udbytter.
Forklaring af behovet	Der er behov for risikostyringsinstrumenter, som landbruget og fødevarerhvervene kan bruge for bedre selv at kunne imødegå økonomiske konsekvenser af udsving i udbytter og priser. Instrumenterne skal imødegå konsekvenserne af store udsving og samtidigt fastholde incitamentet for den mest effektive drift, hvor rådgivningssystemet vil have en vigtig rolle.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☐ Ja ☐ Delvist ☒ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

Behovets kode	A7
Behovets titel	Reduktion af arbejdskraftbehovet gennem brugen af nye teknologiske muligheder.
Forklaring af behovet	Der er behov for investeringer i teknologier, der kan reducere arbejdskraftbehovet for at dæmme op for truslen om mangel på arbejdskraft samt øge produktionen.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☒ Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

Behovets kode	A8
Behovets titel	Reducere afhængigheden af direkte støtte, mindske de økonomiske konsekvenser af en rentestigning og afhængigheden af eksterne investorer.
Forklaring af behovet	Der er behov for at sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsdrift i lyset af lavere værdi af den direkte støtte, risikoen ved rentestigning og afhængigheden af eksterne investorer. Kilderne hertil omfatter fremme af rentable investeringer, rådgivningssystemet, risikostyring og en forsknings- og udviklingsindsats, som sigter mod forøgelse af driftsresultat gennem lavere samlede produktionsomkostninger og/eller højere og mere stabilt økonomisk udbytte og/eller produktion af produkter, der er placeret højere i værdikæden.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☒ Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarer sikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

Behovets kode	A9
Behovets titel	Fastholde det høje niveau af fødevarer sikkerhed.
Forklaring af behovet	Der er behov for at fastholde og udvikle det høje niveau af fødevarer sikkerhed i Danmark i hele værdikæden fra producent til forbruger.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☒ Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarer sikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

Behovets kode	B1
Behovets titel	Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation.
Forklaring af behovet	Der er behov for øget anvendelse af teknologier og systemer, der kan fremme markedsadgang, kvalitet og pris, gennem øget sporbarhed og dokumentation af landbrugsprodukter i hele produktionskæden.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering.

Behovets kode	B2
Behovets titel	Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter.
Forklaring af behovet	Der er behov for udviklingsprojekter, hvor forskningsmiljøer og teknologiproducenter samarbejder om projekter. Fokus for projekterne kan med fordel være rettet mod klima, miljø, biodiversitet eller forbedret erhvervsøkonomi for at understøtte andre målsætninger for samfundet.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering.

Behovets kode	B3
Behovets titel	Forøge udbyttet for at reducere effekten af prisfølsomheden.

Forklaring af behovet	Der er behov for bidrag fra mange forskellige kilder for at sikre et højere udbytte. Indsatsen skal rettes mod tiltag, der bidrager til, at bedrifternes omkostninger holdes nede, samtidig med at udbyttet øges.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering.

Behovets kode	C1
Behovets titel	Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde for at minimere truslerne mod landbrugernes position i forsyningskæden.
Forklaring af behovet	Der er behov for producentorganisationer og afsætningssamarbejder, der kan muliggøre bedre afdækning og udnyttelse af alternative afsætningskanaler og udnytte markedsmuligheder. Producentorganisationerne kan både bistå i afdækningsarbejdet og sikre medlemmerne en fælles, og dermed stærkere, forhandlingsposition over for aftagerne.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At forbedre landbrugernes position i værdikæden.

Behovets kode	D1
Behovets titel	Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.
Forklaring af behovet	Der er behov for anvendelse af staldbaserede-, lagerbaserede- og arealbaserede teknologier og klimavirkemidler, der reducerer udledninger af drivhusgasser, øger CO ₂ -optag og forbedrer klimaeffektiviteten i landbrugsproduktionen, og dermed nedsætter klimapåvirkningen på tværs af de

	<p>kvotebelagte- og ikke-kvotebelagte sektorer, herunder transportsektoren og LULUCF (Land Use, Land-Use Change and Forestry), for at øge klimaeffektiviteten i hele landbrugets produktionskæde. Der er dermed behov for at belyse sammenhængen mellem nationale landbrugsaktiviteter og deraf følgende internationale drivhusgasemissioner, herunder blandt andet inklusion af ILUC (Indirect Land Use Change), for at sikre international effekt af nationale tiltag.</p> <p>Der er behov for en øget, fokuseret indsats til udtagning af kulstofrige landbrugsarealer for at beskytte jordens kulstofindhold og mindske udledningen af drivhusgasser fra landbrugsfladen.</p>
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.

Behovets kode	D2
Behovets titel	Udvidelse af skovarealet for at modvirke klimaeffekten
Forklaring af behovet	Der er behov for fortsat at udvide det danske skovareal som beskrevet i Det Nationale Skovprogram, hvor det langsigtede mål er, at skovlandskaber skal dække 20-25 pct. af Danmarks areal inden udgangen af det 21. århundrede. Etablering og dyrkning af skov på landbrugsarealer kan bidrage til at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.

Behovets kode	D3
Behovets titel	Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer.
Forklaring af behovet	Der er behov for investeringer i klimamodvirkende og -tilpassende foranstaltninger for at tilpasse landbrugsproduktionen til konsekvenserne af klimaforandringerne.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☒ Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.

Behovets kode	E1
Behovets titel	Fremme miljøvenlig fødevarerproduktion.
Forklaring af behovet	Der er behov for at understøtte, at en stigende del af Danmarks landbrugsareal dyrkes miljøvenligt, særligt på arealer, hvor den intensive landbrugsdrift har den største negative virkning på biodiversitet, levesteder og landskaber, således at landbrugsproduktionen belaster naturressourcerne mindre og i synergi med den stigende forbrugerefterspørgsel efter bæredygtigt producerede fødevarer.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☒ Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

Behovets kode	E2
Behovets titel	Sikring af grundvandet og overfladevand.
Forklaring af behovet	Der er behov for fortsat at nedsætte pesticidudledningen og fremme integreret plantebeskyttelse for at bidrage til målsætningerne i EU-Kommissionens farm-to-fork strategi og sikre fødevarer sikkerhed i form af rent

	<p>grundvand. Ligeledes er der behov for at reducere udledningen af næringsstoffer fra landbruget til det danske vandmiljø for at sikre kvaliteten af det danske grundvand (langtidseffekt) og på kortere sigt reducere den samlede tilførsel af kvælstof og andre næringsstoffer til overfladevand (ferskvand og saltvand).</p> <p>Der er behov for, at den høje anvendelsesgrad af præcisionsteknologi i landbrugsproduktionen øges og forbedres med henblik på at medvirke til at sikre kvaliteten af det danske grundvand og beskyttelsen af vandmiljøet.</p> <p>Der er behov for at ekstensivere landbrugsdriften, plante skov eller udvikle eksisterende skove i udvalgte områder med henblik på at opretholde og sikre kvaliteten af det danske grundvand og reducere den samlede tilførsel af kvælstof og andre næringsstoffer til vandmiljøet.</p>
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

Behovets kode	E3
Behovets titel	Modvirke negative påvirkning af naturen og naturressourcerne.
Forklaring af behovet	Der er behov for øget beskyttelse af ammoniakfølsomme naturarealer udover de allerede gældende krav, og dermed øge arealernes naturværdi samt øge deres robusthed/bæreevne. Dette kan blandt andet ske ved at understøtte den ekstensive drift med slæt/afgræsning af naturarealerne med henblik på at fraføre næring fra arealerne. Derved modvirkes den kvælstofforurening, som tilføres de sårbare og naturligt næringsfattige naturområder fra hhv. luften og omkringliggende udbringningsarealer. Det kan også ske ved udtagning af landbrugsarealer.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej

Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.
---	---

Behovets kode	E4
Behovets titel	Indsats for aktiv naturpleje.
Forklaring af behovet	Der er behov for en fortsat indsats for naturpleje og for alsidig arealanvendelse i landbruget med sigte på at forbedre forholdene for biodiversiteten.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☒ Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

Behovets kode	E5
Behovets titel	Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.
Forklaring af behovet	Der er behov for at undgå negative effekter af det store samlede landbrugsareal, der rækker ud over selve landbrugsproduktionsarealet, særligt på miljø og natur/biodiversitet, herunder ift. næringsstoffer, pesticider, nedsættelse af emissioner af lattergas mv. Naturen på landbrugsfladen bør beskyttes/genetableres, blandt andet gennem bedre muligheder for forekomster af småbiotoper på og omkring de dyrkede flader i landbrugslandskabet og derigennem øge levesteder og fødemuligheder for vilde dyr og planter i landbrugslandet samt sikre korridorer mellem småbiotoper/naturområder.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☒ Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

Behovets kode	E6
Behovets titel	Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer.
Forklaring af behovet	Der er behov for at imødegå den øgede risiko for vand- og vinderosion på landbrugsjorder ved forebyggende landbrugspraksis på de relevante arealer.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

Behovets kode	F1
Behovets titel	Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste.
Forklaring af behovet	<p>Der er behov for at sikre og fremme levesteder og fødegrundlag for vilde dyr, fugle, planter og insekter på og omkring landbrugsarealerne for at bremse tilbagegangen i arter i det åbne land samt forbedre vilkårene for naturlig skadedyrsbekæmpelse. Desuden er der behov for at få skabt sammenhæng mellem beskyttede/bevaringsværdige naturområder, både indenfor og udenfor Natura 2000-områderne med henblik på at bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, både de almindelige og de, som er sjældne, truede eller karakteristiske i Danmark eller i EU lande.</p> <p>Der er behov for miljøvenlig landbrugsdrift, så der sikres mindre negativ påvirkning af natur og biodiversitet og af arealer, der er rige på biodiversitet, og hvor landskaberne er med til at understøtte danskernes interesse og brug af naturen. Endelig er der behov for at understøtte lokalt engagement og medejerskab til beskyttelsen og bevarelsen (inklusiv naturpleje) af de lysåbne naturtyper i landbrugslandskabet, som ofte ligger på privat grund, og hvor pleje er afhængig af frivillig indsats.</p>

Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber.

Behovets kode	F2
Behovets titel	Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.
Forklaring af behovet	Der er behov for (klima og miljø) fokuserede tiltag til nedbringelse af udledningen af næringsstoffer.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber.

Behovets kode	F3
Behovets titel	Mere skov på det danske areal for at understøtte biodiversiteten.
Forklaring af behovet	<p>Der er behov for at understøtte landbrugslandets arealudvikling i forhold til skov og natur for at bidrage til biodiversiteten, således at mere plads til både skov og lysåbne naturtyper bidrager til at opfylde de nationale målsætninger for natur, klima og miljø m.v. Derudover vil etablering af skov og natur bidrage til beskyttelse af grundvand og kan bl.a. være en mulighed på arealer, hvor der er en sårbarhed i forhold til grundvand, der bruges til drikkevand.</p> <p>Der er behov for at gennemføre en kortlægning af §25-skov på private arealer med henblik på at sikre og fremme biodiversiteten i de eksisterende skove.</p> <p>Der er behov for at implementere en bred vifte af tiltag, som understøtter beskyttelse og udvikling af biodiversitet i skove og skovlandskaber, herunder landskaber med en</p>

	<p>integreret forvaltning af landbrugsarealer, skov og natur ud fra blandt andet miljømæssige formål.</p> <p>Der er behov for at understøtte udvikling og implementering af skovdriftsformer, som i højere grad tilgodeser integrerede erhvervsmæssige, naturmæssige og rekreative interesser.</p>
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber.

Behovets kode	F4
Behovets titel	Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet.
Forklaring af behovet	Der er behov for at sikre levesteder og fødegrundlag for bestøvende insekter både på og omkring landbrugsarealerne, således at mangel på bestøvere ikke kommer til at udgøre en trussel mod vilde planter og udbytterne i landbrugets planteproduktion.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber.

Behovets kode	F5
Behovets titel	Omlægning til økologisk jordbrug skal bidrage til mere biodiversitet.
Forklaring af behovet	Der er behov for fortsat omlægning til økologisk drift for at sikre mere biodiversitet i og omkring det dyrkede landbrugsland i Danmark.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans</i>

Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber.

Behovets kode	F6
Behovets titel	Invasive arter presser den danske biodiversitet.
Forklaring af behovet	Der er behov for at begrænse tilgangen af invasive arter til den danske natur og for aktivt at bekæmpe og monitorere invasive arter, der skader Danmarks natur, samfund og landbrug.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber.

Behovets kode	F7
Behovets titel	Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet.
Forklaring af behovet	Der er behov for større variation i landbrugslandskabet, hvor småbiotoper kan eksistere på de dyrkede flader med henblik på at skabe flere levesteder og større fødegrundlag for fugle, vilde dyr og planter i landbrugslandskabet. Det kan blandt andet ske gennem en landbrugspraksis med skånsom drift uden jordbearbejdning og omlægning, og ved at understøtte forekomst af ekstensivt drevne landbrugsarealer, herunder græsningsarealer med stor variation i naturindhold og naturtype.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber.

Behovets kode	G1
Behovets titel	Bedre muligheder og forudsætninger for unge landbrugere for at etablere sig.
Forklaring af behovet	Der er behov for, at unge landbrugere får bedre muligheder og forudsætninger for etablering. Eksempelvis gennem særlig og målrettet rådgivning og facilitering af kontakten mellem unge landbrugere med ambitioner om at blive ejere eller medejere og de bedrifter, der kommer på markedet – frivilligt eller på grund af økonomiske problemer.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.

Behovets kode	G2
Behovets titel	Etablering og udvikling af virksomheder i landdistrikterne (ikke primær produktion).
Forklaring af behovet	Der er behov for at understøtte iværksættere, etablerede mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder i landdistrikterne.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.

Behovets kode	G3
Behovets titel	Øge unge landbrugeres økonomiske konkurrencedygtighed.

Forklaring af behovet	Der er behov for at øge unge landbrugers økonomiske konkurrencedygtighed ved etablering og investeringer, da de ofte ikke har mulighed for tilsvarende billig finansiering, som deres mere etablerede kollegaer.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At tiltrække og fastholde unge landbruger og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.

Behovets kode	G4
Behovets titel	Fortsætte udviklingspotentialet i landdistrikterne.
Forklaring af behovet	Der er behov for at sikre gode vilkår for udvikling og sammenhængskraft i landdistrikterne.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At tiltrække og fastholde unge landbruger og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.

Behovets kode	G5
Behovets titel	Erhvervsaktiviteten i landdistrikterne skal understøttes.
Forklaring af behovet	Der er behov for understøttelse af erhvervsaktivitet i landdistrikterne gennem midler for der igennem at øge beskæftigelsen og fastholde og tiltrække borgere.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At tiltrække og fastholde unge landbruger og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.

Behovets kode	G6
Behovets titel	Iværksættere og innovative virksomheder understøtter udviklingen af landdistrikterne.
Forklaring af behovet	Der er behov for at kunne give støtte til iværksættere, etablerede mikrovirksomheder og små samt mellemstore virksomheder i landdistrikterne. Der er behov for at kunne støtte innovative tiltag, som kan understøtte den generelle udvikling i landdistrikterne, for eksempel nye ejerformer.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☒ Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.

Behovets kode	H1
Behovets titel	Mobil arbejdsstyrke i landdistrikterne.
Forklaring af behovet	Der er behov for forsat at sikre mobiliteten i og for arbejdsstyrken i landdistrikterne.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☐ Ja ☒ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbruget, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug.

Behovets kode	H2
Behovets titel	Landdistrikterne skal være attraktive.
Forklaring af behovet	Der er behov for at kunne give støtte til alle typer af juridiske personer, herunder foreninger, kommuner, enkeltpersoner, organisationer mv., som vil arbejde for, at det er attraktivt at leve i landdistrikterne.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>

Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbruget, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug.

Behovets kode	H3
Behovets titel	Beskæftigelse og vækst i landdistrikterne.
Forklaring af behovet	Der er behov for at kunne give støtte til virksomheder og andre aktører indenfor alle brancher. Der kan være stor forskel på behov og specialisering forskellige steder i landet.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbruget, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug.

Behovets kode	H4
Behovets titel	Lokal udvikling og social inklusion i landdistrikterne.
Forklaring af behovet	Der er behov for at sikre gode vilkår for udvikling og sammenhængskraft i landdistrikterne ved at understøtte et attraktivt forenings- og fritidsliv. Der er behov for at støtte op om det lokale forenings- og fritidsliv, som er med til at fastholde og tiltrække folk i de mindre landsbyer – og dermed understøtte social inklusion.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	X Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbrug, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug.

Behovets kode	H5
Behovets titel	Lokal udvikling i landdistrikterne.
Forklaring af behovet	Der er behov for, at lokal udvikling i landdistrikterne fremmes. Støtte kan sikre denne udvikling ved for eksempel at give støtte til aktører eller aktiviteter, der medvirker til at øge beskæftigelsen og antallet af arbejdspladser i landdistrikterne, hvilket har indvirkning på muligheden for at tiltrække og fastholde bosætning af borgere.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☒ Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbruget, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug.

Behovets kode	I1
Behovets titel	Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd.
Forklaring af behovet	Der er behov for mere mærkning af fødevarer, som let kan anvise niveauet af bæredygtighed og dyrevelfærd for forbrugerne.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Mellem relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☐ Ja ☒ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

Behovets kode	I2
---------------	----

Behovets titel	Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.
Forklaring af behovet	Der er behov for at understøtte en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer. Det gælder udvikling, demonstration og produktion af de særlige produkter og produktionsformer, der efterspørges og forventes efterspurgt fremover på danske og internationale markeder. Herigennem vil dansk landbrug i højere grad understøtte samfundets krav til fødevareproduktionen.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Meget høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☒ Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

Behovets kode	I3
Behovets titel	Styrke iværksætteri inden for bæredygtig og klimavenlig fødevareproduktion.
Forklaring af behovet	Der er behov for at styrke iværksætteri inden for produktion, forarbejdning og afsætning af bæredygtige og klimavenlige fødevarer. Det gælder udvikling, demonstration og produktion af nye produkter og produktionsformer, der efterspørges på danske og internationale markeder. Herigennem vil dansk landbrug i højere grad understøtte forbrugernes krav nationalt såvel som globalt til fremtidens fødevareproduktionen.
Hvordan prioriteres behovet i CAP-planen?	<i>Høj relevans</i>
Adresseres behovet i CAP-planen?	☒ Ja ☐ Delvist ☐ Nej
Hvilke overordnede og tværgående målsætninger skal behovet adressere?	At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

Kriterier for prioritering af behov i CAP-planen

Den danske SWOT-analyse udgør grundlaget for den danske CAP-plan. SWOT-analysen har fundet i alt 161 elementer fordelt på styrker, svagheder, muligheder og trusler. SWOT-analysen består af tre rapporter, der hver især adresserer en overordnet målsætning med tilhørende delmålsætninger, jf. artikel 5 og 6 i CAP-plan forordningen. På baggrund af de udarbejdede SWOT-rapporter er der identificeret i alt 43 behov. I henhold til artikel 96 i CAP-plan forordningen er de identificerede behov vurderet og rangeret efter prioritet.

Prioritering af behovene er foretaget med afsæt i deres økonomiske relevans, deres miljø- og klimamæssige relevans samt deres relevans i relation til landdistriktsudvikling. Ligeledes er der ved prioriteringen taget hensyn til, om adressering af et behov bidrager til understøttelse af flere af de specifikke målsætninger, der fremgår af artikel 6 i CAP-plan forordningen, samt om adressering af behovet bidrager til imødekommelse af EU-strategier (Green Deal m.fl.), EU-direktiver inden for natur, klima og miljø eller nationale handlingsplaner inden for natur, miljø, klima og landdistriktsudvikling.

På baggrund af ovenstående vurdering rangeres behovene i fire overordnede grupper afhængigt af relevans:

Klassificering	Betydning
Meget høj relevans	Behov med <i>meget høj relevans</i> prioriteres i CAP-planen. Der designes passende støtteordninger og afsættes passende finansiering til imødegåelse af behov med høj relevans.
Høj relevans	Behov med <i>høj relevans</i> <u>bør</u> prioriteres i CAP-planen. Der designes støtteordninger og afsættes finansiering, der medvirker til imødegåelse af behov med høj relevans.
Mellem relevans	Behov med <i>mellem relevans</i> kan eventuelt prioriteres i CAP-planen. Der vil ikke nødvendigvis indgå støtteordninger eller finansiering i CAP-planen til imødegåelse af behov med mellem relevans. Behov med mellem relevans kan imødegås af afledte effekter af andre støtteordninger eller via indsatser eller strukturer, der ligger uden for CAP-planen.
Lav relevans	Behov med <i>lav relevans</i> skal ikke prioriteres i CAP-planen. Der afsættes ikke finansiering til imødegåelse af behov med lav relevans.

En høj rangering betyder ikke nødvendigvis, at behovet kræver en tilsvarende høj allokering af midler. Et behov kan for eksempel godt være af høj relevans, uden at det vil have store økonomiske omkostninger at adressere det.

Begrundelse for, hvorfor visse behov ikke adresseres i CAP-planen

A5. Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning

Behovet adresseres ikke direkte via afsatte CAP-midler. Det skyldes, at der i Danmark allerede eksisterer et veletableret og velfungerende bedriftsrådgivningssystem. Det er vigtigt, at bedriftsrådgivningen fortsætter sit arbejde med en balanceret rådgivning, der omfatter både økonomi med fokus på en positiv bundlinje og også rådgiver i forhold til nødvendige miljø- og klimarelaterede investeringer. Det danske bedriftsrådgivningssystem vurderes at kunne fortsætte dette arbejde under de eksisterende rammer, og derfor afsættes der ikke CAP-midler til adressering af behovet.

A6. Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser, der stammer fra udsving i fødevarepriser og udbytter.

Behovet adresseres ikke direkte via afsatte CAP-midler. Det skyldes, at risikostyring allerede sker på bedrifterne på markedsvilkår og håndteres via krav til brug af rådgivning til økonomistyring og bedriftsøkonomi samt en risikobaseret afgrødevariation og tilrettelæggelse af bedriften. Herudover eksisterer der en velfungerende finanssektor og særligt andelsselskaberne, der kan dæmpe prisudsving og give landbrugerne afsætningssikkerhed.

A8. Reducere afhængigheden af direkte støtte, mindske de økonomiske konsekvenser af en rentestigning og afhængigheden af eksterne investorer

Behovet adresseres delvist via afsatte CAP-midler. Der afsættes CAP-midler til adressering af behovet via markedsordningen for producentorganisationer for frugt og grønt og miljø- og klimateknologi fra 2025-27. Det bemærkes derudover, at der i år 2023 og 2024 er afsat midler under LDP 2022 til finansiering af miljø- og klimateknologi. Hertil kommer, at det landbrugsfaglige viden- og innovationsnetværk (AKIS), der har til hensigt at omsætte ny viden fra forskning til praksis i landbruget, og derigennem imødekommes behovet. Ovenstående vurderes at udgøre en tilstrækkelig adressering af behovet.

H1. Mobil arbejdsstyrke i landdistrikterne

Behovet adresseres delvist via afsatte CAP-midler. Der afsættes CAP-midler til adressering af behovet via LAG-ordningen, som vurderes at udgøre en tilstrækkelig adressering af behovet

I1. Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd

Behovet adresseres delvist via afsatte CAP-midler. Der afsættes CAP-midler til adressering af behovet via markedsordningen for producentorganisationer for frugt og grønt. Hertil kommer, at der under miljø- og klimateknologi kan gives støtte til investeringer i teknologier, der skal forbedre dyrevelfærden. Herudover eksisterer landbrugets fonde, der uddeler tilskud til forskellige aktiviteter, herunder blandt andet dyrevelfærd og sygdomsbekæmpelse, forskning, rådgivning og uddannelse mv. Ovenstående vurderes at udgøre en tilstrækkelig adressering af behovet.

2.1.1 Målsætning A: At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge forsyningssikkerhed på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen

2.1.1.1 Resumé af SWOT-analysen

Målsætning A belyses gennem 19 SWOT-elementer. Som styrker fremhæves, at landbruget i Danmark genererer en indkomst på niveau med andre erhverv, og at dansk landbrugsproduktion på flere produktionsområder står stærkt i den internationale konkurrence. Det gælder også for produktionen af økologiske varer. Disse markedsmæssige styrkepositioner bygger på interne styrker i den danske landbrugssektor vurderet i forhold til internationale konkurrenter. Det gælder kombinationen af høj produktivitet og ressourceeffektivitet, høj produktkvalitet og høj fødevarerikkerhed. Vigtige forhold af betydning for disse styrkepositioner er en stærk, veldrevet landmandsejet bedriftsrådgivning,

andelsbevægelsens betydning for at tilvejebringe skalaøkonomiske fordele i produktion og afsætning og et stærkt forsknings-, udviklings-, og demonstrationssystem (AKIS). Disse styrkepositioner skaber forudsætninger for, at de aktuelle eksportmuligheder, blandt andet inden for økologi, høj kvalitetsprodukter og produkter med lavt CO₂-aftryk, kan udnyttes i de kommende år.

På trods af disse grundlæggende styrkepositioner, skærpes den internationale konkurrence, og dermed udstilles også væsentlige svagheder i dansk landbrugsproduktion. Som svagheder fremhæves blandt andet, at Danmarks eksportandel af animalske produkter er faldende, og at generationsskifteproblematikken påvirker dansk landbrugs indkomstniveau og modstandsdygtighed overfor konkurrence og eksterne økonomiske, politiske og klimamæssige udfordringer negativt. Det skal også nævnes som en svaghed, at erhvervets investeringer er faldende, hvilket igen kan forbindes med en høj gældsætning, der ligeledes er en af erhvervets svagheder. Det er endelig også en grundlæggende svaghed, at det danske landbrugserhverv er afhængigt af økonomisk støtte fra blandt andet EU, på trods af de åbenlyse styrkepositioner, som erhvervet også har.

Som muligheder fremhæves blandt andet de internationale efterspørgselstendenser. På den ene side skaber den demografiske udvikling en fortsat efterspørgsel efter fødevarer, som det danske erhverv har været og stadig er i en stærk position til at udnytte. På den anden side vil øget fokus på økologi, ressourceeffektivitet, klima og CO₂-aftryk, herunder opmærksomheden på at fremme korte værdikæder blandt andet for at reducere sårbarhed overfor eksterne faktorer, stille andre krav end hvad, erhvervet er vant til. Den omstillingsparathed, som erhvervet har, og som også kendetegner den danske produktion af økologiske produkter, udgør et stærkt udgangspunkt for erhvervet til at udnytte disse markedstendenser i de kommende år.

Imidlertid skal det igen nævnes, at gældsætningen i dansk landbrug fortsat er høj. Dermed oplever erhvervet også en alvorlig trussel fra de finansielle markeder. Adgang til kapital bliver vanskelig og en mulig stigning i renteniveauet er en alvorlig trussel for landbrugets økonomi.

2.1.1.2 Identificering af behov

På baggrund af SWOT-analysen for målsætning A er der identificeret ni behov:

- A1. Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.
- A2. Incitamentter til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel, som f.eks. økologisk produktion.
- A3. Fremme generationsskifte for at realisere muligheder på fødevarerområdet.
- A4. Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevarerproduktion.
- A5. Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning.
- A6. Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser, der stammer fra udsving i fødevarerpriser og udbytter.
- A7. Reduktion af arbejdskraftbehovet gennem brugen af nye teknologiske muligheder.
- A8. Reducere afhængigheden af direkte støtte, mindske de økonomiske konsekvenser af en rentestigning og afhængigheden af eksterne investorer.
- A9. Fastholde det høje niveau af fødevarerikkerhed.

2.1.1.3 En vurdering af behovene ift. risikostyring med udgangspunkt i SWOT-analysen

- A6. Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser stammende fra udsving i fødevarerpriser og udbytter

Vurdering: Risikostyring er af stor betydning for den enkelte producent, der har behov herfor, men for erhvervet som helhed vurderes behovet at have mellemstor betydning. Risikostyring på bedrifterne sker på markedsvilkår og håndteres via krav til brug af rådgivning til økonomistyring og bedriftsøkonomi samt en risikobaseret afgrødevariation og tilrettelæggelse af bedriften. Herudover eksisterer der en velfungerende finanssektor og særligt andelsselskaberne, der kan dæmpe prisudsving og give landbrugerne afsætningsikkerhed. Den miljømæssige relevans vurderes at være mindre. Betydningen for landdistriktsudviklingen vurderes at være mellemstor, primært fordi erhvervets muligheder for at klare eksterne risici også har betydning for livet på landet i bredere forstand.

2.1.1.4 En vurdering af behov i forhold til national miljø- og klimaplaner

Ikke relevant for målsætning A.

2.1.1.5 En vurdering af behov i forhold til generationsskiftet

Ikke relevant for målsætning A.

2.1.1.6 Interventionsstrategi

Ordninger, som vil bidrage til adressering af behovene under målsætning A:

- Basisindkomststøtte
- Stivelseskartofler
- Ko-præmie
- Slagtepræmie
- Ø-støtte
- Biavlsprodukter
- Producentorganisationer for frugt og grønt
- Eco-scheme for økologisk arealstøtte
- Eco-scheme for planter
- Miljø- og climateknologi
- Unge landbrugere
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering

Ovenstående ordninger under målsætning A udgør en kombination af direkte støtte og ét-årige arealordninger (eco-schemes) i søjle I, støtteordninger i søjle II og markedsordninger. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren med henblik på at øge fødevarerikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion.

2.1.1.7 CAP'ens bidrag til ERASMUS programmet

Ikke relevant.

2.1.1.8 CAP'ens bidrag til LIFE programmet

Ikke relevant

2.1.1.9 Valg af resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Målværdi
R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.	97,33 pct.
R. 6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).	106,51 pct.
R.8: Måltrettet støtte til bedrifter i udvalgte sektorer: Andel af landbrugere, der er omfattet af koblet støtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet.	10,46 pct.
R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet).	121,50 pct.
R.10: Bedre organisering af forsyningskæden: Andel af bedrifter, der deltager i støttede producentsammenslutninger, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik.	1,47 pct.
R.11: Koncentrere udbuddet: Andel af værdien af den afsatte produktion, som sektorspecifikke producentorganisationer eller producentsammenslutninger med operationelle programmer tegner sig for.	0,76 pct.
R.14: Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantetække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).	43,52 pct.
R.19: Jordforbedring og beskyttelse af jorder: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at forbedre jordens kvalitet og biota (som f.eks. reduceret gødning, plantetække, afgrøderotation, herunder med grøntsager).	25,73 pct.
R.21: Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandressourcer.	32,30 pct.
R.22: Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på forbedring af næringsstofforvaltningen.	32, 30 pct.
R. 26: Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer.	10,16 pct.

R.31: Beskyttelse af habitater og arter: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på bevaring eller genoprettelse af biodiversitet, herunder HNV landbrugspraksis.	18,83 pct.
R.36: Generationsskifte: Antal unge landbrugere, der etablerer en bedrift med støtte fra den fælles landbrugspolitik, herunder opdeling på køn.	1.882
R.37: Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.	2.517
R. 39: Udvikling af økonomien i landdistrikterne: Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder bioøkonomi virksomheder, der er udviklet med støtte fra den fælles landdistrikspolitik.	11
R.24: Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af specifikke forvaltningsforpligtelser, der medfører bæredygtig brug af pesticider med henblik på at reducere risici og påvirkninger ved anvendelse af pesticider, såsom udledning af pesticider.	14,23 pct.
R.29: Udvikling af økologisk landbrug: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af støtte til økologisk drift under den fælles landbrugspolitik, opdelt på opretholdelse og omlægning.	12,67 pct.

Begrundelse for fastlagte mål og relaterede milepæle

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning A opfyldes og understøttes.

2.1.1.10 Begrundelse for finansiel tildeling

Målsætning A: At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed med henblik på at øge forsyningsikkerhed og landbrugsmæssig diversificering såvel som en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i hele Unionen.

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for i perioden 2023-2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Basisindkomststøtte: 3.176.577.181
- Stivelseskartofler: 3.355.704
- Ko-præmie: 28.590.604
- Slagtepræmie: 164.429.530
- Ø-støtte: 13.085.120
- Biavlsprodukter: 2.955.385
- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034
- Eco-scheme for økologisk arealstøtte: 189.663.731
- Eco-scheme for planter: 64.228.188
- Unge landbrugere: 129.360.000
- Miljø- og klimateknologi: 13.496.000
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 22.020.000

Der ses således overensstemmelse mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.2 Målsætning B: At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering

2.1.2.1 Resumé af SWOT-analysen

Målsætning B belyses gennem 10 SWOT- elementer. Som styrker fremhæves, at dansk landbrug har en stærk konkurrenceevne med høj eksport, ligesom dansk landbrug er blandt de bedste i verden til at udnytte nye teknologiske muligheder til kommercielle produkter og ydelser. Som svaghed fremhæves, at generationsskifteproblematikken kan være med at til svække evnen til at udnytte ny forskning og teknologi. Som muligheder fremhæves blandt andet, at Danmark har en stærk international styrkeposition inden for forskning og udvikling på landbrugs- og fødevareområdet, at danske landbrugere har et højt videns- og uddannelsesniveau, og at Danmark har et stærkt og effektivt rådgivningssystem. Som trusler fremhæves, at landbrugserhvervet oplever mangel på kvalificeret arbejdskraft, og at visse rammevilkår (for eksempel stigende lønninger) giver landbruget vanskelige konkurrencevilkår.

2.1.2.2 Identificering af behov

På baggrund af SWOT-analysen for målsætning B er der identificeret tre behov:

- B1. Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation.
- B2. Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter.
- B3. Forøge udbyttet for at reducere effekten af prisfølsomheden.

2.1.2.3 En vurdering af behovene ift. risikostyring med udgangspunkt i SWOT-analysen

Ikke relevant for målsætning B.

2.1.2.4 En vurdering af behov i forhold til national miljø- og klimaplaner

Ikke relevant for målsætning B.

2.1.2.5 En vurdering af behov i forhold til generationsskiftet

Ikke relevant for målsætning B.

2.1.2.6 Interventionsstrategi

Ordninger, som vil bidrage til adressering af behovene under målsætning B:

- Producentorganisationer for frugt og grønt
- Biavlprodukter

Ovenstående ordninger under målsætning B er markedsordninger, der bidrager til at opfylde de resultatmål, som skal øge konkurrenceevnen og styrke markedsorienteringen.

2.1.2.7 CAP'ens bidrag til ERASMUS programmet

Ikke relevant.

2.1.2.8 CAP'ens bidrag til LIFE programmet

Ikke relevant.

2.1.2.9 Valg af resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Målværdi
R.10: Bedre organisering af forsyningskæden: Andel af bedrifter, der deltager i støttede producentsammenslutninger, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik.	1,47 pct.
R.11: Koncentrere udbuddet: Andel af værdien af den afsatte produktion, som sektorspecifikke producentorganisationer eller producentsammenslutninger med operationelle programmer tegner sig for.	0,76 pct.

Begrundelse for fastlagte mål og relaterede milepæle

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning B opfyldes og understøttes.

2.1.2.10 Begrundelse for finansiel tildeling

Målsætning B: At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034
- Biavlsprodukter: 2.955.385

Der ses således overensstemmelse mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.3 Målsætning C: At forbedre landbrugernes position i værdikæden

2.1.3.1 Resumé af SWOT-analysen

Målsætning C belyses gennem 9 SWOT- elementer. Som styrker fremhæves, at producentorganisationer er med til at mindske illoyal handelspraksis og styrke landbrugernes position i forsyningskæden – særligt er

producentorganisationer en fordel i sektorer uden andelsselskaber (f.eks. frugt og grønt). Som muligheder fremhæves blandt andet, at andelsbevægelsen er med til at understøtte landbrugerens position i forsyningskæden og skabe en kort afstand mellem forarbejdningsleddet og landbrugerne. Som trusler fremhæves det, at landbrugernes position i forsyningskæden vil blive forværret, hvis andelsbevægelsen og producentorganisationerne svækkes. Der er ikke identificeret væsentlige svagheder under målsætning C.

2.1.3.2 Identificering af behov

På baggrund af SWOT-analysen for målsætning C er der identificeret et behov:

- C1. Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde for at minimere truslerne mod landbrugernes position i forsyningskæden.

2.1.3.3 En vurdering af behovene ift. risikostyring med udgangspunkt i SWOT-analysen

Ikke relevant for målsætning C.

2.1.3.4 En vurdering af behov i forhold til national miljø- og klimaplaner

Ikke relevant for målsætning C.

2.1.3.5 En vurdering af behov i forhold til generationsskiftet

Ikke relevant for målsætning C.

2.1.3.6 Interventionsstrategi

Ordninger, som vil bidrage til adressering af behovene under målsætning C:

- Producentorganisationer for frugt og grønt
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering

Ovenstående ordninger under målsætning C udgør en kombination af projektstøtte og markedsordninger. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal forbedre landbrugernes position i værdikæden.

2.1.3.7 CAP'ens bidrag til ERASMUS programmet

Ikke relevant.

2.1.3.8 CAP'ens bidrag til LIFE programmet

Ikke relevant.

2.1.3.9 Valg af resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Målværdi
R.10: Bedre organisering af forsyningskæden: Andel af bedrifter, der deltager	1,47 pct.

i støttede producentsammenslutninger, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik.	
R.11: Koncentrere udbuddet: Andel af værdien af den afsatte produktion, som sektorspecifikke producentorganisationer eller producentsammenslutninger med operationelle programmer tegner sig for.	0,76 pct.
R.16: Investments related to climate; Share of farms benefitting from CAP investment support contributing to climate change, mitigation and adaptation, and to renewable energy or biomaterials production	8,94 pct.
R.26: Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer.	10,16 pct.
R.37: Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.	25.017
R.27: Udvikling af økonomien i landdistrikterne: Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder bioøkonomi virksomheder, der er udviklet med støtte fra den fælles landdistrikspolitik.	11

Begrundelse for fastlagte mål og relaterede milepæle

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning C opfyldes og understøttes.

2.1.3.10 Begrundelse for finansiel tildeling

Målsætning C: At forbedre landbrugernes position i værdikæden

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 22.020.000

Der ses således overensstemmelse mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.4 Målsætning D: At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi

2.1.4.1 Resumé af SWOT-analysen

Målsætning D belyses gennem 17 SWOT-elementer. Som styrker for dansk landbrug fremhæves blandt andet udbredelsen i brugen af præcisions- og miljøteknologi, at dansk landbrug i sammenligning med landbruget i EU27 udleder færre drivhusgasser pr. produceret enhed, samt at en stigende del af energiforbruget i landbruget er baseret på vedvarende energi. Som svagheder fremhæves blandt andet, at

dansk landbrugs drivhusgasudledning – trods en relativ høj klimaeffektivitet – er høj, blandt andet på grund af den store vægt af og specialisering inden for animalsk produktion, ligesom et økonomisk presset landbrugserhverv kan være begrænsende i forhold til klimatiltag. Som muligheder fremhæves, at udtagning af lavbundsjorder, anvendelse af nitrifikationshæmmere, ændret gødningshåndtering for eksempel hyppig udslusning samt ændret fodring af kvæg og opdræt kan bidrage til at reducere udledningen af drivhusgasser. Som trusler fremhæves det politiske og samfundsmæssige krav om reduktion af bidraget til udledning af drivhusgasser fra landbruget, og på grund af en omfattende animalsk produktion kan en ændret national og international efterspørgsel i retning af produkter med reduceret klimaaftryk være en trussel.

2.1.4.2 Identificering af behov

På baggrund af SWOT-analysen for målsætning D er der identificeret tre behov:

- D1. Fremme klimavenlig landbrugsproduktion
- D2. Udvidelse af skovarealet for at modvirke klimaeffekten
- D3. Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer

2.1.4.3 En vurdering af behovene ift. risikostyring med udgangspunkt i SWOT-analysen

Ikke relevant for målsætning D.

2.1.4.4 En vurdering af behovene med udgangspunkt i de nationale miljø- og klimahandlingsplaner, som udspringer af retsakterne beskrevet i CAP-plan forordningens bilag XI (Specifikt for målsætning D, E og F)

D1. Fremme klimavenlig landbrugsproduktion

Vurdering: Adressering af behovet har stor betydning i forhold til arealanvendelse, hvor der sigtes mod at opbygge kulstofpuljen i jorden og/eller reducere drivhusgasudledningen. Adressering af behovet understøtter EU's Green Deal, som skal fremme øget naturbeskyttelse og sikre en grøn udvikling i landbrugssektoren. Endvidere kan imødekommelse af behovet bidrage til at nedbringe de negative effekter fra landbrugsarealet, herunder udledning af næringsstoffer, hvilket understøtter implementering af vandområdeplanerne og Natura 2000-planerne.

D2. Udvidelse af skovarealet for at modvirke klimaeffekten

Vurdering: En udvidelse af skovarealet kan have stor betydning for den samlede klimaindsats. Imødekommelse af behovet understøtter EU's biodiversitetsstrategi og Farm-to-Fork, hvor den grønne udvikling af landbrugsområdet er i fokus. Ved vurderingen er der desuden lagt vægt på, at en adressering af behovet medvirker til at opfylde en række af målsætningerne i de nationale miljø- og klimahandlingsplaner, herunder at udvide det danske skovareal.

D3. Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer

Vurdering: Adressering af behovet understøtter af EU's biodiversitetsstrategi om øget naturbeskyttelse via reduktion af næringsstofudledning. Samtidig vil imødekommelse af behovet bidrage til at opfylde målsætninger i Naturpakken, herunder målrettede indsatser, der kan skabe forhold for naturen og

biodiversiteten, der sikrer større artsvariation og gør naturen mere robust - blandt andet overfor klimaændringer.

2.1.4.5 En vurdering af behov i forhold til generationsskiftet

Ikke relevant for målsætning D.

2.1.4.6 Interventionsstrategi

Ordninger, som vil bidrage til adressering af behovene under målsætning D:

- Vandprojekter
- Privat skovrejsning
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering
- Miljø- og klimateknologi
- Målrettet regulering
- Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs
- Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed
- Eco-scheme for planter
- Eco-scheme for økologisk arealstøtte
- Eco-scheme for målrettet reguleringsmodel
- Engangskompensation
- Eco-scheme for ekstensivering med slæt
- Producentorganisationer for frugt og grønt
- Biavlsprodukter

Ovenstående ordninger under målsætning D udgør en kombination af projektstøtte, ét-årige arealordninger (eco-schemes) og markedsordninger. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.

2.1.4.7 CAP'ens bidrag til ERASMUS programmet

Ikke relevant.

2.1.4.8 CAP'ens bidrag til LIFE programmet

Ikke relevant.

2.1.4.9 Valg af resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Målværdi
R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.	97,33 pct.

R. 6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).	106,51 pct.
R.10: Bedre organisering af forsyningskæden: Andel af bedrifter, der deltager i støttede producentsammenslutninger, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik.	1,47 pct.
R.11: Koncentrere udbuddet: Andel af værdien af den afsatte produktion, som sektorspecifikke producentorganisationer eller producentsammenslutninger med operationelle programmer tegner sig for.	0,76 pct.
R.12: Tilpasning til klimaændringer: Andel af landbrugsarealer (UAA), der modtager støtte for forpligtelser til at forbedre tilpasningen til klimaændringerne.	24,14 pct.
R.16: Investeringer relateret til klima: Andel af landbrugere, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik til investeringer, der bidrager til klimatilpasning og til produktion af grøn energi eller biomateriale.	8,94 pct.
R.26: Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer.	10,16 pct.
R.27: Miljø-/klimarelateret ydeevne gennem investeringer i landdistrikter: Antal projekter, der bidrager til en miljømæssig bæredygtighed, klimatilpasninger og tilpasningsmål i landdistrikterne.	11
R.37: Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.	25.017
R.39: Udvikling af økonomien i landdistrikterne: Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder bioøkonomi virksomheder, der er udviklet med støtte fra den fælles landdistrikspolitik.	11
R.31: Beskyttelse af habitater og arter: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på bevaring eller genoprettelse af biodiversitet, herunder HNV landbrugspraksis.	18,83 pct.
R.32: Investeringer relateret til biodiversitet: Andel af landbrugere, der modtager støtte til investeringer, der bidrager til biodiversitet.	7,15 pct.
R.17: Bevokset land: Areal (hektar) med støtte til skovrejsning, agerskovbrug og restaurering inklusiv nedrivning	8.960
R.19: Jordforbedring og beskyttelse af jorder: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at forbedre jordens kvalitet og biota (som f.eks. reduceret gødning, plantedække, afgrøderotation, herunder med grøntsager).	25,73 pct.

R.14: Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).	43,52 pct.
R.21: Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandressourcer.	32,30 pct.
R.22: Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på forbedring af næringsstofforvaltningen.	32,30 pct.
R.12: Tilpasning til klimaændringer: Andel af landbrugsarealer (UAA), der modtager støtte for forpligtelser til at forbedre tilpasningen til klimaændringerne.	24,14 pct.
R.24: Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af specifikke forvaltningsforpligtelser, der medfører bæredygtig brug af pesticider med henblik på at reducere risici og påvirkninger ved anvendelse af pesticider, såsom udledning af pesticider.	14,23 pct.
R.29: Udvikling af økologisk landbrug: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af støtte til økologisk drift under den fælles landbrugspolitik, opdelt på opretholdelse og omlægning.	12,67 pct.

Begrundelse for fastlagte mål og relaterede milepæle

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning D opfyldes og understøttes.

2.1.4.10 Begrundelse for finansiel tildeling

Målsætning D: At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi .

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Vandprojekter: 176.095.878
- Privat skovrejsning: 42.093.905
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 23.020.000
- Miljø- og climateknologi
- Målrettet regulering: 24.832.000
- Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs: 179.395.973
- Eco-scheme for planter: 64.228.188
- Eco-scheme for økologisk arealstøtte: 189.663.731
- Engangskompensation: 24.689.691
- Eco-scheme for ekstensivering med slæt: 76.510.067
- Eco-scheme for ny reguleringsmodel: 106.174.496
- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034

- Biavlsprodukter: 2.955.385

Der ses således overensstemmelse mellem resultatmål og den dertil hørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.5 Målsætning E: At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier

2.1.5.1 Resumé af SWOT-analysen

Målsætning E belyses gennem 15 SWOT- elementer. Som styrker for dansk landbrug fremhæves blandt andet fremgangen i naturarealer og mindskede udledninger af kvælstof og fosfor fra landbruget, ligesom reguleringer til forbedringer af det danske vandmiljø fremmer bæredygtig tilstand af vandressourcerne. For eksempel har vandområdeplanerne bidraget til en forbedring af vandressourcerne, uden at det har betydet mindre landbrugsproduktion. Som svagheder fremhæves blandt andet, at kvaliteten af en del af de beskyttede arealer er faldende, og at jorderosion på danske marker er udbredt i visse egne af landet med tørre sandjorder. Som muligheder fremhæves, at danske forbrugere er opmærksomme på bæredygtig fødevarerproduktion, og at dansk landbrug har gavn af Danmarks grundvandsmagasiner. Som trusler fremhæves, at klimaændringer medfører ændrede vilkår for naturressourcerne, mens den voksende husdyrproduktion påvirker luft-, jord- og vandressourcerne.

2.1.5.2 Identificering af behov

På baggrund af SWOT-analysen for målsætning E er der identificeret seks behov:

- E1. Fremme miljøvenlig fødevarerproduktion
- E2. Sikring af grundvandet og vandmiljøet
- E3. Mindske den intensive husdyrproduktions negative påvirkning af naturen og naturressourcerne
- E4. Indsats for aktiv naturpleje
- E5. Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal
- E6. Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer

2.1.5.3 En vurdering af behovene ift. risikostyring med udgangspunkt i SWOT-analysen

Ikke relevant for målsætning E.

2.1.5.4 En vurdering af behovene med udgangspunkt i de nationale miljø- og klimahandlingsplaner, som udspringer af retsakterne beskrevet i CAP-plan forordningens bilag XI (specifikt for målsætning D, E og F)

E1. Fremme miljøvenlig fødevarerproduktion

Vurdering: Opfyldelse af behovet vil medvirke til at opfylde målsætningen om en fordobling af det økologiske areal i 2030. Derudover vil imødekommelse af behovet bidrage til at opfylde målsætninger i Naturpakken, herunder indsatser i det åbne land for at stoppe tilbagegangen i biodiversitet, blandt andet gennem naturpleje, som kan skabe værdifulde levesteder og spredningskorridorer for biodiversitet i landbrugslandet.

E2. Sikring af grundvandet og vandmiljøet

Vurdering: Adressering af behovet medvirker til at opfylde en række af målsætningerne i de nationale miljøhandlingsplaner, herunder Naturpakken og Vandområdeplanerne. Opfyldelse af behovet flugter med målsætningerne om at reducere udledningen af kvælstof, som skal sikre kvaliteten i Danmarks kystvande, søer, vandløb og grundvand. Hertil kommer, at imødekommelse af behovet vil medvirke til at opfylde målsætningen om en fordobling af det økologiske areal i 2030, og derved understøtter imødekommelse af behovet også EU's Farm-to-Fork målsætning om pesticider.

E3. Mindske den intensive husdyrproduktions negative påvirkning af naturen og naturressourcerne

Vurdering: Adressering af behovet medvirker til at opfylde en række af målsætningerne i de nationale miljøhandlingsplaner, herunder Naturpakken og Vandområdeplanerne, som bidrager til fjernelse af næringsstoffer fra blandt andet naturområderne. En adressering af behovet vil desuden understøtte EU's biodiversitetsstrategi om øget naturbeskyttelse og sammenhængende natur.

E4. Indsats for aktiv naturpleje

Vurdering: Adressering af behovet vil understøtte EU's biodiversitetsstrategi og Farm-to-Fork, hvor den grønne udvikling af landbrugsområdet er i fokus. Derudover medvirker en adressering af behovet til at opfylde en række af målsætningerne i de nationale miljø- og klimahandlingsplaner, herunder Naturpakken og Natura 2000-planer. Opfyldelse af behovet flugter med målsætningerne om at øge den biologiske mangfoldighed og stoppe tilbagegangen i de såkaldte Natura 2000-områder.

E5. Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal

Vurdering: Adressering af behovet vil understøtte EU's Green Deal, som skal fremme øget naturbeskyttelse og sikre en grøn udvikling. Adressering af behovet kan indebære målrettede indsatser, der kan skabe bedre forhold for naturen og biodiversiteten gennem målrettet naturpleje, som fremmer forholdene for en lang række vilde arter, hvilket flugter med målsætningerne i Naturpakken og Natura 2000-planerne. Imødekommelse af behovet kan endvidere bidrage til at nedbringe de negative effekter af landbrugsarealet, herunder udledning af næringsstoffer, hvilket understøtter vandområdeplanerne.

E6. Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer

Vurdering: Imødekommelse af behovet bidrager til at opfylde en række af målsætningerne i de nationale miljøhandlingsplaner, herunder Naturpakken og Danmarks nationale skovprogram. Det gælder blandt andet, at imødekommelse af behovet vil fremme skovenes beskyttende funktion af vores vand og styrke skovenes bidrag til klimatilpasning.

2.1.5.5 En vurdering af behov i forhold til generationsskiftet

Ikke relevant for målsætning E.

2.1.5.6 Interventionsstrategi

Ordninger, som vil bidrage til adressering af behovene under målsætning E:

- Eco-scheme for økologisk arealstøtte
- Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs
- Eco-scheme for planter
- Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed
- Eco-scheme for ekstensivering med slæt
- Eco-scheme for ny reguleringsmodel
- Miljø- og klimateknologi
- N2000 biodiversitetsskov
- Vandprojekter
- Målrettet regulering
- Minivådområder
- Engangskompensation
- Producentorganisationer for frugt og grønt
- N2000 pleje af græs- og naturarealer
- Privat skovrejsning
- N2000 rydning/hegning

Ovenstående ordninger under målsætning E udgør en kombination af støtteordninger i søjle II, markedsordninger og ét-årige arealordninger (eco-schemes) i søjle I. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal fremme en bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

2.1.5.7 CAP'ens bidrag til ERASMUS programmet

Ikke relevant.

2.1.5.8 CAP'ens bidrag til LIFE programmet

Ikke relevant.

2.1.5.9 Valg af resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Målværdi
R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.	97,33 pct.
R. 6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).	106,51 pct.
R.16: Investeringer relateret til klima: Andel af landbrugere, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik til investeringer, der bidrager til klimatilpasning og til produktion af grøn energi eller biomateriale.	8,94 pct.

R.37: Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.	2.517 pct.
R.14: Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).	43,52 pct.
R.19: Jordforbedring og beskyttelse af jorder: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at forbedre jordens kvalitet og biota (som f.eks. reduceret gødning, plantedække, afgrøderotation, herunder med grøntsager).	25,73 pct.
R.21: Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandressourcer.	32,30 pct.
R.22: Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på forbedring af næringsstofforvaltningen.	32,30 pct.
R.31: Beskyttelse af habitater og arter: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på bevaring eller genoprettelse af biodiversitet, herunder HNV landbrugspraksis.	18,83 pct.
R.24: Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af specifikke forvaltningsforpligtelser, der medfører bæredygtig brug af pesticider med henblik på at reducere risici og påvirkninger ved anvendelse af pesticider, såsom udledning af pesticider.	14,23 pct.
R.29: Udvikling af økologisk landbrug: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af støtte til økologisk drift under den fælles landbrugspolitik, opdelt på opretholdelse og omlægning.	12,67 pct.
R.26: Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer.	10,16 pct.
R.27: Miljø-/klimarelateret ydeevne gennem investeringer i landdistrikter: Antal projekter, der bidrager til en miljømæssig bæredygtighed, klimatilpasninger og tilpasningsmål i landdistrikterne.	11
R.39: Udvikling af økonomien i landdistrikterne: Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder bioøkonomi virksomheder, der er udviklet med støtte fra den fælles landdistrikspolitik.	11
R.30: Støtte til bæredygtig skovforvaltning: Andel af skovarealer omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på beskyttelse af skov og forvaltning af økosystemtjenester.	1,11 pct.
R.33: Forbedring af forvaltningen af Natura 2000-områder: Andel af areal i Natura 2000-områder omfattet af forvaltningsforpligtelser.	57,44 pct.

R.32: Investeringer relateret til biodiversitet: Andel af landbrugere, der modtager støtte til investeringer, der bidrager til biodiversitet.	7,15 pct.
R.12: Tilpasning til klimaændringer: Andel af landbrugsarealer (UAA), der modtager støtte for forpligtelser til at forbedre tilpasningen til klimaændringerne.	24,14 pct.
R.10: Bedre organisering af forsyningskæden: Andel af bedrifter, der deltager i støttede producentsammenslutninger, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik.	1,47 pct.
R.11: Koncentrere udbuddet: Andel af værdien af den afsatte produktion, som sektorspecifikke producentorganisationer eller producentsammenslutninger med operationelle programmer tegner sig for.	0,76 pct.
R.17: Bevokset land: Areal (hektar) med støtte til skovrejsning, agerskovbrug og restaurering inklusiv nedrivning	8.960

Begrundelse for fastlagte mål og relaterede milepæle

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning E opfyldes og understøttes.

2.1.5.10 Begrundelse for finansiel tildeling

Målsætning E: At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Eco-scheme for økologisk arealstøtte: 189.663.731
- Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs: 179.395.973
- Eco-scheme for planter: 64.228.188
- Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed: 78.523.490
- Eco-scheme for ekstensivering med slæt: 76.510.067
- Eco-scheme for ny reguleringsmodel: 106.174.496
- Miljø- og climateknologi: 13.496.000
- N2000 biodiversitetsskov: 16.378.012
- Vandprojekter: 176.095.878
- Minivådområder: 59.196.839
- Engangskompensation: 24.689.691
- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034
- N2000 pleje af græs- og naturarealer: 77.468.000
- Privat skovrejsning: 42.093.905
- N2000 rydning/hegning: 11.006.000

Der ses således overensstemmelse mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.6 Målsætning F: At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

2.1.6.1 Resumé af SWOT-analysen

Målsætning F belyses gennem 22 SWOT-elementer. Som styrker fremhæves blandt andet, at Danmark gennem Natura 2000, nationalparker, fredninger og §3-beskyttede områder, samt forbedring af de fysiske forhold i vandløb bidrager positivt til biodiversiteten, ligesom skovarealet i Danmark vokser, og udledningen af kvælstof, fosfor og ammoniak er faldende. Som svagheder fremhæves blandt andet, at der mangler levesteder til naturens dyr og planter (blandt andet grundet det intensivt dyrkede landbrug), og at antallet af fugle i Danmark generelt er faldende, blandt andet som en konsekvens af at erhvervet dyrker ensartede afgrøder på stadig stigende markstørrelser. Som muligheder fremhæves blandt andet, at danskerne holder af naturen og i stigende grad bruger naturområderne, og at landbrugsarealet er blevet reduceret med 8 pct. på en generation. Som trusler fremhæves blandt andet, at klimaændringer ændrer vilkårene for flora og fauna, samt at en faldende bestand af vilde bier og insekter kan true landbrugets udbytte.

2.1.6.2 Identificering af behov

På baggrund af SWOT-analysen for målsætning F er der identificeret 7 behov:

- F1. Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste
- F2. Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen
- F3. Mere skov på det danske areal for at understøtte biodiversiteten
- F4. Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet
- F5. Omlægning til økologisk jordbrug skal bidrage til mere biodiversitet
- F6. Invasive arter presser den danske biodiversitet
- F7. Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet

2.1.6.3 En vurdering af behovene ift. risikostyring med udgangspunkt i SWOT-analysen

Ikke relevant for målsætning F.

2.1.6.4 En vurdering af behovene med udgangspunkt i de nationale miljø- og klimahandlingsplaner, som udspringer af retsakterne beskrevet i CAP-plan forordningens bilag XI (Målsætning D, E, F)

F1. Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste

Vurdering: Adressering af behovet understøtter EU's biodiversitetsstrategi og Farm-to-Fork, hvor den grønne udvikling af landbrugsområdet er i fokus. Derudover vil en adressering af behovet medvirke til at opfylde en række af målsætningerne i de nationale miljø- og klimahandlingsplaner, herunder Naturpakken og Danmarks nationale skovprogram. Opfyldelse af behovet flugter med målsætningerne om at øge den biologiske mangfoldighed og via målrettede indsatser skabe større artsvariation, som sikrer en robust natur.

F2. Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen

Vurdering: Adressering af behovet vil være af stor miljømæssig betydning med gavnlige følgevirkninger for biodiversiteten, hvorved EU's biodiversitetsstrategi understøttes. Dermed nedbringes landbrugets

næringsstofudledning, hvilket bidrager til opfyldelse af målsætningerne i Danmarks vandområdeplaner og bidrager til at opfylde Danmarks forpligtelser under vandrammedirektivet.

F3. Mere skov på det danske areal for at understøtte biodiversiteten

Vurdering: En udvidelse af skovarealet kan have stor betydning for biodiversiteten, og miljømæssigt er adressering af behovet derfor afgørende. Adressering vil understøtte EU's biodiversitetsstrategi. Samtidig flugter imødekommelse af behovet med målsætninger i Naturpakken om blandt andet at øge den biologiske mangfoldighed samt målsætninger i den nationale skovprogram om at øge skovarealet og sikre robuste skove, som både kan lagre kulstof og fremme den beskyttende funktion af vores grundvand.

F4. Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet

Vurdering: Understøttelse af bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet er en forudsætning for, at bestøvning af landbrugsafgrøder og vilde planter fortsat kan finde sted. Den miljømæssige betydning skønnes derfor at være meget stor. Imødekommelse af behovet vil understøtte EU's biodiversitetsstrategi, som skal fremme øget naturbeskyttelse og sammenhængende natur. Både målsætningen om fordobling af det økologisk areal og målsætninger i Naturpakken, herunder indsatser i det åbne land om at stoppe tilbagegangen i biodiversitet, der blandt andet sker ved at sikre flere og bedre levesteder, skabe sammenhæng og iværksætte indsatser for konkrete arter, flugter med behovet.

F5. Omlægning til økologisk jordbrug skal bidrage til mere biodiversitet

Vurdering: Imødekommelse af behovet har stor miljømæssig betydning, idet omlægning til økologisk jordbrug bidrager til at øge biodiversiteten i landskabet. Adressering af behovet vil herudover understøtte EU's biodiversitetsstrategi, som skal føre til øget naturbeskyttelse og sammenhængende natur. Opfyldelse af behovet vil medvirke til at opfylde målsætningen om en fordobling af det økologiske areal i 2030, samtidig med at der skabes forhold for naturen og biodiversiteten, der sikrer større artsvariation og gør naturen mere robust.

F6. Invasive arter presser den danske biodiversitet

Vurdering: Imødekommelse af behovet vil understøtte EU's biodiversitetsstrategi, som skal fremme øget naturbeskyttelse og sammenhængende natur. Endvidere vil målrettede indsatser, der kan skabe bedre forhold for naturen og biodiversiteten sikre større artsvariation, som samtidig gør naturen mere robust og fremme forholdene for en lang række truede arter, hvilket flugter med målsætningerne i Danmarks nationale skovprogram og Naturpakken.

F7. Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet

Vurdering: Adressering af behovet vil være af meget stor miljømæssig betydning. Adressering af behovet vil ligeledes understøtte EU's biodiversitetsstrategi, som skal fremme øget naturbeskyttelse og sammenhængende natur. Opfyldelse af behovet flugter herudover med Danmarks forpligtelse til at stoppe tilbagegangen for natur omfattet af Natura 2000-direktiverne samt målsætninger i Naturpakken og Danmarks nationale skovprogram om at sikre artsvariation, der gør naturen mere robust og fremmer forholdene for en lang række truede arter.

2.1.6.5 En vurdering af behov i forhold til generationsskiftet

Ikke relevant for målsætning F.

2.1.6.6 Interventionsstrategi

Ordninger, som vil bidrage til adressering af behovene under målsætning F:

- Eco-scheme for økologisk arealstøtte
- Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs
- Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed
- Eco-scheme for ekstensivering med slæt
- Eco-scheme for ny reguleringsmodel
- Vandprojekter
- N2000 biodiversitetsskov
- Minivådområder
- Engangskompensation
- N2000 pleje af græs- og naturarealer
- Privat skovrejsning
- N2000 rydning/hegning
- N2000 biodiversitetsskov
- Biavlsprodukter
- Miljø- og klimateknologi
- Måltrettet regulering

Ovenstående ordninger under målsætning F udgør en kombination af støtteordninger i søjle II, ét-årige arealordninger (eco-schemes) i søjle I og markedsordninger. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare og sikre flere levesteder og landskaber til gavn for dyr og planter.

2.1.6.7 CAP'ens bidrag til ERASMUS programmet

Ikke relevant.

2.1.6.8 CAP'ens bidrag til LIFE programmet

Ikke relevant.

2.1.6.9 Valg af resultatindikatorer

Resultindikatorer	Målværdi
R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.	97,33 pct.
R. 6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for	106,51 pct.

støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).	
R.12: Tilpasning til klimaændringer: Andel af landbrugsarealer (UAA), der modtager støtte for forpligtelser til at forbedre tilpasningen til klimaændringerne.	24,14 pct.
R.14: Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).	43,19 pct.
R.17: Bevokset land: Areal (hektar) med støtte til skovrejsning, agerskovbrug og restaurering inklusiv nedrivning	8.960
R.19: Jordforbedring og beskyttelse af jorder: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at forbedre jordens kvalitet og biota (som f.eks. reduceret gødning, plantedække, afgrøderotation, herunder med grøntsager).	25,73 pct.
R.21: Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandressourcer.	32,30 pct.
R.22: Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på forbedring af næringsstofforvaltningen.	32,30 pct.
R.31: Beskyttelse af habitater og arter: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på bevaring eller genoprettelse af biodiversitet, herunder HNV landbrugspraksis.	18,83 pct.
R.32: Investeringer relateret til biodiversitet: Andel af landbrugere, der modtager støtte til investeringer, der bidrager til biodiversitet.	7,15 pct.
R.24: Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af specifikke forvaltningsforpligtelser, der medfører bæredygtig brug af pesticider med henblik på at reducere risici og påvirkninger ved anvendelse af pesticider, såsom udledning af pesticider.	14,23 pct.
R.29: Udvikling af økologisk landbrug: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af støtte til økologisk drift under den fælles landbrugspolitik, opdelt på opretholdelse og omlægning.	12,67 pct.
R.16: Investeringer relateret til klima: Andel af landbrugere, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik til investeringer, der bidrager til klimatilpasning og til produktion af grøn energi eller biomateriale.	8,94 pct.
R.26: Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer.	10,16 pct.

R.27: Miljø-/klimarelateret ydeevne gennem investeringer i landdistrikter: Antal projekter, der bidrager til en miljømæssig bæredygtighed, klimatilpasninger og tilpasningsmål i landdistrikterne.	11
R.37: Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.	2.517
R.39: Udvikling af økonomien i landdistrikterne: Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder bioøkonomi virksomheder, der er udviklet med støtte fra den fælles landdistrikspolitik.	11
R.33: Forbedring af forvaltningen af Natura 2000-områder: Andel af areal i Natura 2000-områder omfattet af forvaltningsforpligtelser.	57,44 pct.
R.30: Støtte til bæredygtig skovforvaltning: Andel af skovarealer omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på beskyttelse af skov og forvaltning af økosystemtjenester.	1,11 pct.

Begrundelse for fastlagte mål og relaterede milepæle

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning F opfyldes og understøttes.

2.1.6.10 Begrundelse for finansiel tildeling

Målsætning F: At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber.

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Eco-scheme for økologisk arealstøtte: 189.663.731
- Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs: 179.395.973
- Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed: 78.523.490
- Eco-scheme for ekstensivering med slæt: 76.510.067
- Eco-scheme for ny reguleringsmodel: 106.174.496
- N2000 biodiversitetsskov: 16.378.012
- Vandprojekter: 176.095.878
- Minivådområder: 59.196.839
- Engangskompensation: 24.689.691
- N2000 pleje af græs- og naturarealer: 77.468.000
- Privat skovrejsning: 42.093.905
- N2000 rydning/hegning: 11.006.000
- Biavlsprodukter: 2.955.385
- Miljø- og climateknologi: 13.496.000
- Målrettet regulering: 24.832.000

Der ses således overensstemmelse mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.7 Målsætning G: At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne

2.1.7.1 Resumé af SWOT-analysen

Målsætning G belyses gennem 17 SWOT-elementer. Som styrker fremhæves, at landbruget sammen med specialiserede virksomheder inden for andre erhverv, herunder turisme, er vigtige for økonomien i danske landdistrikter, blandt andet i forhold til arbejdspladser, og også understøttet af et velfungerende rådgivningssystem og uddannelsessystem inden for landbruget. Som svaghed fremhæves generationsskifteproblematikken blandt virksomheder i landdistrikterne – herunder særligt i landbruget. Som muligheder fremhæves blandt andet, at også andre erhverv er centrale i landdistrikterne, og at nye ejerformer kan igangsætte en positiv erhvervsudvikling inden for landbruget og andre erhverv i landdistrikterne. Som trusler fremhæves blandt andet, at erhverv, der traditionelt fylder meget i landdistrikterne, er i tilbagegang nationalt på grund af den internationale konkurrence, at gældsbyrden i dansk landbrug er høj, og at generationsskifteproblematikken påvirkes af en række økonomiske og strukturelle forhold (for eksempel at der generelt bliver færre og færre unge borgere i landdistrikterne).

2.1.7.2 Identificering af behov

På baggrund af SWOT-analysen for målsætning G er der identificeret seks behov:

- G1. Bedre muligheder og forudsætninger for unge landbrugere for at etablere sig
- G2. Etablering og udvikling af virksomheder i landdistrikterne (ikke primær produktion)
- G3. Øge unge landbrugeres økonomiske konkurrencedygtighed.
- G4. Forsætte udviklingspotentialer i landdistrikterne
- G5. Erhvervsaktiviteten i landdistrikterne skal understøttes
- G6. Iværksættere og innovative virksomheder understøtter udviklingen af landdistrikterne

2.1.7.3 En vurdering af behovene ift. risikostyring med udgangspunkt i SWOT-analysen

Ikke relevant for målsætning G.

2.1.7.4 En vurdering af behov i forhold til national miljø- og klimaplaner

Ikke relevant for målsætning G.

2.1.7.5 En vurdering af behovene ift. generationsskifte (gælder specifikt for målsætning G)

G1. Bedre muligheder og forudsætninger for unge landbrugere for at etablere sig

Vurdering: Imødekommen af behovet for at understøtte yngre landbrugere i etablering er af stor betydning for målgruppen, men vurderes at være af mellemstor betydning for samfunds- og erhvervsøkonomien på grund af det relativt begrænsede antal yngre landbrugere. Den miljømæssige betydning vurderes at være mellemstor på grund af de yngre landbrugeres større fokus på bæredygtig produktion end ældre landbrugere. Betydningen for landdistriktsudviklingen vurderes ligeledes at være mellemstor.

G2. Etablering og udvikling af virksomheder i landdistrikterne (ikke primær produktion)

Vurdering: Adgang til arbejdspladser i landdistrikterne er vigtig, både for de nuværende beboere og for kommende beboere på landet. På den baggrund vurderes det, at den samfunds- og erhvervsøkonomiske betydning er mellemstor, mens betydningen for målgruppen er meget stor. Den miljømæssige betydning vurderes at være mindre, mens betydningen for landdistriktsudviklingen mere bredt er meget stor. Imødekommelse af behovet flugter med de politiske målsætninger om at skabe bedre balance i Danmark og gøre det attraktivt at leve og arbejde i hele landet, og dermed også fremme udviklingen i landdistrikterne. Initiativer finansieres blandt andet gennem den nationale "Landdistriktspulje", som dog ikke har et erhvervsmæssigt sigte.

G3. Øge unge landbrugeres økonomiske konkurrencedygtighed

Vurdering: Det vurderes, at den samfunds- og erhvervsøkonomiske betydning er mellemstor, da målgruppen er begrænset i forhold til det samlede erhverv, mens betydningen for målgruppen er meget stor. Den miljømæssige betydning vurderes at være mellemstor, da yngre landbrugere generelt skønnes at have større fokus på bæredygtighed end deres ældre kolleger i erhvervet. Betydningen for landdistriktsudviklingen mere bredt er ligeledes mellemstor.

G4. Forsætte udviklingspotentialer i landdistrikterne

Vurdering: Det vurderes, at den samfunds- og erhvervsøkonomiske betydning er mellemstor, mens betydningen for målgruppen er meget stor. Den miljømæssige betydning vurderes at være mindre, mens betydningen for landdistriktsudviklingen mere bredt er meget stor, idet imødekommelse af behovet flugter med de politiske målsætninger om at skabe bedre balance i Danmark og gøre det attraktivt at leve og arbejde i hele landet, og dermed også fremme udviklingen i landdistrikterne. Initiativer finansieres blandt andet gennem den nationale "Landdistriktspulje", som dog ikke har et erhvervsmæssigt sigte.

G5. Erhvervsaktiviteten i landdistrikterne skal understøttes

Vurdering: Det vurderes, at den samfunds- og erhvervsøkonomiske betydning er mellemstor, mens betydningen for målgruppen er meget stor. Den miljømæssige betydning vurderes at være mindre, mens betydningen for landdistriktsudviklingen mere bredt er meget stor, idet imødekommelse af behovet flugter med de politiske målsætninger om at skabe bedre balance i Danmark og gøre det attraktivt at leve og arbejde i hele landet, og dermed også fremme udviklingen i landdistrikterne. Initiativer finansieres blandt andet gennem den nationale "Landdistriktspulje", som dog ikke har et erhvervsmæssigt sigte.

G6. Iværksættere og innovative virksomheder understøtter udviklingen af landdistrikterne.

Vurdering: Det vurderes, at den samfunds- og erhvervsøkonomiske betydning af at understøtte udviklingen af landdistrikterne gennem støtte til iværksættere og innovative virksomheder er mellemstor, mens betydningen for målgruppen er meget stor. Den miljømæssige betydning vurderes at være mindre, fordi miljø og klima ikke nødvendigvis er i fokus for denne type af iværksætteri, mens betydningen for landdistriktsudviklingen mere bredt skønnes at være meget stor. Understøttelse af iværksætteri og innovative tiltag i landdistrikterne flugter med den nationale målsætning om at fremme udviklingen i landdistrikterne.

2.1.7.6 Interventionsstrategi

Ordninger, som vil bidrage til adressering af behovene under målsætning G:

- Unge landbrugere
- Lokale aktionsgrupper (LAG)
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering
- Biavlsprodukter
- Ø-støtte

De ovenstående ordninger under målsætning G, udgør af projektstøtteordninger og supplerende arealstøtteordning. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal bidrage til tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.

2.1.7.7 CAP'ens bidrag til ERASMUS programmet

Ikke relevant.

2.1.7.8 CAP'ens bidrag til LIFE programmet

Ikke relevant.

2.1.7.9 Valg af resultatindikatorer

Resultindikatorer	Målværdi
R.36: Generationsskifte: Antal unge landbrugere, der etablerer en bedrift med støtte fra den fælles landbrugspolitik, herunder opdeling på køn.	1.882
R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.	
R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet).	
16: Investeringer relateret til klima: Andel af landbrugere, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik til investeringer, der bidrager til klimatilpasning og til produktion af grøn energi eller biomateriale	8,97 pct.
R.26: Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer.	10,16 pct.
R.27: Miljø-/klimarelateret ydeevne gennem investeringer i landdistrikter: Antal projekter, der bidrager til en miljømæssig bæredygtighed, klimatilpasninger og tilpasningsmål i landdistrikterne.	11

R.37: Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.	2.517
R.38: LEADER dækning: Andel af befolkning i landdistrikterne, der er dækket af lokale udviklingsstrategier.	72,88 pct.
R.39.: Udvikling af økonomien i landdistrikterne: Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder bioøkonomi virksomheder, der er udviklet med støtte fra den fælles landdistrikspolitik.	11
R.41: Sammenhæng mellem landdistrikterne i Europa: Andel af befolkningen i landdistrikterne, som gennem CAP-støtte, opnår bedre adgang til services og infrastruktur	72,88 pct.

Begrundelse for fastlagte mål og relaterede milepæle

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning G opfyldes og understøttes.

2.1.7.10 Begrundelse for finansiel tildeling

Målsætning G: At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Unge landbrugere: 129.360.000
- Lokale aktionsgrupper (LAG): 54.888.560
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 22.020.000
- Biavlsprodukter: 2.955.385
- Ø-støtte: 13.085.000

Der ses således overensstemmelse mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.8 Målsætning H: At fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbrug, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug

2.1.8.1 Resumé af SWOT

Målsætning H belyses gennem 35 SWOT-elementer. Som styrker fremhæves blandt andet, at landdistrikterne har komparative erhvervsmæssige styrkepositioner inden for særligt landbrug og industri, mens turisme også fremhæves som en styrkeposition i visse landdistrikter. Som svagheder fremhæves, at landdistrikterne skal finde fremtidens basiserhverv, eftersom både landbrug og industri er brancher, hvor antallet af arbejdspladser er i nedgang på landsplan samt i landdistriktskommunerne. Foreløbigt er der dog fortsat mange arbejdspladser inden for disse brancher i landdistrikterne, hvorfor specialiseringen inden for disse brancher, jf. ovenstående, fortsat udgør en styrkeposition – der er blot tale om en styrkeposition, som i

stigende grad kan komme til at udgøre en udfordring i fremtiden. Som muligheder fremhæves blandt andet, at arbejdsstyrken i landdistrikterne er mobil, at Danmark har en relativt lav økonomisk ulighed, og at digitale løsninger gør fysisk nærhed til diverse services mindre betydningsfulde. Som trusler fremhæves særligt to forhold. For det første, at befolkningen i stigende grad koncentrerer sig i byområderne, hvilket på den lange bane er en udfordring for landdistrikterne, da det kan gøre landdistrikterne mindre attraktive og styrke urbaniseringen. For det andet, at en fortsat centralisering af private og offentlige services kan reducere beskæftigelsesmulighederne i landdistrikterne og kan være med til at øge afstanden til services for borgere i landdistrikterne – mange unge har f.eks. langt til erhvervs- og gymnasieuddannelser, mens mange landdistriktskommuner også er truet af manglende lægedækning.

2.1.8.2 Identificering af behov

På baggrund af SWOT-analysen for målsætning H er der identificeret fem behov:

- H1. Mobil arbejdsstyrke i landdistrikterne
- H2. Landdistrikterne skal være attraktive
- H3. Beskæftigelse og vækst i landdistrikterne
- H4. Lokal udvikling og social inklusion i landdistrikterne
- H5. Lokal udvikling i landdistrikterne

2.1.8.3 En vurdering af behovene ift. risikostyring med udgangspunkt i SWOT-analysen

Ikke relevant for målsætning H.

2.1.8.4 En vurdering af behov i forhold til national miljø- og klimaplaner

Ikke relevant for målsætning H.

2.1.8.5 En vurdering af behov i forhold til generationsskiftet

Ikke relevant for målsætning H.

2.1.8.6 Interventionsstrategi

Ordninger, som vil bidrage til adressering af behovene under målsætning H:

- Lokale aktionsgrupper (LAG)
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering
- Ø-støtte

Ovenstående ordninger under målsætning H, udgør en kombination af to projektstøtteordninger og supplerende arealstøtteordning. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbrug, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug.

2.1.8.7 CAP'ens bidrag til ERASMUS programmet

Ikke relevant.

2.1.8.8 CAP'ens bidrag til LIFE programmet

Ikke relevant.

2.1.8.9 Valg af resultatindikatorer

Resultindikatorer	Målværdi
R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.	
R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet).	
R.27: Miljø-/klimarelateret ydeevne gennem investeringer i landdistrikter: Antal projekter, der bidrager til en miljømæssig bæredygtighed, klimatilpasninger og tilpasningsmål i landdistrikterne.	11
R.37: Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.	2.517
R.38: LEADER dækning: Andel af befolkning i landdistrikterne, der er dækket af lokale udviklingsstrategier.	72,88 pct.
R.16: Investeringer relateret til klima: Andel af landbrugere, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik til investeringer, der bidrager til klimatilpasning og til produktion af grøn energi eller biomateriale.	8,94 pct.
R.26: Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer.	10,16 pct.
R.39: Udvikling af økonomien i landdistrikterne: Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder bioøkonomi virksomheder, der er udviklet med støtte fra den fælles landdistrikspolitik.	11
R.41: Sammenhæng mellem landdistrikterne i Europa: Andel af befolkningen i landdistrikterne, som gennem CAP-støtte, opnår bedre adgang til services og infrastruktur	72,88 pct.

Begrundelse for fastlagte mål og relaterede milepæle

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre at de identificerede behov under den specifikke målsætning H imødegås og understøttes.

2.1.8.10 Begrundelse for finansiel tildeling

Målsætning H: At fremme beskæftigelse, vækst, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder bioøkonomien og bæredygtigt skovbrug.

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Lokale aktionsgrupper (LAG): 54.888.560
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 22.020.000
- Ø-støtte: 13.085.000

Der ses således overensstemmelse mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.1.9 Målsætning I: At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser

2.1.9.1 Resumé af SWOT

Målsætning I belyses gennem 17 SWOT-elementer. Som styrker fremhæves blandt andet, at dansk landbrug i visse henseender har en bæredygtig fødevarerproduktion, mens dansk landbrug også er inde i en positiv udvikling i forhold til dyrevelfærd. Et stærkt rådgivnings- og forskningsmiljø inden for landbrug og fødevarer er ligeledes en styrke. Som svagheder fremhæves det blandt andet, at mange små og mindre danske fødevarer virksomheder har en begrænset udviklingskapacitet. Som muligheder nævnes, at de danske forbrugere i relativ høj grad efterspørger bæredygtighed og dyrevelfærd.

2.1.9.2 Identificering af behov

På baggrund af SWOT-analysen for målsætning I er der identificeret tre behov:

- I1. Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd.
- I2. Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer
- I3. Styrke iværksætterier inden for bæredygtig og klimavenlig fødevarerproduktion

2.1.9.3 En vurdering af behovene ift. risikostyring med udgangspunkt i SWOT-analysen

Ikke relevant for målsætning I.

2.1.9.4 En vurdering af behov i forhold til national miljø- og klimaplaner

Ikke relevant for målsætning I.

2.1.9.5 En vurdering af behov i forhold til generationsskiftet

Ikke relevant for målsætning I.

2.1.9.6 Interventionsstrategi

Ordninger, som vil bidrage til adressering af behovene under målsætning I:

- Basisindkomststøtte
- Slagtepræmie
- Eco-scheme for planter
- Eco-scheme for økologisk arealstøtte
- Unge Landbrugere
- Lokale aktionsgrupper (LAG)
- Producentorganisationer for frugt og grønt
- N2000 rydning/hegning
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering
- Miljø- og climateknologi

Ovenstående ordninger under målsætning I, udgør en kombination af direkte støtte i søjle I og ét-årige arealordninger (eco-schemes) i søjle I, støtteordninger i søjle II og markedsordninger. Tilsammen vil de valgte ordninger bidrage til at opfylde de resultatmål, som skal forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

2.1.9.7 CAP'ens bidrag til ERASMUS programmet

Ikke relevant.

2.1.9.8 CAP'ens bidrag til LIFE programmet

Ikke relevant.

2.1.9.9 Valg af resultatindikatorer

Resultatindikatorer	Målværdi
R. 6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).	106,51 pct.
R.36: Generationsskifte: Antal unge landbrugere, der etablerer en bedrift med støtte fra den fælles landbrugspolitik, herunder opdeling på køn.	1.882
R.37: Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.	2.517
R.38: LEADER dækning: Andel af befolkning i landdistrikterne, der er dækket af lokale udviklingsstrategier.	72,88 pct.
R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.	97,33 pct.

R.8: Målrettet støtte til bedrifter i udvalgte sektorer: Andel af landbrugere, der er omfattet af koblet støtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet.	10,46 pct.
R.14: Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).	43,52 pct.
R. 16: Investeringer relateret til klima: Andel af landbrugere, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik til investeringer, der bidrager til klimatilpasning og til produktion af grøn energi eller biomateriale	8,97 pct.
R.39: Udvikling af økonomien i landdistrikterne: Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder bioøkonomi virksomheder, der er udviklet med støtte fra den fælles landdistrikspolitik.	11
R.19: Jordforbedring og beskyttelse af jorder: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at forbedre jordens kvalitet og biota (som f.eks. reduceret gødning, plantedække, afgrøderotation, herunder med grøntsager).	25,73 pct.
R.21: Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandressourcer.	32,30 pct.
R.22: Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på forbedring af næringsstofforvaltningen.	32,30 pct.
R.26: Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer.	10,16 pct.
R.31: Beskyttelse af habitater og arter: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på bevaring eller genoprettelse af biodiversitet, herunder HNV landbrugspraksis.	18,62 pct.
R.32: Investeringer relateret til biodiversitet: Andel af landbrugere, der modtager støtte til investeringer, der bidrager til biodiversitet.	7,15 pct.
R.24: Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af specifikke forvaltningsforpligtelser, der medfører bæredygtig brug af pesticider med henblik på at reducere risici og påvirkninger ved anvendelse af pesticider, såsom udledning af pesticider.	14,23 pct.
R.29: Udvikling af økologisk landbrug: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af støtte til økologisk drift under den fælles landbrugspolitik, opdelt på opretholdelse og omlægning.	12,67 pct.
R.27: Miljø-/klimarelateret ydeevne gennem investeringer i landdistrikter: Antal projekter, der bidrager til en miljømæssig bæredygtighed, klimatilpasninger og tilpasningsmål i landdistrikterne.	11

R.10: Bedre organisering af forsyningskæden: Andel af bedrifter, der deltager i støttede producentsammenslutninger, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik.	1,47 pct.
R.11: Koncentrere udbuddet: Andel af værdien af den afsatte produktion, som sektorspecifikke producentorganisationer eller producentsammenslutninger med operationelle programmer tegner sig for.	0,76 pct.
R.41: Sammenhæng mellem landdistrikterne i Europa: Andel af befolkningen i landdistrikterne, som gennem CAP-støtte, opnår bedre adgang til services og infrastruktur.	72,88 pct.

Begrundelse for fastlagte mål og relaterede milepæle

De fastsatte resultatmål og milepæle skal sikre, at de identificerede behov under den specifikke målsætning I opfyldes og understøttes.

2.1.9.10 Begrundelse for finansiel tildeling

Målsætning I: At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

For at sikre opfyldelse af fastlagte resultatmål for hvert år frem mod 2029 er der afsat følgende midler (mio. euro) pr. støtteordning:

- Basisindkomststøtte: 3.176.577.181
- Slagtepræmie: 164.429.530
- Eco-scheme for planter: 64.228.188
- Eco-scheme for økologisk arealstøtte: 189.663.731
- Unge landbrugere: 129.360.000
- Lokale aktionsgrupper (LAG): 54.888.560
- Producentorganisationer for frugt og grønt: 38.255.034
- N2000 rydning/hegning: 11.006.000
- Etablering af anlæg til grøn bioraffinering: 23.020.000
- Miljø- og climateknologi: 13.496.000

Der ses således overensstemmelse mellem resultatmål og den dertilhørende finansiering pr. støtteordning, der skal sikre opfyldelse af målene i 2029.

2.2 Tabel med kontekstindikatorer vedlægges som bilag

2.3 Resultatmål og milepæle for perioden 2023-2029

2.3.1 Oversigt over fastsatte resultatmål og milepæle

Nedenstående tabel er en samlet oversigt over fastsatte resultatmål og milepæle som Danmark, igennem CAP-planen, forpligter sig til at opnå i de pågældende år fra 2023-2029. Reformperioden går fra 2023-2027, men der vil blive foretaget udbetalinger frem til udgangen af 2029. Den samlede målværdi er udtryk for den højeste målværdi, som forventes opnået i perioden. Hver af støtteordningerne i CAP-planen er tilknyttet en eller flere resultatindikatorer, som skal bidrage til de overordnede målsætninger beskrevet ovenfor. Sammenhængen mellem støtteordninger og resultatindikatorer er nærmere specificeret i kapitel 2.3.2 nedenfor.

Resultatindikatorer og måleenhed	Specifik målsætning i CAP-forordningen	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Samlet målværdi
R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet. Procent	A, D, E, F, G, H, I	0 pct.	97,33 pct.	97,11 pct.	96,94 pct.	96,73 pct.	96,54 pct.	0 pct.	97,33 pct.
R.6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit). Procent	A, D, E, F, I	0 pct.	106,21 pct.	106,19 pct.	106,17 pct.	106,51 pct.	105,90 pct.	0 pct.	106,51 pct.
R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet). Procent	A, G, H		111 pct.	111 pct.	111 pct.	111 pct.	111 pct.		111 pct.
R.8: Måltrettet støtte til bedrifter i udvalgte sektorer: Andel af landbrugere, der er omfattet af koblet støtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet. Procent	A, I	0 pct.	10,46 pct.	10,46 pct.	10,46 pct.	10,46 pct.	10,46 pct.	0 pct.	10,46 pct.
R.10: Bedre organisering af forsyningskæden: Andel af bedrifter, der deltager i støttede producentsammenslutninger, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik. Procent	A, B, C, E, I	0 pct.	0,29 pct.	0,57 pct.	0,87 pct.	1,7 pct.	1,47 pct.	1,47 pct.	1,47 pct.
R.11: Koncentrere udbuddet: Andel af værdien af den afsatte produktion, som sektorspecifikke producentorganisationer eller	A, B, C, E, I	0,69 pct.	0,71 pct.	0,73 pct.	0,75 pct.	0,76 pct.			0,76 pct.

producentsammenslutninger med operationelle programmer tegner sig for.									
Procent									
R.12: Tilpasning til klimaændringer: Andel af landbrugsarealer (UAA), der modtager støtte for forpligtelser til at forbedre tilpasningen til klimaændringerne.	D, E, F	0 pct.	7,54 pct.	7,57 pct.	21,63 pct.	24,14 pct.	27,30 pct.	0 pct.	27,30 pct.
Procent									
R.14: Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).	A, D, E, F, I	0 pct.	9,04 pct.	11,62 pct.	33,51 pct.	37,48 pct.	40,76 pct.	5,58,37 pct.	40,76 pct.
Procent									
R.16: Investeringer relateret til klima: Andel af landbrugere, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik til investeringer, der bidrager til klimatilpasning og til produktion af grøn energi eller biomateriale.	A, B, C, D, E, F, G, H, I	0 pct.	0,02 pct.	0,55 pct.	2,45 pct.	4,59 pct.	6,35 pct.	7,75 pct.	7,75 pct.
Procent									
R.17: Bevokset land: Areal (hektar) med støtte til skovrejsning, agerskovbrug og restaurering inklusiv nedrivning	D, E, F	0	0	975	2.859	5.112	7.146	8.253	8.253
Hektar									
R.19: Jordforbedring og beskyttelse af jorder: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at forbedre jordens kvalitet og biota (som f.eks. reduceret gødning, plantedække, afgrøderotation, herunder med grøntsager).	A, D, E, F, I	0 pct.	12,96 pct.	14,89 pct.	21,86 pct.	23,45 pct.	24,53 pct.	0 pct.	24,53 pct.
Procent									
R.21: Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandressourcer.	A, D, E, F, I	0 pct.	9,45 pct.	11,37 pct.	32,26 pct.	33,64 pct.	36,99 pct.	0,24 pct.	36,99 pct.
Procent									
R.22: Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på forbedring af næringsstofforvaltningen.	A, D, E, F, I	0 pct.	9,45 pct.	11,37 pct.	32,26 pct.	33,64 pct.	36,99 pct.	0,24 pct.	36,99 pct.
Procent									

R.26: Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer. Procent	B, C, D, E, F, G, H	0 pct.	0,02 pct.	0,73 pct.	2,51 pct.	4,91 pct.	7,28pct.	9,18 pct.	9,18 pct.
R.27: Miljø-/klimarelateret ydeevne gennem investeringer i landdistrikter: Antal projekter, der bidrager til en miljømæssig bæredygtighed, klimatilpasninger og tilpasningsmål i landdistrikterne. Antal af operationer	B, C, D, E, F, G, H, I	0	0	1	3	7	11	11	11
R.30: Støtte til bæredygtig skovforvaltning: Andel af skovarealer omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på beskyttelse af skov og forvaltning af økosystemtjenester. Procent	E, F	0 pct.	0,16 pct.	0,16 pct.	1,10 pct.	1,11 pct.	1,11 pct.	0,96 pct.	1,11 pct.
R.31: Beskyttelse af habitater og arter: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på bevaring eller genoprettelse af biodiversitet, herunder HNV landbrugspraksis. Procent	A, D, E, F, G, I	0 pct.	4,18 pct.	15,32 pct.	16,33 pct.	21,05 pct.	21,72 pct.	5,58 pct.	21,72 pct.
R.32: Investeringer relateret til biodiversitet: Andel af landbrugere, der modtager støtte til investeringer, der bidrager til biodiversitet. Procent	D, E, F	0 pct.	0,02 pct.	0,32 pct.	1,29 pct.	2,56 pct.	3,90 pct.	5,30 pct.	5,30 pct.
R.33: Forbedring af forvaltningen af Natura 2000-områder: Andel af areal i Natura 2000-områder omfattet af forvaltningsforpligtelser (landbrug) Procent	E, F	0 pct.	0 pct.	9,37 pct.	22,73 pct.	57,58 pct.	55,614 pct.	69,10 pct.	69,10 pct.
R.33: Forbedring af forvaltningen af Natura 2000-områder: Andel af areal i Natura 2000-områder omfattet af forvaltningsforpligtelser (skov) Procent	E, F	0 pct.	0,48 pct.	0,48 pct.	3,29 pct.	3,30 pct.	3,30 pct.	2,77 pct.	3,30 pct.
R.34: Bevare landskabslementer: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende landskabslementer, herunder læhegn og træer. Procent	E	0 pct.	1,90 pct.	1,90 pct.	1,90 pct.	1,90 pct.	1,90 pct.	0 pct.	1,90 pct.

R.36: Generationsskifte: Antal unge landbrugere, der etablerer en bedrift med støtte fra den fælles landbrugspolitik, herunder opdeling på køn. Antal unge landbrugere	A, G	0	376	753	1.129	1.505	1.882	1.882	1.882
R.37: Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter. Antal fuldtidsjobs skabt	A, B, C, D, E, F, G, H, I	0	259	758	1.261	1.770	2.279	2.517	2.517
R.38: LEADER dækning: Andel af befolkning i landdistrikterne, der er dækket af lokale udviklingsstrategier. Procent	G, H, I	72,88 pct.	72,88 pct.	72,88 pct.	72,88 pct.	72,88 pct.	72,88 pct.	72,88 pct.	72,88 pct.
R.39: Udvikling af økonomien i landdistrikterne: Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder bioøkonomi virksomheder, der er udviklet med støtte fra den fælles landdistrikspolitik. Antal virksomheder	B, C, D, E, F, H	0	0	1	3	7	11	11	11
R.41: Sammenhæng mellem landdistrikterne i Europa: Andel af befolkningen i landdistrikterne, som gennem CAP-støtte, opnår bedre adgang til services og infrastruktur Procent	G, H, I	72,88 pct.	72,88 pct.	72,88 pct.	72,88 pct.	72,88 pct.	72,88 pct.	72,88 pct.	72,88 pct.
R.24: Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af specifikke forvaltningsforpligtelser, der medfører bæredygtig brug af pesticider med henblik på at reducere risici og påvirkninger ved anvendelse af pesticider, såsom udledning af pesticider. Procent	A, D, E, F, I	0 pct.	4,18 pct.	6,45 pct.	14,57 pct.	16,43 pct.	17,27 pct.	0 pct.	17,27 pct.
R.29: Udvikling af økologisk landbrug: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af støtte til økologisk drift under den fælles landbrugspolitik, opdelt på opretholdelse og omlægning. Procent	D, E, F, I	0 pct.	2,27 pct.	4,54 pct.	12,67 pct.	14,53 pct.	15,36 pct.	0 pct.	15,36 pct.

2.3.2 Planlagte støtteordninger og outputs med direkte link til resultatindikatorer

Støtteordninger og outputs med direkte link til resultatindikatorer

Nedenstående tabeller viser den direkte sammenhæng mellem planlagte støtteordninger, resultatindikatorer og fastsatte resultatmål. Outputindikatorerne benyttes til planlægning af støtteordninger i CAP-planen og

indgår dermed også i fastsættelse af resultatmål. Den pågældende målværdi for output er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden.

Tabel R.4:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt outputs	Forklaring
R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.			97,33 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Der er forbud mod dobbelttælling af arealer, hvorfor der tages højde for overlap af forpligtelser på samme fysiske areal. På denne baggrund er der ikke fuld overensstemmelse imellem planlagt output og målværdi.
	O.4	1 Basisindkomstsstøtte	2.555.991	
	O.12	14 Ø-støtte	38.993	
	O.8	2 Eco-scheme for økologisk arealstøtte	59.664	
		3 Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs	198.000	
		4 Eco-scheme for ekstensivering med slæt	38.003	
		7 Eco-scheme for ny reguleringsmodel	0	
		6 Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed	50.000	
		5 Eco-scheme for planter	100.000-150.000	
Summen af planlagt output			3.040.652 ha.	

Tabel R.6:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).			106,51 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Indikatoren baseres på den forventede fordeling af støtte pr. hektar for bedrifter under gennemsnitlig størrelse, set i forhold til den forventede støtte pr. hektar for alle bedrifter.
	O.4	1 Basisindkomstsstøtte	2.540.170	
	O.8	2 Eco-scheme for økologisk arealstøtte	381.578	
		3 Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs	198.000	
		4 Eco-scheme for ekstensivering med slæt	38.003	
		7 Eco-scheme for ny reguleringsmodel	431.429	
		6 Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed	50.000	
		5 Eco-scheme for planter	100.000-150.000	
Summen af planlagt output			3.778.173ha.	

Tabel R.7:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet)			111 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som

	O.12	14 Ø-Støtte	38.993	forventes opnået i perioden. Indikatoren baseres på den forventede fordeling af støtte pr. hektar for
Summen af planlagt output			38.993 ha.	bedrifter, som modtager ø-støtte, set i forhold til den forventede støtte pr. hektar for alle bedrifter.

Tabel R.8:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.8: Måltrettet støtte til bedrifter i udvalgte sektorer: Andel af landbrugere, der er omfattet af koblet støtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet.			10,46 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Indikatoren baseres på antallet af bedrifter, som forventes at modtage koblet støtte, hvorfor der ikke er overensstemmelse imellem planlagt output og målværdi.
	O.11	8 Slagtepræmie	223.714	
		Kopræmie	629.447	
	O.10	Stivelseskartofler	35.000-40.000	
Summen af planlagt output			902.706 antal kvæg og 35.000-40.000 hektar.	

Tabel R.10:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.10: Bedre organisering af forsyningskæden: Andel af bedrifter, der deltager i støttede producentsammenslutninger, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik.			1,47 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Indikatoren er kumulativ. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på den forventede udvikling i antallet af medlemmer hos producentorganisationerne i Danmark.
	O.35	9 Producentorganisationer for frugt og grønt	2	
Summen af planlagt output			2 antal producentorganisationer	

Tabel R.11:

	Output indiktatorkode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.11: Koncentrere udbuddet: Andel af værdien af den afsatte produktion, som sektorspecifikke producentorganisationer eller producentsammenslutninger med operationelle programmer tegner sig for.			0,76 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på den forventede udvikling i værdien af den afsatte produktion hos producentorganisationer i Danmark.
	0.35	9 Producentorganisationer for frugt og grønt	2	
Summen af planlagt output			2 antal producentorganisationer	

Tabel R.12:

	Output indiktatorkode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.12: Tilpasning til klimaændringer: Andel af landbrugsarealer (UAA), der modtager støtte for forpligtelser til at forbedre tilpasningen til klimaændringerne.			27,30 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under de relevante støtteordninger.
	O.14	12 Engangskompensation		
	O.8	7 Eco-scheme for ny reguleringsmodel	514.737	
		3 Eco-scheme for miljø- og klimavenlig græs	198.000	
Summen af planlagt output			7167.863265 ha.	

Tabel R.14:

	Output indiktatorkode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.14: Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).			40,76 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under de relevante støtteordninger. Der er forbud mod dobbelttælling af arealer, hvorfor der tages højde for overlap af forpligtelser på samme fysiske areal.
	O.14	12 Engangskompensation	4.126	
		11 N2000 pleje af græs- og naturarealer	114.812	
	O.8	2 Eco-scheme for økologisk arealstøtte	403.454	
		3 Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs	198.000	
		4 Eco-scheme for ekstensivering med slæt	38.003	
		7 Eco-scheme for ny	514.737	

		reguleringsmodel			På denne baggrund er der ikke overensstemmelse imellem planlagt output og målværdi.
Summen af planlagt output				1.27306.1324 20 ha.	

Tabel R.16:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.16: Investeringer relateret til klima: Andel af landbrugere, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik til investeringer, der bidrager til klimatilpasning og til produktion af grøn energi eller biomateriale.			7,75 pct.	Indikatoren er kumulativ. Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på forventninger til antallet af bedrifter, som vil indgå i de planlagte projekter, som realiseres under de relevante støtteordninger. Der er forbud mod dobbelttælling, hvorfor der tages højde for, at den samme bedrift vil modtage støtte under flere forskellige af de relevante ordninger. Der er derfor ikke en direkte sammenhæng imellem planlagt output og målværdi. Støtte til forundersøgelser medtages ikke i målværdien.
	O.20	Miljø- og klimateknologi	437	
	O.21	16 Privat skovrejsning	1.650	
		17 Vandprojekter: Kvælstofvådområder	59	
		18 Vandprojekter: Fosforvådområder	12	
		20 Vandprojekter: Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder	6	
		19 Vandprojekter: Lavbundsprojekter	48	
	O.24	21 Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	14	
Summen af planlagt output			2.226 antal produktive og ikke-produktive investeringer	

Tabel R.17:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.17: Areal (hektar) med støtte til skovrejsning, skovbrug og restaurering, inklusiv nedbrud			8.253	Indikatoren er kumulativ.
	O.21	16 Privat skovrejsning	1.650	
Summen af planlagt output			1.650 antal ikke-	

				produktive investeringer	indikator er baseret på forventninger til antallet af hektar, som vil indgå i de planlagte projekter, som realiseres under støtteordningen privat skovrejsning. Der er derfor ikke en direkte sammenhæng imellem planlagt output og målværdi.
--	--	--	--	---------------------------------	---

Tabel R.19:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.19: Jordforbedring og beskyttelse af jorder: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at forbedre jordens kvalitet og biota (som f.eks. reduceret gødning, plantedække, afgrøderotation, herunder med grøntsager).			24,53 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under de relevante støtteordninger. Der er forbud mod
	O.8	2 Eco-scheme for økologisk arealstøtte	403.454	dobbelttælling af arealer, hvorfor der tages højde for overlap af forpligtelser på samme fysiske areal. På denne baggrund er der ikke fuld overensstemmelse imellem planlagt output og målværdi.
		3 Eco-scheme for miljø- og klimavenlig græs	198.000	
		6 Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed	50.000	
		5 Eco-scheme for planter	100.000 – 150.000	
Summen af planlagt output			751.454 ha.	

Tabel R.21:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.21: Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandressourcer.			36,99 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under de relevante støtteordninger. Der er forbud mod
	O.14	12 Engangskompensation	4.529	dobbelttælling af
	O.8	7 Eco-scheme for ny reguleringsmodel	514.737	
		2 Eco-scheme for økologisk arealstøtte	403.454	
		3 Eco-scheme for miljø- og klimavenlig græs	198.000	
		4 Eco-scheme for ekstensivering med slæt	38.003	

Summen af planlagt output				.1.158.320087 .920 ha.	arealer, hvorfor der tages højde for overlap af forpligtelser på samme fysiske areal. På denne baggrund er der ikke fuld overensstemmelse imellem planlagt output og målværdi.
---------------------------	--	--	--	-----------------------------------	--

Tabel R.22:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.22: Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på forbedring af næringsstofforvaltningen.			36,99 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under de relevante støtteordninger. Der er forbud mod dobbelttælling af arealer, hvorfor der tages højde for overlap af forpligtelser på samme fysiske areal. På denne baggrund er der ikke fuld overensstemmelse imellem planlagt output og målværdi.
	O.14	12 Engangskompensation	4.529	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under de relevante støtteordninger. Der er forbud mod dobbelttælling af arealer, hvorfor der tages højde for overlap af forpligtelser på samme fysiske areal. På denne baggrund er der ikke fuld overensstemmelse imellem planlagt output og målværdi.
	O.8	7 Eco-scheme for ny reguleringsmodel	514.737	
		2 Eco-scheme for økologisk arealstøtte	403.454.	
		3 Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs	198.000	
		4 Eco-scheme for ekstensivering med slæt	38.003	
Summen af planlagt output			1.158.320. ha.	

Tabel R.24:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.37: Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af specifikke forvaltningsforpligtelser, der medfører bæredygtig brug af pesticider med henblik på at reducere risici og påvirkninger ved anvendelse af pesticider, såsom udledning af pesticider.			17,27, pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under støtteordningen Eco-scheme for økologisk arealstøtte og Eco-scheme for biodiversitet.
	O.8	2 Eco-scheme for økologisk arealstøtte	403.454	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under støtteordningen Eco-scheme for økologisk arealstøtte og Eco-scheme for biodiversitet.
		6 Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed	50.000	
Summen af planlagt output			453.454ha.	

Tabel R.26:

	Output indiktatorkode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.26: Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer.			9,18, pct.	Indikatoren er kumulativ. Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på forventninger til antallet af bedrifter, som vil indgå i de planlagte projekter, som realiseres under de relevante støtteordninger. Der er forbud mod dobbelttælling, hvorfor der tages højde for, at den samme bedrift vil modtage støtte under flere forskellige af de relevante ordninger. Der er derfor ikke en direkte sammenhæng imellem planlagt output og målværdi. Støtte til forundersøgelser medtages ikke i målværdien.
59d	O.20	Miljø--og klimaeknologi	437	
	O.21	15 Minivådområder	803	
		22 N2000 rydning/hegning	1.366	
		17 Vandprojekter: Kvælstofvådområder	52	
		18 Vandprojekter: Fosforvådområder	12	
		19 Vandprojekter: Lavbundsprojekter	48	
		16 Privat skovrejsning	1.650	
		20 Vandprojekter: Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder	6	
44	O.24	21 Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	11	
Summen af planlagt output			4385 antal produktive og ikke-produktive investeringer	

Tabel 27:

	Output indiktatorkode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.27: Miljø-/klimarelateret ydeevne gennem investeringer i landdistrikter: Antal projekter, der bidrager til en miljømæssig bæredygtighed, klimatilpasninger og tilpasningsmål i landdistrikterne.			11	Indikatoren er kumulativ. Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på forventninger til antallet af projekter, som realiseres under de relevante støtteordninger.
	O.31	24 Lokale aktionsgrupper (LAG)	26	
	O.24	21 Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	11	
Summen af planlagt output			36 antal projekter	

Tabel R.29: Økologisk arealstøtte (Eco-scheme)

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.39: Udvikling af økologisk landbrug: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af støtte til økologisk drift under den fælles landbrugspolitik, opdelt på opretholdelse og omlægning.			15,36 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under støtteordningen Eco-scheme for økologisk arealstøtte. Det er alene areal med basis sats, som indgår i målværdien.
	O.8	2 Eco-scheme for økologisk arealstøtte (basissats)	403.454	
Summen af planlagt output			403.454 ha.	

Tabel 30:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.30: Støtte til bæredygtig skovforvaltning: Andel af skovarealer omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på beskyttelse af skov og forvaltning af økosystemtjenester.			1,11 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under støtteordningen N2000 biodiversitetsskov.
	O.15	13 N2000 biodiversitetsskov	6.715	
Summen af planlagt output			6.715 ha.	

Tabel 31:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.31: Beskyttelse af habitater og arter: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på bevaring eller genoprettelse af biodiversitet, herunder HNV landbrugspraksis.			21,72 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under de relevante støtteordninger. Der er forbud mod dobbelttælling af arealer, hvorfor der tages højde for overlap af forpligtelser på
	O.14	11 N2000 pleje af græs- og naturarealer	114.812	
		12 Engangskompensation	4.126	
	O.8	2 Eco-scheme for økologisk arealstøtte	403.454	
		6 Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed	50.000	
Summen af planlagt output			572.392 ha.	

				samme fysiske areal. På denne baggrund er der ikke fuld overensstemmelse imellem planlagt output og målværdi.
--	--	--	--	--

Tabel 32:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.32: Investeringer relateret til biodiversitet: Andel af landbrugere, der modtager støtte til investeringer, der bidrager til biodiversitet.			5,30 pct.	Indikatoren er kumulativ.
	O.21	22 N2000 rydning/hegning	1.366	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på forventninger til antallet af bedrifter, som vil indgå i de planlagte projekter, som realiseres under de relevante støtteordninger. Der er forbud mod dobbelttælling, hvorfor der tages højde for, at den samme bedrift vil modtage støtte under flere forskellige af de relevante ordninger. Der er derfor ikke en direkte sammenhæng imellem planlagte output og målværdi. Støtte til forundersøgelser medtages ikke i målværdien.
		17 Vandprojekter: Kvælstofvådområder	52	
		18 Vandprojekter: Fosforvådområder	9	
		19 Vandprojekter: Lavbundsprojekter	48	
		20 Vandprojekter: Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder	6	
Summen af planlagt output			1.481 antal ikke-produktive investeringer	

Tabel 33: Landbrug

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.33: Forbedring af forvaltningen af Natura 2000-områder: Andel af areal i Natura 2000-områder omfattet af forvaltningsforpligtelser (landbrug)			69,10 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under de relevante
	O.14	11 N2000 pleje af græs- og naturarealer	142.659	
Summen af planlagt output				

				støtteordninger. Indikatoren vedrører andel af N2000 areal, hvorfor der ikke er fuld overensstemmelse imellem planlagt output og målværdi.
--	--	--	--	--

Tabel 33: Skov

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.33: Forbedring af forvaltningen af Natura 2000-områder: Andel af areal i Natura 2000-områder omfattet af forvaltningsforpligtelser (skov)			3,30 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under de relevante støtteordninger. Indikatoren vedrører andel af N2000 areal, hvorfor der ikke er fuld overensstemmelse imellem planlagt output og målværdi.
	O.15	13 N2000 biodiversitetsskov	6.715	
Summen af planlagt output			6.715 ha.	

Tabel 34:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.34: Bevare landskabselementer: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende landskabselementer, herunder læhegn og træer.			1,90 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under støtteordningen Biodiversitet – eco-scheme.
	O.8	6 Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed	50.000	
Summen af planlagt output			50.000 ha.	

Tabel R.36:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
--	----------------------	---------------------	---------------------	------------

R.36: Generationsskifte: Antal unge landbrugere, der etablerer en bedrift med støtte fra den fælles landbrugspolitik, herunder opdeling på køn.		1.882	Indikatoren er kumulativ.
	O.30	23 Unge landbrugere	1.882
Summen af planlagt output			1.882
			Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under støtteordningen Unge landbrugere.

Tabel 37:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.37: Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.			2.517	Indikatoren er kumulativ.
	O.20	Miljø- og klimateknologi	437	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på forventninger til antallet af job, som vil blive skabt i de planlagte projekter, som realiseres under de relevante støtteordninger. Der er derfor ikke en direkte sammenhæng imellem planlagt output og målværdi.
	O.31	24 Lokale aktionsgrupper (LAG)	26	
	O.24	21 Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	11	
	O.30	23 Unge landbrugere	1.882	
Summen af planlagt output			1.919 antal projekter /udviklingsstrategier /personer	

Tabel R.38:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.38: LEADER dækning: Andel af befolkning i landdistrikterne, der er dækket af lokale udviklingsstrategier			72,88 pct.	Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på andel af befolkningen i byer med mindre end 3000 indbyggere, som er dækket af en LAG.
	O.31	24 Lokale aktionsgrupper (LAG)	26	
Summen af planlagt output			26 projekter /udviklingsstrategier	

Tabel R.39:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.39: Udvikling af økonomien i landdistrikterne: Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder bioøkonomi virksomheder, der er udviklet med støtte fra den fælles landdistrikspolitik.			11	Indikatoren er kumulativ. Målværdien er den højeste værdi, som forventes opnået i perioden. Estimat for mål og milepæle til denne indikator er baseret på det planlagte output under støtteordningen Grøn bioraffinering.
	O20	Miljø- og klimateknologi	437	
	O.24	21 Etablering af anlæg til grøn bioraffinering	11	
Summen af planlagt output			11 antal projekter	

Tabel R.41:

	Output indiktor kode	Ordningskode + navn	Mål/planlagt output	Forklaring
R.34 Forbindelse mellem landdistrikterne i Europa: Andelen af befolkningen i landdistrikterne, der har fordel af forbedret adgang til tjenesteydelser og infrastruktur gennem CAP-støtten			72,88 pct.	Estimat for mål og milepæle til denne indikator er på nuværende tidspunkt tilsvarende R.31a.
	O.31	24 Lokale aktionsgrupper (LAG)	26	
Summen af planlagt output			26 antal projekter udviklingsstrategier	

3. Strategiernes sammenhængskraft

3.1 Oversigt over støtteordninger, der bidrager til at sikre en sammenhængende og integreret tilgang til risikostyring

Der eksisterer ikke specifikke offentligt medfinansierede risikostyringsinstrumenter for danske landbrugere. I Danmark er der ikke tradition for direkte og kontinuerlig offentlig involvering i risikostyring, herunder afbødning af udsving i indtjening på grund af dårlig høst, sygdom i besætning eller udsving i afregningspriser. Ved større usædvanlige begivenheder har der dog været iværksat tiltag, eksempelvis [tørkepakken](#) i 2018, og hjælpepakker i forbindelse med aflivning af mink i Danmark i november 2020 som følge af COVID-19.

I Danmark eksisterer herudover et veletableret bedriftsrådgivningssystem, en velfungerende finanssektor samt andelsselskaber, der understøtter et mere stabilt udbytte ved at afdæmpe prisudsving. Risikostyring på bedrifterne sker på markedsvilkår og krav om brug af rådgivning til økonomistyring og tilrettelæggelse af bedriften. Hertil kommer indsatser under ordningen producentorganisationer for frugt og grønt målrettet kriseforebyggelse og krisestyring. Disse instrumenter benyttes af landbruget og fødevareerhvervene for at modvirke økonomiske konsekvenser og udsving i udbytter og priser.

Den danske beredskabsstyrelse har i januar 2017 udgivet ”Nationalt Risikobillede” på EU’s opfordring til medlemsstaterne om at udvikle nationale risikovurderinger. Udgivelsen beskriver blandt andet risikoen og konsekvenserne ved uforudsete hændelser, herunder tilpasning til klimaændringer samt sygdomsudbrud i produktionen af fødevarer og blandt husdyr.

Til sammen udgør de tilgængelige instrumenter - i samspil med et veletableret rådgivningssystem samt en forebyggende risikovurderingsanalyse for krisehåndtering - en sammenhængende og integreret risikostyring.

3.2 Oversigt over miljø- og klimaarkitektur

Den danske miljø- og klimaarkitektur, der indbefatter fastlagte grønne konditionalitetskrav, ordninger og nationale indsatser er tilrettelagt med henblik på at opnå et øget ambitionsniveau for miljø- og klimarelaterede mål og sikre opfyldelse af den overordnede målsætning 2.

For at opnå en god samlet løsning og incitamentsstruktur i forhold til biodiversitet, miljø og klima er de fastlagte konditionalitetskrav og ordninger i CAP-planen tænkt sammen. Således sikres komplementaritet mellem konditionalitet og støtteordninger, der vedrører miljø- og klimarelaterede målsætninger.

Planlagte ordninger og GLM-krav under den overordnede målsætning 2 vil herudover også medvirke til opfyldelse af den overordnede målsætning 1: At fremme en intelligent, konkurrencedygtig, robust og modstandsdygtig landbrugssektor og dermed garantere fødevarer sikkerheden på lang sigt og den overordnede målsætning 3: At styrke den socioøkonomiske struktur i landområderne. Det gælder herunder som eksempel støtteordningerne grøn bioraffinering, miljø- og klimateknologi og unge landbrugere, der bidrager økonomisk til den grønne omstilling og jobskabelse. Herudover findes der i Danmark en række nationale indsatser og erhvervstilskud, der understøtter de tre overordnede målsætninger og derved medvirker til en styrket sammenhængskraft på tværs.

For at sikre hensynet til at fastholde et økonomisk bæredygtigt landbrugserhverv, hvor landbrugets konkurrenceevne styrkes, er der i Danmark etableret en række støtteordninger og tilskudspuljer, der skal bidrage til den erhvervs- og samfundsmæssige udvikling.

Gennem basisindkomststøtten og ø-støtten får landbrugere støtte til at opretholde en landbrugsproduktion i Danmark på lige vilkår med resten af EU, og støtteordningerne er samtidig medvirkende til, at landbrugsbedrifterne kan opretholde en bæredygtig indkomst og på den baggrund har mulighed for at investere i nye teknologier og løsninger, der skal understøtte den grønne omstilling og medvirke til at sikre erhvervets konkurrenceevne. Herudover bidrager basisindkomststøtten til at sikre et økonomisk levedygtigt landbrugserhverv, som producerer kvalitetsfødevarer inden for rammerne af en miljømæssigt bæredygtig produktion og opretholder gode erhvervs- og levedygtigheder i landdistrikterne. Derudover afsættes der midler til koblet støtte til slagtepræmie, kopræmie og stivelseskartofler med henblik på at sikre en økonomisk bæredygtig produktion inden for disse sektorer. Ø-støtten skal sammen med blandt andet støtte til unge landbrugere ses som supplement til basisindkomststøtten, hvor der gives støtte til unge landbrugere, der vil etablere en landbrugsbedrift. Hertil kommer afsatte midler til markedsordninger, der ligeledes skal understøtte en bæredygtigt udvikling og fødevarerproduktion samt økonomisk vækst. Herudover ydes der erhvervsstøtte med et særligt fokus på at understøtte udvikling i landdistrikterne. Det gælder støtte til lokale aktionsgrupper (LAG), hvor lokalt forankrede foreninger skaber udvikling og innovation i lokalsamfundene ved blandt andet at tildele støttemidler til relevante projekter.

I Danmark er der desuden en række udviklingspuljer og fonde, der kan søges af private aktører inden for landbrugsområdet. Overordnet er formålet at understøtte et bæredygtigt fødevarerhverv, styrke landbrugets konkurrenceevne og bidrage til både grøn og økonomisk udvikling i fødevarersektoren.

Om grønt udviklings- og demonstrationsprogram (GUDP)

GUDP yder støtte til projekter inden for fødevarerhvervet (hele værdikæden fra landbrugsproduktion til forarbejdningsindustri og afsætningsled), som sigter mod blandt andet at skabe nye og forbedrede teknologier. For at opnå støtte skal projekterne på en gang fremme grøn og økonomisk bæredygtighed, og

løse nogle af de klima- og miljøproblemer, fødevareerhvervene står overfor. Projekterne skal desuden bidrage til at skabe vækst og sikre arbejdspladser i Danmark. Projektdeltagere kan ved succesfuld ansøgning opnå dels et økonomisk tilskud med støttebeløb fra 250.000 - 15 mio. kr. og derudover netværk til udviklingspartnere samt teknologi- og videntilførsel.

Der afholdes typisk to årlige ansøgningsrunder. Projekterne skal desuden have en tydelig relevans, faglig kvalitet og forankring i erhvervslivet. I maj 2020 åbnede GUDP for en ny pulje på ca. 40 mio. kroner øremærket til projekter, som skal medvirke til at gøre landbruget mere klimavenligt. GUDP har blandt andet støttet udvikling af teknologi og metoder bag grøn bioraffinering med mere end 100 millioner kroner siden 2013. Det betyder, at teknologier er udviklet i en sådan grad, at der kan iværksættes investeringsstøtte til bioraffinering. Grøn bioraffinering har et stort potentiale i forhold til at styrke bæredygtigheden af landbrugsproduktionen i Danmark.

Om miljøteknologisk udviklings- og demonstrationsprogram (MUDP)

MUDP's mål er, at danske virksomheder skal være blandt de bedste i verden til at udvikle, kommercialisere og anvende fremtidens miljøteknologiske løsninger, som fremmer nye, innovative ideer, bidrager til en grønnere verden, skaber danske arbejdspladser og eksport af miljøteknologi. MUDP yder støtte til udviklings-, test- og demonstrationsprojekter i størrelsesordenen 5-10 mio. kr., hvor blandt andet projekter med miljø- og ressourcemæssigt potentiale vægtes positivt.

Om Klima-skovfonden

Den nationale klima-skovfonds mål er at bidrage positivt til det danske CO2 regnskab og understøtte Danmarks klimamål primært ved at plante mere og skov ved udtagning af lavbundsjorder. Der er i 2020 afsat 100 mio. kr. i startkapital fra den danske stat.

Udtagning af lavbundsjorder

Som et led i målet om at nedbringe udledningen af klimagasser med 70 pct. er der i Danmark i perioden fra 2020-2022 afsat 600 mio. kroner til at omlægge dyrket kulstofrige lavbundsjorder til klimavenlig natur, og indbefatter dels forundersøgelser, anlæg, jordfordeling og kompensation. Med aftalen om grøn omstilling af dansk landbrug af 4 oktober 2021 afsættes der yderligere 2 mia. i 2023-2024 i statslige midler til lavbundsindsatser.

Om Landbrugets fonde

Landbrugets fonde blev oprettet tilbage i 1972 med landbrugsstøtteleven. Landbrugets fonde omfatter to promilleafgiftsfonde (landbrug og frugtavl/gartneri), 11 produktionsafgiftsfonde samt en fond for økologisk landbrug. Fondene yder årligt sammenlagt ca. 482 mio. kr. i tilskud. Formålet med fondene er generelt at styrke landbrugets udviklingsmuligheder og konkurrenceevne. Landbrugets fonde uddeler tilskud til forskellige aktiviteter, herunder bl.a. dyrevelfærd og sygdomsbekæmpelse, forskning, rådgivning og uddannelse mv. De to promilleafgiftsfonde samt Fonden for økologisk landbrug finansieres gennem en fast årlig bevilling på finansloven, hvorimod produktionsafgiftsfondene dels finansieres af tilskud fra promilleafgiftsfondene og dels af produktionsafgifter, som bliver opkrævet af fondene hos erhvervet.

Om Landdistriktpuljen

Landdistriktpuljen er en del af de politiske målsætninger om at skabe bedre balance i Danmark og gøre det attraktivt at leve og arbejde i hele landet, og dermed også fremme udviklingen i landdistrikterne. Med finanslovsaftalen i 2021 blev der afsat 62 mio. kr. til Landdistriktpuljen. Midlerne kan blandt andet understøtte projekter, som bidrager til gode levevilkår for borgere i landsbyerne ved f.eks. fastholdelse af lokale arbejdspladser, lokale fritidstilbud mv. Landdistriktpuljen yder bl.a. tilskud til forsøgsprojekter i landdistrikterne. Det overordnede formål med støtten til forsøgsprojekter er at fremme beskæftigelse, erhvervsudvikling, service, levevilkår, bosætning samt lokale kultur- og fritidsaktiviteter i landdistrikterne. Derudover ydes der via Landdistriktpuljen støtte til projekter på de små øer, forskningsprojekter, projekter i områder med landvindmøller og til projekter rettet mod frivillige aktører i landdistrikterne.

3.2.1 En beskrivelse af det overordnede bidrag fra konditionalitet ift. specifikke miljø- og klimarelaterede mål

For at modtage betaling for de arealbaserede støtteordninger under søjle I og søjle II og slagtepræmieordningen skal støttemodtagere overholde en række betingelser i henhold til de fastlagte konditionalitetskrav. Betingelserne bidrager til de tre specifikke indsatsområder, der er fastsat for konditionalitet, jf. CAP-plan forordningens artikel 11.

1. Klima og miljø
2. Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed
3. Dyrevelfærd.

Den danske implementering af konditionalitetskravene på klima- og miljøområdet er tilrettelagt i henhold til behovsanalysen og interventionslogikken, jf. kapitel 2, og vil samtidig forfølge alle tre målsætninger på miljø- og klimaområdet for den fælles landbrugspolitik, jf. CAP-plan forordningens artikel 6:

- d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi
- e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.
- f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

Den danske implementering af hvert enkelt konditionalitetskrav bidrager til at indfri det hovedgenstandsområde på klima- og miljøområdet, som er tiltænkt kravet, jf. bilag III til forordningen: Klimaændring (modvirkning af og tilpasning til), vand, jord (beskyttelse og kvalitet) samt biodiversitet og landskab (beskyttelse og kvalitet). Derudover bidrager implementeringen af mange af kravene til at indfri målsætningerne under nogle af de andre hovedgenstandsområder, idet de er multifunktionelle af natur. Således bidrager kravene til modvirkning af klimaændringer også til at indfri målsætningerne om at modvirke forurening af vand, beskytte jord og fastholde samt forbedre biodiversiteten og landskab.

Den danske implementering af de lovgivningsbestemte forvaltningskrav i henhold til EU-retten (SMR, Statutory Management Requirements) bidrager til målsætningerne for den lovgivning, som kravene er bestemt af, herunder målsætningerne om beskyttelse af vandmiljøet, biodiversitet og habitater. Da

betingelserne under konditionalitet er en direkte gengivelse af betingelserne i den nationale lovgivning til udmøntning af EU-direktiver og forordninger, vil SMR-kravene under konditionaliteten ikke i sig selv levere yderligere bidrag til miljø- og klimamålsætningerne. Dog vil konditionaliteten medføre en ekstra tilskyndelse for støttemodtagerne til at overholde betingelserne, der er fastsat i national lovgivning.

Den danske implementering af normerne for god landbrugs- og miljømæssig stand for jord (GLM-kravene), som også er en del af konditionalitet, jf. artikel 11 i CAP-plan forordningen, er derfor bidragsydere til miljø- og klimamålsætningerne i artikel 6 i forordningen.

Udformningen af de fastlagte GLM-krav har fokus på at balancere mellem tilstræbte miljømæssige og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Dertil kommer, at der tages hensyn til at skabe incitament for landbrugerne til at indgå i målrettede indsatser. Den danske implementering af GLM-kravene bidrager til opretholdelse af klima-, miljø-, og biodiversitetseffekter.

Ved fastlæggelse af de danske GLM-krav er der lagt vægt på, at de væsentligste klimaforanstaltninger skal kunne støttes med CAP-midler. Formålet er at sikre balance mellem erhvervsøkonomiske konsekvenser for landbruget og den tilstræbte klima-, miljø- og biodiversitetseffekt. Målrettede indsatser med målrettede effekter prioriteres fremfor generelle krav gennem pålægning af restriktioner i GLM-krav. Herudover tilrettelægges GLM-kravene generelt således, at der sikres incitament for landbrugerne til at søge støtte til frivillige ordninger, og at de vælger at etablere elementer og en dyrkningsform, som løfter de behov, der er beskrevet i behovsanalysen.

Oversigt over GLM-krav	
GLM 1	Opretholdelse af permanente græsarealer på grundlag af en andel af permanente græsarealer i forhold til landbrugsareal fastsat af medlemsstaten, der højst må falde med 5 pct. i forhold til referenceåret 2018
GLM 2	Minimum beskyttelse af vådområder og tørveområder
GLM 3	Forbud mod afbrænding af stubmarker, undtagen af plantesundhedshensyn
GLM 4	Anlæggelse af 3-meter bræmmer langs vandløb
GLM 5	Egnet jordbearbejdning eller andre egnede dyrkningsteknikker til mindskelse af risikoen for jordforringelse, under hensyntagen til hældning
GLM 6	Minimum jorddække i den/de mest følsomme periode(r) og/eller arealer
GLM 7	Afgrødevariation
GLM 8	Mindsteandel af landbrugsarealer afsat til ikke-produktive elementer og bevarelse af landskabstræk og forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid
GLM 9	Forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer i Natura 2000-områder

Målsætning D: At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi

GLM 2, 3, 8 og 10 vil direkte og indirekte bidrage til målsætningen om modvirkning af klimaændringer. Med GLM 1 opretholdes en relativ andel af permanente græsarealer i forhold til landbrugsareal. Med GLM 2 fastlægges en betingelse om minimumbeskyttelse af udpegede kulstofrige jorder, hvor der pålægges et pløjeforbud på § 3-beskyttede kulstofrige jorder med minimum 12 pct. organisk kulstof, samt gødningsnormer på kulstofrige jorder med minimum 6 pct. organisk kulstof. Med GLM 3 nedlægges et forbud mod afbrænding af stubmarker undtagen af plantesundhedshensyn. Med GLM 8 pålægges pligt til at sikre, at mindst 4 pct. af bedriftens omdriftsjorder udgøres af ikke-produktive arealer og stedfaste landskabelementer. Med GLM 9 nedlægges der et forbud mod pløjning af permanente græsarealer, som er udpeget som miljøfølsomme arealer i Natura 2000-områder. Disse krav bidrager i varierende grad til at beskytte jordens kulstofpuljer, mindske udledningerne af drivhusgasser og som tilpasningselementer i forhold til klimaforandringerne.

Målsætning E: At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier

GLM 2, 4 og 6 vil bidrage til målsætningen om beskyttelse af vandmiljøet og jord. Med GLM 4 nedlægges et forbud mod gødsning, sprøjtning, jordbearbejdning og dyrkning i en bræmme på 3-meter langs udpegede åbne, naturlige vandløb og søer, samt højt målsatte kuntigst anlagte vandløb og søer, ved overlap med landbrugsarealer. Med GLM 6 pålægges pligt til at have jorddække på mindst 60 pct. af bedriftens markareal i den mest sårbare periode, dvs. efterår/vinterperioden.

GLM 2, 3, 5, 6 og 7 vil bidrage til målsætningen om beskyttelse af jordens frugtbarhed, kvalitet og biodiversitet. Med GLM 5 pålægges pløjeforbud på områder med høj erosionsrisiko, der også har høj risiko for fosforudvaskning til vandmiljøet, hvilket vil medvirke til at reducere jorderosion. Med GLM 7 pålægges pligt til afgrødediversificering, hvor hovedafgrøden højst må udgøre 70 pct. af bedriftens markareal, hvilket vil forhindre sygdomsspredning i jorden og afgrøderne.

Målsætning F: At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

GLM 1, 2, 4, 6, 8 og 9 vil bidrage til målsætningerne om at standse og vende tab af biodiversitet, landskaber og habitater. Særligt GLM 8, hvor landbrugeren pålægges pligt til at sikre, at mindst 4 pct. af bedriftens omdriftsjorder udgøres af ikke-produktive arealer (brak, markbræmmer, småbiotoper og markkrat) og stedfaste landskabelementer søer og fortidsminder samt 3-meter bræmmer. Herudover gælder, at buskads og træer, der indgår på landbrugsarealer ikke må beskæres i fuglenes ynglesæson. GLM 9 angiver et forbud mod pløjning af permanente græsarealer, som er udpeget som miljøfølsomme arealer i Natura 2000-områder.

3.2.2 Oversigt over komplementaritet mellem konditionalitet og støtteordninger, der vedrører miljø- og klimarelaterede mål.

Den danske implementering af konditionalitetskrav og en række af de planlagte ordninger er tilrettelagt i henhold til behovsanalysen og interventionsstrategien, jf. kapitel 2.

Nedenstående oversigt viser, hvilke konditionalitetskrav og ordninger der vil være de primære bidragsydere til miljø- og klimamålsætningerne D, E og F, jf. artikel 6 i CAP-plan forordningen. Herudover illustrerer oversigten de sekundære bidrag, som konditionalitetskrav og ordninger bidrager til. Oversigten anskueliggør således de enkelte krav og ordningers hovedgenstandsområde samt de sekundære bidrag til opfyldelse af miljø- og klimamålsætningerne.

Flere ordninger vil stå under flere af målsætningerne. Det gælder eksempelvis eco-scheme for målrettet regulering og vandprojekter, som alle har effekt i forhold til miljømålsætningen (kvælstofreduktion) og klima (CO₂). I tilrettelæggelsen af interventionslogikken er der lagt vægt på at optimere de samlede effekter og ordninger med et stort potentiale for synergier på tværs af natur, miljø og klima under hensyntagen til de samfunds- og erhvervsøkonomiske omkostninger.

KLIMA			
GLM-krav (primær)	GLM-krav (sekundær)	Ordninger (primær)	Ordninger (sekundær)
<p>GLM 1: Opretholdelse af permanente græsarealer</p> <p>GLM 2: Minimum beskyttelse af vådområder og tørveområder</p> <p>GLM 3: Forbud mod afbrænding af stubmarker, undtagen af plantesundhedshensyn</p> <p>GLM 9: Forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer i Natura 2000-områder</p>	<p>GLM 8: Mindsteandel af landbrugsarealer afsat til ikke-produktive elementer og bevarelse af landskabstræk og forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid</p> <p>GLM 9: Forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer i Natura 2000-områder</p>	<p>Vandprojekter (søjle II)</p> <p>Eco-scheme for ekstensivering med slæt (søjle I)</p> <p>Eco-scheme for ny reguleringsmodel (søjle I)</p> <p>Målrettet regulering (søjle II)</p> <p>Privat skovrejsning (søjle II)</p> <p>Miljø- og climateknologi (søjle II)</p> <p>Etablering af anlæg til grøn bioraffinering (søjle II)</p>	<p>Eco-scheme for økologisk arealstøtte (søjle I)</p> <p>Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs (søjle I)</p> <p>Eco-scheme for planter (søjle I)</p> <p>Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed (søjle I)</p>
MILJØ & BÆREDYGTIG FORVALTNING			
GLM-krav (primær)	GLM-krav (sekundær)	Ordninger (primær)	Ordninger (sekundær)
<p>GLM 2: Minimum beskyttelse af vådområder og tørveområder</p> <p>GLM 3: Forbud mod afbrænding af stubmarker, undtagen af plantesundhedshensyn</p> <p>GLM 4: Anlæggelse af 3-meter bræmmer langs vandløb</p> <p>GLM 5: Egnede jordbearbejdning eller andre egnede dyrkningsteknikker til mindskelse af risikoen for jordforringelse, under hensyntagen til hældning</p> <p>GLM 6: Minimum jorddække i den/de mest følsomme periode(r) og/eller arealer</p> <p>GLM 7: Årlig afgrødevariation</p>	<p>GLM 8: Mindsteandel af landbrugsarealer afsat til ikke-produktive elementer og bevarelse af landskabstræk og forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid</p>	<p>Eco-scheme økologisk arealstøtte (søjle I)</p> <p>Eco-scheme for planter (søjle I)</p> <p>Vandprojekter (søjle II)</p> <p>Minivådområder (søjle II)</p> <p>Eco-scheme for ny reguleringsmodel (søjle I)</p> <p>Målrettet regulering (søjle II)</p> <p>Eco-scheme for ekstensivering med slæt (søjle I)</p> <p>Privat skovrejsning (søjle II)</p> <p>Miljø- og climateknologi (søjle II)</p>	<p>N2000 pleje af græs- og naturarealer (søjle II)</p> <p>Biavlsprodukter (markedsordning)</p> <p>PO frugt og grønt (markedsordning)</p> <p>Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed (søjle I)</p>

		Etablering af anlæg til grøn bioraffinering (søjle II)	
NATUR & BIODIVERSITET			
GLM-krav (primær)	GLM-krav (sekundær)	Ordninger (primær)	Ordninger (sekundær)
<p>GLM 8: Mindsteandel af landbrugsarealer afsat til ikke-produktive elementer og bevarelse af landskabstræk og forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid</p> <p>GLM 9: Forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer i Natura 2000-områder</p>	<p>GLM 1: Opretholdelse af permanente græsarealer</p> <p>GLM 2: Minimum beskyttelse af vådområder og tørveområder</p> <p>GLM 4: Anlæggelse af 3-meter bræmmer langs vandløb</p> <p>GLM 6: Minimum jorddække i den/de mest følsomme periode(r) og/eller arealer</p>	<p>Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed</p> <p>N2000 pleje af græs- og naturarealer (søjle II)</p> <p>N2000 biodiversitetsskov (søjle II)</p> <p>N2000 rydning/hegning (søjle II)</p>	<p>Vandprojekter (søjle II)</p> <p>Eco-scheme for økologisk arealstøtte (søjle I)</p> <p>Eco-scheme for ekstensivering med slæt (søjle I)</p> <p>Privat skovrejsning (søjle II)</p> <p>Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs (søjle I)</p> <p>Biavlsprodukter (markedsordning)</p> <p>Eco-scheme for ny reguleringsmodel (søjle I)</p> <p>Måltrettet regulering (søjle II)</p> <p>Miljø- og klimateknologi (søjle II)</p>

Det bemærkes, at GLM-kravene udgør baseline for den støtte, der kan ydes under nationale ordninger og de frivillige arealordninger i CAP-planen. De flerårige arealordninger i søjle II og de nye ét-årige ordninger i søjle I, eco-schemes, skal derfor gå videre end GLM-kravene. Der kompenseres således alene for den indsats, der går videre end GLM-kravet.

Foruden GLM-kravene bidrager de lovbestemte forvaltningskrav i henhold til EU-retten (SMR). SMR-kravene under konditionalitet vil ikke i sig selv levere yderligere bidrag til miljø- og klimamålene. Dog vil de medføre en ekstra tilskyndelse for støttemodtagere til at overholde betingelserne fastsat i national lovgivning.

For at opnå en god samlet løsning og incitamentsstruktur i forhold til klima, miljø og biodiversitet er de fastlagte konditionalitetskrav og ordninger i CAP-planen tænkt sammen. Således sikres komplementaritet mellem konditionalitet og ordninger, der vedrører miljø- og klimarelaterede målsætninger.

Herudover vil der under den direkte støtte blive mulighed for, at det på landbrugsarealerne tillades, at en vis andel af marken må udelades fra landbrugsaktiviteter, hvorved der kan opstå småbiotoper i form af træer og buske, højt græs, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder til gavn for biodiversiteten. Dette medfører, at der via den direkte støtte (basisindkomststøtten) også opnås biodiversitetseffekter og sekundært klima- og miljøeffekter.

Målsætning D: At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi

GLM 1, 2, 8 og 9 vil bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer.

- Vandprojekter, herunder lavbundsprojekter, fosfor- og kvælstofvådområder samt fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder bidrager med effektive, varige reduktioner af landbrugets drivhusgasudledninger, tab af næringsstoffer til vandmiljøet og forbedring af miljøtilstanden. Særligt udtagning af kulstofrige lavbundsprojekter har potentiale til at yde markante reduktioner af drivhusgasudledninger. Fælles for indsatsene er, at der ved gennemførelse sker en reetablering af naturlige vandstandsforhold, hvormed kulstofpuljerne beskyttes og udvaskningen af næringsstoffer reduceres, hvilket endvidere vil have positive natur- og biodiversitetseffekter. Dertil forbedrer indsatsene landskabernes bufferkapacitet og dermed evnen til at tilbageholde vand opstrøms til for eksempel byer og infrastruktur.
- Måltrettet regulering og eco-scheme for ny reguleringsmodel, hvor der etableres efterafgrøder, vil medføre en øget kulstoflagring og reducere drivhusgasudledningen. Ordningen bidrager således både til at modvirke og tilpasse til klimaændringerne. Støtten til måltrettet regulering ligger udover baseline i form af GLM-krav. Støtten ydes således kun i forbindelse med ulemper som følge af krav, der går ud over GLM-krav, samt betingelser for bevarelse af landbrugsareal.
- Etablering af skov bidrager til, at landbrugsjorder konverteres til skov som kan optage og lagre CO₂ fra landbruget. Etablering af skov kan have synergier til GLM 2 og GLM 8, hvad angår tilpasning og modvirkning af klimaændringer.
- Herudover vil eco-scheme for ekstensivering med slæt bidrage til nedbringelse af drivhusgasudledningerne fra landbrugsfladen. Ordningen bidrager til en gradvis udpining af næringsstofindholdet i jorden gennem slæt (bortfjernelse af biomassen) og forbud mod gødskning, og kan således medvirke til at begrænse fosfortab og metanudslip ved senere etablering af lavbunds- eller kvælstof- og fosforvådområdeprojekter. Gødningsforbuddet vil endvidere reducere kvælstofudvaskningen. Ordningen komplementerer GLM 2, som omfatter krav om reduceret kvælstofnorm for afgrøder, der dyrkes på kulstofrige jorder med minimum 6 pct. organisk indhold.
- Omdriftstiden bliver forlænget via eco-schemet for miljø- og klimavenligt græs på landbrugsarealerne, hvorved der opnås en højere effekt på miljø og klima på græsarealerne. Ordningen vil bidrage med en kulstofopbygning, og desuden vil græsarealet mindske kvælstofudvaskningen i sammenligning med andre afgrøder. Ordningen kan medvirke til, at arealer med græs fremmes og til at permanent græs (GLM 1) opretholdes, da ordningen kan medvirke til, at flere arealer overgår til permanent græs.
- Eco-schemet for økologisk arealstøtte har en arealmæssig klimaeffekt i forbindelse med omlægning fra konventionelt landbrug til økologisk landbrug. Selvom der ses synergier til GLM kravene 1, 2, 7, 8 og 10, er der ikke et sammenfald med økologireglerne, og kravene påvirker således ikke baseline for økologisk arealstøtte. GLM-kravene og økologisk arealstøtte vil derved komplementere hinanden indbyrdes.

- Miljø- og klimateknologi vil bidrage til den grønne omstilling ved at reducere miljø- og klimapåvirkningen fra den primære jordbrugs- og gartneriproduktion gennem investeringer i nye teknologier til reduktion af udledningen af klimagasser. Miljø- og klimateknologi har synergier til etablering af anlæg grøn bioraffinering og eco-schemet for planteproduktion. Eco-schemet for planter vil øge dansk planteproduktion, som potentielt kan have afledt klimaeffekt med henblik på anvendelse som human føde og ved at mindske importen af proteinafgrøder fra verdensmarkedet til brug i dyrefoder.
- Eco-schemet for biodiversitet og bæredygtighed har en klimaeffekt i forhold til CO₂-ækv./ha i forbindelse med at arealerne går fra anvendelse til produktion til ingen produktion. Derudover er der med ordningen incitament til at blive i ordningen flere år i træk og derved at fastholde arealerne i længere tid end ét år, hvorved omfanget af brakarealet og arealer med småbiotoper på især omdriftsarealerne vil opnå en yderligere positiv klimaeffekt.
- Som noget nyt indføres bruttoarealmodellen, hvor der gives mulighed for på en del af de støtteberettigede arealer under den direkte støtte at give tilladelse til, at en vis andel af marken må udelades fra landbrugsaktiviteter. Dette medfører, at der via basisindkomststøtten kan opstå småbiotoper i form af træer og buske, højt græs, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder til gavn for biodiversiteten og miljøet og sekundært give klimaeffekter.

Målsætning E: At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier

GLM 2, 3, 4, 5, 6 og 7 vil bidrage til målsætningen om at fremme en bæredygtig forvaltning af vand, jord og luft.

- Vandprojekter vil bidrage til en bæredygtig udvikling af naturressourcerne. Det gælder kvælstof- og fosforvådområder, lavbundsprojekter og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, som blandt andet vil bidrage til nedbringelse af landbrugets udledninger af drivhusgasser, næringsstoffab og forbedring af økologisk tilstand. Vandstandshævninger i forbindelse med vandprojekter er et effektivt tiltag til ophør af nedbrydning af jordernes kulstofpuljer og komplementerer herved i forhold til GLM 2. Effekten afhænger dog af den tidligere arealanvendelse, arealernes indhold af organisk kulstof og vandstandsforholdene efter projektets gennemførelse.
- Måltrettet regulering og eco-scheme for ny reguleringsmodel, hvor der for eksempel etableres efterafgrøder, har blandt andet en kulstoflagerende effekt, og vil bidrage til at reducere drivhusgasudledningen. Ordningen bidrager således til en bæredygtig udvikling af naturressourcerne.
- Eco-schemet for planter gavner miljøet ved at øge den nationale diversificering af dyrkningen af afgrøder. I dag dyrkes størstedelen af landbrugsarealet i Danmark med majs, korn og græs. Ordningen understøtter ydermere diversificering udover minimumskravet for GLM 7, da der kan ydes støtte til alle støtteberettigede hektar.
- Privat skovrejsning skal ligeledes bidrage til en bæredygtig udvikling af naturressourcerne ved etablering skov på arealer, der tidligere har været landbrugsjord, hvilket har synergier til GLM 1 og 2. Skovrejsning kan herudover beskytte indvindingsoplande og dermed grundvandsressourcen.

- Herudover bidrager eco-schemet økologisk arealstøtte til at fremme en bæredygtig forvaltning. Eco-schemet erstatter økologisk arealtilskud som tilsagnsordning i søjle II og skal bidrage til at opretholde den økologiske drift af de ca. 300.000 ha, der allerede drives økologisk i Danmark (2020-tal), og samtidig bidrage til at øge det økologiske areal. Omlægning til økologisk drift har en kvælstofreducerende effekt set i forhold til det konventionelle landbrug generelt. Derudover vil der være effekter i forhold til reduktion i forbrug, belastning og udvaskning af pesticider. Økologisk drift medvirker desuden til opbygning og vedligehold af jordens frugtbarhed blandt andet grundet brugen af organisk gødning. GLM-kravene 1, 2, 8 og 9 falder ikke sammen med økologireglerne. Kravene vil således ikke påvirke baseline for økologisk arealstøtte, men komplementere ordningen.
- Eco-scheme for ekstensivering med slæt vil ligeledes bidrage til en bæredygtig forvaltning, idet ordningen ved et krav om stop for gødsning på omdriftsjorder og tilknyttede randarealer vil reducere kvælstofudvaskningen. Der vil endvidere kunne opnås gradvis udpining af næringsstoffer ved høst af biomasse. Ordningen går videre end GLM 2, der omfatter krav om reduceret gødningsnorm på kulstofrige jorder, der følger nationalt fastsatte regler for tilførsel af gødning til kulstofrige jorder.
- Miljø- og climateknologi vil tilsvarende økologisk arealtilskud og ekstensivering med slæt bidrage til en bæredygtig forvaltning ved at støtte investeringer i teknologier til reduktion i næringsstof- og pesticidforbruget. Nedbringelsen kan bl.a. ske via gødningsteknologier og præcisionsprøjtning.
- Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed vil bidrage til at øge omfanget af brakarealer og arealer med småbiotoper på især omdriftsarealerne, og vil have en positiv effekt i forhold til miljø. Dette skyldes, at hverken brak eller småbiotoper må anvendes til produktion og derved heller ikke må dyrkes, gødskes eller sprøjtes i den periode, hvor de er forpligtet til at være udlagt under ordningen.
- Med bruttoarealmodellen bliver det muligt på en del af de støtteberettigede arealer under den direkte støtte at give tilladelse til, at en vis andel af marken må udelades fra landbrugsaktiviteter. Herved kan der opstå småbiotoper i form af træer og buske, højt græs, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder. Idet disse områder har en kvælstofnorm på 0 opnås der også, at der via basisindkomststøtten miljøeffekter foruden biodiversitetseffekter og sekundært klimaeffekter.

Målsætning F: At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

GLM 1, 2, 4, 6, 8 og 9 vil bidrage til beskyttelse og forbedring af biodiversitet, landskaber og habitater.

- Udover de nævnte GLM-krav vil de to N2000-ordninger rydning/hegning og biodiversitetsskov bidrage til beskyttelse og forbedring af biodiversiteten. Rydning/hegning er en forberedende indsats, der vil beskytte og forbedre naturforholdene ved at skabe flere lysåbne og ekstensivt drevne arealer efterfølgende, mens biodiversitetsskov vil fremme og bevare biodiversiteten på privat- eller kommunaltejede skovarealer med naturmæssigt værdifuld skov.
- Ordningen N2000 pleje af græs- og naturarealer bidrager til at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten på lysåbne natur- og landbrugsarealer. Udover komplementariteten med GLM 1 vil

GLM 9 kravet om forbud mod omlægning eller pløjning gøre det mere attraktivt for landbrugerne at søge støtte under pleje af græs-ordningen.

- Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed vil bidrage til, at arealer tages ud af produktion i en periode, hvorved ordningen vil sikre levesteder for eksempel insekter og fugle. Ordningen er tilrettelagt således, at der er incitament for støttemodtagere til at blive i ordningen flere år i træk og derved at fastholde arealerne i længere tid end et år. Der vil være tale om fuld effekt, da der under GLM8 er inkluderet dødvægt fra de elementer, der findes på arealerne i forvejen.
- Vandprojekter (fosfor- og kvælstofvådområder, lavbundsprojekter og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder) bidrager til forbedret vandmiljø gennem nedbringelse af kvælstof- og fosforudledning, reetablering af naturlige hydrologiske forhold og forbedring af de fysiske forhold i vandløb. Derudover vil fosfor- og kvælstofvådområder og lavbundsprojekter bidrage til at forbedre bevaringsstatusen for habitatnaturtyper og arter i det omfang, projekterne gennemføres i tilknytning til de nationalt udpegede Natura 2000-områder. Vandomsrådsindsatser komplementerer GLM 2 i det omfang, hvor de placeres på kulstofrige jorder. Forbedring af de fysiske forhold i vandløb vil desuden kunne have en positiv effekt på biodiversiteten samt klimatilpasning.
- Måltrettet regulering har til formål at reducere kvælstofudledningen til vandmiljøet, da reguleringen medfører en lavere kvælstoftildeling samt udlæg af efterafgrøder (og alternativer). Den målrettede kvælstofregulering vurderes i overvejende grad at bidrage begrænset, men positivt til natur og biodiversitet. For så vidt angår naturindholdet på og i landbrugsjorden, vil den potentielle positive effekt opnås ved, at for eksempel efterafgrøder og braklægning øger fødegrundlaget for insekter og dermed for fugle, samt ved forbedrede levevilkår for flora og fauna i vandmiljøet. Indsatsen spiller sammen med hhv. GLM 6 og GLM 8.
- Via eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs vil omdriftstiden på landbrugsarealerne blive forlænget, hvorved der opnås en afledt positiv effekt i form af øget biodiversitet i jordbundsfaunaen. Desuden bidrager ordningen til at forebygge udvaskning af kvælstof samt opbygning af jordens frugtbarhed og pulje af organisk materiale. Ordningen kan medvirke til, at arealer med græs fremmes, og til at permanent græs (GLM 1) opretholdes, da ordningen kan medvirke til, at flere arealer overgår til permanent græs.
- Eco-scheme for ekstensivering med slæt vil have en positiv effekt på biodiversiteten på arealer, der er i omdrift forud for tiltaget. Dette afhænger dog blandt andet af tidspunktet for slæt. GLM 2 omfatter restriktioner i forhold til pløjning af § 3-arealer på jorder med mindst 12 pct. organisk kulstof, men kravet påvirker ikke baseline for ordningen, da § 3-arealerne ikke vil indgå i udpegningsgrundlaget. I forhold til GLM 9 om pløjeforbud på visse kulstofrige jorder i Natura 2000-områder er det forventningen, at kravet vil blive rettet mod permanente græsarealer i miljøsårbare områder i Natura 2000. 99,9 pct. af disse arealer vil være §3-arealer og ordningen vil således ikke overlappes med GLM 9.
- Der vil herudover være positive effekter i forhold til biodiversitet ved eco-scheme for økologisk arealstøtte. Der regnes generelt med 30 pct. øget biodiversitet på økologiske marker og tilstødende levesteder sammenlignet med konventionelle marker. Eco-scheme for økologisk arealstøtte vil komplementere GLM-kravene 1, 2, 7, 8 og 9. Vedr. GLM 8 skal det særligt bemærkes, at der ikke

vurderes at være et sammenfald med økologireglerne/støttebetingelserne, da disse ikke indeholder et krav om, at en minimumsandel af landbrugsarealet skal være udlagt med ikke-produktive elementer. Da der ikke er sammenfald med økologireglerne og kravene, påvirkes baseline for økologisk arealstøtte ikke.

- Med bruttoarealmodellen gives der mulighed for på en del af de støtteberettigede arealer under den direkte støtte at give tilladelse til, at en vis andel af marken må udelades fra landbrugsaktiviteter. Herved kan der opstå småbiotoper i form af træer og buske, højt græs, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder til gavn for biodiversiteten. Dette medfører, at der via basisindkomststøtten også opnås biodiversitets- og miljøeffekter og sekundært klimaeffekter.

Der vil ligeledes indgå ordninger og indsatser i CAP-planen og nationale indsatser uden for CAP-planen, der ikke direkte spiller sammen med konditionalitetskravene, men som ikke desto mindre bidrager til at imødekomme de grønne målsætninger. Det gælder herunder blandt andet forbedrede rammer for skovlandbrug.

Forbehold i relation til planlagte ordninger

Der ydes via CAP-planen støtte til slagtepræmien for kvier, tyre og stude, som i praksis vil understøtte en fortsat produktion af oksekød i Danmark. Ligeledes kan en betaling for at forlænge omdriftstiden for græsarealer under eco-schemes, der øger kulstofopbygningen, samtidig forbedre økonomien for kvæg- og mælkeproducenter. Produktion af oksekød har en negativ klimapåvirkning, da der udledes metan fra dyrenes fordøjelsessystemer og fra husdyrgødningen.

3.2.3 Forklaring af opfyldelse af øget ambitionsniveau for miljø- og klimarelaterede mål

I nærværende følger en præsentation af nye tiltag, ændrede og nye GLM-krav samt en gennemgang af nye ordninger, der introduceres i den danske CAP-plan. Følgende nye tiltag og indsatser skal ses som supplement til allerede eksisterende indsatser med målrettede natur-, miljø-, og klimaformål. De nye tiltag og indsatser vil således bidrage til et øget ambitionsniveau inden for miljø- og klimarelaterede målsætninger.

Ny bruttoarealmodel og nye produktionsformer under den direkte støtte

Bruttoarealmodellen er en ny model for støtteberettigede arealer, hvor landbrugeren får mulighed for at undlade at udøve landbrugsaktivitet på dele af sin landbrugsjord uden at miste landbrugsstøtte. Omfanget af småbiotoper og andre arealer til gavn for naturen og biodiversiteten øges derved. Herudover vil der i medfør af definitionerne af støtteberettigede arealer være mulighed for at drive skovlandbrug, hvor arealer indeholder frugt/bær/nøddetræer i kombination med andre afgrøder eller græs f.eks. med dyrehold. Den øgede afgrødediversificering, herunder flerårige afgrøder, medvirker til, at flere arter kan udnytte arealet som levested og spredningskorridor.

Ændringer af GLM-krav

Ved fastlæggelse af GLM-kravene er der blandt andet taget hensyn til hovedmålsætningerne i bilag III til CAP-plan forordningen med henblik på at forbedre resultaterne af miljø- og klimaelementerne i GLM-normerne.

Den danske implementering af GLM-kravene vil i reformperioden 2023-2027 for de fleste af kravene være en videreførelse af eksisterende krav. Det drejer sig om GLM 1, 3, 4, 5 og 9.

GLM 7 omfatter delvist en videreførelse af det nuværende grønne krav om flere afgrødetyper, der forventes at overgå til et krav om flere afgrødekategorier, hvor hovedafgrøden højst må udgøre 70 pct. af bedriftens omdriftsarealer, på nær arealer med flerårige afgrøder, græs og andet grøntfoder samt arealer, der ligger brak. Hertil følger en række undtagelser.

GLM 2 er et nyt krav, som skal bidrage til beskyttelse af kulstofrige jorder med minimum 6 pct. organisk kulstof i jorden, hvilket skal yde en indirekte beskyttelse af kulstofindholdet i jorden ved at gøre dyrkningen af arealerne mindre attraktivt.

GLM 6 er en delvis videreførelse af det indeværende GLM 4-krav om minimum plantedække på braklagte arealer. GLM 6 skal bidrage til at beskytte jorden i den mest følsomme periode ved at sikre jorddække på mindst 60 pct. af bedriftens areal.

GLM 8 omfatter en delvis videreførelse af de nuværende grønne krav om miljøfokusområder med væsentlige ændringer.

Formuleringen af GLM-kravene sikrer, at der skabes incitament og mulighed for landbrugerne til at søge støtte til ordninger, som bidrager med en indsats, der går ud over GLM-kravet. Dette gælder særligt GLM 2. De formulerede GLM-krav skal ses i sammenhæng med de øvrige ordninger og afsatte midler til formålene.

GLM-krav, der vil bidrage til klima-, miljø-, og biodiversitetseffekter

Via GLM 1 opretholdes en relativ andel af permanente græsarealer, ligesom der i GLM 2 fastlægges krav om minimum beskyttelse af kulstofrige jorder. GLM 2 kravet er en reduceret kvælstofnorm på kulstofrige jorder med minimum 6 pct. organisk kulstof i jorden, hvilket skal yde en indirekte beskyttelse af kulstofindholdet i jorden ved at gøre dyrkningen af arealerne mindre attraktivt. GLM 2 indeholder derudover et krav om, at jorder med mindst 12 pct. organisk kulstof, og som er beskyttet under § 3 i Naturbeskyttelsesloven, ikke må pløjes. I GLM 9 fastlægges et forbud mod pløjning af visse permanente græsarealer. Disse krav – og særligt GLM 2 – vil lægge et minimum for kulstofbeskyttelse og for målrettede, frivilligt kompenserede indsatser under CAP, hvorved de grønne målsætninger forfølges.

GLM 1 og GLM 9 bidrager endvidere med klimaeffekter, da disse omhandler opretholdelse af arealer klassificeret med permanent græs. Arealer klassificeres som permanent græs, hvis de har været udlagt med græs i mere end 5 på hinanden følgende år.

GLM 8 om krav om udlægning af mindst 4 pct. ikke-produktive elementer på bedriftens omdriftsareal til biodiversitet (ikke-produktive områder) pålægger landbrugerne at udlægge over 70.000 ha arealer med ikke-produktive elementer. Med krav om udlægning af 4 pct. ikke-produktive elementer med følgende elementer brak, blomsterbrak, bestøverbrak, markbræmmer, småbiotoper, markkrat, GLM-søer, GLM-fortidsminder og 3-meter bræmmer, forventes bidraget at føre til mere end tredobling af ikke-produktive arealer på omdriftsarealerne sammenlignet med i dag, hvilket giver bedre vilkår for biodiversiteten i landbrugslandskabet i form af flere levesteder og spredningskorridorer. Biodiversitetseffekten forventes at resultere i flere levesteder for dyr og planter pr. år samt permanente levesteder gennem hele reformperioden. Kravet er også gældende for økologer og vil udover biodiversitetseffekterne også have en klimaeffekt og kvælstofeffekt. Det forventes at en andel af landbrugerne, vil forpligte sig til at udlægge mindst 7 pct. ikke-produktive elementer via eco-schemes for biodiversitet, idet GLM 8-kravet derved nedsættes til 3 pct., hvorved der opnås ekstra støtte via eco-schemet for udlægning af 4 pct. ikke produktive-elementer.

Nye ordninger med klima-, miljø- og biodiversitetseffekter

Nedenfor følger en gennemgang af nye ordninger, der introduceres med den danske CAP-plan. Følgende ordninger supplerer allerede eksisterende ordninger med målrettede natur-, miljø-, og klimaformål. De nye ordninger vil således bidrage til et øget ambitionsniveau inden for miljø- og klimarelaterede målsætninger.

- **Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs** vil forlænge omdriftstiden på landbrugsarealerne, hvorved der opnås en højere effekt på miljø og klima på græsarealerne. Ordningen vil bidrage med en kulstofopbygning, og desuden vil græsarealet mindske kvælstofudvaskningen sammenlignet med andre afgrøder. Hertil kommer, at der opnås øget biodiversitet i jordbundsfaunaen.
- **Eco-scheme for ekstensivering med slæt** skal bidrage til nedbringelse af drivhusgasudledningerne fra landbrugsfladen gennem en midlertidig ekstensivering af de lavbundsjorder. Samtidig har ordningen som mål at understøtte klimamålsætningerne i et længere perspektiv i kraft af at bidrage til en gradvis udpining af næringsstofindholdet i jorden, særligt i forhold til fosfor, og dermed forberede arealerne til permanent udtagning og etablering af vådområder. Ordningen kan desuden medvirke til at fremme status for næringsfattige naturtyper og have en svag positiv effekt på biodiversiteten, såfremt arealerne er i omdrift forud for tiltaget. Den bortfjernede biomasse kan blandt andet indgå som bæredygtig biomasse i bioraffinerings- eller bioenergi fremstillingsprocesser og således bidrage til den grønne omstilling af landbruget.
- **Fysiske vandløbsindsatser (vandprojekter) på landbrugsjorder** bidrager til forbedring af miljøtilstanden i vandløb ved restaurering af ådale og etablering af miniådale. Indsatserne omfatter genskabelse af de naturlige hydrologiske forhold, blandt andet ved lukning af dræn og grøfter og genskabelse af naturlige vandløbsforløb eller ved at omlægge og hæve vandløbsbunden i vandløb. Det forventes, at der vil være en positiv synergi i forhold til klimatilpasning, og at ordningen kan bidrage til reduktion af udledning af næringsstoffer. Endvidere er der positive effekter i forhold til biodiversitet, idet indsatserne forbedrer natur- og miljøtilstanden i og ved vandløb og øger sammenhængen mellem naturområder (spredningskoridorer).
- **Eco-scheme for planter** bidrager til at øge den nationale diversificering af dyrkningen af afgrøder, da størstedelen af landbrugsarealet i Danmark i dag dyrkes med majs, korn og græs. Øget diversificering vil være til gavn for miljøet, ligesom en øget dansk planteproduktion vil potentiel have gavnlig klimaeffekt med henblik på anvendelse som human føde og ved at mindske importen af proteinafgrøder fra verdensmarkedet til brug i dyrefoder.
- **Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed** vil bidrage til, at arealer tages ud af produktion i en periode. Der er tale om en ét-årig forpligtelse, hvorefter arealerne kan indgå i driften igen, hvorfor effekterne vil være mere begrænsede. Dog er der incitament til at arealerne kan være taget ud af produktion i flere år. Ordningen vil bidrage til at sikre levesteder for f.eks. insekter og fugle og understøtte forpligtelser under fugle- og habitatdirektiverne, nitrat- og vandrammedirektivet. Ordningen bidrager også med klimaeffekter og kan på sigt bidrage til yderligere klimaforpligtelser, da der med ordningen er incitament til at blive i ordningen flere år i træk og derved fastholde arealerne i længere tid end ét år. Der vil være tale om fuld effekt, da der ikke er nogen dødvægt.

Den danske implementering af nye støtteordninger skærper indsatsen inden for natur-, miljø- og klimaområdet. De beskrevne støtteordninger bygger ovenpå allerede eksisterende indsatser og bidrager herved til et øget fokus og ambitionsniveau i forhold til tidligere.

Den danske implementering af de valgte støtteordninger med klima-, miljø-, og biodiversitetseffekter vil desuden bidrage til opfyldelse af EU's grønne mål samt flere direktiver og forordninger. Det gælder blandt andet eco-scheme for ny reguleringsmodel, eco-scheme for ekstensivering med slæt samt vandprojekter, der har sammenhæng til udmøntning af forpligtelserne under vandrammedirektivet. Eco-scheme for økologisk arealstøtte bidrager ikke direkte til direktivimplementering, men bidrager indirekte via en reduceret miljøpåvirkning til implementering af nitrat- og vandrammedirektivet. Det gælder desuden også eco-scheme for miljø- og klimavenlig græs, der indirekte medvirker til implementering af nitrat- og vandrammedirektivet ved en reducerende miljøpåvirkning.

Eco-scheme for ny reguleringsmodel, eco-scheme for økologisk arealstøtte, eco-scheme for ekstensivering med slæt, etablering af anlæg til grøn bioraffinering og miljø- og klimateknologi mv. bidrager endvidere til regeringens klimainsats, særligt hvad angår udtagning af kulstofrige jorder, og EU's klimaforpligtigelser blandt andet byrdefordelingsforordningen.

Støtteordningen N2000 pleje af græs- og naturarealer bidrager til at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten på lysåbne natur- og landbrugsarealer og bidrager således til implementering af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne (Natura 2000-direktiverne). Det gælder også eco-scheme for biodiversitet, der sikrer levesteder for for eksempel insekter og fugle, og således understøtter forpligtelser under fugle- og habitatdirektiverne samt nitratdirektivet og vandrammedirektivet, som derigennem skal bidrage til EU-målet om 10 pct. forskelligartede landskabstræk for at sikre sammenhæng mellem levesteder. Danmarks implementering af bruttoarealmodellen har netop fokus på at øge biodiversiteten på markerne. Det samme gælder for GLM 8 samt en række af eco-schemes, hvor der vil være en sammenhæng til EU's biodiversitetsstrategi for så vidt angår bestøver, agerlevende dyr og fugle, og pesticidpåvirkning.

Derudover vil eco-scheme for økologisk arealstøtte understøtte en stigning i det økologiske areal og dermed bidrage til Farm-to-Fork strategien, der har en ambition om, at 25 pct. af landbrugsarealet skal dyrkes økologisk i EU i 2030. Regeringens mål er en fordobling af det økologiske areal i 2030. I første omgang afsættes budget til en stigning i det økologiske areal i 2023 og 2024, hvorefter indsatsen er planlagt revurdere. Et øget økologisk areal kan ligeledes fremme beskyttelsen af grundvand, herunder på sårbare arealer, der anvendes til drikkevand, og bidrage til at nedsætte pesticidbelastningen og understøtte Farm-to-Fork strategiens målsætninger om pesticidreduktion.

3.2.4 Forklaring af, hvordan miljø- og klimastrukturen forventes at bidrage til allerede etablerede langsigtede nationale mål.

Den danske implementering af miljø- og klimaarkitekturen vil bidrage til at nå langsigtede mål i de nationale miljø- og klimahandlingsplaner, som bidrager til at understøtte implementeringen af EU-lovgivning inden for miljø og klima, jf. bilag XI til CAP-plan forordningen.

Klimahandlingsplan, herunder lavbundsprojekter

Den nationale klimahandlingsplan skal bidrage til reduktion af drivhusgasudledningen. Flere af indsatserne i CAP-planen, herunder vandprojekter (lavbundsprojekter, kvælstofvådområder og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder), eco-scheme for ny reguleringsmodel, eco-scheme for ekstensivering med slæt, eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed, eco-scheme for økologisk arealstøtte, privat skovrejsning, eco-

scheme for miljø- og klimavenligt græs, GLM 8 og bruttoarealmodellen vil understøtte målsætningerne i planen. Det sker ved at reduktion af drivhusgasudledninger og lagring/fastholdelse af kulstof i jorden.

Lavbundsprojekter har som mål at tage kulstofholdige landbrugsjorder ud af drift for at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser. Projekterne etableres overvejende på kulstofrige jorder. Både Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen og Landbrugsstyrelsen (forvaltningsmyndigheden) yder på forskellig vis støtte til projekter, som samlet set vil understøtte målet om at reducere Danmarks udledning af drivhusgasser med 70 pct. frem mod 2030. Nedbringelsen af drivhusgasudledningen bidrager til opfyldelse af EU-direktiverne om drivhusgasudledning, jf. bilag XI til CAP-plan forordningen (EU's miljø- og klimarelaterede direktiver).

Vandområdeplanerne

Vandområdeplanerne er en samlet plan for at forbedre det danske vandmiljø. De skal blandt andet sikre renere vand i Danmarks kystvande, søer, vandløb og grundvand i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv. Via etablering af nye vådområder, herunder lavbundsprojekter, minivådområder, fosfor- og kvælstofvådområder, reduceres udledningen af kvælstof og fosfor til vandmiljøet, som således bidrager til understøttelse af vandområdeplanerne, hvorved implementering af EU's direktiver i relation til vandforanstaltningerne oplistet i bilag XI ligeledes understøttes.

Fysiske vandløbsindsatser (vandprojekter) på landbrugsjorder skal medvirke til at reetablere naturlige hydrologiske forhold og genoprette gode fysiske forhold, herunder gydeområder, hvorved mange vandløb får nyt liv med flere fisk og planter. Vandområdeplanernes målsætning om ”god økologisk tilstand”, dvs. at skabe gode forhold for dyr og planter understøttes blandt andet via vandmiljøindsatserne i CAP-planen, hvor naturlige hydrologiske forhold mv. genskabes, som øger natur og biodiversiteten i vandmiljøerne.

Nitrathandlingsplaner

Nitrathandlingsplanen er et landsdækkende program, som har til formål at beskytte vandmiljøet mod forurening af nitrater fra landbruget. Vådområdeindsatserne i CAP-planen og et øget økologisk areal vil bidrage til næringsstofftab fra landbrugsarealerne og herved understøtte direktiver om nedbringelse af næringsstoffudledninger og således understøtte EU's nitratdirektiv.

Det danske skovprogram

Målet med det danske skovprogram er blandt andet, at 20-25 pct. af Danmarks areal skal være dækket af skovlandskaber inden udgangen af det 21. århundrede, og at øge optag samt lagre af CO₂ fra atmosfæren. Skovordningerne i CAP-planen vil bidrage til opfyldelse af målet og derved bidrage opfyldelse af mål sat i EU-direktiver om drivhusgasudledning.

Herudover har det danske skovprogram et mål om at øge biodiversitet via sikring og bevaring af naturtyper, vilde planter, dyr og fugle. En øget indsats i de danske skove vil have væsentlig effekt på biodiversiteten og have stor effekt i forhold til at fremme forholdene for en lang række truede arter. De langsigtede mål i det danske skovprogram samt indsatsen for urørt skov understøttes af CAP-planens støtteordninger vedrørende N2000 biodiversitetsskov og N2000 pleje af græs- og naturarealer ved at øge hensynet til biodiversiteten i de danske skove, hvilket vil bidrage til implementering af EU-direktiver om habitat og fuglebeskyttelse oplistet i bilag XI til CAP-plan forordningen.

Natur- og biodiversitetspakken

Natur- og biodiversitetspakken skal fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang bl.a. med udlæg af mere urørt skov og etablering af naturnationalparker. Urørt skov skaber gunstige vilkår for forskellige arter og gavner biodiversiteten, mens der med etableringen af naturnationalparker skabes sammenhængende naturområder, hvor plante- og dyreliv kan udfolde sig på mere naturlige præmisser. Vandprojekter, skovordningerne, N2000 rydning/hegning samt N2000 pleje af græs- og naturarealer i CAP-planen komplementerer natur- og biodiversitetspakken og bidrager samtidig til implementering af EU-direktiver om beskyttelse af vilde fugle og bevaring af naturtyper.

Natura 2000-planerne

Formålet med Natura 2000-planerne er at beskytte og bevare mere end 200 naturtyper, 700 arter af planter og dyr og over 170 fuglearter i EU. Natura 2000-områderne består af et eller flere habitatområder og/eller fuglebeskyttelsesområder udpeget efter henholdsvis EU's habitatdirektiv og fuglebeskyttelsesdirektiv. Natura 2000-planerne understøttes via ordningen N2000 biodiversitetsskov, N2000 pleje af græs- og naturarealer og N2000 rydning/hegning og bidrager til opfyldelse af EU's habitat- og naturbeskyttelsesdirektiver.

Pesticidstrategi 2017-2021

Pesticidstrategien har til formål at nedbringe pesticidbelastningen gennem en langvarig og målrettet indsats i Danmark. Det skal blandt andet ske ved begrænset brug af pesticider, som understøttes gennem indsatserne eco-scheme for økologisk arealstøtte og investeringsordningen miljø- og klimateknologi, for således at understøtte EU-direktiver om en bæredygtig anvendelse af pesticider og beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget.

3.3 Oversigt over sektorrelaterede støtteordninger

I CAP-planen indføres der fem sektorspecifikke ordninger, hvoraf tre er koblede støtteordninger, herunder slagtepræmie, ko-præmie og koblet støtte til stivelseskartofler. Slagtepræmierordningen bidrager til at skabe en stabil indkomst og modstandsdygtighed med henblik på øget fødevarer sikkerhed og stabilitet i kvægsektoren, og i gennem højere priser på spædekcalve, også i mejerisektoren. Ko-præmie understøtter primært danske producenter af malkekcalve samt kødkvægsektoren via støtte til køer. Herudover introduceres en koblet støtteordning til producenter af stivelseskartofler.

De tre koblede støtteordninger, der yder koblet indkomststøtteordninger skal sikre rentabilitet som følge af lavere indkomststøtte i kraft af betalingsrettighedernes afskaffelse. Der er identificeret behov for støtte for at sikre modstandsdygtigheden i landbruget i forhold til at udnytte de fremtidige eksportmuligheder på nær- og fjernmarkeder. Via ordningernes sikres en tilstrækkelig produktion af danskproducerede fødevarer til at honorere efterspørgslen. Ordningerne vurderes at bidrage til en tilstrækkelig rentabilitet hos sproducenterne og er dermed afgørende for at opretholde produktionen. Slagtepræmieordningen skal, udover at sikre en økonomisk bæredygtig sektor, bidrage til at have fortsat fokus på at mindske antallet af aflivninger ved fødslen samt mindske eksporten af spædekcalve, som har været stigende i de seneste år. Støtten skal indirekte sikre en højere dyrevelfærd. De tre ordninger strider ikke mod de fastsatte rammer i vandrammedirektivet om beskyttelse af vandløb og søer, kystvande og grundvand.

Udover den koblede støtte til kvægsektoren, mejerisektoren samt stivelseskartofler, indføres der to yderligere markedsordninger i CAP-planen. Det drejer sig om en række interventionstyper i den danske biavlssktor samt en række interventionstyper målrettet producentorganisationer for frugt og grønt. I modsætning til ordningerne for slagtepræmie, ko-præmie og stivelseskartofler er markedsordningerne obligatoriske for medlemsstaterne at implementere.

3.3.1 Frugt og Grønt

Ordningen for producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren, jf. artikel 39, litra a) indeholder følgende interventionstyper:

1. Produktionsplanlægning:

- 1.1 Erhvervelse af anlægsaktiver
- 1.2 Investering i IT
- 1.3 Driftsplanlægning
- 1.4 Miljøvenlig, integreret produktion eller kvalitetsforbedrende foranstaltninger

2. Forbedring eller opretholdelse af produktkvalitet

- 2.1 Indkøb af flerårige certificerede planter
- 2.2 Investeringer i skånsom håndtering, sortering, pakning og opbevaring
- 2.3 Kontrolfunktioner

3. Forbedring af afsætning og kommunikationsaktiviteter

- 3.1 Investering i salg over internettet og kommunikation med aftagere
- 3.2 Salgsfremstød
- 3.3 Vertikal integration

- 4. Forskning og forsøgs­mæssig produktion
  - 4.1 Forsøgs­mæssig produktion
  - 4.2 Forskning, produktudvikling og innovation
- 5. Uddannelsesaktioner
  - 5.1 Rådgivning
  - 5.2 Kurser og temadage
- 6. Kriseforebyggelse og krisestyring
  - 6.1 Høstforsikring
  - 6.2 Tilbagekøb fra markedet
  - 6.3 Grøn høst eller undladt høst
- 7. Miljø- og klimaaktioner
  - 7.1 Miljøaktioner baseret på økologisk dyrkning
  - 7.2 Investeringer til fordel for miljøet og klimaet
  - 7.3 Andre aktioner til fordel for miljøet og klimaet
- 8. Andre aktioner
  - 8.1 Generalomkostninger specifikt vedr. driftsprogrammer

De valgte interventionstyper under ordningen PO frugt og grønt skal bidrage til opfyldelse af de specifikke målsætninger, jf. artikel 6, stk. 1, litra a, b, c, d, e, f, i, og de sektormæssige mål, jf. artikel 41a, samt tilhørende resultatmål.

3.3.2 Biavl­produkter

Ordnings­en i sektoren for biavl­produkter, jf. artikel 39, litra b) indeholder følgende interventionstyper/indsatser:

- 1) Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv., jf. artikel 49, stk. 1, litra a
- 2) Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv., jf. artikel 49, stk. 1, litra b
- 3) Programmer for forskning, jf. artikel 49, stk. 1, litra f
- 4) Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv., jf. artikel 49, stk. 1, litra g
- 5) Aktioner til forbedring af produktkvaliteten, jf. artikel 49, stk. 1, litra h

De valgte interventionstyper under ordningen for biavl­produkter skal bidrage til opfyldelse af de specifikke målsætninger, jf. artikel 6, stk. 1, litra a, b, d, f, g og i, samt tilhørende resultatmål.

3.4 Samspil mellem nationale og regionale støtteordninger

Ikke relevant for Danmark.

3.5 Konditionalitet

3.5.1 Klimaændringer og –tilpasning

3.5.1.1 GLM 1: Opretholdelse af permanente græsarealer på grundlag af en andel af permanente græsarealer i forhold til landbrugsareal fastsat af medlemsstaten, der højst må falde med 5 pct. i forhold til referenceåret 2018

3.5.1.1.1 Resume af krav

Hvis andelen af permanent græs falder i forhold til 2018 træder følgende krav i kraft:

- Hvis andelen af permanent græs falder med mindst 3 pct. i forhold til ratioen, kan der indsættes restriktioner mod omlægning eller opløjning i det indeværende år og efterfølgende år, så det forhindres, at der sker yderligere fald.
- Hvis andelen af permanent græs falder med mindst 5 pct. i forhold til ratioen, skal alle landbrugere genetablere arealer med permanent græs.

3.5.1.1.2 Anvendelsesområde

Kravet gælder i hele landet. Ca. 250.000 ha er berørt af kravet.

3.5.1.1.3 Berørte landbrugere/bedrifter

Alle landbrugere / alle driftsformer. Ingen bedrifter eller driftsformer er undtaget kravet.

3.5.1.1.4 Forklaring af bidraget til at nå hovedmålet med GLM-standarden

På nationalt plan kontrolleres årligt arealet med permanente græsarealer med henblik på at vurdere, om der skal iværksættes hhv. individuelle restriktioner mod omlægning eller opløjning eller nationalt krav om genetablering af arealer med permanent græs.

På grund af permanente græsarealers kapacitet til at lagre og binde kulstof har den generelle beskyttelse mod omdannelse af permanente græsarealer til andre landbrugsformål en positiv klimaeffekt. Fastholdelse af permanente græsarealer bidrager endvidere til beskyttelse af vand, beskyttelse mod jorderosion samt beskyttelse af jordkvalitet og biodiversitet.

3.5.1.2 GLM 2: Minimum beskyttelse af vådområder og tørveområder

3.5.1.2.1 Resume af krav

Nedsat kvælstofnorm på arealer med et organisk kulstofindhold på minimum 6 pct.

Forbud mod pløjning af kulstofholdige jorder med minimum 12 pct. organisk kulstof inden for § 3-beskyttede arealer.

3.5.1.2.2 Anvendelsesområde og udpeget område

Kravet gælder i hele landet – ca. 171.000 ha med kulstofrige arealer (minimum 6 pct. organisk kulstof), heraf pløjeforbud på ca. 28.800 ha.

3.5.1.2.3 Berørte landbrugere/bedrifter

Ingen bedrifter eller driftsformer er undtaget kravet. Ca. 23.000 landbrugere er berørt af kravet.

3.5.1.2.4 Forklaring af bidraget til at nå hovedmålet med GLM-standarden

Kravet om normreduktion bidrager indirekte til hovedformålet om beskyttelse af kulstofrige jorder ved at gøre jorderne mindre attraktive at dyrke, og dermed styrke incitamentet til at indgå i eventuelle vådområdeprojekter. Reducerede normer kan givetvis også bidrage til, at drænvedligehold på visse arealer potentielt reduceres, hvilket kan medføre forhøjet jordvandstand og øget beskyttelse af kulstofpuljerne.

Desuden medfører kravet en reduktion i kvælstofudvaskning og udledningen af lattergas til atmosfæren.

Tilsvarende kan pløjeforbuddet have en indirekte beskyttende effekt på jordernes kulstofpulje.

Kravet om pløjefri drift kan virke som incitament til at indgå i ordninger til permanent udtagning af kulstofrige jorder eller evt. eco-scheme for ekstensivering med slæt.

Kravet bidrager endvidere til beskyttelse mod jorderosion samt beskyttelse af biodiversitet.

3.5.1.3 GLM 3: Forbud mod afbrænding af stubmarker, undtagen af plantesundhedshensyn

3.5.1.3.1 Resume af krav

Halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder må ikke afbrændes på marker eller uopdyrkede arealer, undtagen af plantesundhedshensyn.

3.5.1.3.2 Anvendelsesområde

Kravet gælder i hele landet – ca. 2,2 mio. ha. landbrugsjord er omfattet.

3.5.1.3.3 Berørte landbrugere/bedrifter

Alle landbrugere/bedriftsformer. Ingen bedrifter eller driftsformer er undtaget kravet.

3.5.1.2.4 Forklaring af bidraget til at nå hovedmålet med GLM-standarden

Forbud mod afbrænding har foruden den direkte effekt på afgivelse af kulstof til atmosfæren og tab af organisk materiale i jorden også en beskyttende effekt på jordens kvalitet og frugtbarhed.

3.5.1.4 GLM 4: Anlæggelse af 3-meter bræmmer langs vandløb

3.5.1.4.1 Resume af krav

Forbud mod gødskning, sprøjtning, jordbearbejdning og dyrkning af andre afgrøder end græs og andet grønkorn i landzone i en bræmme på 3-meter langs åbne, naturlige vandløb og søer, samt kunstigt anlagte vandløb og søer, der er højt målsatte i lov om vandplanlægning, ved overlap med landbrugsarealer.

3.5.1.4.2 Anvendelsesområde

Hele landet. Ca. 1.500 ha 3-meter bræmmer langs åbne, naturlige vandløb og søer og kunstigt anlagte vandløb og søer, der er højt målsatte, der har overlap med landbrugsarealer, er omfattet. Søer under 100 m² er ikke omfattet.

3.5.1.4.3 Berørte landbrugere/bedrifter

Alle relevante landbrugere – formentlig er alle landbrugere berørt af kravet. Ingen bedrifter eller driftsformer er undtaget kravet.

3.5.1.4.4 Forklaring af bidraget til at nå hovedmålet med GLM-standarden

Kravet beskytter vandløb og søer mod forurening og udvaskning fra arealerne tæt på disse. Det bidrager dermed til at reducere forurening og forbedre vandkvaliteten i søer og vandløb. Bræmmerne har endvidere betydelige positive effekter for biodiversiteten, idet bræmmerne danner levested for flora og fauna og forhindrer eller begrænser eutrofiering.

3.5.1.6 GLM 5: Egned jordbearbejdning eller andre egnede dyrkningsteknikker til mindskelse af risikoen for jordforringelse, under hensyntagen til hældning

3.5.1.6.1 Resume af krav

Pløjeforbud på arealer med en estimeret jorderosionsrisiko ved vandafstrømning på minimum 11 tons jorderosion pr. ha/år, og som også har høj risiko for fosfor transport til vandmiljøet. Lettere jordbearbejdning som harvning er fortsat tilladt. Landbruger kan i stedet for pløjeforbuddet anvende alternative erosionshæmmende virkemidler, såsom udlæg af markbræmmer, småbiotoper eller brak på det erosionsfølsomme areal.

3.5.1.6.2 Anvendelsesområde

Kravet gælder i hele landet – det forventes, at omkring 172 ha landbrugsjord med risiko for høj jorderosion vil være omfattet.

3.5.1.6.3 Berørte landbrugere/bedrifter

Alle relevante landbrugere/bedrifter er omfattet af kravet. Det forventes, at omkring 225 bedrifter vil blive direkte omfattet af kravet.

3.5.1.6.4 Forklaring af bidraget til at nå hovedmålet med GLM-standarden

Kravet forventes at bidrage til at reducere vanderosion fra jorden som følge af sedimenttransport efter nedbør på de bedrifter, der har arealer med højest jorderosion, samt bidrage til at reducere fosfor transport til vandmiljøet.

3.5.1.7 GLM 6: Minimum jorddække i den/de mest følsomme periode(r) og/eller arealer

3.5.1.7.1 Resume af krav

Alle landbrugere skal sikre, at der er jorddække på mindst 60 pct. af bedriftens landbrugsareal i den mest følsomme periode. Der stilles ikke krav til typen af jorddække, der må anvendes til at opfylde kravet. Planterester (stub) og spildkorn tæller med i opgørelsen af bedriftens jorddække. Det er udelukkende sort (pløjet) jord, der ikke kan opfylde kravet. Den mest følsomme periode er efter høst og med høj nedbør, der er uden for vækstsæsonen.

3.5.1.7.2 Anvendelsesområde

Kravet gælder i hele landet.

3.5.1.7.3 Berørte landbrugere/bedrifter

Kravet gælder for alle relevante landbrugere. Følgende er undtaget:

- a) Økologiske bedrifter.
- b) Arealer, hvorpå der dyrkes grøntssagsafgrøder, som høstes sent på året. Alle sådanne arealer på en bedrift vil ikke indgå i beregningen af bedriftens krav om plantedække.
- c) GLM 6 kravet følger tilladelserne for jordbearbejdning, som beskrevet i den til enhver tid gældende Bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget, kapitel om dyrkningsrelaterede tiltag, bestemmelser om jordbearbejdning.

3.5.1.7.4 Forklaring af bidraget til at nå hovedmålet med GLM-standarden

Kravet bidrager til at beskytte jordens potentiale i perioden uden for vækstsæsonen. Jordens potentiale påvirkes af flere faktorer, primært jordens struktur, jordens indhold af organisk materiale og reduktion af næringsstofudvaskning.

3.5.1.8 GLM 7: Årlig afgrødevariation

3.5.1.8.1 Resume af krav

Der implementeres et krav om afgrødediversificering for omdriftsarealer på bedriftsniveau, som minder om det nuværende krav om flere afgrødekategorier under de grønne krav. Kravet forventes at indebære, at landbrugere med mindst 10 ha skal dyrke minimum to afgrødekategorier, og at landbrugere med mere end

30 ha skal dyrke minimum tre afgrødekategorier. Der forventes at blive fastsat procentsatser for, hvor meget hovedafgrøder må udgøre af omdriftsarealet. Det vil derved blive skærpet i forhold til de nuværende regler om flere afgrødekategorier. Det forventes, at hovedafgrøden højst må udgøre 70 pct. af omdriftsarealet. Om muligt kan bedrifter alternativt opfylde GLM7 med årligt sædskifte på alle bedriftens omdriftsmarker, så der dyrkes en ny afgrøde på markniveau i forhold til, hvad der var på marken året før.

3.5.1.8.2 Anvendelsesområde

Kravet gælder landbrugsjorder i omdrift i hele landet.

3.5.1.8.3 Berørte landbrugere/bedrifter

Kravet gælder for alle relevante landbrugere. Følgende er undtaget:

- a) Bedrifter med mere end 75 pct. af omdriftsarealet med græs, brak eller bælgeplanter eller en kombination af disse.
- b) Bedrifter med mere end 75 pct. af det støtteberettigede areal med permanent græs eller produktion af afgrøder under vand i en væsentlig del af året eller afgrødecyklus eller en kombination af disse.
- c) Bedrifter under 10 ha.
- d) Økologiske bedrifter.

Økologiske bedrifter anses efter CAP-plan forordningen for at opfylde GLM 7 automatisk som følge af deres autorisation i henhold til Økologiforordningen.

3.5.1.8.4 Forklaring af bidraget til at nå hovedmålet med GLM-standarden

Årligt sædskifte er en effektiv måde at forbedre jordens frugtbarhed og bekæmpe jordbårne sygdomme på.

GLM 8: Udlægning af mindst 4 pct. ikke-produktive elementer på omdriftsarealer, bevarelse af landskabstræk og forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid

3.5.1.9.1 Resume af krav

Landbrugeren skal sikre, at mindst 4 pct. af landbrugsarealet udgøres af ikke-produktive arealer og stedfaste landskabselementer.

Såfremt landbrugeren indgår i en forpligtelse under eco-scheme om at udlægge mindst 7 pct. ikke-produktive elementer på omdriftsarealer, vil de 3 pct. heraf indgå til opfyldelse af dette GLM 8-krav.

- Ikke-produktive elementer omfatter følgende:
  - Brak, jf. definitionen i artikel 4 i CAP-plan forordningen.
  - Markbræmmer
  - Småbiotoper i form af både nyetablerede og eksisterende markkrat og damme*
  - GLM-søer og vandhuller
  - Fortidsminder, inkl. 2 meter bræmmer
  - 3-meter bræmmer omkring åbne naturlige vandløb og søer efter GLM 4

*) Vildt- og bivenlige tiltag kan indgå i opfyldelsen af GLM 8, hvis de anmeldes som småbiotoper.

- Landbruger skal fastholde følgende landskabselementer:
  - GLM-søer og vandhuller
  - Fortidsminder, inkl. 2 meter bræmmer
- Træer, buske og hække på landbrugsarealer må ikke beskæres i fuglenes ynglesæson.

3.5.1.9.2 Anvendelsesområde

Kravet gælder i hele landet.

3.5.1.9.3 Berørte landbrugere/bedrifter

Alle landbrugere / bedriftstyper i Danmark er omfattet af kravet.

3.5.1.9.4 Forklaring af bidraget til at nå hovedmålet med GLM-standarden

Kravet understøtter biodiversiteten på det dyrkede areal ved at kræve, at alle landbrugere skal udlægge mindst 4 pct. ikke-produktive elementer på deres bedrifter. Kravet nedsættes til 3 pct., hvis landbrugeren via et eco-scheme indgår i en forpligtelse om at udlægge mindst 7 pct. ikke-produktive elementer af bedriftens omdriftsareal.

3.5.1.10 GLM 9: Forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer i Natura 2000-områder

3.5.1.10.1 Resume af krav

Forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer i miljøfølsomme områder i Natura 2000.

3.5.1.10.2 Anvendelsesområde

Kravet gælder i hele landet. Ca. 11.000 ha er omfattet af kravet.

3.5.1.10.3 Berørte landbrugere/bedrifter

Alle bedriftsformer er omfattet af kravet – ingen er undtaget fra kravet.

3.5.1.10.4 Forklaring af bidraget til at nå hovedmålet med GLM-standarden

Forbuddet mod pløjning eller konvertering bidrager til at beskytte værdifulde levesteder og arter, herunder fugles levesteder og yngleområder.

4 Elementer fælles for flere støtteordninger

4.1 Definitioner og minimumskrav

4.1.1 Landbrugsaktivitet

4.1.1.1 Definition

Ved produktion forstås produktion, avl eller dyrkning af landbrugsprodukter, herunder høst. Ved produktion af afgrøder under basisindkomststøtten (BISS) og eco-schemes skal produktionen foregå med bundjordskontakt. Der skal foretages landbrugsaktiviteter på arealer i produktion.

Landbrugsaktiviteter defineres som følgende produktionsformer og handlinger: pløjning, dyrkning og tilstedeværelse af støtteberettigede afgrøder, tydelig slåning og afgræsning af græsarealer, opdræt og hold af landbrugsdyr på landbrugsarealer, dyrkning af landbrugsprodukter, drift af skovlandbrug i form af samdyrkning af frugt, bær eller nødder med anden afgrøde samt dyrkning af græs og energiafgrøder med paludikultur¹.

Der følger visse undtagelser heraf, som fremgår under definitionen af støtteberettigede hektar.

4.1.1.2 Definition for opretholdelse af landbrugsarealer

Støtteberettigede arealer, der ikke anvendes til produktionsmæssige formål, herunder brak, skal være opretholdt i en stand egnet til græsning og dyrkning. Dette indebærer en vedligeholdelsesindsats, hvor der på ethvert tidspunkt af den støtteberettigede periode på den enkelte mark ikke må findes et så stort omfang af ikke-produktive elementer herunder småbiotoper (opvækst af træer og buske, vildt- og bivenlige tiltag, våde områder mv.), der medfører, at arealet ikke længere er egnet til græsning eller dyrkning. Dette sikres ved, at omfanget af småbiotoper ikke må udgøre mere end 20 pct. af markens samlede areal, hvor hvert enkelt småbiotop ikke må udgøre mere end 0,5 ha. For at sikre, at to elementer ikke er sammenhængende, skal der være en afstand af mindst 5 meter der anvendes til landbrugsaktiviteter mellem to selvstændige småbiotoper, der ikke anvendes til landbrugsaktiviteter. Herudover må der ikke være flere træer og buske pr. ha på mere end én meter i højden end det antal, der er fastsat for den pågældende ordning, hvilket dog ikke må sættes på et antal højere end 400. Endvidere er det tilladt at have klynger af træer og buske under 100 m².

4.1.2 Landbrugsareal

4.1.2.1 Agerjord

Agerjord omfatter arealer med omdriftsafgrøder, der ikke anses som permanente afgrøder (mere end 5 år). Dette omfatter arealer dyrket med landbrugsafgrøder med henblik på produktion med udførelse af landbrugsaktiviteter, eller arealer der holdes i en stand egnet til afgræsning eller dyrkning.

4.1.2.1.1 Definition

Agerjord omfatter desuden arealer, der i mindst et halvt år ligger brak til rådighed for produktion, men hvor plantematerialet ikke anvendes til produktion, herunder slæt, afgræsning, gødsning og sprøjtning. Der kan for den enkelte ordning fastsættes en længere periode for brak.

---

¹ Paludikultur er dyrkning af vådlagte arealer med græsser og har positive klima-, miljø- og naturmæssige effekter.

Der fastsættes en forbudsperiode mod slåning og jordbehandling på brakarealer af hensyn til yngleperioden for agerlandets vilde dyr. Denne periode skal som minimum fastsættes fra 1. maj til og med 31. juli. Der kan for den enkelte ordning fastsættes en længere forbudsperiode for brak.

Med henblik på at sikre, at arealet opretholdes i en produktionsmæssig stand, skal arealet enten slås eller jordbehandles forud for isåning af en blomsterblanding til gavn for bestøvende insekter uden produktionsformål for øje.

4.1.2.2 Permanente afgrøder

4.1.2.2.1 Definition af permanente afgrøder

Permanente afgrøder omfatter arealer med afgrøder, der er på arealet i mere end 5 år (undtaget permanent græs). Dette omfatter afgrøder, der anvendes landbrugsmæssigt ved udførelse af landbrugsaktiviteter, hvad enten de indgår i produktion eller holdes i en stand egnet til afgræsning eller dyrkning.

Der ydes ikke landbrugsstøtte til skovdrift. Derfor er arealer med klippegrønt og pyntegrønt (grene til dekoration), juletræer samt frøproduktion til skovfrø ikke støtteberettigede.

Der kan fastsættes yderligere betingelser for permanente afgrøder for den pågældende ordning.

4.1.2.2.2 Definition af planteskoler

Planteskoler omfatter virksomheder, der beskæftiger sig med produktion af planter på friland beregnet til videresalg, herunder også vedplanter beregnet til videresalg.

Arealer, der dyrkes med gartneriafgrøder og planteskolekulturer skal plantes direkte i bundjorden for at være støtteberettigede til basisindkomststøtte uanset, om de dyrkes på friland eller under glas eller anden form for overdækning.

4.1.2.2.3 Lavskov

Lavskov omfatter arealer med træarter med kort omdriftstid, og som omfatter arealer med træarter, som består af træagtige, flerårige afgrøder, og som omfatter arealer med træarter, som består af træagtige, flerårige afgrøder, hvis rodnet eller stubbe forbliver i jorden efter høst, og hvorfra der vokser nye skud det følgende år.

Lavskov skal høstes mindst hvert 10. år. For enkelte slægter kan der dog fastsættes et længere minimumskrav til høst, såfremt dette er i overensstemmelse med almindelig dyrkningspraksis.

- Træarter, der kan anvendes som lavskov, omfatter de slægter, der i Danmark anvendes til produktion af landbrugsprodukter på nær egentlig skovdrift, eller tilbyder en god nektar- og pollenressource i det tidlige forår til de blomsterbesøgende insekter.
- Arealer med lavskov skal holdes i en plantagemæssig stand egnet til dyrkning.

4.1.2.3 Permanent græs

4.1.2.3.1 Definition af landbrugsarealer med permanent græs – definition af græs og andet grøntfoder

Græs og andet grøntfoder omfatter alle arealer med græs eller græsblandinger med mindst 50 pct. græs eller andet grøntfoder. Arealer med græs og andet grøntfoder skal anvendes til afgræsning eller produktion af græs med henblik på foder, eller holdes i en landbrugsmæssig stand.

4.1.2.3.2 Definition af græs og andet grøntfoder

Græs og andet grøntfoder omfatter alle urteagtige planter, der traditionelt forekommer på naturlige græsarealer eller normalt inkluderes i blandinger af frø til græsningsarealer eller enge i Danmark, uanset om de anvendes til græssende dyr eller ej.

4.1.2.3.3 Definition af sædskifte i relation til permanent klassificering af græsarealer

Permanent græs omfatter arealer med græs i mere end 5 på hinanden følgende år, hvor arealet det 6. år overgår til klassificering som permanent græs.

4.1.2.3.4 Beslutning om træer og buske, der kan afgræsses, skal inkluderes eller ej

Nej.

4.1.2.3.5 Beslutning om træer og buske, der kan producere foder, skal inkluderes eller ej

Nej.

4.1.3 Støtteberettigede hektar

4.1.3.1 Definition

Støtteberettigede hektar omfatter landbrugsarealer, der anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter til produktionsformål eller til opretholdelse af arealer i landbrugsmæssig stand, der gør dem egnede til græsning eller dyrkning.

4.1.3.2 Definition af, at arealet overvejende skal anvendes til landbrugsaktiviteter, når arealet også anvendes til ikke-landbrugsmæssige aktiviteter

Såfremt arealet anvendes til andre formål end landbrugsformål, må det andet formål ikke væsentlig hæmme udførelsen af landbrugsaktiviteter på arealerne. Arealer med ekstensiv dyrkning er støtteberettigede, hvis de anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter som fastsat under definitionen heraf. På den enkelte mark er det tilladt at have op til 20 pct. områder, hvor hvert enkelt område ikke må udgøre mere end 0,5 ha og skal være udlagt med mindst 5 meters afstand fra et andet område, og hvor der desuden ikke foretages landbrugsaktiviteter, således at der inden for disse områder kan forekomme småbiotoper bestående af for eksempel opvækst af træer og buske, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder, såfremt dette ikke er i uoverensstemmelse med anden national lovgivning. Så længe denne andel er overholdt, anses småbiotoperne ikke væsentligt at hæmme landbrugsaktiviteten.

4.1.3.3 Definition af, hvornår støtteberettigede arealer skal være til rådighed for ansøgeren

Ansøger skal have rådighed over de støtteberettigede arealer på den ansøgningsfrist, der fremgår for den pågældende ordning.

4.1.3.4 Periode for, hvornår arealerne skal opfylde definitionerne af støtteberettigede hektarer

Støtteberettigede arealer skal opfylde definitionerne for støtteberettigede hektar i perioden fra og med 15. marts til og med 25. oktober for at være berettiget til støtte i året.

4.1.3.5 Undtagelser for landbrugsaktivitet herunder også landbrugsaktiviteter, der af miljømæssige årsager kun skal opfyldes hvert 2. år

På den enkelte mark er det tilladt at have op til 20 pct. områder, hvor der ikke foretages landbrugsaktiviteter, således at der inden for disse områder kan forekomme småbiotoper bestående af for eksempel opvækst af træer og buske, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder, såfremt dette ikke er i uoverensstemmelse med anden national lovgivning. Hver enkelt område må ikke udgøre mere end 0,5 ha og skal være udlagt med mindst 5 meters afstand fra en anden småbiotop. Områder, der indgår i opfyldelsen af GLM 8 eller eco-scheme om biodiversitet, er undtaget herfor.

4.1.3.6 Regler for tilføjelse eller udelukkelse af ikke-støtteberettigede elementer

Regler for tilføjelse eller udelukkelse af ikke-støtteberettigede elementer som træer for eksempel i relation til skovlandbrug

GLM-elementer, der er etableret til opfyldelse af GLM 8, er tilladt på det støtteberettigede areal.

Elementer, der indgår som en del af eco-schemes, er tilladt på det støtteberettigede areal, uanset om forpligtelsen under eco-scheme medfører, at arealet ikke længere kan leve op til definitionerne.

Det er herudover tilladt at have op til 20 pct. småbiotoper på den enkelte mark, hvor hver enkelt småbiotop ikke må udgøre mere end 0,5 ha. Der skal være en afstand på mindst 5 meter mellem to småbiotoper.

Visse former for skovlandbrug er støtteberettiget til direkte støtte. Støtteberettiget skovlandbrug defineres ved at være arealer, hvorpå der dyrkes frugt, bær eller nødder i kombination med mindst én anden afgrøde, dog ikke lavskov.

Andre ikke-støtteberettigede træer og buske (spredte træer, klynger og læhegn) på støtteberettigede arealer indgår i de 20 pct. tilladte småbiotoper på arealerne i medfør af overholdelse af aktivitetskravet.

Der gøres brug af en differentieret støtteprocent (pro-rata) for markblokke, der alene indeholder permanente græsarealer med spredte ikke-støtteberettigede naturområder, som hver er under 500 m². De nærmere bestemmelser fastsættes på bekendtgørelsesniveau.

Regler for tilføjelse eller udelukkelse af ikke-støtteberettigede elementer under undtagelsesbestemmelserne i art 4, stk. 1, C ii

Arealer, der som minimum ét foregående år har modtaget direkte arealstøtte efter forordning (EU) nr. 1307/2013 eller under CAP-plan forordningen, kan opretholde den direkte arealstøtte til arealer med miljøtilsagn/skovtilsagn/miljø-og biodiversitetsprojekter, der medvirker til gennemførelse af vandramme- eller Natura 2000-direktiverne, selvom disses forpligtelser medfører, at arealerne ikke længere kan opfylde

krav om landbrugsaktivitet. Det samme gælder for arealer, omfattet af arealbaserede interventioner omfattet af paludikultur eller nationale ordninger for biodiversitet, reduktion af drivhusgasudledning, der indeholder betingelser, som bidrager til én eller flere målsætninger i CAP-planen vedrørende miljø, klima eller biodiversitet.

Kravet om en årlig landbrugsaktivitet, jf. artikel 4.1.A og 4.1.C i, gælder ikke i det omfang, at arealets beskaffenhed, som følge af projekt- eller tilsagnsforpligtigelser, forhindrer dette.

4.1.4 Aktiv landbruger

Landbruger godkendes som aktiv landbruger ved at opfylde et eller begge af følgende kriterier:

1. Ansøger råder over mindst 0,3 ha sammenhængende landbrugsareal, hvor der udøves mindst en årlig landbrugsaktivitet.
2. Ansøger råder over et erhvervmæssigt kvæghusdyrhold ved ansøgningsfristen som defineret i gældende nationale bekendtgørelse.

4.1.5 Ung landbruger

4.1.5.1. Definition

Definitionen af ung landbruger sigter på at kunne målrette støtte til landbrugere ikke over 40 år, som er bedriftsledere eller ønsker at etablere sig som sådan for derigennem at kunne understøtte generationsskiftet i landbruget og opretholde en fødevareproduktion i fremtiden.

Betingelserne for at modtage støtte målrettet unge landbrugere er specificeret i de følgende afsnit og i beskrivelsen af de relevante støtteordninger i kapitel 5.

4.1.5.2 Maksimal aldersgrænse

40 år.

4.1.5.3 Betingelser for at være bedriftsleder

I Danmark stilles der krav om, at den unge landbruger skal have en betydelige ejerandel af selskabet eller fremlægge en strategi for, hvordan ejerandelen gradvist øges over en periode, samt en registreret stemmeret i CVR-registret, der underbygger den reelle ejerandel for at opnå en støtte målrettet unge landbrugere.

4.1.5.4 Relevant uddannelse og/eller kompetencer

For at være bedriftsleder, jf. kapitel 4.1.5.3, stilles der i Danmark krav om, at den unge landbruger skal have en relevant uddannelse (fra eksempelvis en landbrugsskole eller tilsvarende).

4.1.6 Mindstestørrelse for støtteberettigede arealer på en bedrift for at være berettiget til afkoblet direkte støtte

For at være berettiget til ordninger omfattet af den afkoblede direkte støtte, skal ansøger mindst have 2 ha støtteberettiget areal til rådighed.

Af de ansøgere, der udelukkende modtager slagtepræmie under koblet støtte, skal det samlede præmiebeløb til produktionen for et ansøgningsår udgøre mindst 300 EUR. Der kan dog udbetales for et beløb mindre end 300 EUR i de tilfælde, hvor producenten for det pågældende ansøgningsår får godkendt støtte for et samlet areal på mindst 2 ha under basisindkomststøtteordningen.

4.1.6.1 Forklaring

Se forklaring i kapitel 4.1.6.

4.1.7 Andre definitioner

Støttebetingelser til hamp med tilladte sorter ifølge sortslisten følger arealmæssigt samme regler som for omdriftsarealer.

4.2 Elementer relateret til direkte betalinger

Danmark vil ikke gøre brug af omfordelingsindkomststøtte i perioden 2023-2027.

Det begrundes med følgende:

- Betalingsrettighederne afskaffes fra den 1. januar 2023. Det vil medføre en omfordeling af støtten, fordi nogle landbrugere i dag modtager mere i støtte end andre per hektar. Der vil primært være en omfordeling fra kvægsektoren og sektoren for stivelseskartofler til andre sektorer, men også en omfordeling fra store landbrug til mindre landbrug.
- Udover ovenstående har Danmark lavet analyser af de forventede ansøgere til de enkelte støtteordninger i søjle I. Denne analyse viser, at der vil være en overvægt af bedrifter under 68,8 ha, som er gennemsnitsstørrelsen for et landbrug i Danmark, der vil ansøge om støtte under eco-schemes og koblet støtte i form af slagtepræmie. Analysen viser, at bedrifter under 68,8 ha forventeligt vil modtage 9 pct. mere i støtte i perioden 2023 til 2027 end bedrifter, der er større end 68,8 ha.
- Afskaffelsen af betalingsrettigheder vil i alt omfordele ca. 2 mia. kr. Det er et stort beløb, og visse landbrugere vil blive berørt ekstra meget. Det vil derfor være med risiko for et øget antal konkurser og insolvens, hvis der indføres omfordelingsbetaling oveni en afskaffelse af betalingsrettighederne, hvilket vil medføre en mindre effektiv udnyttelse af midlerne.

4.2.1 Beskrivelse af etablering af betalingsrettigheder

Ikke relevant. Betalingsrettighederne udløber 31. december 2022.

4.2.1.1 Capping og degressivitet af betalinger

Danmark vil ikke anvende capping og/eller degressivitet af betalinger i henhold til artikel 15.

4.2.1.1.1 Capping og degressivitet af betalinger

Danmark vil ikke anvende capping og/eller degressivitet af betalinger i henhold til artikel 15.

4.2.1.2 Territorialisering

Danmark vil ikke anvende territorialisering af den direkte støtte jf. artikel 18, stk. 2.

4.2.1.3 Intern konvergens

Ikke relevant.

4.2.2 Reduktion af direkte betalinger

Danmark vil ikke anvende capping og/eller degressivitet af betalinger i henhold til artikel 15.

4.2.3 Beslutning om betalingsrettigheder og begrundelse herfor

Betalingsrettighederne udløber 31. december 2022.

4.3 Teknisk bistand

4.3.1. Formål

Teknisk bistand kan anvendes til finansiering af en række forvaltningsopgaver, der er nødvendige i forhold til at sikre en effektiv forvaltning og gennemførelse af støtte i relation til CAP-planen, herunder oprettelse og drift af det nationale CAP-netværk.

4.3.2 Omfang og indikativ planlægning af aktiviteter

Den danske forvaltningsmyndighed planlægger at anvende 6 pct. af de midler, der tildeles fra ELFUL til CAP-planen, til finansiering af aktioner via teknisk bistand i forbindelse med gennemførelsen af planen.

Aktiviteterne vedrører programperioden 2023-2027, men kan også omfatte tidligere og kommende programperioder. Aktiviteterne omfatter både søjle I og søjle II under den fælles landbrugspolitik.

De afsatte midler vil blive anvendt til at finansiere aktiviteter vedrørende forberedelse og udarbejdelse af CAP-planen. Midlerne vil desuden blive anvendt til finansiering af forvaltning, overvågning, evaluering, information, IT-systemer og kontrol mv. i forbindelse med gennemførelsen af CAP-planen.

En del af midlerne vil blive anvendt til etablering og drift af det nationale CAP-netværk. Indsatsen omfatter blandt andet planlægning og koordinering af aktiviteter, udarbejdelse af årlige aktivitetsplaner og gennemførelse af netværksaktiviteter, jf. kapitel 4.4.

Herudover vil teknisk bistand blive anvendt til offentlige myndigheders lønomkostninger, der kan henføres direkte til det arbejde med CAP-planen, der i henhold til forordningen kan finansieres med teknisk bistand.

4.3.3 Støttemodtagere

Den primære støttemodtager vil være forvaltningsmyndigheden. Bolig- og Planstyrelsen vil være støttemodtager i forhold til administration af LAG-ordningen.

Registreringen af lønomkostninger, der finansieres af teknisk bistand, vil være baseret på myndighedernes tidsregistreringssystemer. Dermed sikres det, at kun opgaver, der er relevante i forhold til CAP-planen, vil blive dækket.

Følgende omkostningstyper vil kunne henføres til teknisk bistand: Lønudgifter, øvrige driftsudgifter og overhead.

I de første år af programperioden, hvor der skal etableres velfungerende sagsbehandlings-, overvågnings- og kontrolsystemer, forventes der at være særligt behov for finansiering via teknisk bistand. Senere vil der være udgifter til blandt andet den løbende overvågning og evaluering af CAP-planen, og der vil være udgifter til ex post evalueringen af landdistriktsprogrammet 2014-2022.

Ved indkøb af varer og tjenesteydelser følger myndighederne statens regler for udbud og offentlige indkøb, herunder for indkøb af konsulentytelser. Dermed sikres det, at indkøb finansieret af teknisk bistand overholder de nationale regler vedrørende offentlige indkøb.

Tabel: Indikativ budget for anvendelsen af teknisk bistand i perioden 2023-2029.

(I mio. kr.)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total
Det nationale CAP-netværk:								
Handlingsplan og driftsudgifter	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	-	-	20,0
Andre forvaltningsopgaver:								
IT	6,4	21,8	16,7	14,3	7,3	5,0	5,0	76,4
Programforvaltning, information, evaluering, overvågning	8,5	9,6	10,7	11,2	12,7	-	-	52,7
Kontrol, inkl. administrativ kontrol	10,3	33,9	37,9	39,7	45,2	15,0	15,0	196,9
Samlet Teknisk Bistand (DKK ekskl. medfinansiering) *	29,2	69,2	69,2	69,2	69,2	20,0	20,0	346,0

* Ekskl. egenfinansiering. Egenfinansiering sker via finanslovens uk10.

4.4 CAP-netværk

Det er forordningsbestemt, at forvaltningsmyndigheden nedsætter et nationalt CAP-netværk i forbindelse med EU's fælles landbrugspolitik. CAP-planen samler landbrugspolitikken for den direkte støtte og markedsordninger (søjle I) og støtte til landdistriktsudvikling (søjle II). Det fremtidige nationale CAP-netværk indbefatter derfor netværksaktiviteter for begge søjler.

Danmark vil senest 12 måneder efter Kommissionens godkendelse af den danske CAP-plan oprette et nationalt CAP-netværk i henhold til artikel 113 i CAP-plan forordningen.

4.4.1 Overblik og formål med det nationale CAP-netværk, herunder aktiviteter til at støtte det europæiske innovationspartnerskabs vidensdeling inden for AKIS

Formålet med det nationale CAP-netværk er at sikre netværkssamarbejde mellem organisationer og forvaltninger, konsulenter, forskere og andre innovationsaktører inden for landbrug og landdistriktsudvikling.

Med henblik på opfyldelse af netværkets formål forfølges følgende målsætninger i CAP-netværket jf. artikel 113, stk. 3, i CAP-plan forordningen:

- (a) Øge inddragelsen af alle relevante interessenter i gennemførelsen af de strategiske planer, og hvor det er relevant, deres udformning.
- (b) Bistå medlemsstaternes myndigheder med gennemførelsen af de strategiske planer og overgangen til en præstationsbaseret gennemførelsesmodel.
- (c) Bidrage til at forbedre kvaliteten af gennemførelsen af de strategiske planer.
- (d) Bidrage til at oplyse offentligheden og potentielle støttemodtagere om den fælles landbrugspolitik og finansieringsmulighederne.
- (e) Fremme innovation inden for landbrug og landbrugsudvikling, og støtte peer-to-peer læring og inddragelsen af og samspillet mellem alle interessenter i videnuvekslings- og videnuvekslingsprocessen.
- (f) Bidrage til overvågnings- og evalueringskapacitet og -aktiviteter.
- (g) Bidrage til formidlingen af de resultater, der er opnået gennem de strategiske planer.

CAP-netværket samler alle aktører, der er involveret i understøttelsen af landbruget som et økonomisk bæredygtigt erhverv og udviklingen af landdistrikterne. Det gælder også samarbejdet med de lokale aktionsgrupper (LAG), som administreres af LAG-sekretariatet.

CAP-netværket vil udover at sikre et fornuftigt samarbejde mellem myndigheden og landbrugere, understøtte det landbrugsfaglige videns- og innovationsnetværk (AKIS) og det europæiske innovationspartnerskab (EIP). Det skal ske ved blandt andet at sikre vidensdeling, landbrugsrådgivning og ved at understøtte samarbejdet mellem vidensinstitutioner og erhvervsaktører for at fremme innovation.

CAP-netværket understøtter ligeledes det europæiske netværk for den fælles landbrugspolitik (ENRD), med henblik på udveksling af erfaringer med andre medlemsstater og andre EU-netværk i henhold til artikel 113 i CAP-plan forordningen.

4.4.2 Organisering

Driften af netværkets aktiviteter er delt mellem LAG-sekretariatet (Bolig- og Planstyrelsen), som repræsenterer netværksaktiviteterne i relation til de lokale aktionsgrupper (LAG) og forvaltningsmyndigheden, Landbrugsstyrelsen, hvor koordinatorrollen er forankret.

Rammerne for CAP-netværket er fastsat af en styregruppe, bestående af en eller flere ledere fra forvaltningsmyndigheden og en leder fra Bolig- og Planstyrelsen.

Netværket er ikke en fysisk enhed. Forvaltningsmyndigheden er som hovedansvarlig for forvaltningen af CAP-planen, projektholder og varetager koordinatorfunktionen. Koordinatoren har først og fremmest ansvaret for, at det nationale CAP-netværk er etableret og i drift med udgangen af 2023. Derudover har koordinatoren overblikket over aktiviteter og tilhørende handlingsplaner samt er ansvarlig for forberedelse og mødeplanlægning.

De konkrete netværksaktiviteter faciliteres af de relevante medarbejdere fra forvaltningsmyndigheden og Bolig- og Planstyrelsen i de fora, hvor aktiviteterne finder sted. Forvaltningsmyndigheden og Bolig- og Planstyrelsen er ansvarlige for at koordinere de aktiviteter, som falder ind under CAP-netværket. Netværkene i CAP-netværket er fleksible i forhold til aktuelle mål og relevante aktører over tid. De for sagen relevante organisationer, foreninger, vidensinstitutioner og offentlige forvaltninger vil løbende blive inddraget i relevante netværk og aktiviteter.

Der afsættes passende finansiering til at gennemføre aktiviteter i CAP-netværket. Der henvises til kapitel 4.3.2 vedrørende det indikative budget for anvendelsen af teknisk bistand til CAP-netværket. Den endelige beslutning og forhandling af midler mellem Landbrugsstyrelsen og Bolig- og Planstyrelsen vil blive afklaret i forbindelse med etableringen af CAP-netværket og vil blive baseret på erfaringer fra den seneste reformperiode.

4.5 Koordinering, afgrænsning og komplementariteter mellem ELFUL og andre EU-midler, der er aktive i landdistrikter

Koordinering mellem Landdistriktsfonden og ESI-fondene

I den kommende programperiode vil der være behov for koordinering mellem Landdistriktsfonden, Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfonden (EHFAF), Regionalfonden og Socialfonden Plus, da disse fonde også er aktive i landdistrikterne. Det bemærkes, at disse fonde har forskellige programperioder, da programperioden for Landdistriktsfonden først starter den 1. januar 2023, mens programperioden for de øvrige fonde er startet den 1. januar 2021.

Som udgangspunkt adresserer de fire fonde forskellige udfordringer og har forskellige målgrupper, men på visse områder supplerer fondene også hinanden. Støtte under Landdistriktsfonden vil således være målrettet indsatser inden for landbrugserhvervet, mens Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfonden (EHFAF) retter sig mod fiskeri- og akvakultursektoren, og Regionalfonden og Socialfonden Plus retter sig mod andre sektorer. Det kan for eksempel være områder som erhvervsudvikling, iværksætteri, byudvikling, digitalisering, turisme, uddannelse og social inklusion mv.

Virksomheder i primærsektoren kan som udgangspunkt modtage støtte fra både Landdistriktsfonden og programmerne under Regionalfonden og Socialfonden Plus. Ifølge programmerne under Regionalfonden og Socialfonden Plus kan primærerhverv dog kun indgå i konkrete strukturfondsprojekter, hvis det sker i samarbejde med virksomheder eller aktører fra andre sektorer, for eksempel med henblik på innovationssamarbejde.

Der er potentiale for synergi mellem den strategiske CAP-plan og programmerne under EHFAF, Regionalfonden og Socialfonden Plus i forhold til blandt andet investeringer i ny teknologi, grøn omstilling, ressourceeffektivitet, miljøbeskyttelse, forvaltning af naturressourcer samt modvirkning af og tilpasning til klimaforandringerne.

I forbindelse med prioriteringen af indsatsen under CAP-planen er det tilstræbt, at der ikke er overlap mellem de indsatser, der kan støttes under Landdistriktsfonden, og de indsatser, der kan støttes under EHFAF, Regionalfonden og Socialfonden Plus.

Det fremgår desuden af forordningsgrundlaget, at en operation under Landdistriktsfonden kun kan modtage forskellige former for støtte fra CAP-planen og fra andre europæiske struktur- og investeringsfonde eller EU-instrumenter, hvis den samlede kumulerede støtte, der er ydet i henhold til de forskellige støtteordninger, ikke overstiger den maksimale støtteintensitet eller det maksimale støttebeløb, der kan ydes til den pågældende interventionstype.

Det er hensigten efter behov at afholde koordineringsmøder mellem forvaltningsmyndighederne for programmerne under Landdistriktsfonden, EHFAF, Regionalfonden og Socialfonden Plus med henblik på at drøfte emner af fælles interesse.

Landdistriktsfonden og EHFAF

Der er indgået politisk aftale om udmøntning af det danske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturprogram for perioden 2021-2023. Programmet gennemføres inden for følgende hovedområder: 1) grøn omstilling, 2) bæredygtig fiskeriforvaltning baseret på biologisk rådgivning, 3) udvikling på land og i kystnære områder og kystfiskeri, herunder skånsomt kystfiskeri og 4) fremme af afsætning. Aktiviteterne bidrager til at fremme væksten i særligt de kystnære områder og opretholdelse af de mindre fiskersamfund med indsatser rettet mod en styrkelse af kystfiskeriet.

Det vurderes, at der kan være potentiale for synergi mellem ordningen Vandløbsrestaurering under EHFAF, der blandt andet omfatter forbedring af forholdene for flora og fauna i vandområder, og visse ordninger under Landdistriktsfonden. Det gælder for eksempel fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, vådområdeprojekter og lavbundsprojekter.

Der vil desuden være synergi mellem støtte til lokale aktionsgrupper under LAG-ordningen, der gennemføres under Landdistriktsfonden, og støtte til lokale fiskeriaktionsgrupper (FLAG-ordningen). Støtte til lokale fiskeriaktionsgrupper har i programperioden 2014-2020 været omfattet af Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet, men fra 2021 videreføres indsatsen som en selvstændig, national støtteordning uden for EHFAF. Dermed anvendes der ikke længere EU-midler til denne ordning.

Der er ikke planlagt særskilte koordineringsaktiviteter mellem forvaltningsmyndighederne for henholdsvis den strategiske CAP-plan og EHFAF vedrørende gennemførelsen af støtteordninger.

EU's Genopretnings- og resiliensfond

Der vil være synergi mellem visse støtteordninger i CAP-planen og de indsatser, der gennemføres på landbrugs- og fødevarerområdet under Den danske Genopretningsplan. I den danske Genopretningsplan, der finansieres af EU's Genopretnings- og resiliensfond, er der afsat ca. 1,3 mia. kr. til komponenten "Grøn omstilling af landbrug og miljø" i perioden 2021-2025. Denne komponent omfatter en række indsatsområder, der gennemføres udenfor CAP'en. For det første afsættes der i alt 660 mio. kr. til udtagning af lavbundsgrunde i perioden 2021-2024. Indsatsen, der gennemføres via eksisterende støtteordninger, vil have synergi til den lavbundsordning, der gennemføres under CAP-planen i perioden 2023-2027. For det andet afsættes der i alt 180 mio. kr. til omstilling til økologi i perioden 2021-2024. Disse midler fordeles med 40 mio. kr. til Innovationscenter for Økologisk Landbrug, 80 mio. kr. til Fonden for Økologisk Landbrug, 40 mio. kr. til omstilling af offentlige køkkener til økologi og 20 mio. kr. til udvikling af den plantebaserede økologiske sektor. Indsatserne på økologiområdet vil være komplementært til støtteordningen økologisk arealstøtte, der gennemføres som et eco-scheme under CAP-planen i perioden 2023-2027. For det tredje er der afsat 200 mio. kr. til forskning og udvikling af nye teknologier og løsninger, der kan reducere CO₂-udledningen fra landbruget. Dette omfatter blandt andet teknologier til bioraffinering. Der vil være synergi mellem denne forsknings- og udviklingsindsats, der gennemføres i perioden 2021-2022, og støtteordningen etablering af anlæg til grøn bioraffinering, der gennemføres under CAP-planen i perioden 2023-2027.

Det fjerde indsatsområde under komponenten "Grøn omstilling af landbrug og miljø" vedrører rehabilitering af industrianlæg og forurenede grunde, hvor der er afsat 280 mio. kr. Dette indsatsområde vedrører ikke landbrugssektoren og er derfor ikke relevant i forhold til CAP-planen.

4.6 Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter anvendes ikke i Danmark.

4.7 Fælles elementer for støtteordninger til landdistriktsudvikling

4.7.1 Oversigt over ikke-støtteberettigede investeringer

I forbindelse med støtte til investeringer under artikel 68 i CAP-plan forordningen gives der ikke støtte til følgende investeringer og udgiftskategorier, jf. artikel 68, stk. 3, i CAP-plan forordningen:

- a) Køb af rettigheder til landbrugsproduktion.
- b) Køb af betalingsrettigheder.
- c) Køb af jord for et beløb, der overstiger 10 pct. af de samlede støtteberettigede udgifter til den pågældende operation, med undtagelse af køb af jord med henblik på miljøbevarelse og bevaring af kulstofrig jordbund eller unge jordbrugerens køb af jord ved brug af finansielle instrumenter. I forbindelse med finansielle instrumenter gælder en eventuelt fastsat procentsats for støtteberettigede offentlige udgifter, der betales til støttemodtageren, eller, i forbindelse med garantier, for det underliggende lånebeløb.
- d) Køb af dyr, etårige planter og udplantning heraf med et formål andet end (i) at genoprette landbrugs- eller skovbrugspotentialet efter en naturkatastrofe, ugunstige klimatiske hændelser eller katastrofale hændelser, ii) at beskytte husdyr mod store rovdyr eller med henblik på anvendelse i skovbrug i stedet for maskiner, iii) opdræt af truede racer som defineret i artikel 2, stk. 24, i forordning (EU) nr. 2016/1012 under forpligtelserne i artikel 65 eller iv) bevarelse af plantesorter, der er truet af genetisk erosion, under forpligtelserne i artikel 65.
- e) Renter af gæld med undtagelse af tilskud, der gives i form af rentegodtgørelse eller tilskud til garantigebyrer.
- f) Investeringer i infrastruktur i stor skala, som fastsat af medlemsstaterne i deres CAP-plan, og som ikke er en del af lokaludviklingsstrategier styret af lokalsamfundet, jf. artikel 26 i forordning [CPR], med undtagelse af bredbånd og forebyggende foranstaltninger i forhold til oversvømmelse eller kystbeskyttelse med det formål at reducere konsekvenserne af sandsynlige naturkatastrofer, ugunstige klimatiske hændelser eller katastrofale hændelser.
- g) Investeringer i skovrejsning, der ikke er i overensstemmelse med klima- og miljømålsætningerne og principperne for bæredygtig skovforvaltning, jf. de paneuropæiske retningslinjer for nyplantning og genplantning af skov.

Der er ikke fastsat yderligere generelle nationale bestemmelser vedr. ikke-støtteberettigede udgifter end de investeringer og udgiftskategorier, der fremgår af CAP-plan forordningen, jf. ovenfor. For de enkelte støtteordninger kan der fastsættes supplerende bestemmelser i ordningernes bekendtgørelser.

4.7.2 Definition af landdistrikter og anvendelighed

Begrebet ”landdistrikterne” som benævnt i CAP-plan forordningen afgrænses til brug for CAP-planindsatsen i landdistrikterne bredt til at omfatte alle områder udenfor de største byområder, forstået som byområder med mere end 45.000 indbyggere.

4.7.3 Supplerende elementer

Teksten i dette afsnit omhandler udelukkende projektstøtteordninger under artikel 68, idet der ikke ses fælles elementer for de øvrige støtteordninger til landdistriktsudvikling, der er relevante at medtage her.

Prioritering

Fælles for projektstøtteordningerne er, at der opstilles prioriteringsmodeller i forbindelse med ansøgningsrunder om tilsagn. Prioriteringsmodeller fremgår af ordningsbekendtgørelserne og varierer afhængig af ordning. Som udgangspunkt prioriteres der efter omkostningseffektivitet og/eller effekt.

Standardomkostninger og referenceomkostninger

Af forenklingshensyn anvendes standardomkostninger og/eller referenceomkostninger så vidt muligt på projektstøtteordningerne. Standardomkostninger anvendes kun for private støttemodtagere. Offentlige støttemodtagere skal i henhold til udbudsloven enten fremsende to tilbud på projektet sammen med ansøgning om tilsagn eller benytte referenceomkostninger.

Standardomkostningerne beregnes af forvaltningsmyndigheden på baggrund af de støtteberettigede investeringer i ordningen. Forvaltningsmyndigheden skal sikre, at de anvendte standardomkostninger er baseret på en beregningsmetode, som er rimelig, retfærdig og kontrollerbar, jf. artikel 77 i CAP-plan forordningen. ”Rimelig” henviser til, at datagrundlaget baserer sig på noget virkelighedsnært, der er beskrevet og forklaret. ”Retfærdig” betyder, at de beregnede standardomkostninger skal understøtte en ensartet vurdering af ansøgere. Det vil sige, at standardomkostningen ikke må indeholde en systematik, der stiller enkelte ansøgergrupper dårligere eller bedre. Og ”kontrollerbar” betyder, at beregningsgrundlaget kan spores tilbage i et tydeligt revisionsspor og kan genskabes.

Hvor der anvendes referenceomkostninger, fastsætter forvaltningsmyndigheden på forhånd en rimelig pris, som bliver anvendt ved beregning af støttegrundlaget, mens udbetaling af støtten baseres på de faktiske omkostninger.

Forundersøgelser

Til flere af projektstøtteordningerne kan der søges om støtte til forundersøgelser, inden etablering af projektet påbegyndes. Det gælder for projekter, hvor en forundersøgelse er forudsætningen for, at projektet kan gennemføres både omkostningseffektivt og med tilstrækkelig effekt. Muligheden for at søge støtte til forundersøgelser anvendes på støtteordningerne kvælstof- og fosforvådområder, lavbundsprojekter og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder.

Kompensation for permanent ekstensivering af landbrugsarealer

Lodsejere, der afgiver jord med henblik på permanent ekstensivering som del af et projekt under en af ordningerne, der gennemføres under artikel 68, herunder vandprojekter, gives der mulighed for at søge støtte under støtteordningen engangskompensation under artikel 65, jf. beskrivelsen af denne i kapitel 5.

Sammenhæng til anden lovgivning mv. og projektejerens ansvar

For alle projektstøtteordninger under artikel 68 skal det sikres, at de støttede projekter ikke overtræder EU-ret, nationale regler og servitutter mv., herunder retningslinjer fastlagt i forlængelse af EU's vandrammedirektiv, habitatdirektiv og fuglebeskyttelsesdirektiv mv. Det er projektejerens ansvar at sikre, at projektet opnår de tilladelser og godkendelser, som er nødvendige for projektets gennemførelse. Det kan eksempelvis være dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 bestemmelser, godkendelser efter vandløbsloven mv. Der kan ikke gennem ordningerne ydes støtte til forhold, der udgør et obligatorisk krav, jf. EU- eller national ret, herunder konditionalitet.

Det er desuden projektejerens ansvar at sikre, at vedkommendes landbrugsarealer kan overholde eventuelle øvrige krav for landbrugsejendommen efter projektets gennemførelse, herunder konditionalitetskrav mv. For projekter med offentlige ansøgere bør projektejereren gøre de lodsejere, der har arealer omfattet af projektet, opmærksom på, at det er lodsejerens eget ansvar at sikre denne overholdelse af de grundlæggende betingelser for landbrugsejendomme.

5 Støtteordninger for direkte betalinger, markedsordninger og støtteordninger for landdistriktsudvikling specificeret i strategien

5.1 Støtteordninger for direkte betalinger

5.1.1 Basisindkomststøtte (BISS)

Ordningskode	1
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Basisindkomststøtte (BISS)
Interventionstype	Indkomststøtte, jf. artikel 17-24
Output indikator	O.4 Antal ha. med direkte støtte (BISS)

5.1.1.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _ Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS (territorium)

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne jf. definitionerne af støtteberettigede arealer.

5.1.1.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

a) At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevareresikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

i) At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

5.1.1.3 Behov adresseret med støtteordningen

A1 Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.

A9 Fastholde det høje niveau af fødevareresikkerhed.

I3 Styrke iværksætterier inden for bæredygtig og kilmavenlig fødevareresektor.

5.1.1.4 Resultatindikatorer

R.4 Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.

R.6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).

R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet)

5.1.1.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Støtten gives til alle landbrugere, der opfylder de grundlæggende kriterier for støtteberettigelse, herunder minimumskrav på 2 ha, landbrugsaktivitet på støtteberettigede arealer og aktive landbrugere jf. definitionerne i kapitel 4.1.

Betingelser for støtteberettigelse

De vigtigste kriterier for støtteberettigelse er:

- Ansøgeren skal råde over et støtteberettiget areal, jf. kapitel 4.1, der er lig med eller større end 2 ha, og det enkelte areal skal være mindst 0,3 ha eller sammen med tilstødende arealer udgøre mindst 0,3 ha.
- Ansøgeren skal sikre, at arealerne lever op til definitionerne af støtteberettigede arealer ved at anvende arealet landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter eller opretholde arealet i landbrugsmæssig stand, jf. kapitel 4.1.
- Ansøgeren skal årligt indsende en ansøgning om støtte, hvori han skal anføre alle relevante oplysninger, herunder navn, CVR eller CPR-nr., angivelse af arealernes placering, afgrøder på arealerne samt at ansøgeren er bekendt med betingelserne for at modtage støtte.

5.1.1.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Basisindkomststøtten (BISS) understøtter den specifikke målsætning om at støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarer sikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen. Dermed forfølges også den overordnede målsætning om at fremme en intelligent, konkurrencedygtig, robust og modstandsdygtig landbrugssektor og dermed garantere fødevarerforsynings sikkerheden på lang sigt.

Ved at yde en direkte støtte i form af en årlig afkoblet betaling pr. støtteberettiget ha understøttes, at det danske landbrugserhverv, generelt set, fortsat kan generere en indkomst på niveau med andre erhverv. Hermed sikres et ligeværdigt økonomisk incitament for fødevarerproduktion i Danmark. Samtidig styrkes den økonomiske robusthed i erhvervet, hvilket vil bidrage til, at erhvervet kan modstå den destabilisering,

der opstår som følge af udsving i fødevarerpriserne. Basisindkomststøtten kan kombineres med andre støtteordninger, da det som beskrevet ovenfor er tiltænkt som en basisstøtte for aktive landbrugere for at understøtte et modstandsdygtigt erhverv.

Synergier og samspil med andre ordninger

Basisindkomststøtte (BISS) kan kombineres med eco-schemes og ordningerne for slagtepræmie, kopræmie og stivelseskartofler. Ordningen kan typisk kombineres med arealordninger og projektstøtteordninger under søjle II, jf. beskrivelse af de enkelte ordninger i kapitel 5, samt undtagelser for støtteberettigede hektar, jf. definitionerne i kapitel 4.1.

BISS kan endvidere kombineres med følgende ordningerne under landdistriktsprogrammet 2014-2022: økologisk arealtilskud, pleje af græs- og naturarealer, målrettet regulering og tilsagn med henblik på fastholdelse af kvælstofvådområder, fosforvådområder og lavbundsprojekter, for så vidt at arealet er støtteberettiget til basisindkomststøtte.

5.1.1.7 Identifikation af relevante baseline-elementer

Ikke relevant.

5.1.1.8 Støttesatser og metode for beregning

Støtten ydes som et ens støttebeløb pr. ha. Beløbet beregnes således på baggrund af den del af den finansielle tildeling til Danmark, som følger af bilag VI til CAP-plan forordningen, der anvendes til direkte støtte, divideret med antallet af støtteberettigede ha.

Den anførte støttesats følger direkte af forordningen.

5.1.1.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til grundlæggende indkomststøtte for bæredygtighed (BISS)

Det bemærkes, at muligheden for at yde støtte til små landbrugere som et engangsbeløb ikke anvendes i Danmark, jf. artikel 25.

Muligheden for differentierede satser for forskellige områder anvendes ikke i Danmark, jf. artikel 18 (2).

5.1.1.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 5 i Annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der kan til alle areal typer søges produktionsuafhængig basisindkomststøtte for bæredygtighed uden anvendelse af betalingsrettigheder.

5.1.1.11 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	1.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Basisindkomststøtte, EUR pr. ha.
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	Enhedsbeløb på basisindkomststøtte er det samme som støttesats, se kapitel 5.1.1.8 for

	<p>forklaring. Det fastsatte enhedsbeløb fremgår af tabellen i kapitel 5.1.1.12.</p> <p>Der forudses en variation på maksimalt 3 pct., idet det støtteberettigede areal kan ændre sig over tid. Der er taget højde for variationen i det støtteberettigede areal baseret på udviklingen i reformperioden 2014-2022. Det forventes, at udviklingen med et faldende støtteberettiget landbrugsareal vil fortsætte. Ligeledes kan der opstå variation som følge af over/underansøgning på eco-schemes.</p>
Territorial gruppe	Anvendes ikke
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Danmark

5.1.1.12 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2023-2027
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	
1.1 Basisindkomststøtte, EUR pr. ha.	EUR pr. ha. (EU medfinansiering)	255	256	244	228	236	
	Min. beløb, EUR pr. ha.	247	249	237	221	229	
	Max. beløb, EUR pr. ha.	263	264	251	235	243	
	O.4 Antal ha. med basisindkomststøtte (BISS)	2.555.991	2.550.001	2.545.648	2.540.170	2.535.205	12.727.015
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR)	651.677.852	653.959.732	621.208.054	578.523.490	597.718.121	3.103.087.248

5.1.2 Slagtepræmie

Ordningskode	8
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Slagtepræmie
Interventionstype	Koblet indkomststøtte, jf. artikel 29-33
Output indikator	O.11 Antal dyr omfattet af koblet støtte

5.1.2.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _ Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til producenter af slagtekalve i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.1.2.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

a) Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

5.1.2.3 Behov adresseret med støtteordningen

A1 Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.

A9 Fastholde det høje niveau af fødevarerikkerhed.

5.1.2.4 Resultatindikatorer

R.6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).

R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet)

R.8 Målrettet støtte til bedrifter i udvalgte sektorer: Andel af landbrugere, der er omfattet af koblet støtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet.

5.1.2.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Støtten gives til producenter af støtteberettigede slagtekalve som lever op til kriterierne nævnt i ordningen.

Betingelser for støtteberettigelse

De specifikke støttebetingelser fastsættes i bekendtgørelse og omfatter minimumskrav til slagtning og udførelse af dyr, krav til holdeperiode mv. Følgende betingelser vil gælde for ordningen:

- Ansøger skal være tilmeldt slagtepræmieordningen.
- Ansøger skal have slagtet eller udført mindst 5 støtteberettigede dyr i ansøgningsåret.
- Ansøger skal have holdt dyrene på sin bedrift i en holdeperiode på mindst 2 ud af de sidste 3 måneder før slagtning eller udførsel.
- Dyret skal være korrekt identificeret med øremærker og registreret i CHR i hele holdeperioden.
- Dyret skal være under 30 måneder gammelt ved slagtning eller udførsel.
- Ved slagtning i Danmark skal dyrets slagtede vægt være mindst 130 kg.
- Ved udførsel til slagtning i et andet EU-land skal dyret være mindst 8 måneder gammelt, når det forlader Danmark.
- Dyret skal være egnet til konsum.

5.1.2.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Slagtepræmieordningen er en ordning med slagtepræmie for kvier, tyre og stude. Den årlige præmie pr. dyr afhænger af, hvor mange støtteberettigede dyr der søges om præmie for i det enkelte år sammenholdt med midler afsat til ordningen.

Landbrugeren skal ikke selv søge om støtte for de enkelte dyr. Når en producent er tilmeldt slagtepræmieordningen, bliver oplysninger om slagtning af støtteberettigede dyr på et godkendt slagteri i Danmark automatisk overført til forvaltningsmyndigheden. Ved udførsel af dyr til slagtning i et andet EU-land gælder en særlig ansøgningsprocedure.

Slagtepræmien er afhængig af forskellige kriterier om for eksempel slagtevægt, alder, holdeperiode mv., jf. ordningens støttebetingelser.

Formålet med slagtepræmieordningen er bedre dyrevelfærd, undgå lange transporter af spædekcalve, færre aflivninger og gennem opfødning af dyr hos danske landbrugere at fastholde arbejdspladser i Danmark. Der sigtes mod at opretholde rentabiliteten i erhvervet samt fortsat fokus på at mindske antallet af aflivninger ved fødslen, samt eksporten af spædekcalve, som har været stigende i de seneste år. Støtten skal indirekte sikre en højere dyrevelfærd gennem færre eksporter samt aflivninger af spædekcalve.

Slagtepræmien havde en væsentlig positiv effekt på økonomien for slagtekalveproducenterne i årene 2017-2019. Slagtepræmien vurderes således at bidrage væsentligt til rentabiliteten hos slagtekalveproducenterne

og er dermed afgørende for at opretholde en produktion på niveau med den, som har fundet sted i Danmark de seneste år. I forhold til dyrevelfærd, så havde antallet af eksporterede og aflivede kalve formentlig været højere, hvis ikke der havde været en slagtepræmie.

Slagtepræmien administreres i Danmark af forvaltningsmyndigheden på baggrund af data fra slagterierne og oplysninger fra CHR (det centrale husdyrregister). Præmien gives på baggrund af alder og vægt.

Synergi og samspil med andre ordninger

Støtteordningen har sammenhæng til de koblede støtteordninger for ko-præmie og stivelseskartofler, da de ligeledes har ophæng i artikel 32-35 i CAP-forordningen. Ligeledes skal alle tre støtteordninger sikre en afbødning af erhvervets støttestald som følge af betalingsrettighedernes afskaffelse fra 2023. Der er særlig synergi til ko-præmien, da støttebetingelserne er overlappende, herunder samme krav til mærkning og registrering, hvilket giver mulighed for sammenfald af kontrol med slagtepræmieordningen.

5.1.2.7 Identifikation af relevante baseline-elementer

Ikke relevant.

5.1.2.8 Støttesatser og metode for beregning

Støttesatsen fastsættes som den årlige finansielle tildeling til ordningen divideret med antallet af præmieberettigede dyr, som fastslås sidst i støtteåret. Antallet af dyr forventes at stige en smule i forhold til niveauet i perioden 2014-2022 som følge af lavere vægtgrænse og færre aflivninger.

Den økonomiske tildeling er baseret på præmiens effekt i perioden 2014-2022, det yderligere økonomiske pres producenterne er under både som følge af en generel lav rentabilitet i erhvervet samt følgerne af COVID-19. Hertil kommer et forventet højere antal præmieberettigede dyr i den kommende reformperiode, som vil udvande præmien, hvis den økonomiske tildeling ikke forhøjes i forhold til 2019.

5.1.2.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til koblet støtte

Begrundelse for udfordringerne i den sektor eller produktionsform, som støtten målrettes mod	Slagtekælveproducenterne i Danmark har i de senere år været udfordret grundet lavt bytteforhold mellem kød og foder, der har ført til nedlukning af bedrifter og øget eksport af spædkalve.
Hvad er formålet med ordningen mht. den sektor eller produktionsform, som støtten er målrettet mod?	At forbedre konkurrenceevnen
Hvordan vil formålet med ordningen adressere de identificerede udfordringer (forklaring vedr. målretning)?	Der er identificeret et behov for støtte for at sikre modstandsdygtigheden i landbruget i forhold til at udnytte de fremtidige eksportmuligheder på nær- og fjernmarkeder. Herigennem sikres en tilstrækkelig produktion af fødevarer til at honorere efterspørgslen på danskproduceret kød, idet produktionen

	opretholdes i Danmark, og spædkalve ikke aflives.
Hvad er de(n) omfattede sektor(er)?	Okse- og kalvekød, jf. artikel 30 i CAP-plan forordningen.
Begrundelse for vigtigheden af den sektor eller produktionsform, som støtten er målrettet mod	En fortsat understøttelse af slagtekalvesektoren i Danmark er essentiel i bestræbelserne på fastholde arbejdspladser i Danmark og sikre bedre dyrevelfærd ved at undgå aflivninger kort efter fødsel eller lange transporter.

5.1.2.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

WTO-reglerne finder ikke anvendelse.

Støtten ydes i form af betaling per dyr, hvor den samlede støtteudbetaling til støtteberettigede dyr ikke må overstige et fastsat budgetloft.

5.1.2.11 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	8.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Slagtepræmie, EUR pr. dyr
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	For slagtepræmier er enhedsbeløb det samme som støttesats, se forenkling i kapitel 5.1.2.8. Det fastsatte beløb fremgår af tabellen i kapitel 5.1.2.12.
Territorial gruppe	Anvendes ikke
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Danmark

5.1.2.12 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2023-2027
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	
8.1 Slagtepræmie, EUR pr. dyr	EUR pr. dyr (EU medfinansiering)	120	120	120	120	120	
	Min. beløb, EUR pr. dyr	109	109	109	109	109	
	Max. beløb, EUR pr. dyr	134	134	134	134	134	
	O.10 Antal dyr omfattet af koblet støtte	273.259	273.259	273.259	273.259	273.259	1.366.295
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR)	32.885.906	32.885.906	32.885.906	32.885.906	32.885.906	164.429.530

5.1.3 Ko-præmie

Ordningskode	[x]
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Ko-præmie
Interventionstype	Koblet indkomststøtte, jf. artikel 29-33
Output indikator	O.10 Antal dyr omfattet af koblet støtte

5.1.3.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _ Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til producenter af køer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.1.3.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

a) Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevarer sikkerheden.

5.1.3.3 Behov adresseret med støtteordningen

A1 Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.

A9 Fastholde det høje niveau af fødevarer sikkerhed.

5.1.3.4 Resultatindikatorer

R.8 Målrettet støtte til bedrifter i udvalgte sektorer: Andel af landbrugere, der er omfattet af koblet støtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet.

5.1.3.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Producenter af støtteberettigede køer som lever op til kravene i ordningen.

Betingelser for støtteberettigelse

De specifikke støttebetingelser fastsættes i bekendtgørelse og omfatter minimumskrav til registrering af dyr, krav til holdeperiode mv.

5.1.3.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Ko-præmieordningen er en ordning med præmie for køer. Den årlige præmie pr. dyr afhænger af, hvor mange støtteberettigede dyr, der søges om præmie for i det enkelte år sammenholdt med midler afsat til ordningen.

Landbrugeren skal ikke selv søge om støtte for de enkelte dyr, men skal tilmelde sig ordningen. Når en producent er tilmeldt ko-præmieordningen, bliver oplysninger om køerne automatisk overført til Landbrugsstyrelsen via Det Centrale HusdyrbrugsRegister (CHR).

Der sigtes mod at opretholde rentabiliteten i erhvervet som konsekvens af betalingsrettighedernes afskaffelse.

Ko-præmieordningen administreres i Danmark af forvaltningsmyndigheden på baggrund af data fra CHR.

Synergi og samspil med andre ordninger

Støtteordningen har sammenhæng til de koblede støtteordninger for slagtepræmie og stivelseskartofler, da de ligeledes har ophæng i artikel 32-35 i CAP-forordningen, ligesom de alle skal sikre en afbødning af erhvervets støttefald som følge af betalingsrettighedernes afskaffelse fra 2023. Der er særlig synergi til slagtepræmieordningen, da støttebetingelserne er overlappende, herunder samme krav til mærkning og registrering, hvilket giver mulighed for sammenfald af kontrol med ko-præmien.

5.1.3.7 Identifikation af relevante baseline-elementer

Ikke relevant.

5.1.3.8 Støttesatser og metode for beregning

Støttesatsen fastsættes som den årlige finansielle tildeling til ordningen divideret med antallet af præmieberettigede dyr, som fastslås sidst i støtteåret. Ko-præmien er målrettet kvægsektoren og vil være direkte afbødende for denne sektor mhp. at sikre fortsat rentabilitet som følge af betalingsrettighedernes afskaffelse. Da støtten alene skal bidrage med at afbøde et brat støttefald, vil støtten blive udfaset frem mod 2027.

5.1.3.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til koblet støtte

Begrundelse for udfordringerne i den sektor eller produktionsform, som støtten målrettes mod	Kvægsektoren i Danmark er udfordret som følge af betalingsrettighedernes afskaffelse. Præmien skal ses som en direkte afbødende foranstaltning for denne sektor.
--	--

Hvad er formålet med ordningen mht. den sektor eller produktionsform, som støtten er målrettet mod?	At øge rentabiliteten som følge af lavere indkomststøtte
Hvordan vil formålet med ordningen adressere de identificerede udfordringer (forklaring vedr. målretning)?	Der er identificeret et behov for støtte som følge af betalingsrettighedernes afskaffelse. Støtteordningen vil bidrage til at sikre modstandsdygtigheden i kvægssektoren og derved sikres en tilstrækkelig produktion af fødevarer til at honorere efterspørgslen på danskproduceret mælk og mejeriproduktioner, idet produktionen opretholdes i Danmark.
Hvad er de(n) omfattede sektor(er)?	Mælk, jf. artikel 30 i CAP-plan forordningen.
Begrundelse for vigtigheden af den sektor eller produktionsform, som støtten er målrettet mod	En fortsat understøttelse af kvægsektoren i Danmark er essentiel i bestræbelserne på fastholde arbejdspladser.

5.1.3.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

WTO-reglerne er ikke relevante.

Støtten ydes i form af betaling per dyr, hvor den samlede støtteudbetaling til støtteberettigede dyr ikke må overstige et fastsat budgetloft.

5.1.4.11 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	[x]
Enhedsbeløb budgetkode	[genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Ko-præmie, EUR pr. dyr
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	For ko-præmien er enhedsbeløb det samme som støttesats. Det fastsatte beløb fremgår af tabellen i afsnit 5.1.3.12
Territorial gruppe	Anvendes ikke
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) og gennemsnit (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Danmark

5.1.3.12 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2023-2027
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	
x.1 Ko-præmie, EUR pr. dyr	EUR pr. dyr (EU medfinansiering)	18,13	13,65	9,17	4,48		

	Min. beløb, EUR pr. dyr	16	12	8	4		
	Max. beløb, EUR pr. dyr	20	15	10	5		
	O.10 Antal dyr omfattet af koblet støtte	629.447	629.447	629.447	629.447		2.517.788
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR)	11.409.396	8.590.604	5.771.812	2.818.792		28.590.604

5.1.4 Stivelseskartofler

Ordningskode	[x]
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Koblet støtte til stivelseskartofler
Interventionstype	Koblet indkomststøtte, jf. artikel 32-35
Output indikator	O.3MO Number of CAP support beneficiaries O.10 Number of hectares benefitting from coupled income support

5.1.4.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _ Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives koblet støtte til producenter af stivelseskartofler i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.1.4.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

a) Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevareresikkerheden.

5.1.4.3 Behov adresseret med støtteordningen

A1 Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder.

A9 Fastholde det høje niveau af fødevareresikkerhed.

5.1.4.4 Resultatindikatorer

R.8 Målrettet støtte til bedrifter i udvalgte sektorer: Andel af landbrugere, der er omfattet af koblet støtte til forbedring af konkurrenceevne, bæredygtighed eller kvalitet.

5.1.4.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Producenter af stivelseskartofler som opfylder støttebetingelserne.

Betingelser for støtteberettigelse

Udover de generelt gældende støttebetingelser for den direkte støtte, såsom f.eks. kravet om at ansøger skal være aktiv landbruger, vil følgende betingelser specifikt gælde for ordningen:

- Ansøgeren skal tilmelde sig støtteordningen ved afkrydsning i fællesskemaet.
- Ansøgeren skal i fællesskemaet anmelde arealet, hvortil der søges koblet støtte, med afgrødekoden for stivelseskartofler.
- Det anmeldte areal i fællesskemaet skal tilplantes med en kartoffelsort egnet til fremstilling af kartoffelstivelse.
- Det anmeldte areal skal være støtteberettiget til basisindkomststøtte (BISS.)

Støttebetingelserne fastsættes i en national bekendtgørelse.

5.1.4.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Der sigtes med den koblede støtteordning mod at opretholde rentabiliteten i sektoren for produktion af stivelseskartofler som konsekvens af betalingsrettighedernes afskaffelse fra 2023. Da hensigten med støtten er at afbøde et brat støttestop efter støtteåret 2022, ydes støtten kun i støtteåret 2023.

Støtteordningen administreres i Danmark af forvaltningsmyndigheden på baggrund af data fra ansøgerens markplan i fællesskemaet. Hvis ansøgeren har anmeldt et areal med afgrødekoden for stivelseskartofler, ydes den koblede støtte, hvis de øvrige støttebetingelser for ordningen er opfyldt.

Kontrollen af støttebetingelserne for ordningen er nærmere beskrevet under kapitel 7.

Synergi og samspil med andre ordninger

Støtteordningen har sammenhæng til de koblede støtteordninger for slagtepræmie og ko-præmie, da de ligeledes har ophæng i artikel 32-35 i CAP-forordningen, ligesom de alle skal sikre en afbødning af erhvervets støttestop som følge af betalingsrettighedernes afskaffelse fra 2023.

Derudover har støtteordningen sammenhæng til basisindkomststøtte (BISS), da der er tale om en yderligere støtte til støtteberettigede arealer med stivelseskartofler under basisindkomststøtte (BISS).

5.1.4.7 Identifikation af relevante baseline-elementer

Ikke relevant.

5.1.4.8 Støttesatser og metode for beregning

Støtten udbetales pr. ha med stivelseskartofler i støtteåret. Den eksakte støttesats for 2023 fastsættes, efter kontrollen af støttebetingelser er gennemført, da antallet af støtteberettigede ha herefter er kendt.

5.1.4.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til koblet støtte

Begrundelse for udfordringerne i den sektor eller produktionsform, som støtten målrettes mod	Sektoren for produktion af stivelseskartofler er i Danmark udfordret som følge af betalingsrettighedernes afskaffelse fra støtteåret 2023. Støtten skal ses som en direkte afbødende foranstaltning for denne sektor.
Hvad er formålet med ordningen mht. den sektor eller produktionsform, som støtten er målrettet mod?	At øge rentabiliteten som følge af lavere indkomststøtte
Hvordan vil formålet med ordningen adressere de identificerede udfordringer (forklaring vedr. målretning)?	Der er identificeret et behov for støtte som følge af betalingsrettighedernes afskaffelse. Støtteordningen vil bidrage til at sikre modstandsdygtigheden i sektoren for produktion af stivelseskartofler og derved sikre en tilstrækkelig produktion af fødevarer til at honorere efterspørgslen på danskproducerede stivelseskartofler, idet produktionen opretholdes i Danmark.
Hvad er de(n) omfattede sektor(er)?	Stivelseskartofler, jf. artikel 33, stk. 1, litra h, i CAP-plan forordningen.
Begrundelse for vigtigheden af den sektor eller produktionsform, som støtten er målrettet mod	En fortsat understøttelse af sektoren for produktion af stivelseskartofler i Danmark er essentiel i bestræbelserne på fastholde arbejdspladser.

5.1.4.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

WTO-reglerne er ikke relevante.

Støtten ydes i form af betaling pr. ha, hvor den samlede støtteudbetaling ikke må overstige et fastsat budgetloft.

5.1.4.11 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	[x]
Enhedsbeløb budgetkode	[genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Koblet støtte til stivelseskartofler, EUR pr. ha
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	Det fastsatte beløb fremgår af tabellen i afsnit 5.1.4.12
Territorial gruppe	Anvendes ikke
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) og gennemsnit (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Danmark

5.1.4.12 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2023-2027
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	
x.1 Koblet støtte, EUR pr. ha	EUR pr. ha (EU medfinansiering)	85					85
	Min. beløb, EUR pr. ha	76					
	Max. beløb, EUR pr. ha	93					
	O.10 Antal ha omfattet af koblet støtte	39.500					39.500
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR)	3.355.705					3.355.705

5.1.5 Eco-scheme for økologisk arealstøtte

Ordningskode	2
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Eco-scheme for økologisk arealstøtte
Interventionstype	Eco-scheme, jf. artikel 28
Output indikator	O.8 Antal ha med støtte til eco-schemes

5.1.5.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.1.5.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

a) Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerens sikkerhed på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.

e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og naturlandskaber.

i) at forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

Støtteordningen vil bidrage på følgende forventede særlige indsatsområder for klima, miljø, dyrevelfærd og antimikrobiel resistens, jf. artikel 28, stk. 4:

- a) Klimaændringer
- c) Vandressourcen
- d) Jordressourcen
- e) Biodiversitet

f) Reduceret pesticidanvendelse

5.1.5.3 Behov adresseret med støtteordningen

A2 Incitamentet til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel, som for eksempel økologisk produktion

A9 Fastholde det høje niveau af fødevarer sikkerhed.

D3 Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer.

E1 Fremme miljøvenlig fødevarerproduktion.

E2 Sikring af grundvandet og vandmiljøet.

E4 Indsats for aktiv naturpleje.

F4 Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter.

F5 Omlægning til økologisk jordbrug skal bidrage til mere biodiversitet.

F7 Invasive arter presser den danske biodiversitet.

I2 Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer.

5.1.5.4 Resultatindikatorer

R.4 Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.

R.6 Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).

R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet)

R.14 Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).

R.19 Jordforbedring og beskyttelse af jorder: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at forbedre jordens kvalitet og biota (som f.eks. reduceret gødning, plantedække, afgrøderotation, herunder med grøntsager).

R.21 Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandressourcer.

R.22 Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på forbedring af næringsstofforvaltningen.

R.31 Beskyttelse af habitater og arter: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på bevaring eller genoprettelse af biodiversitet, herunder HNV landbrugspraksis.

R.24 Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af specifikke forvaltningsforpligtelser, der medfører bæredygtig brug af pesticider med henblik på at reducere risici og påvirkninger ved anvendelse af pesticider, såsom udledning af pesticider.

R.29 Udvikling af økologisk landbrug: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af støtte til økologisk drift under den fælles landbrugspolitik, opdelt på opretholdelse og omlægning.

5.1.5.5 Støttebetingelser

Støtteberettigede modtagere

Støtteberettigede modtagere er ejere eller forpagtere af landbrugsarealer, der er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion eller er omfattet af en ansøgning herom.

Det er en betingelse, at støttemodtager modtager basisindkomststøtte (BISS).

Betingelser for støtteberettigelse

De centrale betingelser for støtteberettigelse beskrives i det følgende. De specifikke betingelser for støtteberettigelse fastsættes i en bekendtgørelse om økologisk arealstøtte som eco-scheme.

Følgende kriterier skal opfyldes:

- Bedriften skal ved ansøgningsårets begyndelse være certificeret til økologisk jordbrugsproduktion, jf. gældende økologiregler, eller være omfattet af en ansøgning herom.
- Det ansøgte areal skal være omlagt eller påbegyndt omlagt til økologisk jordbrugsproduktion senest ved ansøgningsårets begyndelse.
- Det ansøgte areal skal være et landbrugsareal og opfylde definitionerne for støtteberettigede hektar til direkte støtte, jf. CAP-planens kapitel 4.1. Det ansøgte areal skal desuden være berettiget til udbetaling af basisindkomststøtten (BISS).

Følgende betingelser skal opfyldes i det kalenderår, som støtten søges i:

- At ansøger er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion eller har ansøgt herom, jf. gældende økologiregler.
- At arealet kun tilføres plantebeskyttelsesmidler, der er godkendt til økologisk jordbrug, jf. gældende økologiregler.
- At arealet kun tilføres gødning, der er godkendt til økologisk jordbrug, jf. gældende økologiregler.

Desuden gælder følgende betingelser for tillæggene:

- Et areal er berettiget til omlægningstillæg i de år, hvor arealet ved ansøgningsårets begyndelse er under omlægning til økologisk jordbrug, jf. gældende økologiregler. Omlægningstillægget ydes kun

til arealer, der ikke har været drevet økologisk i en nærmere fastsat karensperiode. Arealer, der modtager omlægningstillæg, skal drives økologisk i en forpligtelsesperiode på 3-5 år.

Karensperioden, forpligtelsesperioden og arealbagatelgrænser tilknyttet forpligtelsesperioden, samt øvrige betingelser for omlægningstillægget fastsættes i bekendtgørelse om økologisk arealstøtte som eco-scheme.

- Et areal er berettiget til tillæg til frugt/bær i de år, hvor arealet er dyrket med økologisk frugt/bær efter nærmere fastsatte kriterier.
- Et areal er berettiget til tillæg som bedrift med begrænset adgang til kvælstofgødning, hvis bedriften er tilmeldt Register for Gødningsregnskab og dyrkes med en ekstra lav kvælstoftilførsel (det lave kvælstofloft). Det lave kvælstofloft skal omfatte hele bedriften og niveauet fastsættes i bekendtgørelse om økologisk arealstøtte som eco-scheme.

Andre betingelser (det generelle kvælstofloft for økologisk arealstøtte)

Der gælder desuden følgende betingelser for støtte under denne ordning:

- Der skal for bedrifter tilmeldt Register for Gødningsregnskab årligt udarbejdes og indsendes henholdsvis en gødningskvoteberegning og et gødningsregnskab efter reglerne i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og regler fastsat i medfør heraf. Bedrifter, der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, må i gennemsnit maksimalt tilføre kvælstof i en nærmere fastsat mængde (det generelle kvælstofloft for økologisk arealstøtte), som udmøntes i bekendtgørelse om økologisk arealstøtte som eco-scheme.
- Det bemærkes, at kvælstoftilførsel opgøres via gødningskvoteberegninger og gødningsregnskaber pr. planår, der løber fra 1. august (før ansøgningsåret) til 31. juli (i ansøgningsåret). Det gælder derfor for både det generelle kvælstofloft og det lave kvælstofloft, at de skal opfyldes i en periode, der adskiller sig fra de øvrige betingelser, der som udgangspunkt vedrører kalenderår. Gødningskvoteberegninger skal for alle bedrifter omfattet af Register for Gødningsregnskab indsendes inden en nærmere fastsat frist, der sikrer, at kontrollen af gødningskvoteberegningerne kan foretages forud for udbetaling af økologisk arealtilskud. Gødningskvoteberegningerne følges op af gødningsregnskaber, som alle bedrifter omfattet af Register for Gødningsregnskab skal indsende i det forår, der følger efter et planår, jf. reglerne vedrørende Register for Gødningsregnskab. Såfremt der ved den nationale kontrol af gødningsregnskaberne konstateres overtrædelser af kvælstoflofterne for økologisk arealtilskud, kan det føre til genoptagelse med henblik på krav om hel eller delvis tilbagebetaling af det udbetalte tilskud.

5.1.5.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Ordningen afløser gradvist økologisk arealstøtte, som er en femårig tilsagnsordning (dog treårig i 2021) under landdistriktsprogrammet (søjle II), og hvor de sidste tilsagn udløber 31. august 2025.

Det primære formål med ordningen er at øge det økologiske areal for derved at opnå en række fordele for blandt andet klima, miljø, biodiversitet og dyrevelfærd gennem omlægning til og opretholdelse af økologisk jordbrugsproduktion. Ordningen skal bidrage til at opretholde den økologiske drift af de ca. 300.000 ha, der allerede drives økologisk i Danmark (2020-tal). Ordningen skal desuden understøtte en stigning i det økologiske areal med henblik på en fordobling i 2030, jf. regeringens målsætning herom.

Økologisk drift har en kvælstofreducerende effekt på 12-13 kg N/ha sammenlignet med det konventionelle landbrug generelt (uden målrettet regulering). Den kvælstofreducerende effekt ved økologisk drift er 6-9 kg N/ha, når der sammenlignes med det konventionelle landbrug omfattet af indsatsbehovet 2021 i målrettet regulering. Omlægning til økologi har ligeledes en positiv klimaeffekt på mellem 1,2 og 2 ton CO₂-ækv. /ha, når CO₂-lagringen i jordens kulstofpulje medregnes. De anførte kvælstof- og klimaeffekter af økologisk drift sammenlignet med konventionel drift er baseret på rapporter fra september 2020 fra Aarhus Universitet. Endelig vil der være effekter i forhold til øget biodiversitet, jordbundskvalitet og dyrevelfærd, samt reduktion af henholdsvis pesticidbelastningen og antibiotikaforbrug. Disse effekter er ikke præcist kvantificerede, men generelt regnes der med 30 pct. øget biodiversitet på økologiske marker og tilstødende levesteder sammenlignet med konventionelle marker, samt 100 pct. reduktion af syntetiske pesticider.

Der ydes støtte til arealer, der er under omlægning til økologisk drift, samt til arealer, der er omlagt til økologisk drift. Støtten er étårigt, og der ansøges om udbetaling af støtte for det aktuelle støtteår.

Støtten består af en basisstøtte, som ydes til landbrugsarealer, der drives økologisk eller er under omlægning til økologi. Basisstøtten er designet med henblik på en stabil understøttelse af de økologiske arealer for at gøre den økologiske dyrkningspraksis mindre sårbar over for varierende udbytter og priser. Basisstøtten indebærer, at bedrifter, som er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, maksimalt må anvende kvælstof svarende til et nærmere fastsat kvælstofloft. Det skal sikre en bæredygtig kvælstofanvendelse på alle bedrifter, der modtager økologisk arealstøtte, samt fremme fordelingen af gødningen mellem økologiske bedrifter.

Basisstøtten kan suppleres med et eller flere af de tre tillæg:

- Til arealer under omlægning, der skal medvirke til at udvide det økologiske areal ved at støtte overgangsperioden, hvor de fulde omkostninger ved økologisk drift oppebæres uden muligheden for at sælge evt. produktion som økologisk. Omlægningstillægget tilknyttes en flerårig forpligtelse med henblik på at begrænse kortsigtet omlægning.
- Til bedrifter med ekstra lav kvælstoftilførsel, der skal medvirke til at fastholde og øge det økologiske areal, der grundet begrænset adgang til gødning, som er tilladt til økologisk drift, tilføres en væsentligt lavere mængde kvælstof sammenlignet med det fastsatte generelle kvælstofloft for ordningen. Tillægget henvender sig især til planteavlere.
- Til arealer med frugt/bær, der skal både medvirke til fastholdelse og vækst i arealet med økologisk frugt/bær. Grundet høj sårbarhed over for vejrforhold og insekt- og sygdomsangreb er omfanget af økologisk frugt- og bæravl relativt begrænset i Danmark, og derfor er der særligt fokus på denne kategori.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under eco-scheme for økologiske arealstøtte, kan samtidig modtages basisindkomststøtte og ø-støtte, samt støtte under eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs eller eco-scheme for planter for så vidt angår omdriftsarealer. Dog kan der for arealer med frugt- og bærtilsagn ikke modtages støtte under eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs.

5.1.5.7 Identifikation af relevante baseline-elementer

Baseline for økologisk arealstøtte er først og fremmest de regler, som gælder for konventionelle bedrifter, herunder gældende, generelle regler vedr. anvendelse af pesticider og gødning i landbruget. Økologisk arealstøtte ydes til bedrifter, der er certificeret efter økologireglerne (som fastsat i gældende lovgivning i EU og Danmark), som er mere vidtgående end de generelle regler, som gælder for konventionelle bedrifter på en række parametre, herunder særligt vedr. anvendelse af pesticider og gødning. Ud over de generelle regler

vedr. anvendelse af pesticider og gødning i landbruget danner konditionalitetskravene som angivet i CAP-planens kapitel 3.5 og aktivitetskravene i forbindelse med definitionerne af støtteberettigede arealer som angivet i CAP-planens kapitel 4.1 baseline for ordningen.

Vedr. GLM-krav

GLM-kravene er beskrevet i kapitel 3.5. Der vurderes ikke at være sammenfald mellem GLM-kravene og økologireglerne, da økologireglerne ikke indeholder krav, som svarer til GLM-kravene. Med andre ord er økologireglerne mere vidtgående end GLM-kravene og økologisk arealstøtte indeholder således ikke kompensation for GLM-elementerne.

Specifikke arealer omfattet af GLM-krav og/eller anvendt til at opfylde GLM-krav kan omfattes af økologisk arealstøtte som eco-scheme. Det gælder dog ikke bræmmer til opfyldelse af GLM 4, der direkte indeholder forbud mod sprøjtning i bræmmerne.

Vedr. GLM 8 skal det særligt bemærkes, at der ikke vurderes at være et sammenfald med økologireglerne/støttebetingelserne, da disse ikke indeholder et krav om, at en minimumsandel af landbrugsarealet skal være udlagt med ikke-produktive elementer. Der kan dog siges at være et delvist sammenfald mellem økologireglerne/støttebetingelserne og det forhold, at de ikke-produktive elementer til opfyldelse af GLM 8 ikke må sprøjtes. Der er imidlertid kun tale om en bi-betingelse vedr. GLM 8 og derfor kan GLM 8-elementer alligevel omfattes af økologisk arealstøtte som eco-scheme.

Regler vedr. pesticider og gødning på specifikke arealer:

For specifikke arealer kan der være fastsat særlige restriktioner vedr. pesticider, for eksempel som følge af § 3-udpegning, fredning eller beskyttelse af drikkevand. For disse specifikke arealer er økologireglerne/støttebetingelserne mindre vidtgående end for arealer uden sådanne særlige restriktioner. Arealer med krav om særlige restriktioner i form af forbud mod pesticider kan derfor ikke omfattes af økologisk arealstøtte.

5.1.5.8 Støttesatser og metode for beregning

Støttesatserne på ordningen svarer til enhedsbeløbene for 2023-2027 og er fastsat på baggrund af uafhængige beregninger fra Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi (IFRO)², Københavns Universitet med vægt på følgende:

Enhedsbeløbene skal kunne understøtte opretholdelse af det eksisterende økologiske areal. Satserne skal derfor kunne kompensere for de meromkostninger og indkomsttab, der generelt er forbundet med opretholdelse af økologisk drift.

Enhedsbeløbene skal desuden kunne understøtte en fortsat vækst i det økologiske areal, og således både muliggøre, at eksisterende økologer udvider med nye arealer, og at nye bedrifter vælger at omlægge til økologisk drift.

Basisstøtten ydes under artikel 31 (7) (a) som tillæg til basisindkomststøtten (BISS), eftersom det kan søges uafhængigt af typen af eller omfang af produktion. Basisstøtten uden kombination med N-tillæg eller

---

² Baggrundsberegninger til brug for fastsættelse af støttesatser til økologisk arealstøtte CAP 2020, (IFRO) ved Københavns Universitet, april 2020.

frugt/bær-tillæg forventes særligt at være relevant for økologiske mælkeproducenter, og derfor tager beregningerne anvendt i satsfastsættelsen afsæt heri. IFRO-beregningerne vedr. basisstøtten er baseret på regnskabstal for henholdsvis økologiske og konventionelle mælkeproducenter i 2012-2018 og viser, at de økonomiske resultater svinger betydeligt over årene. Med et planlagt satsniveau på 870 kr./ha er det forventningen, at det generelt vil være muligt at kompensere mælkeproducenterne for de meromkostninger og indkomstab, som der er forbundet med økologisk drift sammenlignet med konventionel drift. Satsen for basisstøtten er den samme som i landdistriktsprogrammet 2014-2022.

Omlægningstillægget ydes under artikel 31 (7) (a) som tillæg til basisindkomststøtten (BISS), eftersom det kan søges uafhængigt af typen af eller omfang af produktion. Beregningerne vedr. omlægningstillægget er baseret på de meromkostninger og indkomstab, der er særligt forbundet med omlægningsperioden. I forhold til tidligere beregninger peger IFRO på, at mulighederne for en merpris for omlægningsfoder og for at opnå fremavlskontrakter er forringede. Med et planlagt satsniveau på 1.600 kr./ha og i kombination med en basisstøtte på 870 kr./ha, samt evt. N-tillæg og frugt/bær-tillæg, er det forventningen, at det generelt vil være muligt at kompensere for de meromkostninger og indkomstab, der er forbundet med omlægningsperioden. Omlægningstillægget var 1.200 kr./ha i landdistriktsprogrammet 2014-2022.

N-tillægget ydes under artikel 31 (7) (a) som tillæg til basisindkomststøtten (BISS), eftersom det kan søges uafhængigt af typen af eller omfang af produktion. N-tillægget forventes særligt relevant for økologiske planteavlere og derfor tager beregningerne afsæt heri. IFRO-beregningerne vedr. N-tillægget er baseret på regnskabstal for hhv. økologiske og konventionelle planteproducenter i 2012-2018 og viser, at de økonomiske resultater svinger betydeligt over årene, men er generelt højere end for mælkeproducenterne. Med et planlagt satsniveau på 650 kr./ha og i kombination med en basisstøtte på 870 kr./ha er det forventningen, at det generelt vil være muligt at kompensere planteavlerne for de meromkostninger og indkomstab, som der er forbundet med økologisk drift sammenlignet med konventionel drift. N-tillægget var 500 kr./ha i landdistriktsprogrammet 2014-2022.

Frugt/bær-tillægget ydes under artikel 31 (7) (b) som kompensation for meromkostninger og indkomstab, da tillægget kun ydes til arealer med bestemte afgrøder, jf. forpligtelserne beskrevet tidligere. Der er ikke datagrundlag til at ændre IFRO's tidligere vurdering fra 2014, der har dannet grundlag for et frugt/bær-tillæg på 4.000 kr./ha i Landdistriktsprogrammet 2014-2022. De meget beskedne, nye data understøtter, at satsen fortsat er relevant og derfor fastsættes den fortsat til 4.000 kr./ha.

5.1.5.9 Supplerende spørgsmål/information vedr. interventionstypen

Anvendes ikke for eco-schemes.

5.1.5.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 5 (basisstøtte, tillæg til omlægning til økologisk drift, tillæg for reduceret kvælstoftilførsel) i annex 2 i WTO-aftalen om landbrug, samt paragraf 12 (tillæg til økologisk frugt og bær) ligeledes i annex 2 i WTO-aftalen om landbrug.

Der kan søges et produktionsuafhængig basisstøtte til økologisk drift samt et tillæg omlægning til økologisk drift og et tillæg for reduceret kvælstoftilførsel. Disse kan søges på alle areal typer, dog planlægges begrænsning på brakarealer.

Der kan søges et frugt- og bærtillæg, som yder kompensation for tabt indtægt og merudgift ved økologisk dyrkning af frugt og bær.

5.1.5.11 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	2.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Basisstøtte, EUR pr. ha.
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	<p>Enhedsbeløb på ordningen svarer til støttesats, jf. kapitel 5.1.5.8.</p> <p>Der forudses en variation på maksimalt 10 pct. med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af eco-schemes. I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger imødekommet. Det vil først og fremmest ske ved overførsel af midler fra andre eco-schemes opstået ved underansøgning og basisindkomststøtten (inden for den angivne variation), subsidiært ved anvendelse af satsreduktion for ordningen inden for den angivne maksimale variation på 10 pct. Er dette ikke tilstrækkeligt, tilføres ordningen midler ved at reducere den udbetalte sats for andre eco-schemes hen mod deres minimumsværdier. Er dette ikke tilstrækkeligt, vil satsen blive reduceret ud over den angivne maksimale variation.</p>
Territorial gruppe	Anvendes ikke
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) <u>gennemsnit</u> (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Ikke relevant

Enhedsbeløb kode	2.2
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Omlægningstillæg, EUR pr. ha.
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	<p>Enhedsbeløb på ordningen svarer til støttesats, jf. kapitel 5.1.5.8.</p> <p>Der forudses en variation på maksimalt 10 pct. med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af eco-schemes. I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger imødekommet. Det vil først og fremmest ske ved overførsel af midler fra andre eco-schemes opstået ved</p>

	<p>underansøgning og basisindkomststøtten (inden for den angivne variation), subsidiært ved anvendelse af satsreduktion for ordningen inden for den angivne maksimale variation på 10 pct. Er dette ikke tilstrækkeligt, tilføres ordningen midler ved at reducere den udbetalte sats for andre eco-schemes hen mod deres minimumsværdier. Er dette ikke tilstrækkeligt, vil satsen blive reduceret ud over den angivne maksimale variation.</p>
Territorial gruppe	Anvendes ikke
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Ikke relevant

Enhedsbeløb kode	2.3
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	N-tillæg, EUR pr. ha.
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	<p>Enhedsbeløb på ordningen svarer til støttesats, jf. kapitel 5.1.5.8.</p> <p>Der forudses en variation på maksimalt 10 pct. med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af eco-schemes. I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger imødekommet. Det vil først og fremmest ske ved overførsel af midler fra andre eco-schemes opstået ved underansøgning og basisindkomststøtten (inden for den angivne variation), subsidiært ved anvendelse af satsreduktion for ordningen inden for den angivne maksimale variation på 10 pct. Er dette ikke tilstrækkeligt, tilføres ordningen midler ved at reducere den udbetalte sats for andre eco-schemes hen mod deres minimumsværdier. Er dette ikke tilstrækkeligt, vil satsen blive reduceret ud over den angivne maksimale variation.</p>
Territorial gruppe	Anvendes ikke
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Ikke relevant

Enhedsbeløb kode	2.4
------------------	-----

Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Frugt/bær-tillæg, EUR pr. ha.
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	<p>Enhedsbeløb på ordningen svarer til støttesats, jf. kapitel 5.1.5.8.</p> <p>Der forudses en variation på maksimalt 10 pct. med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af eco-schemes. I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger imødekommet. Det vil først og fremmest ske ved overførsel af midler fra andre eco-schemes opstået ved underansøgning og basisindkomststøtten (inden for den angivne variation), subsidiært ved anvendelse af satsreduktion for ordningen inden for den angivne maksimale variation på 10 pct. Er dette ikke tilstrækkeligt, tilføres ordningen midler ved at reducere den udbetalte sats for andre eco-schemes hen mod deres minimumsværdier. Er dette ikke tilstrækkeligt, vil satsen blive reduceret ud over den angivne maksimale variation.</p>
Territorial gruppe	Anvendes ikke
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Ikke relevant

5.1.5.12 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

Det planlagte årlige output fremgår af nedenstående tabel. I perioden 2023-2026 sker tilgangen til eco-schemet fra:

- 1) Forventet overgang fra tilsagn om økologisk arealstøtte under landdistriktsprogrammet 2014-2021 i takt med, at disse udløber.
- 2) Forventet tilgang af nye økologiske arealer fra enten udvidelse af eksisterende økologiske bedrifter eller nye økologiske bedrifter.

Der gøres opmærksom på, at der parallelt eksisterer tilsagn om økologisk arealstøtte givet under søjle II i landdistriktsprogrammet 2014-2022. Ved eco-schemets begyndelse forventes der at være omkring 270.000 ha med eksisterende tilsagn, som udløber løbende til og med 2025. Det samlede areal med økologisk arealstøtte til og med 2025 er derfor højere end nedenstående.

	Finansår	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2023-2027
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	
2.1 Basisstøtte	EUR pr. ha. (EU medfinansiering)	117	117	117	117	117	
	Min. beløb, EUR pr. ha.	105	105	105	105	105	
	Max. beløb, EUR pr. ha.	128	128	128	128	128	
	O.8. Antal ha. med støtte til eco-schemes	59.664	119.304	332.708	381.578	403.454	1.296.708
	O.8. Antal ha. med støtte til eco-schemes * EUR pr. ha.	6.967.474	13.932.145	38.853.149	44.560.115	47.114.762	151.427.646
2.2 Omlægningstillæg	EUR pr. ha. (EU medfinansiering)	215	215	215	215	215	
	Min. beløb, EUR pr. ha.	193	193	193	193	193	
	Max. beløb, EUR pr. ha.	236	236	236	236	236	
	O.8. Antal ha. med støtte til eco-schemes	27.700	55.400	55.400	55.400	55.400	249.300
	O.8. Antal ha. med støtte til eco-schemes * EUR pr. ha.	5.948.993	11.897.987	11.897.987	11.897.987	11.897.987	53.540.3940
2.3 N-tillæg	EUR pr. ha. (EU medfinansiering)	87	87	87	87	87	
	Min. beløb, EUR pr. ha.	79	79	79	79	79	

	Max. beløb, EUR pr. ha.	96	96	96	96	96	
	O.8. Antal ha. med støtte til eco- schemes	22.941	45.872	127.926	146.716	155.166	498.621
	O.8. Antal ha. med støtte til eco- schemes * EUR pr. ha.	2.001.564	4.002.255	11.161.329	12.800.725	13.537.973	43.503.846
2.4 Frugt/bær- tillæg	EUR pr. ha. (EU medfinansie ring)	537	537	537	537	537	
	Min. beløb, EUR pr. ha.	483	483	483	483	483	
	Max. beløb, EUR pr. ha.	591	591	591	591	591	
	O.8. Antal ha. med støtte til eco- schemes	492	984	2.745	3.148	3.329	10.698
	O.8. Antal ha. med støtte til eco- schemes * EUR pr. ha.	264.161	528.322	1.473.826	1.690.201	1.787.383	5.743.893
TOTAL	O.8. Antal ha. med støtte til eco- schemes	110.797	221.560	518.779	586.842	617.349	2.055.327
	Årlig indikativ finansiell tildeling (EU medfinansie ring i EUR)	15.182.192	30.360.709	63.386.290	70.949.028	74.338.105	254.216.323

5.1.6 Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs

Ordningskode	3
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs
Interventionstype	Eco-scheme, jf. artikel 28
Output indikator	O.8 Antal ha. med støtte til eco-schemes

5.1.6.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.1.6.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

- d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.
- e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.
- f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og naturlandskaber.

Støtteordningen vil bidrage på følgende forventede særlige indsatsområder for klima, miljø, dyrevelfærd og antimikrobiel resistens, jf. artikel 28, stk. 4:

- a) Klimaforandringer
- c) Vandressourcen
- d) Jordressourcen

5.1.6.3 Behov adresseret med støtteordningen

D1 Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.

E1 Fremme miljøvenlig fødevarerproduktion.

E5 Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.

F2 Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.

5.1.6.4 Resultatindikatorer

R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.

R.6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).

R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet)

R.12 Tilpasning til klimaændringer: Andel af landbrugsarealer (UAA), der modtager støtte for forpligtelser til at forbedre tilpasningen til klimaændringerne.

R.14 Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).

R.19 Jordforbedring og beskyttelse af jorder: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at forbedre jordens kvalitet og biota (som f.eks. reduceret gødning, plantedække, afgrøderotation, herunder med grøntsager).

R.21 Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandressourcer.

R.22 Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på forbedring af næringsstofforvaltningen.

5.1.6.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Berettigede støttemodtagere omfatter landbrugere med arealer, der opfylder betingelserne for støtteberettigede arealer til basisindkomststøtte, og hvor arealerne forud for støtteåret har været udlagt med hovedafgrøden omdriftsgræs eller permanent græs uden at have været omlagt eller pløjet i mindst to sammenhængende år.

Betingelser for støtteberettigelse

- Arealerne skal forud for støtteåret have været ansøgt under basisindkomststøtten og have været udlagt med græs i omdrift eller permanent græs uden at have været omlagt eller pløjet i mindst to sammenhængende år. Arealerne skal i støtteåret være anmeldt med græs og have søgt basisindkomststøtte.
- Der ydes støtte for de arealer, som opfylder betingelserne for støtteberettigede hektar under direkte betalinger, som fremgår af CAP-planens kapitel 4.1, herunder kravet om en landbrugsaktivitet.

- For at understøtte opfyldelsen af de identificerede behov i relation til biodiversitetsmålsætningen og bidraget til implementeringen af Natura 2000-direktiverne kan arealer, der er i tilsagn eller kan komme i betragtning til tilsagn under ordningen N2000 pleje af græs- og naturarealer ikke opnå adgang til ordningen, fordi arealet udgør særlig udpeget Natura 2000-område eller har HNV-værdi på fem eller derover.
- Det enkelte areal skal minimum udgøre 0,3 ha. Ansøger skal som minimum søge basisindkomststøtte til to ha.
- Arealet skal i støtteåret fortsat være græs i omdrift eller permanent græs og må i støtteåret ikke omlægges eller pløjes.

5.1.6.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Ordningen er et étårigt eco-scheme med støtte til forlængelse af omdriftstiden og har til formål at opnå en højere effekt på miljø og klima på græsarealer. Dette sker ved, at der for græsarealer, der har ligget med græs uden pløjning i minimum to sammenhængende år umiddelbart forud for støtteåret, stilles krav om et år mere med græs uden pløjning.

Eco-schemet bidrager med en kulstofopbygning på 30 kg kulstof pr. år pr. ha ifølge Aarhus Universitet, hvilket svarer til en klimaeffekt på 110 kg CO₂-ækv/ha/år.

Der vil være en mindre kvælstofudvaskning fra græsarealet, end hvis arealet lå med andre afgrøder. Aarhus Universitet angiver for græs og frøgræs en kvælstofeffekt på 12-45 kg N/ha sammenlignet med jord efter vårkorn uden efterafgrøder. Estimerne anses for usikre.

En afledt positiv effekt er at opnå øget biodiversitet i jordbundsfaunaen, forebygge udvaskning af kvælstof, opbygge jordens frugtbarhed og pulje af organisk materiale.

Eco-schemet medvirker ved en reduceret miljøpåvirkning indirekte til implementering af nitratdirektivet og vandrammedirektivet.

Ordningen er endvidere relevant i forhold målsætningen om at øge kulstoflagringen gennem en ændring af dyrkningspraksis i landbruget.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs, kan samtidig modtages basisindkomststøtte, ø-støtte og støtte under eco-scheme for økologisk arealstøtte, dog undtaget frugt- og bærtillæg. Der kan desuden modtages støtte fra landdistriktsprogrammets ordning for økologisk arealtilskud (femårige tilsagn).

5.1.6.7 Identifikation af relevante baseline-elementer

Arealer, der indgår i denne ordning, skal på ansøgningstidspunktet have været ansøgt under ordningen basisindkomststøtte (BISS) de foregående to år og være støtteberettiget til basisindkomststøtte i indeværende år (BISS). Arealer, der bliver omfattet af denne ordning, vil fortsat være berettiget til basisindkomststøtte (BISS), da betingelserne under denne ordning medfører, at arealet anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter eller opretholdes i landbrugsmæssig stand egnet til afgræsning eller dyrkning. Såfremt et areal ikke godkendes under denne ordning, vil arealet fortsat være berettiget til basisindkomststøtte, hvis det opfylder betingelserne herfor.

GLM 1: Ordningen kan medvirke til, at arealer med græs fremmes og til, at status permanent græs (GLM 1) opnås og opretholdes, da ordningen kan medvirke til, at flere arealer ligger med græs i flere år og overgår til permanent græsstatus.

GLM 2 om minimum beskyttelse af vådområder og tørveområder: Ordningen har snitflade til GLM 2 vedrørende forbud mod pløjning af kulstofrige jorder indenfor §3-beskyttede arealer. Det forudsættes derfor, at græsarealer omfattet af GLM 2 ikke vil kunne indgå i ordningen, på trods af at GLM 2 arealer er berettiget til basisindkomststøtte, selvom de ikke længere kan anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter.

GLM 4 omfatter forbud mod gødskning, sprøjtning, jordbearbejdning og dyrkning i 3-meter bræmmer langs søer og vandløb. 3-meter bræmmer langs søer og vandløb vil derfor ikke kunne indgå i ordningen på grund af forbuddet mod jordbearbejdning.

GLM 5 reduceret jordbearbejdning af hensyn til erosion: Ordningen har snitflade til GLM 5, hvor der stilles krav om ingen pløjning inden for den sårbare periode på erosionsfølsomme marker. Da det dog fortsat er muligt at forårspløje GLM 5-markerne, hvis dette sker i overensstemmelse med de frister, der er fastsat via anden lovgivning, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 30 om omlægning af fodergræs, kan arealer omfattet af GLM 5 godt indgå i ordningen.

GLM 8 om landskabslementer og ikke produktive elementer, inkl. arealer udlagt som brak: Ordningen har en snitflade til GLM 8, hvor arealerne i forvejen ikke pløjes eller er udlagt som brak og derfor ikke er græs og heller ikke må udnyttes. Arealer omfattet af GLM 8 vil ikke kunne indgå i ordningen.

GLM 9 om forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer i miljøsårbare områder indenfor Natura 2000: Kravet udmøntes som et forbud mod omlægning eller pløjning af permanente græsarealer i miljøsårbare områder i Natura 2000. Arealer omfattet af GLM 9 vil ikke kunne indgå i ordningen.

§ 3 Naturbeskyttelsesloven: For §3-arealer efter naturbeskyttelsesloven indføres fra 1. juni 2022 bl.a. forbud mod ”omlægning eller særskilt jordbehandling, jordforbedring, såning eller plantning”. Arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 vil ikke kunne indgå i ordningen.

Bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget: Ordningen vil være mere vidtgående end de gældende bestemmelser om forbud mod jordbearbejdning forud for vårsæede afgrøder og om omlægning af fodergræs.

5.1.6.8 Støttesatser og metode for beregning

Støttesatser på ordningen svarer til de planlagte enhedsbeløb i årene 2023-2027 og fremgår af kapitel 5.1.6.11 og 5.1.6.12.

Støtten ydes som årlig kompensation i medfør af artikel 28 (6) litra b) for opfyldelse af ordningens krav. Støttesatsen er fastsat på baggrund af uafhængige beregninger fra Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), Københavns Universitet.³

Der er lagt vægt på, at satsen skal kunne understøtte anvendelse af længere omdriftstid i driften af græsarealer. Satsene skal derfor kunne kompensere for de meromkostninger og indkomsttab, der er forbundet med at opfylde kravet om en længere omdriftstid på græs.

---

³ IFRO-notatet ”Beregning af indkomsttab og ekstraomkostninger ved eco-schemes” af Michael Friis Pedersen (udkast, september 2020).

Med henblik på at opnå klimaeffekten ved at forlænge omdriftstiden på græsarealer, er der fastsat en arealmålsætning på 198.000 ha. Den nuværende praksis for pløjning af græsarealer er identificeret på grundlag af ansøgningsdata og ud fra, at arealet skifter afgrødekategori fra græs til en anden afgrødekategori end græs. På baggrund af denne praksis og ved samtidig at tage højde for de græsarealer, der ikke kan opnå adgang til ordningen, er satsen fastlagt med henblik på med sikkerhed at opnå tilslutning fra græsarealer, der ellers risikerer at blive omlagt, således at det er muligt at opnå en tilslutning til ordningen på 198.000 ha. Ved enhedsbeløb forstås en støttesats pr. ha på 1.500 kr.

5.1.6.9 Supplerende spørgsmål/information vedr. interventionstypen

Anvendes ikke for eco-schemes.

5.1.6.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 12 i annex 2 i WTO-aftalen om landbrug.

Der kan søges kompensation for tabt indtægt og merudgift ved opfyldelse af støtteordningens forpligtelser om forlængelse af omdriftstiden på græsarealer.

5.1.6.11 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	3.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Miljø- og klimavenligt græs, EUR pr. ha.
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	<p>Enhedsbeløb er for denne ordning det samme som støttesats, jf. kapitel 5.1.6.8.</p> <p>Der forudses en variation på maksimalt 10 pct. med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af eco-schemes. I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger imødekommet. Det vil først og fremmest ske ved overførsel af midler fra andre eco-schemes opstået ved underansøgning og basisindkomststøtten (inden for den angivne variation), subsidiært ved anvendelse af satsreduktion for ordningen inden for den angivne maksimale variation på 10 pct. Er dette ikke tilstrækkeligt, tilføres ordningen midler ved at reducere den udbetalte sats for andre eco-schemes hen mod deres minimumsværdier. Er dette ikke tilstrækkeligt, vil satsen blive reduceret ud over den angivne maksimale variation.</p>
Territorial gruppe	Anvendes ikke

Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Danmark

5.1.6.12 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2023-2027
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	
3.1 Miljø- og klimavenligt græs, EUR pr. ha.	EUR pr. ha. (EU medfinansiering)	201	201	201	201	201	
	Min. beløb, EUR pr. ha.	181	181	181	181	181	
	Max. beløb, EUR pr. ha.	221	221	221	221	221	
TOTAL	O.8. Antal ha. med støtte til eco-schemes	198.000	198.000	198.000	198.000	198.000	990.000
	Årlig indikativ finansiell tildeling (EU medfinansiering i EUR)	39.865.772	39.865.772	39.865.772	39.865.772	39.865.772	199.328.859

5.1.7 Eco-scheme for ekstensivering med slæt

Ordningskode	4
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Eco-scheme for ekstensivering med slæt.
Interventionstype	Eco-scheme, jf. artikel 28
Output indikator	O.8 Antal ha med støtte til eco-schemes

5.1.7.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.1.7.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.

e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

f) at bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og naturlandskaber.

Støtteordningen vil bidrage på følgende forventede særlige indsatsområder for klima, miljø, dyrevelfærd og antimikrobiel resistens:

a) Klimaændringer

c) Vandressourcen

5.1.7.3 Behov adresseret med støtteordningen

D1 Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.

E2 Sikring af grundvandet og vandmiljøet.

E5 Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.

F2 Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.

5.1.7.4 Resultatindikatorer

R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.

R.6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).

R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet)

R.14 Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).

R.21 Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandressourcer.

R.22 Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på forbedring af næringsstofforvaltningen.

5.1.7.5 Støttebetingelser

Støtteberettigede modtagere

Støtteberettigede modtagere omfatter ejere eller forpagtere af omdriftsarealer, der ligger inden for udpegningsgrundlaget, der bygger på kort over jorder med minimum seks pct. organisk kulstofindhold samt kort over udbredelse af ådale.

Betingelser for støtteberettigelse

Følgende kriterier skal være opfyldt for at være berettiget til støtte:

- Arealet skal være berettiget til basisindkomststøtte (BISS).
- Arealet skal være et omdriftsareal. Hvis der søges tilskud til et areal i flere på hinanden følgende år, gælder kravet om at det skal være et omdriftsareal, dog kun det første år, der søges om tilskud under ordningen.
- Arealet må ikke være pålagt et krav om gødningsfri drift.
- Den ansøgte mark skal minimum udgøre 0,3 ha.
- Bedriftens samlede støtteberettigede areal til basisindkomststøtte skal samlet udgøre minimum to ha.
- Minimum 50 pct. af marken skal overlappe med udpegningsgrundlaget for ordningen.
- Arealet må ikke være registreret som § 3, GLM-landskabselementer eller 3-meter bræmmer.

Følgende forpligtelser skal være opfyldt for at modtage støtte til et areal:

- Der skal foretages minimum et slæt.
- Arealet må ikke gødes.

- Arealet må ikke have en gødningskvote.
- Arealet må ikke afgræsses.
- Der skal være et plantedække bestående af græs på arealet.

5.1.7.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Ordnningen er et étårigt eco-scheme med krav om slæt (slåning og bortfjernelse af biomasse) samt krav om plantedække og ingen tilførsel af gødning - inklusiv næringstilførsel ved afgræsning. Eco-schemet er målrettet omdriftsarealer, der er støtteberettigede til basisindkomststøtte (BISS), jf. kapitel 4.1 og beliggende inden for udpegningsgrundlaget, der bygger på kort over jorder med minimum seks pct. organisk kulstofindhold samt kort over udbredelse af ådale.

Formålet med ordningen er at nedsætte drivhusgas- og kvælstofudledningerne fra landbrugsfladen gennem en ekstensiv drift af lavbundsgræs på étårig basis. Samtidig er formålet i et længere perspektiv at understøtte klimamålsætningen ved at bidrage til en gradvis udpining af næringsstofindholdet i jorden, særligt i forhold til fosfor, som en forberedende indsats til senere permanent udtagning med vandstandshævning.

Ordnningens klimaeffekt opnås ved et stop for gødskning på omdriftsgræs, der vil medføre en forventet klimaeffekt på ca. 2,6 ton CO₂e/ha/år. Endvidere antyder forskning, at næringsstofudpining inden varig udtagning kan reducere evt. metan udledninger efter vådgøring. Dette er ikke kvantificerbart på nuværende tidspunkt.

Ordnningen vil medføre en reduktion i kvælstofudvaskningen med en forventet effekt på 45 kg N pr. ha, svarende til ca. 13,05 kg N ved kystvandopland. Dette baserer sig primært på et stop for gødskning på omdriftsgræs, og at arealerne overgår til ugødet græs, hvor kvælstofudvaskningen generelt er lav.

Der vil kunne opnås en fosforfjernelse ved høst af biomasse. Det er ikke kvantificeret præcist, hvor stor en fosforfjernelse ordningen kan opnå pr. ha pr. år, da effekten ved ordningen er behæftet med en række usikkerheder i forhold til mængden af fosfor, der kan fjernes under en étårig ordning.

Det vurderes, at ordningen vil have en svagt positiv effekt på biodiversiteten, såfremt arealerne var i omdrift forud for tiltaget.

Omfanget af den forventede effekt i forhold til alle parametre afhænger af antallet af sammenhængende år, en jordbruger vælger at indgå i ordningen.

Det er forventningen, at ordningen skal bidrage til, at 38.000 ha lavbundsgræs overgår til en ekstensiv drift på årsbasis.

Eco-scheme for ekstensivering med slæt har sammenhæng til udmøntning af forpligtelserne under vandrammedirektivet, særligt hvad angår udtagning af kulstofrige jorder.

Der søges om støtte i fællesskemaet en gang om året. Støtten er étårigt, og der ansøges samtidig om udbetaling af støtte for det aktuelle år uden forudgående tilsagn.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under eco-scheme for ekstensivering med slæt, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte og ø-støtte.

Det skal bemærkes, at flere års kontinuerlig støtte til arealer i ordningen kan medvirke til at fremme arealernes status som næringsfattige naturtyper, hvormed arealernes HNV værdi øges, og flere arealer kan på sigt opfylde kriterierne for at indgå i N2000 pleje af græs- og naturarealer.

Det er hensigten, at nærværende ordning skal forberede arealerne til udtagning med vandstandshævning i vådområdeprojekter på lavbundsgrunde (indsatsområder under ordningen vandprojekter) eller via national finansiering. Det er derfor vigtigt at have fokus på, at arealer ikke fastholdes under ordningen, men at arealerne udtages permanent som følge af et projekt under ordningen for vandprojekter eller som følge af tilsvarende nationalt finansierede projekter.

5.1.7.7 Identifikation af relevante baseline-elementer

Arealer, der indgår i denne ordning, skal på ansøgningstidspunktet opfylde definitionerne for støtteberettigede arealer til basisindkomststøtte, jf. kapitel 4.1. Arealer, der bliver omfattet af denne ordning, vil fortsat være berettiget til indkomststøttebetaling, da betingelserne under denne ordning medfører, at arealet anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter.

I forhold til GLM-kravene kan GLM 2 og GLM 4 påvirke baseline for ordningen.

GLM 2 omfatter krav om reduceret kvælstofnorm for afgrøder, der dyrkes på kulstofrige jorder med minimum seks pct. organisk kulstof i jorden. Den reducerede kvælstofnorm svarer til ændringen i den nationale kvælstofregulering, hvor der fra planperioden 2020-2021 fastsættes nye økonomisk optimale kvælstofnormer for jorder med minimum seks pct. organisk kvælstof. I det nuværende forslag følger GLM 2 således nationalt fastsatte regler, hvorfor støtte til ophør af gødskning under ordningen ligger ud over baseline.

GLM 2 omfatter endvidere restriktioner i forhold til pløjning af § 3-arealer på jorder med minimum 12 pct. organisk kulstof. Kravet påvirker ikke baseline for ordningen, da § 3-arealerne ikke vil indgå i udpegningsgrundlaget.

GLM 4 omfatter forbud mod gødskning, sprøjtning, jordbearbejdning og dyrkning i 3-meter bræmmer langs søer og vandløb. 3-meter bræmmer langs søer og vandløb vil derfor ikke kunne indgå i ordningen på grund af forbuddet mod gødskning.

I henhold til GLM 8 om landskabselementer og ikke-produktive elementer kan områder og arealer med ikke-produktive elementer, der anvendes til opfyldelse af GLM 8, ikke få støtte under ordningen, idet arealer under denne ordning jf. kravet om slæt anvendes til produktion.

5.1.7.8 Støttesatser og metode for beregning

På baggrund af de uafhængige beregninger fra IFRO, Københavns Universitet, er støttesatsen fastsat på et niveau, der ligger mellem middel- og maksimumniveau for de skønnede meromkostninger og indkomstab ved at gå ind i ordningen. Støttesatsen er fastsat til 3.526 kr./ha.

Støttesatsen dækker henholdsvis merudgifterne forbundet med slæt, tab af harmoniareal samt indkomstab ved et permanent plantedække uden tilførsel af gødning.

5.1.7.9 Supplerende spørgsmål/information vedr. interventionstypen

Anvendes ikke for eco-schemes.

5.1.7.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 12 i annex 2 i WTO-aftalen om landbrug.

Der kan søges kompensation for tabt indtægt og merudgift ved opfyldelse af støtteordningens forpligtelser om at ekstensivere omdriftsarealer på lavbundsjorder.

5.1.7.11 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	4.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Eco-scheme for ekstensivering med slæt., EUR pr. ha.
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	<p>Enhedsbeløb er for denne ordning det samme som støttesats, jf. kapitel 5.1.5.8.</p> <p>Der forudses en variation på maksimalt 10 pct. med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af eco-schemes. I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger imødekommet. Det vil først og fremmest ske ved overførsel af midler fra andre eco-schemes opstået ved underansøgning og basisindkomststøtten (inden for den angivne variation), subsidiært ved anvendelse af satsreduktion for ordningen inden for den angivne maksimale variation på 10 pct. Er dette ikke tilstrækkeligt, tilføres ordningen midler ved at reducere den udbetalte sats for andre eco-schemes hen mod deres minimumsværdier. Er dette ikke tilstrækkeligt, vil satsen blive reduceret ud over den angivne maksimale variation.</p>
Territorial gruppe	Anvendes ikke
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) gennemsnit (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Danmark

5.1.7.12 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2023-2027
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	
4.1 eco-scheme for ekstensivering med slæt, EUR pr. ha.	EUR pr. ha. (EU bidrag)	473	473	473	473	473	
	Min. beløb for EUR pr. ha.	426	426	426	426	426	
	Max. beløb for EUR pr. ha.	521	521	521	521	521	
TOTAL	O.8 Antal ha. med støtte til eco-schemes	38.003	38.003	38.003	38.003	38.003	190.017
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR)	17.986.577	17.986.577	17.986.577	17.986.577	17.986.577	89.93.886

5.1.8 Eco-scheme for planter

Ordningskode	5
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Eco-scheme for planter
Interventionstype	Eco-scheme, jf. artikel 28
Output indikator	O.8 Antal ha med støtte til eco-schemes

5.1.8.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _ Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte for arealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.1.8.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.

e) At fremme bæredygtig udvikling og forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

i) At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

Støtteordningen vil bidrage på følgende forventede særlige indsatsområder for klima, miljø, dyrevelfærd og antimikrobiel resistens, jf. artikel 28, stk. 4:

b) Klimatilpasning

d) Jordressourcen

5.1.8.3 Behov adresseret med støtteordningen

D1 Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.

E1 Fremme miljøvenlig fødevarerproduktion.

I2 Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd.

5.1.8.4 Resultatindikatorer

R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.

R.6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).

R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet)

R.19 Jordforbedring og beskyttelse af jorder: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at forbedre jordens kvalitet og biota (som f.eks. reduceret gødning, plantedække, afgrøderotation, herunder med grøntsager).

5.1.8.5 Støttebetingelser

Støtteberettigede modtagere

Landbrugere med arealer, der opfylder betingelserne for støtteberettigelse til basisindkomststøtten, og som i støtteåret er udlagt med en afgrøde, der indgår i en af følgende afgrødegrupper: frugt og bær, grøntsager, oliefrø og bælgssæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og hamp samt kartofler.

Betingelser for støtteberettigelse

Følgende kriterier skal være opfyldt for at være berettiget til støtte:

- Arealet skal være berettiget til basisindkomststøtte (BISS).
- Arealet skal dyrkes med en eller flere afgrødekategori(er), der indgår i en af følgende afgrødegrupper: 1) frugt og bær, 2) grøntsager, 3) oliefrø og bælgssæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), 4) rodfrugter, 5) hør og hamp, 6) kartofler, og skal udgøre minimum fem pct. af omdriftsarealet.
- Den ansøgte mark skal minimum udgøre 0,3 ha.
- Bedriftens arealansøgning skal samlet omfatte minimum to ha.
- Landbrugeren skal på omdriftsarealet dyrke minimum en ekstra afgrødekategori, udover hvad der kræves under GLM 7. Den/de ekstra afgrødekategori(er) skal udgøre minimum fem pct. af omdriftsarealet.

5.1.8.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Ordningen er et étårigt eco-scheme, hvor der ydes støtte til en øget afgrødediversificering med dyrkning af arealer med afgrøder fra de følgende seks afgrødegrupper: frugt og bær, grøntsager, oliefrø og bælgssæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og hamp samt kartofler. Eco-schemet vil yde støtte til hektar dyrket med disse afgrøder.

Ordningens formål er at øge afgrødediversificeringen på bedriften med særlig henblik på afgrøder, der kan indgå som human konsum og proteinafgrøder, da størstedelen af landbrugsarealet i Danmark i dag dyrkes med græs, majs og korn. Ordningen er målrettet øget afgrødediversificering på den enkelte bedrift og kan også medføre national afgrødediversificering. En øget diversificering forventes at bidrage til miljømålsætningen, jf. artikel 6 (1) litra (e) i CAP-plan forordningen. Det vil derudover bidrage til

klimamålsætningen, jf. artikel 6 (1) litra (d) i CAP-plan forordningen, da en øget dansk produktion af proteinafgrøder kan øge tilgængeligheden af planteproteiner med henblik på human føde. Desuden kan øget dansk produktion af proteinafgrøder mindske importen af proteinafgrøder fra verdensmarkedet til brug i dyrefoder, og dermed mindske transporten af disse afgrøder over store afstande. Endelig vil en øget dyrkning af planteprotein og andre planteafgrøder til human føde imødekomme samfundsmæssig efterspørgsel efter mere bæredygtigt producerede fødevarer, jf. målsætning i artikel 6 (1) litra (i) i CAP-plan forordningen.

Det forventes, at der kan ydes støtte til, at bedriften anvender en øget afgrødediversificering, der er mere vidtgående end GLM 7, og som er målrettet omdriftsafgrøder fra følgende afgrødegrupper, der kan indgå i humant konsum: frugt og bær, grøntsager, oliefrø og bælgssæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og hamp samt kartofler. Oliefrø og bælgssæd er med undtagelse af vinter- og vårraps.

GLM 7 forventes implementeret som et krav om afgrødediversificering for omdriftsarealer på bedriftsniveau, hvilket minder om det nuværende krav om flere afgrødekategorier under de grønne krav, jf. kapitel 3.5.1.8.

Eco-scheme for planteproduktion yder støtte til, at

- Landbrugere, der ikke er omfattet af GLM 7, samt bedrifter, der om muligt alternativt kan opfylde GLM 7 med årligt sædskifte på alle bedriftens omdriftsmarker, dyrker minimum to afgrødekategorier på bedriftens omdriftsarealer, hvoraf minimum en af disse afgrødekategorier skal udgøres af en afgrødekategori inden for frugt og bær, grøntsager, oliefrø og bælgssæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og hamp samt kartofler. Arealet med disse afgrødekategorier skal udgøre minimum fem pct. af omdriftsarealet. Den/de kategori(er) der dyrkes udover den største, skal også udgøre minimum fem pct. af omdriftsarealet.
- Landbrugere med mere 10 ha, men under 30 ha omdriftsarealer, dyrker minimum tre afgrødekategorier, hvoraf minimum en af disse afgrødekategorier skal udgøres af en afgrødekategori inden for frugt og bær, grøntsager, oliefrø og bælgssæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og hamp samt kartofler. Arealet med disse afgrødekategorier skal udgøre minimum fem pct. af omdriftsarealet. Den/de kategori(er) der dyrkes udover hvad der kræves under GLM 7, skal også udgøre minimum fem pct. af omdriftsarealet.
- Landbrugere med mere end 30 ha omdriftsarealer dyrker minimum fire afgrødekategorier, hvoraf minimum en af disse afgrødekategorier skal udgøres af en afgrødekategori inden for frugt og bær, grøntsager, oliefrø og bælgssæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og hamp samt kartofler. Arealet med disse afgrødekategorier skal udgøre minimum fem pct. af omdriftsarealet. Den/de kategori(er) der dyrkes udover hvad der kræves under GLM 7, skal også udgøre minimum fem pct. af omdriftsarealet.

Det er de omdriftsafgrøder, der er på arealet i en periode, der fastsættes i bekendtgørelse i overensstemmelse med GLM 7-kravet, der tæller med som en afgrødekategori til opfyldelse af kravene i eco-schemet.

Der ydes støtte for alle hektar med omdriftsafgrøder inden for frugt og bær, grøntsager, oliefrø og bælgssæd (storfrøede arter i ærteblomstfamilien), rodfrugter, hør og hamp samt kartofler. Oliefrø og bælgssæd er med undtagelse af vinter- og vårraps.

Synergier og samspil med andre støtteordninger

Til arealer, der modtager støtte under eco-scheme planter, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte, ø-støtte og støtte under eco-scheme for økologisk arealstøtte for så vidt angår omdriftsarealer. Der kan desuden modtages støtte fra landdistriktsprogrammets ordning for økologisk arealtilskud (femårige tilsagn) for så vidt angår omdriftsarealer.

5.1.8.7 Identifikation af relevante baseline-elementer

Arealer, der indgår i denne støtteordning, skal på ansøgningstidspunktet være støtteberettiget til direkte støtte (BISS), jf. kapitel 4.1. Arealerne vil fortsat være berettiget til direkte støtte, da betingelserne under denne ordning medfører, at arealet anvendes landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter.

Ordningen skal gå videre end GLM 7-kravet ved at yde støtte til diversificering med specifikke afgrøder, der udgør en mindre del af det danske landbrugsareal. Ordningen understøtter yderligere diversificering udover minimumskravet for GLM 7, da der kan ydes støtte til alle hektar støtteberettigede omdriftsafgrøder.

5.1.8.8 Støttesatser og metode for beregning

Støtten skal ydes som kompensation, jf. artikel 28 (6) litra (b) i CAP-plan forordningen.

Det forventes, at 100.000-150.000 ha vil søge støtte fra eco-schemet. Med en forventet økonomisk ramme på ca. 96 mio. kr., kan dette resultere i en forventet støttesats i intervallet ca. 640-960 kr./ha.

Den endelige støttesats vil blive baseret på opdaterede kompensationsberegninger fra IFRO. Støttesatsen forventes fastsat på baggrund af den marginale støttemodtagers forventede økonomiske tab som følge af en omlægning fra et typesædskifte til et sædskifte med øget afgrødediversificering, hvor flere hektar dyrkes med de støtteberettigede afgrøder.

5.1.8.9 Supplerende spørgsmål/information vedr. interventionstypen

Anvendes ikke for eco-schemes.

5.1.8.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 12 i annex 2 i WTO-aftalen om landbrug.

Der kan søges kompensation for tabt indtægt og merudgift ved opfyldelse af støtteordningens forpligtelser på omdriftsarealer.

5.1.8.11 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	5.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Planter, EUR pr. ha.
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	Enhedsbeløb er for denne ordning det samme som støttesats, jf. kapitel 5.1.8.8. Der forudses en variation på maksimalt 10 pct. med henblik på at opnå den nødvendige

	fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af eco-schemes. I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger imødekommet. Det vil først og fremmest ske ved overførsel af midler fra andre eco-schemes opstået ved underansøgning og basisindkomststøtten (inden for den angivne variation), subsidiært ved anvendelse af satsreduktion for ordningen inden for den angivne maksimale variation på 10 pct. Er dette ikke tilstrækkeligt, tilføres ordningen midler ved at reducere den udbetalte sats for andre eco-schemes hen mod deres minimumsværdier. Er dette ikke tilstrækkeligt, vil satsen blive reduceret ud over den angivne maksimale variation.
Territorial gruppe	Anvendes ikke
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Danmark

5.1.8.12 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2023-2027
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	
5.1 Planter, EUR pr. ha.	EUR pr. ha. (EU medfinansiering)	104-156	104-156	104-156	104-156	104-156	
	Min. beløb, EUR pr. ha.	93-140	93-140	93-140	93-140	93-140	
	Max. beløb, EUR pr. ha.	114-171	114-171	114-171	114-171	114-171	
TOTAL	O.8: Antal ha. med støtte til eco-schemes	100.000-150.000	100.000-150.000	100.000-150.000	100.000-150.000	100.000-150.000	500.000-750.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR)	15.570.470	15.570.470	15.570.470	15.570.470	15.570.470	77.852.349

5.1.9 Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed

Ordningskode	6
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed
Interventionstype	Eco-scheme, jf. artikel 28
Output indikator	O.8 Antal ha med støtte til eco-schemes

5.1.9.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.1.9.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.

e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og naturlandskaber.

Støtteordningen vil bidrage på følgende forventede særlige indsatsområder for klima, miljø, dyrevelfærd og antimikrobiel resistens, jf. artikel 28, stk. 4:

- a) Klimaændring
- c) Vandressourcen
- e) Biodiversitet

5.1.9.3 Behov adresseret med støtteordningen

D1 Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.

E1 Fremme miljøvenlig fødevarerproduktion.

E2 Sikring af grundvandet og vandmiljøet.

E3 Mindske den intensive husdyrproduktions negative påvirkning af naturen og naturressourcerne.

E5 Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.

F1 Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste.

5.1.9.4 Resultatindikatorer

R.4 Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.

R.6 Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).

R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet)

R.19 Jordforbedring og beskyttelse af jorder: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at forbedre jordens kvalitet og biota (som f.eks. reduceret gødning, plantedække, afgrøderotation, herunder med grøntsager).

R.31 Beskyttelse af habitater og arter: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på bevaring eller genoprettelse af biodiversitet, herunder HNV landbrugspraksis.

R.34 Bevare landskabslementer: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende landskabslementer, herunder læhegn og træer.

R.29 Bæredygtig og reduceret anvendelse af pesticider: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af specifikke forvaltningsforpligtelser, der medfører bæredygtig brug af pesticider med henblik på at reducere risici og påvirkninger ved anvendelse af pesticider, såsom udledning af pesticider.

5.1.9.5 Støttebetingelser

Støtteberettigede modtagere

Støtteberettigede modtagere omfatter landbrugere med arealer, der opfylder betingelserne for støtteberettigelse til basisindkomststøtten for det første år, der søges til ordningen.

Betingelser for støtteberettigelse

- Der kan ydes støtte til de arealer, som i det foregående år opfylder betingelserne for støtteberettigede arealer, som fremgår af CAP-planens kapitel 4.1.
- De områder, der indgår i denne støtteordning, må ikke anvendes til produktion og skal udlægges som enten småbiotoper eller brak. Det betyder, at der for småbiotoper ikke må udføres nogen former for landbrugsaktiviteter, og hvad angår brakarealer, er det pålagt, at arealet årligt skal slås eller isås en blomsterblanding (herunder jordbearbejdning).

- Ifølge definition af støtteberettigede arealer skal en ansøger sammenlagt have minimum to ha, som opfylder støttebetingelserne for at blive berettiget til udbetaling af den direkte støtte. Der må under denne ordning ikke indmeldes områder mindre end 0,5 ha.
- Hvis der udlægges mindst syv pct. ikke-produktive elementer på omdriftsarealer, nedsættes kravet under GLM 8 fra fire pct. til tre pct. Der må herudover gerne udlægges småbiotoper på arealer med permanent græs og permanente afgrøder.
- Der kan ikke opnås betaling under denne ordning for de tre pct. eller fire pct. af de udlagte ikke-produktive elementer på omdriftsarealerne, der anvendes til opfyldelse af GLM 8.
- Såfremt arealet har været omfattet af denne støtteordning året før og forpligtelsen medfører, at betingelserne for støtteberettigede arealer ikke længere kan opfyldes, vil arealet fortsat være berettiget til direkte støtte, herunder basisindkomststøtte (BISS) og dette eco-scheme. Det vil være tilfældet ved for eksempel udlægning af småbiotoper, hvor det er påkrævet, at der ikke skal være landbrugsaktivitet. Småbiotoper, der er udlagt under ordningen, må derfor godt udlægges ud over de begrænsede 20 pct., der er tilladt jf. bruttoarealmodellen.
- Med henblik på at sikre, at alle bedrifter fortsat har et produktionsgrundlag, er det ikke muligt at indmelde mere end 50 pct. af bedriftens areal i denne ordning. Dette gælder uanset, om der er tale om braklagte arealer eller småbiotoper, eller en kombination af disse to.

5.1.9.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Ordningen kan søges af ejere eller forpagtere af støtteberettigede arealer. Det er en forudsætning, at kriterierne for støtteberettigelse under basisindkomststøtten (BISS) er opfyldt første gang, der ansøges til ordningen. For at få adgang til ordningen er det et krav, at der udlægges enten brak eller småbiotoper, hvor det enkelte element har en mindstestørrelse på mindst 0,5 ha. Hvis der udlægges mindst syv pct. point elementer på omdriftsarealer, nedsættes GLM 8-kravet fra fire pct. til tre pct., hvorved landbrugeren får betaling under dette eco-scheme for de fire pct., der som minimum udlægges ud over basiskravet GLM 8.

Der er tale om en støtteordning med étårig forpligtelse, og arealerne kan derefter indgå i driften igen efter endt forpligtelsesperiode, hvorfor effekterne er mere begrænsede, end hvis der er tale om varige forpligtelser. Dog vil ordningen bidrage til at understøtte forpligtelser under fugle- og habitatdirektiverne, nitratdirektivet og vandrammedirektivet og på sigt bidrage til klimamålsætningerne, da der med ordningen er incitament til at blive i ordningen flere år i træk og derved at fastholde arealerne i længere tid end ét år. Ordningen har fuld effekt, da der ikke er nogen dødvægt.

En øgning af omfanget af brakarealet og arealer med småbiotoper på især omdriftsarealerne vil have en positiv effekt i forhold til biodiversitet, miljø og klima. Det skyldes, at hverken brak eller småbiotoper må anvendes til produktion og derved heller ikke må dyrkes, gødskes eller sprøjtes i den periode, de som minimum er forpligtet til at være udlagt i under denne ordning.

Støtteordningen understøtter målsætninger i henhold til biodiversitet, men også klima og miljø. Det forventes, at der udlægges 50.000 ha under denne ordning fordelt på følgende elementer:

Type af element	Beskrivelse	Forventet antal ha

Brak	Der må ikke foretages nogen form for landbrugsaktiviteter, der er tilknyttet produktion. Arealet indgår som et omdriftsareal og har en kvælstofnorm på 0. Arealet skal vedligeholdes, så der ikke sker opvækst af træer og buske af hensyn til at sikre, at arealet nemt kan indgå i driften igen. Der må dog gerne være op til 100 enkelstående træer og buske pr. ha. Derfor skal arealet mindst én gang slås eller isås en blomsterblanding. Der må på grund af krav om ingen produktion ikke foretages følgende landbrugsaktiviteter: slæt, afgræsning, høst, pløjning (undtagen ved isåning af en blomsterblanding), gødskning, sprøjtning (undtaget selektiv bekæmpelse af invasive arter). Arealet skal være anvendt som brak som følge af betingelserne for basisindkomststøtten (BISS), jf. gældende bekendtgørelse. Der fastsættes en forbudsperiode mod slåning af hensyn til ynglende fugle. Arealet anmeldes som brakareal.	7.800
Småbiotoper	Delområder på marken, som udelades landbrugsaktivitet, og har en kvælstofnorm på 0. Under bruttoarealmodellen er det dog ikke et krav, at der SKAL udelades landbrugsaktivitet, mens det under GLM 8 og dette eco-schemes er et krav i hele den periode, småbiotopen indgår i opfyldelsen af kravet eller ordningen. Periode for forpligtelse fastsættelse i bekendtgørelse. Mens småbiotoper under GLM 8 udelukkende må placeres på omdriftsarealer, er der imidlertid frit valg til placering under bruttoarealmodellen og dette eco-scheme. Småbiotoper må dog ikke placeres på udpegede naturbeskyttede områder. Vildt- og bivenlige tiltag kan indgå heri. Arealet anmeldes som småbiotoper.	42.200
I alt		50.000

Det antages i henhold til effektudregning, at andelen af småbiotoper og brak bliver ligeligt fordelt 50/50. Ud fra denne antagelse vil ordningen medføre en biodiversitetseffekt på ca. 50.000 ha midlertidige levesteder for dyr og planter, en klimaeffekt på ca. 149.000 tons CO₂ ækv. /år og en miljøeffekt: ca. 628.000 kg N/år til vandmiljøet beregnet med retention på 0,29.

Der kan være potentiale i ordningen til, at der udlægges yderligere 23.500 ha end de ovenfor beskrevne. Det svarer til de antal hektar, landbrugeren alligevel vil være pålagt at udlægge med et fire pct. krav under GLM 8, hvis vedkommende ikke indgår i denne ordning. Det antages, at disse ekstra 23.500 ha udelukkende udgør brakarealer. Ved at udlægge yderligere brakarealer fraskæres dog muligheden på samme areal for at søge støtte til andre eco-schemes ordninger, hvorved dette ekstra potentiale er meget usikkert og derfor ikke indgår.

Effekterne er beregnet på baggrund af, at kravet er étårigt og på baggrund af den forskningsbaserede myndighedsbetjening fra Aarhus Universitet. Ifølge Aarhus Universitet vil effekterne ville være højere, hvis der var tale om flerårighed. Da elementerne udlægges på landbrugsarealer, kan der være en randeffekt, som påvirker de angivne effekter. Hvis elementerne til gengæld placeres tæt op af eksisterende natur, vil de positivt fungere som bufferzoner og minimere den nuværende randeffekt fra landbrugsarealer til naturarealet. Randeffekten er derfor antaget at være nul.

Der er intet til hinder for, at landbrugeren søger støtte til samme areal under denne ordning og fastholder ordningen i flere år, idet dette øger effekterne vedrørende biodiversitet, miljø og klima.

Det er ikke tilladt at udlægge småbiotoper på arealer med HNV-indeks på fem eller derover, særlige udpegede områder udenfor Natura-2000 eller arealer udpeget efter Naturbeskyttelseslovens §3 .

I medfør af konditionalitetskrav GLM 8, som kommer til at gælde på omdriftsarealer, er der mulighed for med denne støtteordning at udvide betingelserne til at gælde alle arealtyper og derved også arealer med

permanent græs og permanente afgrøder og derved også at give incitament til at udlægge især småbiotoper på denne type arealer. Der gøres opmærksom på, at udlægning af småbiotoper ifølge AU kan medføre en negativ effekt, hvis de placeres på arealer med permanent græs, der enten har en høj HNV-værdi, eller som er beskyttet mod tilstandsændringer efter naturbeskyttelseslovens §3. Det vil derfor være nødvendigt at fastsætte restriktioner mod placering af ikke-produktive elementer på denne type arealer.

Derudover vil der skulle fastsættes restriktioner mod placering af småbiotoper, der kan udgøres af træer på de arealer, der er udpeget som et skov-negativt område efter driftslovens bestemmelser i bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur. Et skov-negativt område er typisk kirker og andre udsigtskiler i landskabet, der skal bevares uden høj bevoksning.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under eco-scheme biodiversitet, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte og ø-støtte.

5.1.9.7 Identifikation af relevante baseline-elementer

Følgende GLM-krav kan have betydning for eco-scheme biodiversitet

GLM 4 om bræmmer langs vandløb og søer: Der kan ikke ydes støtte til anlæggelse af bræmmer langs vandløb og søer, som i forvejen skal have bræmmer, jf. GLM 4.

GLM 8 delkrav 1 med krav om mindst fire pct. ikke produktive elementer: Ansøger skal enten opfylde dette krav eller være undtaget fra dette krav for at være berettiget til støtte. Når ansøger indgår i denne ordning, kan ansøger nøjes med at udlægge tre pct. ikke-produktive elementer under GLM 8. De arealer, der indgår i GLM 8, kan ikke indgå i denne ordning.

GLM 8 delkrav 2 med fastholdelse af landskabselementer: GLM-landskabselementer kan ikke anvendes til opfyldelse af denne ordning, selvom disse tæller med i kravet om ikke-produktive elementer under GLM 8 delkrav 1. Derudover skal delkrav 3 om forbud mod beskæring af ikke-produktive elementer, der består af træer og buske i fuglenes ynglesæson, overholdes. Evt. underkendte arealer under GLM 8/eco-schemes vil i første omgang påvirke ansøgers mulighed for at opnå støtte under denne ordning. Hvis yderligere ikke-produktive elementer eller arealer underkendes, så landbrugeren heller ikke opfylder GLM 8, kan landbrugeren risikere en nedsættelse af støtten på grund af manglende opfyldelse af konditionaliteten.

SMR 3 og 4 om beskyttelse af visse arealer jf. fuglebeskyttelses- og habitatdirektiverne: Der kan ikke søges støtte til ikke-produktive elementer på arealer omfattet af de beskyttelsesbestemmelser, der er belagt med konditionalitet i SMR 3 og 4, når man i forvejen ikke må for eksempel omlægge arealet.

5.1.9.8 Støttesatser og metode for beregning

Støtten skal ydes som top-up ud over basisindkomststøtten (BISS) i form af incitamentsbetaling, jf. artikel 28 (6) litra (a) i CAP-plan forordningen.

På baggrund af de uafhængige beregninger fra IFRO, Københavns Universitet, er satsen fastsat på 2.740 kr./ha – se nedenstående tabel (IFRO-notatet ”Beregning af indkomsttab og ekstraomkostninger ved eco-schemes” af Michael Friis Pedersen (udkast, september 2020).

		Følsomhedsanalyse, omkostningerne:
--	--	------------------------------------

	Vurderede omkostninger kr. pr. ha	Lavt sat, f.eks. sandjord uden husdyr, kr. pr. ha	Højt sat, f.eks. lerjord med husdyr, kr. pr. ha.
Tabt DBII	1.883	44	3.882
Tabt harmoniareal	200	0	725
Etablering (annualiseret)	123	123	123
Pleje (afpudsning hvert andet år)	134	134	134
I alt	2.340	301	4.864

5.1.9.9 Supplerende spørgsmål/information vedr. interventionstypen

Anvendes ikke for eco-schemes.

5.1.9.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 5 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der kan søges en produktionsuafhængig støtte for udlægning af småbiotoper eller brak, der kan opnås på alle arealtyper.

5.1.9.11 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	6.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Biodiversitet, EUR pr. ha.
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	<p>De beskrevne enhedsbeløb er de på nuværende tidspunkt forventede støttesatser. Da der er tale om en incitamentsbetaling, kan støttesatsen, der pt. er udregnet for hver enkelt ikke-produktivt element, blive omregnet til hele det støtteberettigede areal, hvis andelen er overholdt.</p> <p>Der forudses en variation på maksimalt 10 pct. med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af eco-schemes. I tilfælde af overansøgning på ordningen planlægges alle ansøgninger imødekommet. Det vil først og fremmest ske ved overførsel af midler fra andre eco-schemes opstået ved underansøgning og basisindkomststøtten (inden for den angivne variation), subsidiært ved anvendelse af satsreduktion for ordningen inden for den angivne maksimale variation på 10 pct. Er dette ikke tilstrækkeligt, tilføres ordningen midler ved at reducere den udbetalte</p>

	sats for andre eco-schemes hen mod deres minimumsværdier. Er dette ikke tilstrækkeligt, vil satsen blive reduceret ud over den angivne maksimale variation.
Territorial gruppe	Anvendes ikke
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Danmark

5.1.9.12 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2023-2027
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	
6.1 Biodiversitet, EUR pr. ha.	EUR pr. ha. (EU medfinansiering)	368	368	368	368	368	
	Min. beløb, EUR pr. ha.	331	331	331	331	331	
	Max. beløb, EUR pr. ha.	405	405	405	405	405	
TOTAL	O.8 Antal ha. med støtte til eco-schemes	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	250.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR)	18.389.262	18.389.262	18.389.262	18.389.262	18.389.262	91.946.308

5.1.10 Eco-scheme for ny reguleringsmodel

Ordningskode	7
Ordningsbudgetkode	[genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Eco-scheme for ny reguleringsmodel
Interventionstype	Eco-scheme, jf. artikel 28
Output indikator	O.8 Antal ha med støtte til eco-schemes

5.1.10.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark, hvor der er udlagt kvælstofreducerende virkemidler og under forudsætning af, at støttebetingelserne er opfyldt.

5.1.10.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.

e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og naturlandskaber

Støtteordningen vil bidrage på følgende forventede særlige indsatsområder for klima, miljø, dyrevelfærd og antimikrobiel resistens, jf. artikel 28, stk. 4:

a) Klimaændringer

c) Vandressourcen

d) Jordressourcen

5.1.10.3 Behov adresseret med støtteordningen

D1 Fremme klimavenlig landbrugsproduktion

E2 Sikring af grundvandet og vandmiljøet

5.1.10.4 Resultatindikatorer

R.4: Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.

R.6: Omfordeling til små bedrifter: Procentvis øget direkte støtte pr. ha. for støtteberettigede bedrifter, der ligger under den gennemsnitlige bedriftsstørrelse (sammenlignet med gennemsnit).

R.7: Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet)

R.12 Tilpasning til klimaændringer: Andel af landbrugsarealer (UAA), der modtager støtte for forpligtelser til at forbedre tilpasningen til klimaændringerne.

R.14 Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).

R.21 Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandressourcer.

R.22 Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på forbedring af næringsstofforvaltningen.

5.1.10.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Berettigede støttemodtagere omfatter landbrugere med arealer, der opfylder betingelserne for støtteberettigelse til basisindkomststøtte og som har bedrifter på mere end 10 ha. efterafgrødegrundareal. Arealet skal desuden være et landbrugsareal, der ligger i et af forvaltningsmyndighedens udpegede kystvandoplande, hvor der skal udlægges kvælstofreducerende virkemidler med henblik på at opfylde indsatsbehov i vandområdeplanerne.

Prioritering

Der fastsættes en målsætning for hvert kystvandopland. Prioritering ved overansøgning i de enkelte kystvandoplande, vil ske efter vurderet effekt af indsatserne på vandoplandsniveau, hvor der i første omgang prioriteres virkemidler på marker med lavest retention i hvert enkelt kystvandopland. Der vil kunne fastsættes andre prioriteringskriterier herudover, samt eventuelt en mulighed for imødekommelse af meransøgninger ved anvendelse af et spænd om den planlagte støttesats.

Betingelser for støtteberettigelse

Der kan kun søges støtte til arealer, hvor der udlægges kvælstofreducerende virkemidler.

De væsentligste støtteberettigelseskriterier er følgende:

- At arealet er berettiget til basisindkomststøtte (BISS).
- At ansøgers bedrift har minimum 10 ha efterafgrødegrundareal og er medlem af registeret for gødningsregnskab efter den på tidspunktet gældende lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag og regler fastsat i medfør heraf.
- At bedriften, der søges støtte til, ikke ved ansøgningsperiodens start er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion eller omfattet af en ansøgning herom. Samme dato anvendes, når økologiske bedrifter udelukkes fra at kunne få et obligatorisk krav under ordningen.
- At der på arealet ikke foreligger tilsagn på uforenelige støtteordninger.
- At hovedparten af markens areal ligger i et af forvaltningsmyndigheden udpeget kystvandopland, hvor der skal udlægges kvælstofreducerende virkemidler med henblik på at opfylde indsatsbehov i vandområdeplanerne.
- At arealet ikke er registreret som landskabselementer i form af fortidsminder samt små søer og vandhuller omfattet af god landbrugs- og miljømæssig stand, eller at arealet ikke ligger inden for 3-meter bræmmer efter lov om vandløb.
- At arealet ikke anvendes til opfyldelse af krav om pligtige efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder i henhold til den på tidspunktet gældende lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.
- Arealet må ikke være registreret som § 3 under naturbeskyttelsesloven, GLM-landskabselementer eller 3-meter bræmmer.

5.1.10.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Målrettet kvælstofregulering er en frivillig étårig indsats om udlæg af efterafgrøder eller alternative virkemidler. Hensigten er at reducere kvælstofudvaskningen fra mark til kyst. Indsatsen bidrager til implementering af vandrammedirektivet i Danmark, og vil blive suppleret af en national obligatorisk ordning med mulighed for påbud om udlæg af efterafgrøder eller alternativer med henblik på sikring af opfyldelse af indsatsniveau i henhold til vandplanerne.

Der vil blive fastsat en målsætning for hvert enkelt kystvandopland ud fra kvælstofsreduktionsbehovet i hvert kystvandopland. Landbrugere i hvert enkelt kystvandopland kan med denne ordning søge om at udlægge efterafgrøder eller alternative virkemidler med henblik på at reducere kvælstofudvaskningen fra egne marker. Danmark er i henhold til vandrammedirektivet forpligtet til at reducere kvælstofudledningen. Skulle et kystvandopland ikke nå sit mål i det frivillige eco-scheme, vil der på baggrund af national lovgivning kunne udpeges et obligatorisk reduktionskrav, som pålægges hver enkelt landbruger omfattet af ordningen i et givent kystvandopland. Indsatser ydet under den frivillige ordning om målrettet kvælstofregulering vil blive krediteret.

Målrettet kvælstofregulering som eco-scheme vedrører alene frivillige indsatser med henblik på reduktion af kvælstofudvaskning fra rodzonen, hvilket bidrager til Danmarks implementering af vandrammedirektivet. Landbrugere kan med deltagelse i det frivillige eco-scheme reducere et eventuelt obligatorisk krav, der

fastsættes på baggrund af indeværende års kvælstofreduktionsbehov fratrukket kvælstofreducerende tiltag i målrettet kvælstofregulering.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under eco-scheme for målrettet regulering, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte og ø-støtte.

5.1.10.7 Identifikation af relevante baseline-elementer

Følgende GLM-krav kan have betydning for målrettet kvælstofregulering,

GLM 6 omhandler krav om minimum jorddække i den mest sårbare periode. GLM 6 er ikke en implementering af nitratdirektivet og er ikke direkte målrettet mod reducere af næringsstofudvaskning, rettere er det et krav, der har til formål at beskytte jorden. Da efterafgrøder og alternative virkemidler ikke samtidig kan anvendes til at opnå støtte til målrettet kvælstofregulering eller til at opfylde et eventuelt obligatorisk krav, har GLM 6 i sin nuværende form ikke nogen betydning for målrettet kvælstofregulering.

GLM 8 indeholder krav om, at mindst pct. af omdriftsarealet skal udgøres af ikke-produktive elementer og GLM-landskabelementer med følgende elementer: Brak, blomsterbrak, bræmmer, småbiotoper samt fortidsminder og GLM-søer. Det vil ikke være muligt at anvende de elementer, der indgår til opfyldelse af GLM 8 som virkemidler, der kan anvendes under målrettet regulering.

5.1.10.8 Støttesatser og metode for beregning

Støtten ydes som en årlig kompensation for étårige tilsagn. I 2019 var det med en sats på 500 kr./ha for udlægning af efterafgrøder. Beregning af støttesatsen for ordningen i 2026-2027 er ikke foretaget på nuværende tidspunkt. Det skyldes, at beregningen skal foretages så tæt på ordningens etablering som muligt med henblik på at få den mest præcise vurdering af omkostninger, der skal ydes støtte til, samt indfaktorering af omkostninger ved eventuelle nye virkemidler mv. Beregningen vil blive foretaget senest i 2025.

Støttesatsen beregnes på baggrund af indkomsttab/meromkostninger som følge af udlægning af kvælstofreducerende virkemidler med henblik på opfyldelse af indsatsbehov i den målrettede regulering i gennemsnit på tværs af kystvandoplande og virkemidler. Støttesatsen fastsættes ud fra beregninger heraf og foretages af IFRO, Københavns Universitet. Der fastsættes en enhedsstats for virkemidlerne ud fra et vægtet gennemsnit af omkostningen/indkomsttabet ved de virkemidler, der kan anvendes, og som ud fra hensyn om omkostningseffektivitet må forventes anvendt til opfyldelse af indsatsbehovet. Ved eventuelle justeringer af indsatsbehovet skal der foretages en genberegning af støttesatsen. Det er muligt, at man fremadrettet vil benytte andre virkemidler. Listen med virkemidler kan blive justeret fra år til år som følge af ny viden, administrative hensyn mv., men forventes på nuværende tidspunkt at inkludere:

- Efterafgrøder
- Mellemafgrøder
- Tidligt såede vinterafgrøder
- Energiafgrøder (lavskov)
- Brak
- Randzoner (brak langs vandløb og søer)

- Kvælstoffikserende efterafgrøder
- Præcisionslandbrug
- Reduktion af gødningskvote – ikke kompenseret

Ved eventuelle justeringer af indsatsbehovet skal der foretages en genberegning af støttesatsen.

Ved udlæg af forskellige virkemidler fastsættes en omregningsfaktor mellem virkemidler, baseret på virkemidlernes kvælstofeffekt i relation til en ha efterafgrøder.

5.1.10.9 Supplerende spørgsmål/information vedr. interventionstypen

Anvendes ikke for eco-schemes.

5.1.10.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 12 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der kan søges kompensation for tabt indtægt og merudgift ved opfyldelse af støtteordningens forpligtelser på omdriftsarealer eller arealer med permanente afgrøder.

5.1.10.11 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	7.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Målrettet regulering, EUR pr. ha.
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	<p>Ved enhedsbeløb forstås en gennemsnitspris pr. ha, jf. kapitel 5.1.10.8. Støttesatsen vil senest blive beregnet i 2025.</p> <p>Der forudses en variation på maksimalt 10 pct. med henblik på at opnå den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med håndtering af over- eller underansøgning af eco-schemes.</p> <p>Da der anvendes prioritering ved overansøgning i det enkelte kystvandopland, kan der på ordningen opstå underansøgning, hvis der ansøges om et lavere antal hektar, end der er planlagt for kystvandoplandene samlet set. Indledningsvist anvendes ikke-ansøgte midler til at imødekomme evt. overansøgning på andre eco-schemes. Herefter kan det udbetalte enhedsbeløb øges indenfor maksimumbeløbet op til indfrielse af minimumskravet for anvendelse af midler</p>

	under eco-schemes, jf. artikel 86, stk. 6a. Der vil således kunne anvendes et højere enhedsbeløb end det planlagte, hvis dette er nødvendigt for at opfylde grøn øremærkning. Derpå kan evt. ledige midler overføres til basisindkomststøtt (BISS) op til dennes maksimumbeløb.
Territorial gruppe	Anvendes ikke
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Territorialt anvendelsesområde	Ikke relevant

5.1.10.12 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2023-2027
	Kalenderår	2023	2024	2025	2026	2027	
7.1 Målrettet regulering, EUR pr. ha.	EUR pr. ha. (EU medfinansiering)				94	128	
	Min. beløb, EUR pr. ha.				85	115	
	Max. beløb, EUR pr. ha.				103	140	
TOTAL	0.8 Antal ha. med støtte til eco-schemes				431.429	514.737	946.165
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR)				40.536.913	65.637.584	106.174.497

5.2 Markedsordninger

5.2.1 Producentorganisationer for frugt og grønt

Ordningskode	9
Ordningsnavn	Producentorganisationer for frugt og grønt
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Sektor	Frugt- og grøntsagssektoren, jf. artikel 39, stk. 1(a)
Interventionstype	Interventionstyper i frugt- og grøntsagssektoren jf. artikel 41b, stk. 1, litra a - i samt artikel 41b, stk. 2, litra e –h.
Output indikator	O.35 Antal støttede driftsprogrammer

5.2.1.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _ Regional   _ National med regionale elementer   _ Transnational

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til danske producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.2.1.2 Udvalgte specifikke målsætninger, den tværgående målsætning og relevante sektormæssige målsætninger

Specifikke målsætninger, jf. artikel 6, stk. 1

- a) At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen
- b) At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
- c) At forbedre landbrugernes position i værdikæden
- d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
- e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier

f) At bidrage til beskyttelsen af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og naturlandskaber

i) At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

Sektormæssige mål, jf. artikel 41a

a) Planlægning og tilrettelæggelse af produktionen, tilpasning af produktionen til efterspørgslen, navnlig hvad angår kvalitet og mængde, optimering af produktionsomkostningerne og afkast på investeringer, stabilisering af producentpriserne, jf. de specifikke målsætninger i artikel 6, litra a), b), c) og i)

b) Koncentration af udbuddet og afsætning af de pågældende produkter på markedet, herunder gennem direkte salg, jf. de specifikke målsætninger i artikel 6, litra a), b) og c)

c) Forbedring af konkurrenceevnen på mellemlang og lang sigt, navnlig gennem modernisering, jf. den specifikke målsætning i artikel 6, litra c)

d) Forskning i og udvikling af bæredygtige produktionsmetoder, herunder modstandsdygtighed over for skadegørere, dyresygdomsresistens og modstandsdygtighed overfor og modvirkning af klimaændringer, innovativ praksis og produktionsteknikker, der fremmer den økonomiske konkurrenceevne og markedsudviklingen, jf. de specifikke målsætninger i artikel 6, litra a), b), c) og i)

e) Fremme, udvikling og gennemførelse af:

i) Produktionsmetoder og -teknikker, der tager hensyn til miljøet

ii) Dyrkningsmetoder, der er modstandsdygtige over for skadegørere og sygdomme

iii) Standarder for dyresundhed og -velfærd, der er mere vidtgående end de minimumskrav, der er fastsat i henhold til EU-retten og national ret

iv) Reduktion af affald og miljøvenlig forsvarlig anvendelse og forvaltning af biprodukter, herunder genanvendelse og udnyttelse heraf

v) Beskyttelse og forbedring af biodiversitet og bæredygtig anvendelse af naturressourcer, navnlig beskyttelse af vand, jord og luft.

Jf. de specifikke målsætninger i artikel 6, litra e), f) og i)

f) Bidrag til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer i henhold til artikel 6, litra d)

g) Fremme af produkters handelsværdi og kvalitet, herunder forbedring af produktkvalitet og udvikling af produkter med beskyttet oprindelsesbetegnelse eller beskyttet geografisk betegnelse eller produkter omfattet af Unionens eller nationale kvalitetsordninger, der er anerkendt af medlemsstaterne, jf. den specifikke målsætning i artikel 6, litra b)

h) Salgsfremstød for og markedsføring af produkter, jf. de specifikke målsætninger i artikel 6, litra b), c) og i)

i) Forøgelse af forbruget af produkter i frugt- og grøntsagssektoren, både friske og forarbejdede produkter, jf. den specifikke målsætning i artikel 6, litra i)

j) Kriseforebyggelse og risikostyring, der har til formål at forhindre og håndtere kriser på markederne i den pågældende sektor, jf. de specifikke målsætninger i artikel 6, litra a), b) og c).

k) Forbedring af ansættelsesvilkårene og håndhævelse af arbejdsgiverforpligtelser samt arbejdsmiljø i overensstemmelse med direktiv 1152/2019/EU (gennemsigtige og forudsigelige arbejdsvilkår), 89/391/EØF og 2009/104/EF (om sikkerhed og sundhed under arbejdet)

5.2.1.3 Behov adresseret med støtteordningen

A4 Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevarerproduktion

A5 Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning

A6 Risikostyringsinstrumenter bringes mere i spil for at modgå trusler og kriser, der stammer fra udsving i fødevarerpriser og udbytter

A7 Reduktion af arbejdskraftbehovet gennem brugen af nye teknologiske muligheder

A8 Reducere afhængigheden af direkte støtte, mindske de økonomiske konsekvenser af en rentestigning og afhængigheden af eksterne investorer

B1 Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation

B2 Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter

B3 Forøge udbyttet for at reducere prissfølsomheden

C1 Understøtte alternative afsætningskanaler og afsætningssamarbejde for at minimere truslerne mod landbrugernes position i forsyningskæden

D3 Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer

E1 Fremme miljøvenlig fødevarerproduktion

E2 Sikring af grundvandet og vandmiljøet

E5 Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal

F4: Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugsarealet

I1 Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd

I2 Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer

5.2.1.4 Resultatindikatorer

R.10 Bedre organisering af forsyningskæden: Andel af bedrifter, der deltager i producentsammenslutninger, producentorganisationer, lokale markeder, korte forsyningskæder og kvalitetsordninger, der modtager støtte inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik.

R.11 Koncentrere udbuddet: Andel af værdien af den afsatte produktion, som producentorganisationer eller producentsammenslutninger med driftsprogrammer tegner sig for i bestemte sektorer.

5.2.1.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Målgruppen er anerkendte producentorganisationer i Danmark inden for frugt- og grøntsagssektoren.

Betingelser for støtteberettigelse

PO'ernes driftsprogrammer skal overholde krav, som fremgår af artikel 44 i CAP-plan forordningen. Yderligere betingelser for støtteberettigelse kan fremgå af ordningens bekendtgørelse.

5.2.1.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Ordnningen i frugt- og grøntsagssektoren har til formål at understøtte anerkendte producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren med støtte med henblik på at koncentrere udbuddet af produkter gennem producent-organisationerne, sikre afsætning af medlemmernes produkter, forbedre producentorganisationernes konkurrenceevne og reducere miljøbelastningen. Koncentrationen af udbuddet skal medvirke til at styrke producenternes markedsposition over for aftagerne. Producentorganisationerne skal koncentrere udbuddet og sikre en så fordelagtig afsætning af medlemmernes produkter som muligt. Det er også vigtigt at gennemføre investeringer, der forbedrer producentorganisationernes konkurrenceevne og reducerer miljøbelastningen.

Denne ordning er obligatorisk at oprette for de medlemslande, som har anerkendte producentorganisationer i henhold til Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013, jf. artikel 40, stk. 1, i CAP-plan forordningen.

Producentorganisationer inden for frugt- og grøntsagssektoren, der er anerkendt i Danmark, og som opretter en driftsfond, kan søge om støtte til at gennemføre driftsprogrammer, der skal styrke medlemmernes produktion og afsætning. Driftsprogrammerne skal gennemføres over 3-7 år.

I henhold til artikel 42 i CAP-plan forordningen skal medlemsstaterne sikre, at interventioner svarer til de valgte interventionstyper i artikel 41b.

På baggrund af positive erfaringer med den nationale strategi for bæredygtige driftsprogrammer i frugt og grøntsagssektoren i Danmark, december 2018, videreføres indsatser, som er defineret i strategien⁴.

Producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren kan gennemføre de interventioner, som fremgår af tabellen nedenfor.

Målsætninger jf. artikel 41a	Interventionstyper jf. artikel 41b og delegerede beføjelser i artikel 41 (ab)	Foranstaltninger i et driftsprogram	Aktioner
- art. 41a, litra a - art. 41a, litra c - art. 41a, litra e	- art. 41b, stk. 1, litra a - art. 41b, stk.1, litra d - art. 41b, stk. 1, litra h	1. Produktionsplanlægning	1.1 Erhvervelse af anlægsaktiver 1.2 Investering i IT 1.3 Driftsplanlægning 1.4 Miljøvenlig, integreret produktion eller kvalitetsforbedrende foranstaltninger
- art. 41a, litra g	- art. 41b, stk. 1, litra a - art. 41b, stk.1, litra e - art. 41b, stk. 1, litra g	2. Forbedring eller opretholdelse af produktkvalitet	2.1 Indkøb af flerårige certificerede planter

⁴ Jf. kapitel 4 om driftsprogrammernes mål og resultatindikatorer, side 45.

	- art. 41b, stk. 1, litra h		2.2 Investeringer i skånsom håndtering, sortering, pakning og opbevaring 2.3 Kontrolfunktioner
- art. 41a, litra b - art. 41a, litra h - art. 41a, litra i	- art. 41b, stk. 1, litra a - art. 41b, stk. 1, litra f	3. Forbedring af afsætning og kommunikationsaktiviteter	3.1 Investering i salg over internettet og kommunikation med aftagere 3.2 Salgsfremstød 3.3 Vertikal integration
- art. 41a, litra d	- art. 41b, stk. 1, litra a	4. Forskning og forsøgsmæssig produktion	4.1 Forsøgsmæssig produktion 4.2 Forskning, produktudvikling og innovation
- art. 41a, litra a - art. 41a, litra c	- art. 41b, stk. 1, litra b - art. 41b, stk. 1, litra c	5. Uddannelsesaktioner	5.1 Rådgivning 5.2 Kurser og temadage
- art. 41a, litra j	- art. 41b, stk. 2, litra h - art. 41b, stk. 2, litra e - art. 41b, stk. 2, litra f - art. 41b, stk. 2, litra g	6. Kriseforebyggelse og krisestyring	6.1 Høstforsikring 6.2 Tilbagekøb fra markedet 6.3 Grøn høst eller undladt høst
- art. 41a, litra e - art. 41a, litra f	- art. 41b, stk. 1, litra d - art. 41b, stk. 1, litra a - art. 41b, stk. 1, litra i	7. Miljø- og klimaaktioner	7.1 Miljøaktioner baseret på økologisk dyrkning 7.2 Investeringer til fordel for miljøet og klimaet 7.3 Andre aktioner til fordel for miljøet og klimaet
- art. 41a, litra k	- art. 41b, stk. 1, litra a og b	8. Forbedring af ansættelsesvilkår og håndhævelse af arbejdsgiverforpligtelser, samt arbejdsmiljø og sikkerhed*)	8.1 Rådgivning 8.2 Uddannelse og kurser 8.3 Investeringer til forbedring af arbejdsforhold og forebyggelse af arbejdsskader*)
- art. 41a, litra b - art. 41a, litra e - art. 41a, litra f	- art. 41 (ab)	9. Andre aktioner	9.1 Generalomkostninger specifikt vedr. driftsprogrammer

*) I overensstemmelse med Direktiver 1152/2019/EU (gennemsigtige og forudsigelse arbejdsvilkår), 89/391/EEC og 2009/104/EC (sikkerhed og sundhed under arbejdet).

Nærmere indhold af ordningerne vil blive defineret nationalt i ordningens bekendtgørelse og vejledning.

Synergi og samspil med andre ordninger

Der er forbud mod dobbeltfinansiering. Nogle af de støtteberettigede teknologier kan også støttes under ordninger til landdistriktsudvikling. Forskning og udvikling af bæredygtige produktionsmetoder inden for frugt- og grøntsagsproduktion kan også støttes under GUDP (Grønt Udviklings- og demonstrationsprogram), der er en national ordning. Der er under EU's promotion-ordning mulighed for at søge om støtte til salgsfremstød (dette er også en aktion/ordning i frugt- og grøntsagssektoren).

5.2.1.7 Støttesatser og metode for beregning

Støttesatsen beregnes i henhold til artikel 46 i CAP-plan forordningen.

5.2.1.8 Supplerende spørgsmål/information relateret til ordningstypen

De to nuværende driftsprogrammer gennemføres i henholdsvis 2019-2023 og 2020-2022. Overgangen til CAP-planen reguleres af bestemmelserne i artikel 6 i forslag til ændring af forordning (EU) Nr. 1308/2013. Driftsprogrammet, som gennemføres i 2019-2023, kan blive ændret i overensstemmelse med forordningen om CAP-planer, erstattet med et nyt driftsprogram i henhold til reglerne i CAP-plan **forordningen**, eller fortsætte under de gældende regler i **henhold til** forordning (EU) Nr. 1308/2013. Producentorganisationen skal vælge én af de tre muligheder og anmode herom senest 15. september 2022. Derfor antages det, at der under CAP-planen vil gives støtte til ét driftsprogram i 2023 og to driftsprogrammer i 2024-2027, såfremt den ene producentorganisation vælger at færdiggøre deres eksisterende driftsprogram under overgangsbetingelserne.

Det skal bemærkes, at den totale finansielle tildeling er estimeret på baggrund af en række antagelser og er forbundet med usikkerhed, da størrelsen af EU-støtte til producentorganisationer afhænger af udviklingen i producentorganisationernes referenceomsætning. Fremtidig udvikling i producentorganisationernes referenceomsætning kan ikke estimeres præcist. En producentorganisation kan modtage delvis udbetaling og slutudbetaling. I beregningerne er det antaget, at delvis udbetaling og slutudbetaling gennemføres i samme EU-regnskabsår.

5.2.1.9 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 11 i annex 2 i WTO-aftalen om landbrug.

Der kan ydes støtte til investeringer i erhvervelse af rørlege og ikke-rørlege aktiver og andre udgifter til brug for eksempelvis produktionsplanlægning, miljøvenlig, økologisk og integreret produktion, kvalitetsforbedrende foranstaltninger, rådgivning, promotion og forskning.

5.2.1.10 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	9.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	PO frugt og grønt, EUR pr. driftsprogram
Territorielt anvendelsesområde	Ikke relevant
Enhedsbeløb type	fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	Det er ikke muligt at fastlægge enhedsbeløb præcist på forhånd, da det afhænger af fremtidig udvikling i producentorganisationernes referenceomsætning. I henhold til artikel 41c i CAP-plan forordningen skal enhedsbeløb for producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren fastlægges på niveau af driftsprogram. Enhedsbeløb defineres derfor som et gennemsnitligt beløb, som udbetales pr. driftsprogram. Da der pt. er to

	<p>producentorganisationer i Danmark, som hver især har et driftsprogram, defineres enhedsbeløb som et gennemsnitlig støttebeløb til de to producentorganisationers driftsprogrammer:</p> <p><i>Enhedsbeløb = (Årlig støtte til driftsprogram af producentorganisation 1 + årlig støtte til driftsprogram af producentorganisation 2) / 2.</i></p> <p>De to nuværende driftsprogrammer gennemføres i henholdsvis 2019-2023 og 2020-2022. Derfor antages det, at der under CAP-planen vil gives støtte til ét driftsprogram i 2023 og to driftsprogrammer i 2024-2027, såfremt den ene PO vælger at færdiggøre deres eksisterende driftsprogram under overgangsbetingelserne. Dog står det dem frit for at vælge at oprette et nyt driftsprogram allerede fra 2023. Udfaldet af ovenstående får således betydning for enhedsbeløb mv. i år 2024.</p>
--	---

5.2.1.11 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Total 2023-2027
9.1 PO frugt og grønt, EUR pr. driftsprogram	Planlagt enhedsbeløb (EU medfinansiering i EUR)		3.596.774 - 4.495.968	4.630.376	4.885.753	5.154.570	5.309.140	
	O.35 Antal producentorganisationer, der opretter en driftsfond/et driftsprogram		1 - 2	2	2	2	2	
	Årlig indikativ finansiell tildeling (EU medfinansiering i EUR)		3.596.774 - 8.991.935	9.260.753	9.771.505	10.309.140	10.618.280	43.556.452 - 48.951.613

5.2.2 Biavlsprodukter

Ordningskode	10
Ordningsnavn	Biavlsprodukter
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Sektor	Biavlsprodukter
Interventionstype	Interventionstyper i sektoren for biavlsprodukter, jf. artikel 49, stk. 1, litra a, b, f, g og h.
Output indikator	O.37 Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl.

5.2.2.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til projekter inden for biavlsprodukter i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.2.2.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

Specifikke målsætninger, jf. artikel 6, stk. 1

- a) At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerens sikkerhed på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen
- b) At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
- d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi
- f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og naturlandskaber
- g) At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne
- i) At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

5.2.2.3 Behov adresseret med støtteordningen

A1 Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder

A2 Incitamentter til øget miljø- og klimavenlig produktion, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel, som f.eks. økologiske produktion

A3 Fremme generationsskifte for at realisere muligheder på fødevarerområdet

A4 Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevarerproduktion

A5 Bedriftsrådgivning med større fokus på overskud frem for omsætning

B1 Øget teknologiudnyttelse for at understøtte mulighederne omkring sporbarhed og dokumentation

B2 Tættere kobling mellem forsknings- og teknologimiljøer om udviklingsprojekter

D3 Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer

F4 Bedre levevilkår for bier og andre bestøvende insekter i landbrugslandskabet

G5 Erhvervsaktiviteten i landdistrikterne skal understøttes

I1 Tydelig mærkning af produkter i forhold til bæredygtighed og dyrevelfærd

5.2.2.4 Resultatindikatorer

Ikke relevant for ordningen.

5.2.2.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Alle med et CVR-nummer eller CPR-nummer kan søge. Ansøgerfeltet vil blive defineret i bekendtgørelsen.

Prioritering

I bekendtgørelsen opstilles klare og objektive kriterier for, hvornår en ansøgning er støtteberettiget samt, hvordan ansøgningerne skal prioriteres for at målrette støttemidlerne til de projekter, der har den største merværdi. Anvendelsen af kriterierne skal være transparent og konsistent.

Betingelser for støtteberettigelse

Kriterier for støtteberettigelse vil fremgå af bekendtgørelsen, herunder blandt andet:

- At projektet skal falde inden for en af de valgte interventionstyper
- At ansøger i ansøgningen oplyser, om projektet eller dele heraf er omfattet af udbudsloven eller lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

Yderligere kriterier kan fremgå af bekendtgørelse. Kriterier for støtteberettigelse skal være opfyldt for, at ansøger kan modtage tilsagn. Ansøger skal opfylde betingelserne fuldt ud. Kriterier for støtteberettigelse kan

både være fastsat via EU-lovgivning i form af forordninger, gennemførelsesbestemmelser og delegerede retsakter, men kan også være nationalt fastsatte regler etableret af den nationale forvaltningsmyndighed.

5.2.2.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

<i>Udvalgte målsætninger, jf. artikel 6</i>	<i>Sammenhæng mellem de valgte målsætninger og interventionstyper</i>	<i>Udvalgte interventionstyper, jf. artikel 49</i>
a) At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektore i hele Unionen med henblik på at øge fødevarer sikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen	Målsætning a understøttes af interventionstyper 1), 2), 3), 4), 5)	1) Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv. jf. art. 49, stk. 1, litra a 2) Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv. jf. art. 49, stk. 1, litra b 3) Programmer for forskning jf. art. 49, stk. 1, litra f
b) At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering	Målsætning b understøttes af interventionstyper 1), 3), 4), 5)	4) Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv. jf. art. 49, stk. 1, litra g 5) Aktioner til forbedring af produktkvaliteten jf. art. 49, stk. 1, litra h
d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi	Målsætning d understøttes af interventionstyper 1), 3)	
f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og naturlandskaber	Målsætning f understøttes af interventionstyper 1), 3)	
g) At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne	Målsætning g understøttes af interventionstyper 1)	
i) At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.	Målsætning i understøttes af interventionstyper 1), 3), 4), 5)	

Nedenfor følger en begrundelse for valg af målsætninger og interventionstyper og af, hvordan de valgte ordningstyper bidrager til opnåelse af de valgte specifikke målsætninger i CAP-plan forordningen artikel 6⁵.

⁵ Jf. artikel 49, stk. 1 og stk. 2, i CAP-plan forordningen.

a) At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerikigheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen.

Honningbierne er vigtige, fordi de bestøver en række forskellige afgrøder på landbrugsarealer og i frugt- og bæravl. Honningbiernes bestøvningsarbejde er alene i kulturafgrøderne værdisat til omkring en milliard kr. årligt i Danmark.⁶

Ligeledes er det vigtigt, at biavl i sig selv er bæredygtig og modstandsdygtig. Dette kan ske gennem investeringer under interventionstype 2. Interventionstyperne er endvidere med til at sikre rådgivning (interventionstype 1) og forskning (interventionstype 3), der understøtter biavlernes indsats på dette område.

De danske biavlere oplever, at bierne på flere måder er udfordret af sygdomme og skadegørere. Viden om bekæmpelse af sygdomme og skadegørere til biavlere (interventionstype 1 og interventionstype 3), samt en målrettet indsats inden for dronningeavl er vigtige faktorer for at skabe en modstandsdygtig biavl (interventionstype 1, 2 og interventionstype 3).

Den væsentligste udfordring for erhvervsbiavl i dag er afsætning af biavlprodukter, og således er indkomsten og modstandsdygtigheden udfordret. Ordninger vedrørende produktudvikling (interventionstype 5) og markedsføring (interventionstype 4) kan være med til at forbedre biavlernes markedsposition og dermed bidrage til fødevarerikigheden.

b) At øge landbrugets konkurrenceevne og styrke markedsorienteringen både på kort og lang sigt, herunder større fokus på forskning, teknologi og digitalisering.

En lang række afgrøder i landbruget og frugtavl giver et øget udbytte og højere kvalitet, når de bestøves af bier. Biernes bestøvning er generelt medvirkende til en mere ensartet modning i afgrøderne, hvilket betyder mindre spildfrø og hurtigere modning, som kan betyde mindre sygdomsangreb. Nyere forsøg viser, at bestøvningen også kan reducere brugen af pesticider⁷. Biernes bestøvning kan dermed øge produktiviteten på en bæredygtig måde og understøtte omstilling til produktion af plantebaserede fødevarer.

Rådgivning til biavl (interventionstype 1), forskning i biavl (interventionstype 3) og forbedring af kvaliteten af biavlprodukter (interventionstype 5) kan være med til at styrke biavlsvirksomheder samt forbedre biavlens evne til at tilbyde bestøvning til jordbruget.

Interventionstype 4 giver mulighed for at gennemføre aktiviteter, som kan være med til at øge forbrugernes viden om biavlprodukter, herunder honning, som et bæredygtigt produkt. Det kan have en positiv virkning på afsætning af biavlprodukter.

d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbindingen samt fremme bæredygtig energi.

Klimaændringer medfører mere ekstreme forhold end tidligere, og det har konsekvenser for biavlere. Dette kan være i form af ekstremt våde somre med meget ringe trækforhold for bierne, eller, alternativt, ekstremt tørre somre, hvor alt vegetation tørrer væk.

I Danmark kan milde vintre skabe bedre forhold for biavlens skadegørere som f.eks. varroamider. Ligeledes skaber ændret klima i Danmark større risiko for, at nye invasive arter kan etablere sig.

---

⁶ Jf. [Miljø- Fødevareministeriets Biavlsstrategi 2016-2019](#), side 4.

⁷ [Catarino R, Bretagnolle V, Perrot T, Vialloux F, Gaba S. \(2019\) Bee pollination outperforms pesticides for oilseed crop production and profitability. Proc. R. Soc. B 286: 20191550.](#)

I landbruget kan klimaændringerne medføre nye driftsformer og ændring i sammensætningen af afgrøder. Således kan biavlens skulle indstille sig på dette og eventuelle nye opgaver i relation til bestøvning.

De nye driftsbetingelser, som klimaændringerne medfører, skal identificeres, og biavlerne skal klædes på til at håndtere disse forhold. Dette kræver både en forskningsindsats (interventionstype 3) og løbende rådgivning og uddannelse af biavlerne (interventionstype 1).

f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber.

Honningbierne er en del af økosystemtjenesterne. Honningbierne får pollen og nektar fra blomster, som til gengæld bestøves af bierne. Honningbierne er vigtige bestøvere af en række blomstrende landbrugs-, og frugt- og grøntafgrøder og kan også bidrage til bestøvning af vilde planter.

Honningbier har stort behov for nektar og pollen, som de søger at dække via forskellige afgrøder, for eksempel raps, frugttræer og kløver. Desuden henter de pollen og nektar fra mange haveplanter og vilde planter, både urter og træer.⁸ Imidlertid er det vanskeligt for bierne at finde tilstrækkeligt med føde i det intensivt dyrkede danske landbrugslandskab.

Specielt vedrørende fødegrundlaget er der påvist problemer med mangelperioder gennem sæsonen⁹. Generelt kan det siges, at en øget diversitet af fødeplanter understøtter en mere alsidig bestøverfauna¹⁰.

Gennem forskning (interventionstype 3) er det muligt at generere viden til biavlerne og andre aktører om, hvordan man kan forbedre forholdene for bierne. Der er brug for en øget indsats indenfor rådgivning, uddannelse og oplysning i forhold til bedste praksis for at forbedre forhold for bierne (interventionstype 1).

g) At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.

Der ses en udfordring i, at gennemsnitsalderen er stigende inden for visse grupper af biavlere, og derfor er der behov for at engagere yngre biavlere i disse grene af biavlens. Dette er eksempelvis inden for erhvervsbiavlens og dronningeavlens, hvor det er vigtigt at tiltrække yngre kræfter.

Uddannelse af biavlere er et væsentligt element for at tiltrække nye biavlere, samt at videreuddanne biavlere inden for særlige grene af biavlens. Igang sættelse af uddannelsesprojekter kan ske under interventionstype 1.

i) At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

Forbrugerne efterspørger fødevarer produceret på bæredygtig vis. EU er ikke selvforsynende med honning og importerer 60 pct. af sin honning fra tredjelande¹¹. Omkostningerne for produktion af honning i Danmark ligger meget tæt på den gennemsnitlige pris for importeret honning fra tredjelande¹². Danske biavlere er

⁸ Kryger P., Enkegaard A., Strandberg B. og Axelsen J. A. (2011) Bier og blomster – honningbiers fødegrundlag i Danmark, Aarhus Universitet.

⁹ Søgaard Jørgensen, A (2016) Biernes fødegrundlag. Temahæfte udgivet af Danmarks Biavlerforening.

¹⁰ Bruus, M. m.fl. (2018) Positivliste over pollen og nektarproducerende plantearter til brug for braktypen: MFO-bestøverenlig brak. Aarhus Universitet, DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug.

¹¹ European Commission (2020). Honey Market Presentation, autumn 2020.

¹² Ifølge oplysninger fra EU-Kommissionen var den gennemsnitlige pris for importeret honning fra tredjelande (eksklusiv New Zealand) i 2017-2018 2,17 euro/kg, mens de gennemsnitlige produktionsomkostninger i Danmark i 2017-2018 var 2,14 euro/kg (jf. European Commission, Honey Market Presentation, Autumn 2020 og European Commission. Beekeeping Sector, National Apiculture Programmes 2020-2022)

dermed under pres og oplever hård konkurrence fra udlandet. De oplever endvidere udfordringer i forhold til produktudvikling, afsætning af produkterne og det økonomiske afkast.

For at fastholde dansk biavl er det vigtigt, at der fortsat gennemføres forskning inden for sygdomsbekæmpelse i biavlen, hvilket kan understøttes af interventionstype 3. Lige så vigtigt er det at omdanne forskning til praktisk anvendelige metoder, og uddanne biavlere i anvendelsen af de nyeste metoder, hvilket kan understøttes af interventionstype 1. Interventionstype 5 kan anvendes til udvikling af lokale biavlsprodukter af høj kvalitet, og under interventionstype 4 kan forbrugerne informeres om disse kvaliteter ved biavlsprodukter og gøres bevidste om, at honning er en bæredygtig fødevarer.

Formålet med ordninger i sektoren for biavlsprodukter er at forbedre de generelle betingelser for produktion og afsætning af biavlsprodukter.

Under de valgte fem interventionstyper vil der kunne støttes gennemførelse af ordninger, som beskrives nærmere nedenfor. Beskrivelsen af ordningerne er overordnet, da de helt konkrete tiltag, der vil blive udført under de enkelte interventionstyper, afhænger af de indkomne projektansøgninger og af hvilke projekter, der får tilsagn.

1) Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv. jf. artikel 49, stk. 1, litra a

Under denne interventionstype kan der støttes projekter vedrørende rådgivning og uddannelse af biavlere, udveksling af bedste praksis med fokus på emner som for eksempel optimering af bestøvning, herunder bestøvningens betydning i forbindelse med omstilling til produktion af plantebaserede fødevarer, bekæmpelse af bisygdomme og skadegødere, dronningeavl, økonomistyring, markedsføring mv. Formålet er at bidrage til kontinuerlig kompetenceudvikling i form af kurser, rådgivning, sparring og erfaringsudveksling for at højne vidensniveauet blandt de danske biavlere.

Ordninger kan også handle om inddragelse af børn og unge i biavlen, således at de får forståelse for biernes betydning for bestøvning og dermed understøttelse af omstilling til produktion af plantebaserede fødevarer.

2) Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv. jf. artikel 49, stk. 1, litra b

Der kan gives støtte til investeringer i materielle og immaterielle aktiver for blandt andet at:

- Understøtte indsatsen for bekæmpelse af skadegørere og bisygdomme, særlig varroasyme
- Forbedre biavlerenes muligheder for at tilbyde bestøvning til landbrug, gartneri og frugtavl.

Der kan ikke gives støtte til projekter, der handler om opstart eller drift af en bigård.

3) Programmer for forskning jf. artikel 49, stk. 1, litra f

Der kan gives støtte til forskningsprojekter inden for biavlssektoren, som bidrager til ny viden på relevante områder som optimering af bestøvning, herunder som understøttelse af omstilling til plantebaseret fødevarerproduktion, bekæmpelse af bisygdomme, vintertab, fødegrundlags betydning for biernes sundhed, procesoptimering og produktudvikling, afsætning, markedsføring mv. Der lægges vægt på forskning, udvikling og internationalt samarbejde ved Offentlig Bisygdomsbekæmpelse (Aarhus Universitet).

4) Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv. jf. artikel 49, stk. 1, litra g

Under denne interventionstype kan støttes projekter, som har til formål:

- At fremme afsætning af biavlprodukter
- At oplyse forbrugerne om kvaliteten af biavlprodukter

5) Aktioner til forbedring af produktkvaliteten jf. artikel 49, stk. 1, litra h

Under denne interventionstype kan støttes projekter, som fokuserer på forbedring af produktkvalitet, udvikling af nye, unikke produkter af høj kvalitet og produkter, der kan være med til at sikre en mangfoldighed i sortimentet.

Synergi og samspil med andre ordninger

Det er ikke andre indsatser eller ordninger i CAP-planen, som ordninger i sektoren for biavlprodukter kan kombineres med. Ordninger i sektoren for biavlprodukter forventes udmøntet som en projektstøtteordning.

5.2.2.7 Støttesatser og metode for beregning

Støtte udgør som udgangspunkt 100 pct. af de støtteberettigede udgifter.

Enhedsbeløb svarer til en forventet gennemsnitlig årlig udbetaling pr. projekt. Enhedsbeløb er beregnet på basis af EU- og national medfinansiering¹³. Enhedsbeløb er estimeret ud fra historiske data, da det ikke vides, hvor mange projekter der bliver ansøgt om støtte til i fremtiden.

De forventede output svarer til det antal projekter, som forventes at kunne modtage udbetaling. Estimatet vedrørende de forventede output er behæftet med usikkerhed, da det ikke kan estimeres præcist, hvilke og hvor mange ansøgninger der vil blive givet tilsagn til under de fremtidige ansøgningsrunder.

Finansiel tildeling er beregnet med udgangspunkt i den samlede budgetramme, som består af 50 pct. EU-finansiering og 50 pct. national finansiering. Finansiel tildeling er estimeret ud fra historiske data, da det ikke vides, hvor mange projekter der bliver ansøgt om støtte til i fremtiden.

Støtte til forlængelse af projekter under biavlprogrammet 2020-2022 i august-december 2022, som forventes at udgøre 174.822 EUR, er modregnet den samlede budgetramme for 2023 på 591.078 EUR. Dette giver en budgetramme for interventioner i biavlsektoren i CAP-planen i regnskabsår 2023 på 416.256 EUR.

5.2.2.8 Supplerende spørgsmål/information relateret til interventionstypen

Planlagt output er estimeret ud fra historiske data, da det ikke vides, hvor mange projekter der bliver ansøgt om støtte til i fremtiden. Planlagt output for 2023 er anderledes end i perioden 2024-2027, da støtte til forlængelse af projekter under biavlprogrammet 2020-2022 i august – december 2022 modregnes den samlede budgetramme for 2023.

---

¹³ Jf. artikel 49, stk. 4 i CAP-planforslaget.

5.2.2.9 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 11 i annex 2 i WTO-aftalen om landbrug.

Der kan gives støtte til investeringer i materielle og immaterielle aktiver for at understøtte indsatsen for bekæmpelse af skadegørere og bisygdomme, særlig varroasyme og forbedre biavlernes muligheder for at tilbyde bestøvning til landbrug, gartneri og frugtavl. Der kan også ske oplysning til forbrugerne om kvaliteten af biavlprodukter. Der kan endvidere støttes projekter, som fokuserer på forbedring af produktkvalitet og udvikling af nye, unikke produkter af høj kvalitet.

5.2.2.10 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	10.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv., EUR pr. projekt
Territorialt anvendelsesområde	Ikke relevant
Enhedsbeløb type	☐ fast sats (<i>uniform</i>) ☒ gennemsnit (<i>average</i>)
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	Enhedsbeløb svarer til en gennemsnitlig årlig udbetaling pr. projekt.

Enhedsbeløb kode	10.2
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv., EUR pr. projekt
Territorialt anvendelsesområde	Ikke relevant
Enhedsbeløb type	☐ fast sats (<i>uniform</i>) ☒ gennemsnit (<i>average</i>)
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	Enhedsbeløb svarer til en gennemsnitlig årlig udbetaling pr. projekt.

Enhedsbeløb kode	10.3
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Programmer for forskning, EUR pr. projekt
Territorialt anvendelsesområde	Ikke relevant
Enhedsbeløb type	☐ fast sats (<i>uniform</i>) ☒ gennemsnit (<i>average</i>)
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	Enhedsbeløb svarer til en gennemsnitlig årlig udbetaling pr. projekt.

Enhedsbeløb kode	10.4
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv., EUR pr. projekt

Territorialt anvendelsesområde	Ikke relevant
Enhedsbeløb type	fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	Enhedsbeløb svarer til en gennemsnitlig årlig udbetaling pr. projekt.

Enhedsbeløb kode	10.5
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Aktioner til forbedring af produktkvaliteten, EUR pr. projekt
Territorialt anvendelsesområde	Ikke relevant
Enhedsbeløb type	fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Forklaring og begrundelse (inkl. fleksibilitet)	Enhedsbeløb svarer til en gennemsnitlig årlig udbetaling pr. projekt.

5.2.2.11 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	Total 2023--2027
10.1 Rådgivningstjenester, teknisk bistand, uddannelse mv., EUR pr. projekt	Planlagt enhedsbeløb (EU medfinansiering i EUR)	36.422	68.959	68.959	68.959	68.959	
	O.37 Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl	2	3	3	3	3	14
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)	145.690	206.877	206.877	206.877	206.877	973.199
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)	72.845	103.439	103.439	103.439	103.439	486.599
10.2 Investeringer i materielle og immaterielle aktiver samt andre aktioner mv., EUR pr. projekt	Planlagt enhedsbeløb (EU medfinansiering i EUR)	49.951	35.465	35.465	35.465	35.465	
	O.37 Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl	1	2	2	2	2	9
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)	49.951	70.929	70.929	70.929	70.929	333.668
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR)	24.975	35.465	35.465	35.465	35.465	166.834

	(=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)						
10.3 Programmer for forskning, EUR pr. projekt	Planlagt enhedsbeløb (EU medfinansiering i EUR)	66.601	63.048	63.048	63.048	63.048	
	O.37 Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl	2	3	3	3	3	14
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)	133.202	189.145	189.145	189.145	189.145	889.782
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)	66.601	94.573	94.573	94.573	94.573	444.891
10.4 Salgsfremstød, kommunikation, markedsføring mv., EUR pr. projekt	Planlagt enhedsbeløb (EU medfinansiering i EUR)	49.951	35.465	35.465	35.465	35.465	
	O.37 Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl	1	2	2	2	2	9
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)	49.951	70.929	70.929	70.929	70.929	333.668
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)	24.975	35.465	35.465	35.465	35.465	166.834
10.5 Aktioner til forbedring af produktkvaliteten, EUR pr. projekt	Planlagt enhedsbeløb (EU medfinansiering i EUR)	37.463	26.599	26.599	26.599	26.599	
	O.37 Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl	1	2	2	2	2	9
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)	37.463	53.197	53.197	53.197	53.197	250.251
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)	18.732	26.599	26.599	26.599	26.599	125.126
TOTAL	O.37 Antal aktioner eller enheder til bevarelse eller forbedring af biavl	7	12	12	12	12	55

	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)	416.256	591.077	591.077	591.077	591.077	2.780.568
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)	208.128	295.539	295.539	295.539	295.539	1.390.284

5.3 Støtteordninger for landdistriktsudvikling

5.3.1 N2000 pleje af græs- og naturarealer

Ordningskode	11
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	N2000 Pleje af græs- og naturarealer
Interventionstype	Arealstøtte, artikel 65
Output indikator	O.14 Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: <ul style="list-style-type: none"> • Generationsskifte • Miljø • LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej _ Ja X Nej X Ja _ Nej _ Ja X Nej

5.3.1.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National _ Regional _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til natur- og landbrugsarealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.3.1.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, øge økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber.

5.3.1.3 Behov adresseret med støtteordningen

E3 Mindske den intensive husdyrproduktions negative påvirkning af naturen og naturressourcerne

E4 Indsats for aktiv naturpleje

E5 Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal

E6 Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer

F1 Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste

F3 Mere skov på det danske areal

F7 Invasive arter presser den danske biodiversitet

5.3.1.4 Resultatindikatorer

R.14 Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantede dække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).

R.31 Beskyttelse af habitater og arter: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på bevaring eller genoprettelse af biodiversitet, herunder HNV landbrugspraksis.

R33 Forbedring af forvaltningen af Natura 2000-områder: Andel af areal i Natura 2000-områder omfattet af forvaltningsforpligtelser.

5.3.1.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Landbrugere og ejere eller forpagtere af den jord, som kan omfattes af tilsagn om støtte.

Prioritering

I tilfælde af, at søgningen på ordningen overstiger det afsatte beløb på rammen, vil tilsagn blive prioriteret ud fra objektive kriterier, som vil vægte arealer med størst effektpotentiale. Det betyder, at plejekrævende arealer med størst naturværdi vil blive prioriteret før arealer med lavere naturværdi. De nærmere kriterier fastsættes i bekendtgørelse om støtte til N2000 Pleje af græs- og naturarealer.

Betingelser for støtteberettigelse

De centrale betingelser for støtteberettigelse beskrives i det følgende. De specifikke betingelser for støtteberettigelse fastsættes i en bekendtgørelse.

Forpligtelser

Ordningen støtter forskellige typer af pleje:

- Græsning – synligt afgræsset

Som hovedregel skal mindst 90 pct. af arealet synligt fremstå omfattet af græsning hvert år til en frist, som er nærmere fastsat i bekendtgørelse om støtte til pleje af græs- og naturarealer. På op til 10 pct. af det støtteberettigede areal kan der indgå delarealer under 500 m², hvorpå betingelser om plantede dække ikke er opfyldt, herunder delarealer med vraggræs, med et plantede dække som ellers er egnet til græsning.

- Græsning – fast græsningstryk

På arealer uden basisindkomststøtte, samt arealer omfattet af artikel 4, litra b) i CAP-plan forordningen, kan ansøger som alternativ til betingelsen om, at arealet skal fremstå synligt afgræsset hvert år, vælge at opfylde betingelsen om, at arealet er omfattet af græsning (fast græsningstryk). Dette betyder, at dyrene kontinuerligt går på arealet i den fastlagte periode. Betingelser for græsningstryk og græsningsperiode er nærmere fastsat i bekendtgørelse om støtte til pleje af græs- og naturarealer.

På det støtteberettigede areal med forpligtelse til græsning kan der altid indgå enkeltstående eller klynger af træer og buske, så længe der kan græsses under eller imellem disse.

- Slæt

Arealet skal være egnet til slæt. Det betyder, at mindst 90 pct. af arealet skal kunne slås maskinelt eller manuelt med le. Der skal foretages minimum ét årligt slæt til en given frist, som er nærmere fastsat i bekendtgørelse om støtte til pleje af græs- og naturarealer.

Slæt af græs betyder, at det afslåede materiale skal fjernes fra marken, hvorved næringsindholdet på marken sænkes, og der kommer lys og voksemuligheder for lavt voksende planter det efterfølgende år.

Støtteberettiget areal	<p><i>Landbrugsland inkl. og udover landbrugsareal</i></p> <p>Støtteberettigede arealer (hektar) er ikke begrænset til definitionen af landbrugsarealer, jf. artikel 4 (1) litra b) i forslag til CAP-plan forordningen.</p> <p>Følgende arealer kan omfattes af tilsagn om støtte til pleje af græs- og naturarealer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plejekrævende naturtyper inden for Natura 2000-områderne. • Øvrige arealer med høj naturværdi (HNV). • Øvrige arealer i Natura2000-områder, hvor plejetilsagn udløber. • Vådområder og kulstofrige jorder, samt projektarealer, som har modtaget tilskud til forberedelse af afgræsning. <p>I det støtteberettigede areal kan der indgå delarealer under 500 m², hvorpå betingelser om plantedække ikke er opfyldt, hvis der er tale om elementer, som er naturligt forekommende på tilsagnsarealerne. Der kan også indgå delarealer under 500 m², hvorpå forpligtelser om græsning/slæt ikke er opfyldt. Samlet må disse delarealer maksimalt udgøre 10 pct. af arealet.</p>
------------------------	---

5.3.1.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Formålet med ordningen er at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten primært på lysåbne natur- og landbrugsarealer, der på forhånd er udpeget som egnede til denne pleje. Denne indsats sker som medvirken til implementering af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne (Natura 2000-direktiverne).

Forvaltningsmyndigheden kompenserer ejere og forpagtere af græs- og naturarealer, private såvel som offentlige, for frivilligt at indgå femårigt tilsagn om støtte til pleje af græs- og naturarealer. Efter tilsagnets udløb stilles der ikke krav om fortsat pleje, men der kan ansøges om et nyt femårigt tilsagn til arealet. Støtte ydes som årlig arealstøtte for at have ekstensiv landbrugsmæssig drift med årlig græsning eller årligt slæt på arealet.

Støtten ydes som årlig kompensation i fem år og med forskellige støttesatser, der afhænger af, om arealet samtidig modtager basisindkomststøtte (BISS), samt om arealerne afgræsses, eller der tages slæt på dem.

Forvaltningsmyndigheden indfører en årlig resultat-baseret tillægsbetaling til den femårige forpligtelse om pleje af græs- og naturarealer, som kompenserer for en ekstra tilpasset plejeindsats, der skal til, for at fremme specifikke strukturelle forhold på arealer, eller særlige arter.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under ordningen pleje af græs- og naturarealer, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte, samt engangskompensation og tilsagn under landdistriktsprogrammet med henblik på fastholdelse af vandprojekter (kvælstofvådområder, fosforvådområder og lavbundsprojekter).

Det bemærkes, at arealer med tilsagn under ordningen pleje af græs- og naturarealer kun kan modtage basisindkomststøtte, hvis arealet er støtteberettiget til direkte betalinger. Ø-støtte kan ydes til arealer, der er berettiget til basisindkomststøtte.

I en række tilfælde er der forud for denne støtteordning gennemført et projekt med støtte under CAP-plan forordningen. Det kan eksempelvis være støtte til etablering af et vådområde, men det kan også være målrettet støtte til rydning og hegning af udvalgte arealer som forberedelse til afgræsning. Disse arealer vil også indgå i prioriteringen, når der skal gives nye tilsagn om N2000 pleje af græs- og naturarealer.

Identifikation af relevante baseline-elementer

Baseline fastlægges på grundlag af eventuelle øvrige obligatoriske krav, som er fastlagt i EU- og national ret, herunder SMR- og GLM krav, for de arealer, hvor der ydes kompensation for indkomsttab og ekstra omkostninger under den pågældende ordning. I relation til N2000 pleje af græs- og naturarealer er det derfor relevant at forholde sig til, om øvrige krav berører forpligtelsen til slæt eller til afgræsning, som er den indsats, der kompenseres for.

På arealer, hvor der tillige søges om basisindkomststøtte (BISS), danner de gældende minimumskrav for landbrugsaktivitet baseline for støtte til pleje af græs- og naturarealer.

Da ingen lovbestemte forvaltningskrav (SMR) eller krav om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) stiller krav om pleje ved afgræsning eller slæt, danner SMR- og GLM-krav ikke baseline for denne støtteordning.

Der kan i medfør af anden lovgivning og regulering gælde krav om afgræsning/slæt for konkrete arealer. Disse arealer kan så ikke omfattes af tilsagn om støtte og har derfor ingen betydning for baseline på ordningen.

Der er ikke i medfør af naturbeskyttelsesloven indført krav om en aktiv plejeindsats. Naturbeskyttelsesloven indebærer, at hidtidig drift ikke må intensiveres uden forudgående dispensation for så vidt angår arealer, som er beskyttet efter lovens § 3.

Der er ikke indført regulering i medfør af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne, der pålægger eller hindrer naturpleje ved afgræsning eller slæt i de områder, ordningen er rettet imod, jf. dog ovennævnte vedrørende naturbeskyttelseslovens §3.

5.3.1.7 Støttesatser og metode for beregning

Satserne skal kunne understøtte en opretholdelse af de eksisterende arealer med tilsagn om støtte til pleje af græs- og naturarealer. Satserne skal derfor kunne kompensere for de ekstraomkostninger og den indtjening, der gives afkald på, ved tilsagn om årlig græsning eller slæt. På baggrund af den aktuelle tilslutning til ordningen vurderes dette mål at kunne opfyldes med fastholdelse af de gældende støttesatser, som er fastsat på baggrund af uafhængige beregninger fra Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO)¹⁴, Københavns Universitet, udgivet i 2012.

	IFKS
Form for støtte	Enhedsomkostninger baseret på ekstra omkostninger og tabt indtjening
Støttebeløb	<p>Støtteniveauet er fastsat som et gennemsnit mellem de skønnede høje og lave indkomsttab beregnet på baggrund af forskelle i arealstørrelser og omkostningsstrukturer, men satserne er fastlagt på et niveau, så der ikke kompenseres 100 pct.</p> <p>Støttesatsen er differentieret, så der kan opnås en højere støtte på arealer, der ikke er omfattet af basisindkomststøtten (BISS). Arealer, der er omfattet af basisindkomststøtte (BISS), er gennemsnitligt større og mere ensartede, hvilket muliggør en mere enkel og rationel plejeindsats. Dertil kommer, at for at kunne modtage basisindkomststøtte (BISS) skal en række krav til landbrugsarealer og landbrugsaktivitet være opfyldt, hvilket en plejeindsats kan bidrage til. Samlet set er incitamentet til en pleje af arealet væsentligt højere på disse arealer på grund af basisindkomststøtten, hvorfor en lavere støttesats vurderes at kunne give tilstrækkeligt incitament til en pleje. Arealer foruden basisindkomststøtte er ofte mere krævende i forhold til tilsyn, vedligehold af faciliteter såsom vand og hegn, og større udfordringer med foderkvalitet og smittetryk.</p>

¹⁴ Økonomiske analyser af naturplejemetoder i beskyttede områder, IFRO, rapport nr. 211, 2012.

	<p>Der kompenseres ikke for tabt indtægt ved forbud mod pesticider og gødningsstoffer eller andre betingelser, som ikke er direkte relateret til den aktive plejeindsats.</p> <p>Støttesatserne er fra og med 2019 fastlagt med en indbygget fleksibilitet på op til 10 pct. Ændringen medfører, at der i tilsagnsarealet kan indgå delarealer, hvor betingelserne om plantedække, samt forpligtelse om afgræsning/slæt ikke er overholdt, på op til 10 pct. af marken. Hermed kan kompensationsgraden maksimalt være 90 pct. for at undgå overkompensation. Kompensationsgraden er ca. 80 pct. af det kompensationsbehov, som er beregnet af IFRO i rapport nr. 211, 2012.</p>
Begrundelse for grundlaget for enhedsbeløb og beregningsmetode	Enhedsbeløb på ordningen svarer til støttesatser, jf. forklaring ovenfor.

5.3.1.8 Oplysninger vedr. statsstøtteregele

Støtteordningen falder udenfor artikel 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja   Nej   Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor artikel 42 i TEUF

EAFRD beløb (EUR): 82.437.692

National medfinansiering (EUR): 20.609.422,80

5.3.1.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til ordningstypen

Model for forpligtigelse	Forvaltningsbaseret
Varighed af kontrakter (forpligtelsesperioden)	Tilsagn gives for en femårig periode.

5.3.1.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 12 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der ydes kompensation for tabt indtægt og merudgift ved opfyldelse af støtteordningens forpligtelser om pleje af græs- og naturarealer ved afgræsning eller slæt.

5.3.1.11 De anvendte EU medfinansieringssatser for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragssats	Minimums sats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel 85(2)(aa)		20 pct.	85 pct.
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2)(ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3)(aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2)(d)		20 pct.	43 pct.
x	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 25 i forordning (EU) [CPR]	Artikel 85(3)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3)(b)		20 pct.	100 pct.

5.3.1.12 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	11.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Slæt med basisindkomststøtte, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU Medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	11.2
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Slæt uden basisindkomststøtte, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter

Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU Medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	11.3
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Græsning med basisindkomststøtte, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU Medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	11.4
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Græsning uden basisindkomststøtte, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU Medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	11.5
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Slæt med basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale) EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU Medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	11.6
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Slæt uden basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU Medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	11.7
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]

Enhedsbeløb navn	Græsning med basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte <u>finansielle instrumenter</u>
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) <u>gennemsnit (<i>average</i>)</u>
Region (er):	Ikke relevant
EU Medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	11.8
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Græsning uden basisindkomststøtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte <u>finansielle instrumenter</u>
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) <u>gennemsnit (<i>average</i>)</u>
Region (er):	Ikke relevant
EU Medfinansieringssats	80 pct.

5.3.1.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029 (inkl. udbetaling er i 4. kvartal 2029)	Total 2023-2029
11.1 Slæt med basisindkomst støtte, EUR pr. ha.	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)			114	114	114	114	114	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14 Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total			2.987	7.242	11.025	13.329	19.805	54.387
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			340.511	825.571	1.256.803	1.519.460	2.257.728	6.200.072
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)			272.409	660.457	1.005.442	1.215.568	1.806.182	4.960.058
11.2 Slæt uden basisindkomst støtte, EUR pr. ha.	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)			141	141	141	141	141	

	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø- /klimaforpligtel ser – Total			96	232	353	425	961	2.067
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			13.504	32.695	49.713	59.986	135.489	291.386
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansierin g i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansierin gssats)			10.803	26.156	39.770	47.989	108.391	233.109
11.3 Græsning med basisindkomst støtte, EUR pr. ha.	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)			222	222	222	222	222	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14 Antal ha (eksklusiv skov) med miljø- /klimaforpligtel ser – Total			12.105	29.354	44.686	54.025	90.935	231.105
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			2.687.393	6.516.485	9.920.214	11.993.560	20.187.567	51.305.219
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansierin g i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansierin gssats)			2.149.914	5.213.188	7.936.171	9.594.848	16.150.054	41.044.175
11.4 Græsning uden basisindkomst støtte, EUR pr. ha.	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)			349	349	349	349	349	
	Max. beløb (EUR)								

	O.14 Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total			4.162	10.092	15.365	18.576	30.959	79.154
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			1.452.593	3.522.249	5.362.271	6.482.994	10.804.653	27.624.760
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)			1.162.074	2.817.799	4.289.817	5.186.395	8.643.722	22.099.808
11.5 Slæt med basisindkomst støtte, overførte tilsagn (hale) EUR pr. ha.	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)					114	114		
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total					7.338	4.385		11.723
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					836.510	499.866		1.36.376
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					669.208	399.893		1.069.101
11.6 Slæt uden basisindkomst støtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)					141	141		
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-					234	141		375

	/klimaforpligtelser – Total								
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					33.020	19.852		52.872
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					26.416	15.882		42.298
11.7 Græsning med basisindkomst støtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)					222	222		
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total					29.649	17.825		47.474
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					6.582.013	3.957.235		10.539.248
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					5.265.610	3.165.788		8.431.399
11.8 Græsning uden basisindkomst støtte, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)					349	349		
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-					10.218	6.106		16.324

	/klimaforpligtelser – Total								
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					3.566.174	2.131.007		5.697.181
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					2.852.940	1.704.806		4.557.745
TOTAL	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total			19.350	46.920	118.866	114.812	142.659	442.608
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlige udgifter, EUR)			4.494.000	10.897.000	27.606.718	26.663.960	33.385.437	103.047.114
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU bidrag i EUR)			3.595.200	8.717.600	22.085.374	21.331.168	26.708.350	82.437.692
	Heraf overførte tilsagn ("hale")					8.814.174	52.863.677		61.677.852

5.3.2 Engangskompensation

Ordningskode	12
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Engangskompensation
Interventionstype	Arealstøtte under artikel 65
Output indikator	O.14 Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: <ul style="list-style-type: none"> • Generationsskifte • Miljø • LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej _ Ja X Nej X Ja Nej _ Ja X Nej

5.3.2.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National _ Regional _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark, der er permanent ekstensiverede, under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.3.2.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

d) bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer samt bæredygtig energi

e) fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer såsom vand, jord og luft

f) bidrage til beskyttelsen af biodiversitet, forbedre økosystemtjenester og bevare naturtyper og landskaber

5.3.2.3 Behov adresseret med støtteordningen

D1. Fremme klimavenlig landbrugsproduktion.

E2. Sikring af grundvandet og vandmiljøet.

E5. Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal.

F2. Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen.

F7. Intensiv dyrkning på store arealer presser levesteder for dyr og planter i landbrugslandet.

5.3.2.4 Resultatindikatorer

R.12 Tilpasning til klimaændringer: Andel af landbrugsarealer (UAA), der modtager støtte for forpligtelser til at forbedre tilpasningen til klimaændringerne.

R.14 Kulstoflagring i jorden og biomassen: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på at reducere udledninger, opretholde og/eller forhøje kulstoflagringen (herunder permanente græsarealer, permanente afgrøder med permanent plantedække, landbrugsarealer i vådområder og tørveområder).

R.21 Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandressourcer.

R.22 Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på forbedring af næringsstofforvaltningen.

R.31 Beskyttelse af habitater og arter: Andel af landbrugsareal (UAA) omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på bevaring eller genoprettelse af biodiversitet, herunder HNV landbrugspraksis.

5.3.2.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Landbrugere og andre ejere af landbrugsarealer.

Betingelser for støtteberettigelse

De vigtigste kriterier for støtteberettigelse er følgende:

- Ansøgeren skal være ejer af området.
- Kompensation gives under forudsætning af, at arealet tinglyses som naturareal som del af et indsatsområde under vandprojektordningen (kvælstof- eller fosforvådområdeprojekt, lavbundsprojekt eller projekt for fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder), og hvor projektet er gennemført og godkendt. Der kan forekomme projekter til etablering af naturlige vandstandsforhold, som først afsluttes således, at kompensation for arealerne bliver omfattet af nærværende ordning.
- Der gives alene støtte til arealer, der forud for etablering af et vandprojekt, der går forud for ansøgning om engangskompensation, var et areal med afgrøder i omdrift eller med permanent græs eller med visse permanente afgrøder.
- Er arealet permanent vanddækket gives kun støtte, hvis det skyldes etablering af et vandprojekt (f.eks. vådområde, ekstensivering af et lavbundsareal eller fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder).
- Der kan ikke gives tilsagn til arealer, der allerede er forpligtede til at henligge som græs- eller naturarealer. Der kan heller ikke gives tilsagn til arealer, der i forvejen er beskyttet i henhold til §3 i naturbeskyttelsesloven eller arealer, der er økologiske under ordningen økologisk arealstøtte.

5.3.2.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger.

Forvaltningsmyndigheden yder kompensation til ejere af landbrugsarealer, der frivilligt har inkluderet deres jord i et projekt under én af indsatserne under ordningen vandprojekter, der etableres af den lokale kommune eller Naturstyrelsen. Engangskompensation ydes til de landbrugere, der i forbindelse med projekterne har valgt at beholde deres jord, for senere at søge om engangskompensation. Under ordningen kompenseres der for det indkomsttab og de ekstra omkostninger, der er forbundet med, at arealet permanent fastholdes som udtaget fra almindelig landbrugsproduktion.

Tilsagnsperioden er femårig og forpligtelsesperioden er permanent (dvs. også gældende efter udløb af tilsagnet), hvorunder en fysisk og administrativ kontrol sikrer, at bestemmelserne i servitutten opretholdes.

Ordningen skal indberettes og underkastes overvågning i hele forpligtelsesperioden. Efter udløb af tilsagnsperioden skal kontrollen med ekstensiveringen fortsætte gennem en planlagt satellitovervågning (monitorering), som også beskrevet i en tinglysning. Ved usikkerhed følges monitorering op med en kontrol gennem geo-baserede billeder og evt. fysisk kontrol på stedet.

Tilsagn under ordningen forudsætter blandt andet, at tilsagnet gives i forlængelse af etablering af vandprojekter (kvælstof- og fosforvådområder, lavbundsprojekter og projekter til fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder med projektstøtte), jf. ordningsbeskrivelsen for vandprojekter. I den forbindelse tinglyses en servitut, for at sikre, at det pågældende areal ekstensiveres permanent. Ordningen for engangskompensation kan dermed bidrage til effektivitet og varighed i forhold til opnåelse af de primære mål om konkrete, ønskede miljøforbedringer, herunder en reduktion af kvælstof- og fosfordrivning fra arealerne til søer og de kystnære marine vandområder, reduceret udledning af drivhusgasser fra kulstofrige landbrugsarealer, bedring af tilstanden i udpegede vandløbsstrækninger, forøget kulstofopbygning i arealerne og endelig øget biodiversitet på og i tilknytning til arealerne.

Der benyttes en model for støtteudbetaling, hvor den fulde arealkompensation ydes gennem en enkelt udbetaling, så snart kontrollen af ordningen er gennemført i det første år af tilsagnsperioden.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under engangskompensation med henblik på fastholdelse af vandprojekter (indsatsområderne kvælstofvådområder, fosforvådområder, lavbundsprojekter eller fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder), kan der samtidig modtages basisindkomststøtte, ø-støtte, samt støtte under ordningen pleje af græs- og naturarealer.

Der er desuden i særlig høj grad en synergi til ordningen for N2000 pleje af græs- og naturarealer, hvorved der samtidig med en effekt på miljø og evt. klima kan opnås en effekt på biodiversiteten, se kapitel 5.3.1.

Tilsvarende vil arealet kunne opretholde basisindkomststøtten (BISS), uanset om det er muligt at overholde reglerne vedrørende god landbrugsmæssig stand om blandt andet at undgå fremvækst af buske og træer (kan være umuligt ved vådgøring). Det forudsætter at engangskompensation gives med hjemmel i CAP-plan forordningens artikel 65, jf. undtagelsesbestemmelsen i artikel 4, stk. 1 C. ii, eksempelvis med henblik på at efterleve krav til implementering af vandrammedirektivet, fuglebeskyttelsesdirektivet og/eller habitatdirektivet som beskrevet i artikel 65.

Identifikation af relevante baseline-elementer

Hvis GLM 2 om beskyttelse af lavbundsarealer og vådområder sættes højt, vil det påvirke muligheden for at kompensere for en ekstensivering. Eksempelvis vil et forbud mod gødskning formentlig medføre, at kompensation for kulstofrige arealer må nedsættes. Niveaue for gødskning forventes fastsat som svarende til den nationale kvote for JB11 jorder. Desuden kan GLM 4 om 3-meters bræmmer og GLM 8 om ikke-produktive elementer have betydning for støttemulighed eller –niveau.

5.3.2.7 Støttesatser og metode for beregning

Der ydes kompensation i form af engangsbetaling baseret på frivilligt påtagne forpligtelser.

Uvildige vurderinger og beregninger er gennemført af Københavns Universitet, Institut for Ressource og Samfundsøkonomi (IFRO). IFRO har udarbejdet en rapport om de indkomstab og ekstra omkostninger, der vil være forbundet med at lade et areal ekstensivere, når der etableres et vådområde. I beregningerne indgår arealernes tidligere anvendelse, herunder hvilke afgrødetyper, der har været dyrket, og om arealet er i omdrift eller ligger med permanent græs. Efter projektets gennemførelse kan arealet være oversvømmet, meget vådt eller blot ekstensiveret. Det vil være individuelt og blandt andet afhænge af variation i nedbør. Graden af vådgøring indgår dog ikke i beregningen af støttesatserne.

Ved støttefastsættelsen tages udgangspunkt i den tidligere anvendelse af dyrkningsarealerne. Der er to satser, som er baseret på indkomstab og ekstra omkostninger som følge af, at landbrugsarealer overgår til permanent ekstensiverede naturarealer. Den ene sats ydes til arealer, der forud for deltagelse i ordningen er omdriftsarealer og den anden til permanente græsarealer¹⁵.

Endelig indgår også omkostninger til administration (herunder konsulenthjælp til ansøgning, kontrol mv.), som følge af, at landbrugeren medvirker i et vådområdeprojekt, lavbundsprojekt mv.

IFRO inddrager varige indkomstab og ekstra omkostninger i deres beregninger, da ekstensivering af arealet er permanent. Dermed vil det økonomiske tab for landbrugeren også være permanent.

Forvaltningsmyndigheden fastsætter de endelige støttesatser efter modtagelse af beregningerne fra IFRO. Kompensationens størrelse fastlægges med udgangspunkt i de beskrevne indkomstab og ekstra omkostninger forbundet med permanent ekstensivering, der afhænger af de afgrødetyper, der er dyrket i årene forud for ekstensivering. Satserne omregnes herefter til en nutidsværdi, der anvendes til udbetaling af engangskompensation.

	IFKS
Form for støtte	Engangsbetaling
Støttebeløb	<p>Støttebeløb fastsættes på baggrund af beregning af tabt indkomstab og meromkostninger foretaget af IFRO, jf. kapitel 5.3.2.7. Støttebeløbet differentieres med udgangspunkt i arealets tidligere anvendelse.</p> <p>For omdriftsarealer og visse permanente afgrøder vil satsen således ligge på 82.500 kr./ha og for permanente græsarealer på 35.500 kr./ha.</p> <p>Der er forventning om, at arealerne med hhv. omdrift/visse permanente afgrøder og permanent græs hver udgør ca. halvdelen af det ansøgte areal.</p>

Begrundelse for enhedsbeløb og beregningsmetode	De anførte enhedsbeløb er tilsvarende de to støttesatser, der forventes for engangskompensation.
---	--

5.3.2.8 Oplysninger vedr. statsstøtterejerne

Støtteordningen falder udenfor artikel 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja   Nej   Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor artikel 42 i TEUF

EAFRD beløb (EUR): 29.969.047

National medfinansiering (EUR): 25.916.563

5.3.2.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til ordningstypen

Model for forpligtigelse	Forvaltningsbaseret
Varighed af kontrakter (forpligtelsesperioden)	Tilsagnsperioden er på fem år, men arealer under ordningen er tinglyst og dermed permanent ekstensiverede.

5.3.2.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 12 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der ydes kompensation for tabt indtægt og merudgift ved opfyldelse af støtteordningens forpligtelser om permanent ekstensivering.

5.3.2.11 De anvendte EU-medfinansieringssatser for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragssats	Minimums sats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel 85(2)(aa)		20 pct.	85 pct.
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2)(ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3)(aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2)(d)		20 pct.	43 pct.

X	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 25 i forordning (EU) [CPR]	Artikel 85(3)(a)		20 pct.	80 pct.
X	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3)(b)		20 pct.	100 pct.

5.3.2.12 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	12.1, 12.9
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Kvælstofvådområder, permanent græs, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.2, 12.10
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Kvælstofvådområder, omdriftsareal, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.3, 12.11
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Fosforvådområder, permanent græs, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.4, 12.12
------------------	-------------

Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Fosforvådområder, omdriftsareal, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.5, 12.15
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Lavbundsprojekter, permanent græs, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	100 pct.

Enhedsbeløb kode	12.6, 12.16
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Lavbundsprojekter, omdriftsareal, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	100 pct.

Enhedsbeløb kode	12.7
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, permanent græs, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.8
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, omdriftsareal, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.13
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Naturlige vandstandsforhold, permanent græs (reserverede tilsagn fra LDP 2014-2020), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.14
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Naturlige vandstandsforhold, omdriftsarealer (reserverede tilsagn fra LDP 2014-2020), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.17, 12.20, 12.29, 12.32
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Permanent græs, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.18, 12.21, 12.30, 12.33
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Omdriftsarealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.19, 12.22, 12.31, 12.34
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Naturarealer, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter

Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.23
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	VMP2 uden tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.24
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	VMP2 med tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.25
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	VMP3, lav sats ingen tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.26
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	VMP3, lav sats tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.27
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]

Enhedsbeløb navn	VMP3, høj sats ingen tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte <u>finansielle instrumenter</u>
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) <u>gennemsnit (average)</u>
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	12.28
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	VMP3, høj sats tillæg, overførte tilsagn (hale), EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte <u>finansielle instrumenter</u>
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) <u>gennemsnit (average)</u>
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

5.3.2.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
12.1, 12.9 Kvælstofvå dområder, permanent græs	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)		4.765	4.765	4.765	4.765	4.765	4.765	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		71	89	29	86	131	358	764
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		338.417	421.997	140.332	410.656	624.228	1.705.906	3.641.538
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		270.734	337.598	112.266	328.525	499.382	1.364.725	2.913.230
12.2, 12.10 Kvælstofvå dområder, omdriftsareal	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)		11.074	11.074	11.074	11.074	11.074	11.074	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-		43	259	64	150	130	358	1.004

	/klimaforpligtelser – Total								
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		475.953	2.871.554	704.074	1.658.195	1.439.597	3.964.430	11.113.802
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		380.762	2.297.243	563.259	1.326.556	1.151.678	3.171.544	8.891.042
12.3, 12.11 Fosforvådo mråder, permanent græs	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)			4.765		4.765	4.765	4.765	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total			16		1	5	17	39
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			77.576		4.765	23.826	81.007	187.173
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)			62.061		3.812	19.061	64.806	149.739
12.4, 12.12 Fosforvådo mråder, omdriftsareal	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)			11.074	11.074	11.074	11.074	11.074	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total			8		1	5	17	31
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			84.715		11.074	55.369	188.255	339.413
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR)			67.772		8.859	44.295	150.604	271.530

	(=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)								
12.5, 12.15 Lavbundsprojekter, permanent græs	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)			4.765	4.765	4.765	4.765	4.765	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total			140	12	358	35	255	800
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			665.637	59.278	1.707.401	165.000	1.215.000	3.812.315
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)			665.637	59.278	1.707.401	165.000	1.215.000	3.812.315
12.6, 12.16 Lavbundsprojekter, omdriftsareal	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)	11.074		11.074	11.074	11.074	11.074	11.074	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total	4		193	22	6	35	256	515
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)	40.530		2.139.242	239.859	60.948	385.000	2.835.000	5.700.579
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)	40.530		2.139.242	239.859	60.948	385.000	2.835.000	5.700.579
12.7 Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, permanent græs	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)					4.765	4.765	4.765	
	Max. beløb (EUR)								

	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total.					6	18	59	82
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					28.500	85.000	278.500	392.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					22.800	68.000	222.800	313.600
12.8 Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, omdriftsareal	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)					11.074	11.074	11.074	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total					3	8	25	35
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					28.500	85.000	278.500	392.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					22.800	68.000	222.800	313.600
12.17, 12.20, 12.29, 12.32 Permanent græs, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)					242	242	242	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total					1.591	1.591	2.080	5.261
	Årlig indikativ finansiel tildeling					384.330	384.330	502.442	1.271.102

	(total offentlig udgift, EUR)								
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					309.204	309.204	403.693	1.022.100
12.18, 12.21, 12.30, 12.33 Omdriftsarbejder, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)					470	470	470	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total					1.909	1.909	2.644	6.462
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					896.799	896.799	1.242.312	3.035.909
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					728.526	728.526	1.004.937	2.461.989
12.19, 12.22, 12.31, 12.34 Naturarer, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)					40	40	40	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total					206	206	294	706
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					8.299	8.299	11.825	28.423
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR)					6.728	6.728	9.549	23.005

	(=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)								
12.23 VMP2 uden tillæg, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)					295			
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø- /klimaforpligtelser – Total					7			7
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					2.165			2.165
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					1.732			1.732
12.24 VMP2 med tillæg, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)					333			
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø- /klimaforpligtelser – Total					3			
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					1.148			1.148
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					919			919
12.25 VMP3, lav sats ingen tillæg, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)					79	79	79	
	Max. beløb (EUR)								

	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total					3	1	27	32
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					238	118	2.149	2.505
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					190	94	1.719	2.004
12.26 VMP3, lavsats tillæg, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)					270	270	270	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total					37	26	23	86
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					10.020	7.042	6.146	23.208
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					8.016	5.634	4.917	18.566
12.27 VMP3, højsats ingen tillæg, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)					295	295	295	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total					12	9		21
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					3.620	2.525		6.145
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU					2.896	2.020		4.916

	medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)								
12.28 VMP3, høj sats tillæg, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ha.)					486	486	486	
	Max. beløb (EUR)								
	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total					18	18	4	40
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					8.751	8.751	2.119	19.621
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					7.001	7.001	1.695	15.697
TOTAL	O.14: Antal ha (eksklusiv skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		118	705	127	4.397	4.126	6.416	15.889
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlige udgifter, EUR)		854.901	6.260.720	1.143.543	5.225.409	4.170.884	12.313.590	29.969.047
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU bidrag i EUR)		692.026	5.569.533	974.662	4.546.913	3.459.623	10.673.789	25.916.563
	Heraf overførte tilsagn (hale)					1.065.212	1.059.207	1.426.510	3.550.928

5.3.3 N2000 biodiversitetsskov

Ordningskode	13
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	N2000 biodiversitetsskov
Interventionstype	Arealstøtte under artikel 65
Output indikator	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: <ul style="list-style-type: none"> • Generationsskifte • Miljø • LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej _ Ja X Nej X Ja _ Nej _ Ja X Nej

5.3.3.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _ Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til skovarealer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.3.3.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

- e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier
- f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

5.3.3.3 Behov adresseret med støtteordningen

E2 Sikring af grundvandet og vandmiljøet

E6 Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer

F1 Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste

F6 Etablering af mere naturnær skovdrift for at understøtte biodiversiteten

F7 Invasive arter presser den danske biodiversitet

5.3.3.4 Resultatindikatorer

R.30 Støtte til bæredygtig skovforvaltning: Andel af skovarealer omfattet af forvaltningsforpligtelser med henblik på beskyttelse af skov og forvaltning af økosystemtjenester.

R.33 (Skov) Forbedring af forvaltningen af Natura 2000-områder: Andel af areal i Natura 2000-områder omfattet af forvaltningsforpligtelser

5.3.3.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Støtteberettigede modtagere omfatter private skovejere og kommuner. Til kommuner ydes kun støtte til Natura 2000-skov.

Prioritering

Ansøgningerne prioriteres efter objektive kriterier med formål om højst mulig biodiversitet, som vil fremgå af bekendtgørelse. Der prioriteres primært efter areal af Natura 2000-skovnaturtyper og sekundært efter andre registreringer af arealer med høj naturværdi. Fredskovsarealer prioriteres over ikke-fredskovsarealer.

Betingelser for støtteberettigelse

Der gives støtte til eksisterende skovarealer. Tilsagn om støtte er betinget af tilsagnshavers ejerskab over arealet samt træernes art, placering og forvaltning. Yderligere støttebetingelser fastsættes i bekendtgørelse.

5.3.3.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger.

Det primære formål med støtte til biodiversitet i skov er at fremme eller bevare biodiversiteten på privatejede skovarealer med naturmæssigt værdifuld skov. Under ordningen kan også gives støtte til aktiviteter på kommunalt og statsligt ejede Natura 2000-skovområder.

Ordningen skal bidrage til at sikre Natura 2000-skovnaturtyperne og stabile levesteder for truede arter, der er tilknyttet skov. Gamle træer og dødt véd vurderes overordnet at være den væsentligste enkeltfaktor, der omkostningseffektivt og operationelt kan sikre og fremme biodiversiteten i forstligt drevne skove.

Ordningen skal fremme skovejernes incitament til at fastholde og forøge andelen af (store) træer til naturligt henfald, men er ikke til hinder for fortsat skovdrift. Hensigten er at sikre og øge mængden af dødt véd for derved at skabe levesteder for den artsrige flora og fauna, der er tilknyttet døende og dødt ved. Ordningen består af to koblede aktiviteter: udpegning af træer til henfald, samtidig med at arealet opnår støtte til ekstensiv drift. Yderligere støttebetingelser fastsættes i bekendtgørelse.

Synergier og samspil med andre ordninger

Ordninger, hvor kvælstoftilførslen reduceres i det åbne land tæt på skove, vil have en positiv synergieffekt for skovene ved en reduceret kvælstofdeposition. Denne buffereffekt vil opnås gennem indsatsområderne kvælstofvådområder, lavbundsprojekter og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder under ordningen for vandprojekter, privat skovrejsning samt N2000 pleje af græs- og naturarealer.

For arealer, hvor der ydes støtte til denne ordning, kan der samtidig ydes anden arealstøtte, forudsat at denne støtte ikke kompenserer for omkostninger forbundet med denne ordning. Hvis der tidligere er givet støtte til bæredygtig skovdrift, urørt skov og lignende med henblik på en permanent ekstensivering, kan der ikke ydes støtte til N2000 biodiversitetsskov. I andre situationer, hvor der alene er tale om en midlertidig ekstensivering, kan der være situationer, hvor der ikke vil kunne ydes fuld kompensation. Dette vil være tilfældet, hvis forvaltningsmyndigheden vurderer, at en eksisterende beskyttelse af arealet delvist kan sidestilles med denne ordning.

Tilsagn til denne ordning kan overgå til mere vidtgående naturbeskyttelse uden at det ændrer på tilskudssagen for den evt. resterende del af sagen. I forbindelse med overgang sikres mod dobbeltbetaling.

Identifikation af relevante baseline-elementer

Relevante baseline-elementer omfatter EU-ret, nationale regler og servitutter mv., herunder retningslinjer fastlagt i forlængelse af EU's vandrammedirektiv, habitatdirektiv, fuglebeskyttelsesdirektiv samt bestemmelser om fredskov. Kun forpligtigelser herudover er støtteberettigede. Der kan ikke gennem ordningen ydes støtte til forhold, der udgør et obligatorisk krav ved for eksempel servitutter eller fredninger.

Ordningen er rettet mod eksisterende skove, der senest på støttetidspunktet er pålagt fredsskovspligt. Arealet kan derfor ikke overgå til landbrugsareal, og derfor er de gældende GLM- og SMR-krav til landbrugsarealer ikke relevante.

5.3.3.7 Støttesatser og metode for beregning

For at gøre støtteordningen simpel og attraktiv for støttemodtagerne udbetales den arealbaserede støtte som en engangsudbetaling pr. hektar med et femårigt tilsagn og en 20-årig forpligtelse. De tinglyste træer er varigt beskyttet i hele deres levetid og indgår ikke i den fortsatte skovdrift.

Tilskudssatser				
Dimensionsklasse	> 25 - 50 cm	> 50 - 75 cm	> 75 cm, alle træarter udtagen eg	> 75 cm, eg
(Kr. pr. træ)	(600 kr.)	(1.500 kr.)	(2.500 kr.)	(4.000 kr.)
Antal store træer	Kr. / ha.	Kr. / ha.	Kr. / ha.	Kr. / ha.
<1	10.200			
1-3 (2)	10.200	15.500	21.000	24.000
4-6 (5)	10.200	18.200	26.700	34.200
7-9 (8)	10.200	20.900	32.400	44.400
10-12 (11)	10.200	23.600	38.100	54.600
I satsen er indregnet ekstensiveringstilskud	3.000	6.500	10.000	10.000

	IFKS
Form for støtte	Engangsbeløb (one off payment)
Støttebeløb	Støttesatser på ordningen svarer til enhedsbeløbene.

	<p>Støttesatser fastsættes individuelt og ved et minimum antal træer, der opgøres pr. ha. Støttesatserne er beregnet ved anvendelse af relevante skovøkonomiske tabelværker pr. træ og pr. ha, ved at tage udgangspunkt i en standardfordeling af dimensioner inden for udvalgte diameterklasser, jf. nedenfor. De beregnede satser har været forelagt relevant forskningsinstitution (IFRO ved Københavns Universitet) til udtalelse som sikkerhed for, at der ved anvendelse af satserne ikke sker overkompensation.</p> <p>Enhedsbeløbene er fremkommet som summen af enhedsbeløb for afståelsen af træer til forfald ud i al fremtid (tinglyses) og den 20-årige ekstensive drift.</p> <p>Beregning af enhedsbeløb til træer til forfald. Kompensationen beregnes, så den svarer til nutidsværdien af rådighedsafståelsen samt salgsværdien fratrukket oparbejdningsomkostninger mv. af de udpegede træer til forfald (netto-på-rod).</p> <p>Beregning af enhedsbeløb til ekstensiv drift. Kompensationen beregnes, så kompensationen svarer til nutidsværdien af rådighedsafståelsen i forhold til de driftsmæssige begrænsninger.</p>
Begrundelse for enhedsbeløb og beregningsmetode	Enhedsbeløb på ordningen svarer til støttesatser, jf. ovenfor.

5.3.3.8 Oplysninger vedr. statsstøtteregele

Støtteordningen falder udenfor artikel 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja   Nej   Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor artikel 42 i TEUF.

Hvis JA eller Blandet

Foranstaltninger til skovbrugssektoren er ikke er omfattet af Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde artikel 42, og er derfor omfattet af statsstøtteregele (TEUF artikel107-109).

Type af statsstøttenotifikation:

Notifikation   GBER   X ABER   de minimis

Hvis notifikation angives SA sagsnummer:SA.42466 (2015/XA) og SA.42464 (2015/XA)

EAFRD beløb (EUR): 15.580.106

National medfinansiering (EUR): 3.116.021

5.3.3.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til interventionstypen

Model for forpligtigelse	Forvaltningsbaseret
Varighed af kontrakter (forpligtelsesperioden)	20 år

5.3.3.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 12 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der ydes kompensation for tabt indtægt og merudgift ved opfyldelse af støtteordningens forpligtelser om at fremme eller bevare naturmæssigt værdifuld skov.

5.3.3.11 De anvendte EU-medfinansieringssatser for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragssats	Minimums sats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2) (a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel 85(2) (aa)		20 pct.	85 pct.
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2) (ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3) (aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2) (d)		20 pct.	43 pct.
X	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 25 i forordning (EU) [CPR]	Artikel 85(3) (a)		20 pct.	80 pct.
☐	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3) (b)		20 pct.	100 pct.

5.3.3.12 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	13.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer Ø > 25 - 50 cm + ekstensiveringsstøtte
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.2
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø > 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.3
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø > 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.4
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø > 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.5
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø > 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant

EU medfinansieringssats	80 pct.
-------------------------	---------

Enhedsbeløb kode	13.6
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø > 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.7
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø > 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.8
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø > 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.9
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø > 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.10
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø > 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte

Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.11
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø > 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.12
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø > 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.13
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø > 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.14
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Ekstensiv drift øvrige løv, overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.15
------------------	-------

Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Ekstensiv drift gl. bøg og eg, overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.16
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Stævning, overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.17
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Skovgræsning, overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.18
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Slåning, overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.19
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Naturlig vandstand, overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.20
------------------	-------

Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Bevaring af træer Ø > 25 – 50 cm, € / stk., overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.21
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Bevaring af træer Ø > 50 – 75 cm, € / stk., overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.22
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Bevaring af træer Ø > 75 cm kun eg, € / stk., overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	13.23
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Bevaring af træer Ø > 75 cm alle excl. eg, € / stk., overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

5.3.3.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
13.1 12 træer Ø> 25 - 50 cm + ekstensiveringsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		1.369	1.369	1.369	1.369	1.369		
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		173	173	189	189	189		914
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		236.581	236.581	259.196	259.196	259.196		1.250.751
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		189.265	189.265	207.357	207.357	207.357		1.000.601
13.2 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		2.081	2.081	2.081	2.081	2.081	2.081	
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		114	114	125	125	125	25	601
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		236.520	236.520	259.211	259.211	259.211	51.811	1.250.674
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		189.216	189.216	207.369	207.369	207.369	41.449	1.000.539

13.3 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiverin gsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		2.819	2.819	2.819	2.819		2.819	
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø- /klimaforpligtel ser – Total		84	84	92	92		18	460
	Årlig indikativ finansiell tildeling (total offentlig udgift, EUR)		235.848	235.848	258.437	258.437	2	51.656	1.247.008
	Årlig indikativ finansiell tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansiering ssats)		188.678	188.678	206.750	206.750		41.325	997.606
13.4 12 træer hvoraf 1-3 (2) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiverin gsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		3.221	3.221	3.221	3.221	3.221		
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø- /klimaforpligtel ser – Total		74	74	81	81	81		389
	Årlig indikativ finansiell tildeling (total offentlig udgift, EUR)		237.313	237.313	259.985	259.985	259.985		1.254.580
	Årlig indikativ finansiell tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansiering ssats)		189.850	189.850	207.988	207.988	207.988		1.003.664
13.5 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiverin gsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		2.433	2.433	2.433	2.433	2.433	2.433	

	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		96	96	106	106	106	21	510
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		235.507	235.507	258.048	258.048	258.048	51.579	1.245.158
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		188.406	188.409	206.438	206.438	206.438	41.263	996.127
13.6 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		3.584	3.584	3.584	3.584	3.584		
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		66	66	73	73	73		351
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		237.936	237.936	260.713	260.713	260.713		1.258.011
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		190.349	190.349	208.570	208.570	208.570		1.006.409
13.7 12 træer hvoraf 4-6 (5) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		4.591	4.591	4.591	4.591	4.591		
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-		52	52	57	57	57		274

	/klimaforpligtelser – Total								
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		237.973	237.973	260.768	260.768	260.768		1.258.248
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		190.378	190.378	208.614	208.614	208.614		1.006.599
13.8 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		2.805	2.805	2.805	2.805	2.805	2.805	
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		81	81	89	89	89		428
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		227.071	227.071	248.768	248.768	248.768		1.200.447
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		181.657	181.657	199.014	199.014	199.014		960.357
13.9 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		4.349	4.349	4.349	4.349	4.349		4.349
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		52	52	60	60	60		283
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total		225.448	225.448	260.023	260.023	260.023		1.230.966

	offentlig udgift, EUR)								
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		184.398	180.358	204.262	208.018	208.018		984.772
13.10 12 træer hvoraf 7-9 (8) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		5.960	5.960	5.960	5.960	5.960		
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		38	38	41	42	42		202
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		227.645	227.645	244.935	249.441	249.441		1.203.612
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		185.952	182.124	195.948	199.553	199.553		962.890
13.11 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø> 50 - 75 cm + ekstensiveringsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		3.168	3.168	3.168	3.168	3.168		
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		72	72	79	79	79		380
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		227.596	227.596	249.393	249.393	249.393		1.203.371
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU		182.077	182.077	199.514	199.514	199.514		962.697

	medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)								
13.12 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø> 75 cm (excl. Eg) + ekstensiveringsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		5.114	5.114	5.114	5.114	5.114		
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		45	45	49	49	49		236
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		227.901	227.901	249.706	249.706	249.706		1.204.920
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		182.321	182.321	199.765	199.765	199.765		963.936
13.13 12 træer hvoraf 10-12 (11) stk. Ø> 75 cm (kun Eg) + ekstensiveringsstøtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		7.329	7.329	7.329	7.329	7.329		
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		31	31	34	34	34		163
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		226.620	226.620	248.311	248.311	248.311		1.198.171
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR)		181.296	181.296	198.649	198.649	198.649		958.537

	(=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)								
13.14 Ekstensiv drift Øvrige løv, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)				60	60	60	60	
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total				1.267	1.267	1.267	1.267	5.068
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				76.020	76.020	76.020	76.020	304.080
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				60.816	60.816	60.816	60.816	243.264
13.15 Ekstensiv drift gl. bøg og eg, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)				107	107	107	107	2.852
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total				713	713	713	713	2.852
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				76.291	76.291	76.291	76.291	305.164
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				61.033	61.033	61.033	61.033	244.131
13.16 Stævning,	Planlagt enhedsbeløb				81	81	81	81	

overførte tilsagn (hale)	(total offentlig udgift, EUR)								
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total				950	950	950	950	3.800
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				76.950	76.950	76.950	76.950	307.800
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				61.560	61.560	61.560	61.560	246.240
13.17 Skovgræsnings, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)				215	215	215	215	
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total				356	356	356	356	1.424
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				76.540	76.540	76.540	76.540	306.160
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				61.232	61.232	61.232	61.232	244.928
13.18 Slåning, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)				168	168	168	168	
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-				456	456	456	456	1.824

	/klimaforpligtelser – Total								
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				76.608	76.608	76.608	76.608	306.432
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				61.286	61.286	61.286	61.286	245.146
13.19	Naturlig vandstand, overførte tilsagn (hale)			40	40	40	40	40	
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total			1.900	1.900	1.900	1.900	1.900	7.600
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			76.000	76.000	76.000	76.000	76.000	304.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)			60.800	60.800	60.800	60.800	60.800	243.200
13.20	Bevaring af træer Ø> 25 – 50 cm, € / stk., overførte tilsagn (hale)				5	5	5	5	
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total				16.286	16.286	16.286	16.286	65.144
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total				81.430	81.430	81.430	81.430	325.720

	offentlig udgift, EUR)								
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				65.144	65.144	65.144	65.144	260.576
13.21 Bevaring af træer Ø> 50 – 75 cm, € / stk., overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)				9	9	9	9	
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total				8.769	8.769	8.769	8.769	35.076
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				78.921	78.921	78.921	78.921	315.684
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				63.137	63.137	63.137	63.137	252.547
13.22 Bevaring af træer Ø> 75 cm kun eg, € / stk., overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)				17	17	17	17	
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total				4.560	4.560	4.560	4.560	18.240
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				77.520	77.520	77.520	77.520	310.080
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU				62.016	62.016	62.016	62.016	248.064

	medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)								
13.23 Bevaring af træer Ø> 75 cm alle excl. eg, € / stk., overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)				13	13	13	13	
	Max. beløb (EUR)								
	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total				6.000	6.000	6.000	6.000	24.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				78.000	78.000	78.000	78.000	312.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				62.400	62.400	62.400	62.400	249.600
TOTAL	O.15 Antal ha (skov) med miljø-/klimaforpligtelser – Total		977	977	42.330	42.330	42.330	41.257	170.201
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlige udgifter, EUR)		3.019.959	3.019.959	4.096.280	4.096.280	4.096.280	774.280	19.103.037
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		2.415.967	2.415.967	3.277.024	3.277.024	3.277.024	619.424	15.282.430
	Heraf overførte tilsagn (hale)			60.800	619.424	619.424	619.424	619.424	2.477.696

5.3.4 Målrettet regulering

Ordningskode	[x]
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Målrettet regulering
Interventionstype	Arealstøtte jf. artikel 65
Output indikator	O.13
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: Generationsskifte Miljø LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej _ Ja X Nej X Ja _ Nej _ Ja X Nej

5.3.4.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _ Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til arealer i Danmark, hvor der er udlagt kvælstofreducerende virkemidler og under forudsætning af, at støttebetingelserne er opfyldt.

5.3.4.2 Udvalgte specifikke målsætning og den tværgående målsætning

d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi.

e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og naturlandskaber.

5.3.4.3 Behov adresseret med støtteordningen

D1 Fremme klimavenlig landbrugsproduktion

E2 Sikring af grundvandet og vandmiljøet

F2 Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen

5.3.4.4 Resultatindikatorer

R.12. Tilpasning til klimaændringer. Andel af landbrugsarealer, der er omfattet af forpligtelser til at forbedre tilpasningen til klimaændringerne.

R.14. Andel af landbrugsarealer, der er omfattet af forpligtelser til at nedsætte klimaskadelige emissioner, og sikre og/eller bedre organisk kulstofbinding (permanent græs, landbrugsarealer på kulstofrige jorder, skov mm.).

R.20 Beskytte vandkvaliteten: Andel af landbrugsarealer, der er omfattet af forvaltningsforpligtelser vedrørende vandkvaliteten,

R.21 Bæredygtig næringsstofforvaltning: Andel af landbrugsarealer, der er omfattet af forpligtelser vedrørende bedre næringsstofforvaltning.

5.3.4.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Berettigede støttemodtagere omfatter landbrugere med bedrifter på mere end 10 ha efterafgrødegrundareal, med marker hvor hovedparten af markens areal ligger i et af forvaltningsmyndighedens udpegede kystvandoplande, hvor der skal udlægges kvælstofreducerende virkemidler med henblik på at opfylde indsatsbehov i vandområdeplanerne.

Bedriften må ikke ved ansøgningsperiodens start være autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion eller være omfattet af en ansøgning herom.

Prioritering

Prioritering ved overansøgning i de enkelte kystvandoplande, vil ske efter vurderet effekt af indsatserne på vandoplandsniveau, hvor der i første omgang prioriteres virkemidler på marker med lavest retention i hvert enkelt kystvandopland. Der vil kunne fastsættes andre prioriteringskriterier herudover.

Betingelser for støtteberettigelse

Der kan kun søges støtte til arealer, hvor der er udlagt kvælstofreducerende virkemidler. De væsentligste støtteberettigelseskriterierne er følgende:

- At arealet er berettiget til basisindkomststøtte (BISS).
- At ansøgers bedrift har minimum 10 ha efterafgrødegrundareal og er medlem af registeret for gødningsregnskab efter den på tidspunktet gældende lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstoffreducerende tiltag og regler fastsat i medfør heraf.
- Bedriften, der søges støtte til, ikke ved ansøgningsperiodens start er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion eller omfattet af en ansøgning herom. Samme dato anvendes, når økologiske bedrifter udelukkes fra at kunne få et obligatorisk krav under ordningen.
- At der på arealet ikke foreligger tilsagn på uforenelige tilskudsordninger.
- At hovedparten af markens areal ligger i et af forvaltningsmyndighedens udpegede kystvandoplande, hvor der skal udlægges kvælstofreducerende virkemidler med henblik på at opfylde indsatsbehov i vandområdeplanerne.

- At arealet ikke er registreret som landskabselementer i form af fortidsminder samt små søer og vandhuller omfattet af god landbrugs- og miljømæssig stand, eller at arealet ikke ligger inden for 3-meter bræmmer efter lov om vandløb.
- At arealet ikke anvendes til opfyldelse af krav om pligtige efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder i henhold til den på tidspunktet gældende lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.
- I de enkelte områder vil indsatsen, der søges om i byrdefordelingsrunden, blive prioriteret efter højeste effekt. Ved opgørelsen heraf inddrages områdets kvælstofretention. Der kan herudover blive fastsat supplerende prioriteringskriterier i bekendtgørelse.

Støtteberettiget areal	<i>Landbrugsareal som defineret i CAP-planen</i>
------------------------	--

5.3.4.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Ordnningen har til formål at reducere kvælstofudledningen fra mark til kyst og medvirker til implementering af Vandrammedirektivet. Målgruppen er landbrugere med bedrifter på mere end 10 ha efterafgrødegrundareal, der ligger i udvalgte kystvandoplande. Indsatsbehovet i forhold til kvælstofreduktion differentieres geografisk på kystvandoplandsniveau og er målrettet i forhold til lokal miljøtilstand. Alle kystvandoplande er omfattet af en vandområdeplan.

Der ydes arealstøtte for ét år ad gangen med henblik på etablering af efterafgrøder eller alternative virkemidler, der medvirker til at tilbageholde kvælstof. Støtte til ansøgerne fordeles inden for de afsatte økonomiske rammer indtil den nødvendige kvælstofreduktion for kystvandoplandet er opnået. Ordningen består af en frivillig byrdefordelingsrunde, hvori der kan søges tilskud, og en eventuel obligatorisk runde med krav om udlæg af efterafgrøder eller alternativer. Såfremt der ikke i tilskudsrunder (byrdefordelingsrunden), søges om etablering af tilstrækkelige virkemidler til opfyldelse af kvælstofreduktionsbehovet, kan der blive udpeget et krav om obligatoriske, ukompenserede virkemidler.

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager støtte under ordningen målrettet regulering, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte og ø-støtte.

Identifikation af relevante baseline-elementer

Målrettet regulering vedrører alene obligatoriske krav fastsat med henblik på Danmarks implementering af Vandrammedirektivet. Denne er udmøntet via de geografisk målrettede vandområdeplaner. Indsatsen i målrettet regulering – herunder den indsats der kompenseres med støtte under artikel 67 – ligger således ud over baseline i form af GLM. Det samme areal med et virkemiddel vil således ikke kunne anvendes til opfyldelse af både GLM og målrettet regulering. I relation til denne ordning har GLM 6 og GLM 8 relevans.

Følgende GLM-krav kan have betydning for målrettet kvælstofregulering:

GLM 6 er at krav om at landmænd skal have mindst 60 pct. jorddække på samlet alle bedriftens omdriftsarealer og permanente afgrødearealer i efterår-/vinterperioden. GLM 6 har til formål at beskytte jorden ved at reducere andelen af bare marker i den mest sårbare periode, med henblik på beskyttelse af

jordens struktur, indhold af organisk materiale og udvaskning. Jorddække kan opfyldes med græs, efterafgrøder, vintersæd, brak, planterester (stub) og spildkorn. Kun sorte marker tælles fra. Fordi GLM 6 er et krav om jorddække, hvor efterafgrøder kan indgå i opfyldelse af kravet, men ikke stiller et decideret krav til etablering af efterafgrøder, vurderes det usandsynligt at der vil opstå en baseline problematik til målrettet kvælstofregulering.

GLM 8 indeholder krav om, at 4 pct. af omdriftsarealet skal udgøres af ikke-produktive elementer og GLM-landskabelementer, for landmænd der ikke indgår i top-up eco-schemet biodiversitet. Hvis landmænd vælger at indgå i eco-biodiversitet, skal de udlægge i alt mindst 7 pct. af landbrugsarealet med ikke-produktive elementer, hvor 3 pct. så skal udlægges som GLM 8 elementer. Landbrugere kan under GLM 8 opfylde kravet med følgende elementer: Brak, blomsterbrak, bræmmer, småbiotoper, markkrat samt fortidsminder og GLM-søer. Det vil ikke være muligt at anvende de elementer, der indgår til opfyldelse af GLM 8, som virkemidler der kan anvendes under målrettet regulering.

5.3.4.7 Støttesatser og metode for beregning

Støtten ydes som årlig kompensation for étårige tilsagn. I 2021 var det med en sats på 500 kr./ha for udlægning af efterafgrøder og alternativer. Beregning af støttesatsen i 2025 er ikke foretaget på nuværende tidspunkt. Dette skyldes, at det faglige grundlag for indsatsens geografiske fordeling i tredje vandplanperiode udestår, herunder beslutning om hvornår det nye faglige grundlag skal anvendes fra. Desuden skal beregningen foretages så tæt på ordningens etablering som muligt mhp. at få den mest præcise vurdering af omkostninger, der skal ydes støtte til, samt indfaktorering af omkostninger ved eventuelle nye virkemidler mv. Beregningen vil tidligst blive foretaget i 2022. Støtteberettigede udgifter er indkomsttab/meromkostninger som følge af udlægning af kvælstofreducerende virkemidler med henblik på opfyldelse af indsatsbehov i den målrettede regulering i gennemsnit på tværs af kystvandoplande og virkemidler. Støttesatsen er fastsat ud fra beregninger heraf, foretaget af en uafhængig forskningsinstitution, IFRO Københavns Universitet. Der er fastsat en enhedsstats for virkemidlerne ud fra et vægtet gennemsnit af omkostningen/indkomsttabet ved de virkemidler, der kan anvendes, og som ud fra hensyn om omkostningseffektivitet må forventes anvendt til opfyldelse af indsatsbehovet. Ved eventuelle justeringer af indsatsbehovet skal der foretages en genberegning af støttesatsen. Det er muligt, at man fremadrettet vil benytte andre virkemidler. Listen med virkemidler kan blive justeret fra år til år som følge af ny viden, administrative hensyn mv. og fastlægges i bekendtgørelsen, men forventes på nuværende tidspunkt at inkludere:

- Efterafgrøder
- Mellemafgrøder
- Tidligt såede vinterafgrøder
- Energiafgrøder (lavskov)
- Brak
- Randzoner (brak langs vandløb og søer)
- Reduktion af gødningskvote – ikke kompenseret
- Kvælstoffikserende efterafgrøder
- Præcisionslandbrug

Ved udlæg af forskellige virkemidler fastsættes en omregningsfaktor mellem virkemidler, baseret på virkemidlernes kvælstofeffekt i relation til én ha efterafgrøder.

	IFKS
Form for støtte	X Støtte Finansielt instrument

	<p>Hvis støtte er valgt:</p> <p>☒ betaling for de faktiske støtteberettigede omkostninger afholdt af støttemodtageren</p> <p>☒ enhedsbeløb</p> <p>☐ engangsbetaling (lump sum)</p> <p>☐ flat-rate finansiering</p>
Støttebeløb	Støttesatsen fastlægges på baggrund af en vurdering af omkostninger ved opfyldelse af kravet, herunder indfaktorering af omkostninger ved eventuelle nye virkemidler mv.
Begrundelse for enhedsbeløb og beregningsmetode	<p>De beskrevne enhedsbeløb er de på nuværende tidspunkt forventede støttesatser. Da ordningen skal kompensere de beregnede gennemsnitsomkostninger, vil de endelige støttesatser skulle beregnes af en uafhængig forskningsinstitution.</p> <p>Enhedsatsen fastsættes således, at den dækker indkomsttab/meromkostninger som følge af udlægning af kvælstofreducerende virkemidler med henblik på opfyldelse af indsatsbehov i den målrettede regulering i gennemsnit på tværs af kystvandoplande og virkemidler. Støttesatsen er fastsat ud fra beregninger heraf, foretaget af en uafhængig forskningsinstitution. Der er fastsat en enhedsstats for virkemidlerne ud fra et vægtet gennemsnit af omkostningen/indkomsttabet ved de virkemidler, der kan anvendes, og som ud fra hensyn om omkostningseffektivitet må forventes anvendt til opfyldelse af indsatsbehovet.</p>

5.3.4.8 Oplysninger vedr. statsstøtterejerne

Støtteordningen falder udenfor art. 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja   Nej   Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor art. 42 i TEUF

EAFRD beløb (EUR): 24.832.000

National medfinansiering (EUR): 0

5.3.4.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til ordningstypen

Model for forpligtigelse	Forvaltningsbaseret
Varighed af kontrakter (forpligtelsesperioden)	Tilsagn gives for en étårig periode.

5.3.4.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 12 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der kan søges kompensation for tabt indtægt og merudgift ved opfyldelse af støtteordningens forpligtelser på omdriftsarealer eller arealer med permanente afgrøder.

5.3.4.11 De anvendte EU-medfinansieringssatser for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragssats	Minimumssats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2) (a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel 85(2) (aa)		20 pct.	85 pct.
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2) (ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3) (aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2) (d)		20 pct.	43 pct.
☐	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 25 i forordning (EU) [CPR]	Artikel 85(3) (a)		20 pct.	80 pct.
X	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3) (b)		20 pct.	100 pct.

5.3.4.12 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	[x]
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Målrettet regulering

Støtteform	X tilskud <u>finansielle instrumenter</u>
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) <u>gennemsnit (<i>average</i>)</u>
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	100 pct.

5.3.4.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
x.x Måålrettet regulering	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)				67				
	Max. beløb for planlagt enhedsbeløb (EUR)								
	O.13 – antal hektar med ...				369.997				369.997
	Årlig indikativ finansiel tildeling # 1 (total offentlig udgift, EUR)				24.832.000				24.832.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling # 1 (EU bidrag i EUR) (=total offentlig udgift * bidragsrate)				24.832.000				24.832.000

5.3.5 Ø-støtte

Ordningskode	14
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Ø-støtte
Interventionstype	Arealstøtte under artikel 66
Output indikator	O.12 Antal ha med betaling for naturmæssige og andre arealspecifikke begrænsninger
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: <ul style="list-style-type: none"> • Generationsskifte • Miljø • LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej _ Ja X Nej X Ja Nej _ Ja X Nej

5.3.5.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National _ Regional _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til landbrugsarealer på ikke bro-faste øer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.3.5.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

a) At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerikigheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen

g) At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne

h) At fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbrug, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug

5.3.5.3 Behov adresseret med støtteordningen

A1 Økonomisk modstandsdygtighed og udnyttelse af markedsmuligheder

5.3.5.4 Resultatindikatorer

R.4 Knytte indkomststøtte til normer og god praksis: Andel af udnyttet landbrugsareal (ULA), der er omfattet af indkomststøtte og underlagt konditionalitet.

R.7 Øget støtte til bedrifter med specifikke behov: Procentvis øget støtte pr. hektar for områder med større behov (sammenlignet med gennemsnittet).

5.3.5.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Der kan kun søges ø-støtte til arealer på ikke-brofaste øer. Støtten kan søges af ejere og forpagtere af landbrugsarealer på øer uden fast broforbindelse. Støtten kan søges til landbrugsarealer og af ansøgere, der opfylder kravene til definitionen af aktive landbrugere jf. kapitel 4.1.

Prioritering

Der sker ikke en prioritering, idet denne allerede er sket i forbindelse med fastlæggelse af kriterier for støtteberettigelse til direkte støtte.

Betingelser for støtteberettigelse

Støtteberettigelseskriterierne vil være følgende (se også ovenfor):

- At arealet ligger på en af de ikke-brofaste øer, der er omfattet af ordningen.
- At arealet er betegnet som støtteberettiget areal, jf. CAP-planens kapitel 4.1, og er underlagt konditionalitetskravene, jf. CAP-planens kapitel 3.5.
- Evt. yderligere betingelser i henhold til arealets støtteberettigelse på andre ordninger såsom basisindkomststøtte.

Der kan maksimalt opnås støtte til 100 ha pr. ansøger.

Støtteberettiget areal	☐ Bjergområder, jf. art. 32 (1a) i forordning (EU) nr. 1305/2013 ☒ Områder med naturbetingede begrænsninger, udover bjergområder, jf art. 32 (1b) i forordning (EU) nr. 1305/2013 ☐ Områder med andre arealmæssige begrænsninger, jf. art. 32 (1c) i forordning (EU) nr. 1305/2013 ☐ alle områder med naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger ☐ Andet
------------------------	---

5.3.5.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Formålet med ordningen er at opretholde landbrugsdriften ved at yde kompensation til bedrifter, der søger og opnår at modtage basisindkomststøtte for arealer i samme ansøgningsrunde, og som er beliggende på en række udvalgte ikke-brofaste øer, hvilket leder til øgede omkostninger for driften af de pågældende arealer. Ordningen bidrager til at sikre, at landbrugsproduktion fortsat kan være rentabel på øerne og understøtter således opretholdelse af levevilkår og produktion.

Støtten gives for landbrugsarealer, der er påvirkede af naturbetingede begrænsninger ved at være beliggende på ikke-brofaste øer. Støtten gives for arealer beliggende på øer, der i dag er omfattet af ordningen, samt øer, der også overholder de nationale udvælgelseskriterier; at øerne ikke er brofaste og skal være større end 20 ha/0,2 km².

Synergier og samspil med andre ordninger

Til arealer, der modtager ø-støtte, kan der samtidig modtages basisindkomststøtte, samt støtte under alle øvrige arealordningerne, pleje af græs- og naturarealer, målrettet regulering og engangskompensation. Der kan endvidere modtages støtte under følgende ordninger i landdistriktsprogrammet 2014-2022: økologisk arealtilskud, pleje af græs- og naturarealer, målrettet regulering og tilsagn med henblik på fastholdelse af kvælstofvådområder, fosforvådområder og lavbundsprojekter.

5.3.5.7 Støttesatser og metode for beregning

Satsen for kompensation fastlægges på baggrund af uvildige beregninger fra IFRO, Københavns Universitet. I januar 2020 har forvaltningsmyndigheden modtaget nye beregninger fra IFRO af indkomsttab og ekstra omkostninger for bedrifter på ikke-brofaste øer med henblik på fastlæggelse af støttesatser under søjle II. På den baggrund ventes støtten fra 2023 at blive fastsat til 500 kr./ha/år. Støtten ydes som årlig kompensation.

	IFKS
Form for støtte	Enhedsomkostninger baseret på ekstra omkostninger og tabt indtjening
Støttebeløb	Støttesatsen fastlægges på baggrund af en vurdering af det gennemsnitlige tab med hensyntagen til tidligere støtte til den nuværende ordning samt de arealmæssige målsætninger for ordningen.
Begrundelse for enhedsbeløb og beregningsmetode	Enhedsbeløb på ordningen svarer til støttesats, jf. ovenfor.

5.3.5.8 Oplysninger vedr. statsstøtteregele

Støtteordningen falder udenfor artikel 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja   Nej   Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor artikel 42 i TEUF

EAFRD beløb (EUR): 13.085.000

National medfinansiering (EUR): 0

5.3.5.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til ordningstypen

Anvendes ikke for artikel 66-ordninger.

5.3.5.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 13 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der ydes kompensation for tabt indtægt og meromkostninger ved landbrug på ikke-brofaste øer sammenlignet med det øvrige Danmark.

5.3.5.11 De anvendte EU-medfinansieringssatser for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragssats	Minimums sats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2) (a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel 85(2) (aa)		20 pct.	85 pct.
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2) (ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3) (aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2) (d)		20 pct.	43 pct.
☐	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 25 i forordning (EU) [CPR]	Artikel 85(3) (a)		20 pct.	80 pct.
X	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3) (b)		20 pct.	100 pct.

5.3.5.12 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	14.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Ø-støtte, EUR pr. ha.
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	100 pct.

5.3.5.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
14.1 Ø-støtte	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR)		67	67	67	67	67		
	Max. beløb (EUR)								
	O.12: Antal ha. med betaling for naturmæssige og andre arealspecifikke begrænsninger		38.993	38.993	38.993	38.993	38.993		194.967
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		2.617.000	2.617.000	2.617.000	2.617.000	2.617.000		13.085.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU bidrag i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		2.617.000	2.617.000	2.617.000	2.617.000	2.617.000		13.085.000

5.3.6 Minivådområder

Ordningskode	15
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Minivådområder
Interventionstype	Ikke-produktiv investeringsstøtte, jf. artikel 68
Output indikator	O.21 Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: <ul style="list-style-type: none"> • Generationsskifte • Miljø • LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej _ Ja X Nej X Ja Nej _ Ja X Nej

5.3.6.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _ Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen kan gives støtte til ikke-produktive investeringer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.3.6.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier.

f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenester og bevare levesteder og landskaber

5.3.6.3 Behov adresseret med støtteordningen

E2 Sikring af grundvandet og vandmiljøet

F2 Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen

5.3.6.4 Resultatindikatorer

R.26 Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer.

5.3.6.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Private ansøgere, med arealer, der helt eller delvis er berettiget til basisindkomststøtte, kan søge om støtte til et minivådområde. Foreninger kan også søge støtte til et minivådområde.

Prioritering

Ansøgninger prioriteres efter omkostningseffektivitet. Der kan fastsættes yderligere nationale prioriteringskriterier i bekendtgørelsen (eksempelvis geografisk placering).

Betingelser for støtteberettigelse

Ordningen er målrettet drænedede arealer og kan ansøges i områder, som vurderes egnede til minivådområder. Til at afgøre dette kan der eksempelvis benyttes tilgængelige kortgrundlag og lokale undersøgelser af oplandskonsulenter. Anlæggelsen af minivådområder afhænger af lokale forhold og består hovedsageligt af udgravningen af selve minivådområdet. Minivådområdet skal placeres i drænopland med indsatsbehov for kvælstof jf. EU's vandrammedirektiv.

Tilsagnshaver er forpligtiget til at gennemføre projektet i overensstemmelse med tilsagnet og opretholde minivådområdet i den fastsatte opretholdelsesperiode på 10 år. Derudover kommer almindelig vedligehold.

Forud for hver ansøgningsrunde offentliggøres en bekendtgørelse, hvori de specifikke støttebetingelser og prioriteringskriterier fastsættes. Støttebetingelserne skal opfyldes for at opnå og opretholde tilsagn under ordningen.

5.3.6.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Formålet med minivådområder er at forbedre vandmiljøet gennem en nedbringelse af tilførslen af kvælstof. Som en sekundær effekt reducerer minivådområderne også fosforudledningen til vandmiljøet.

Minivådområder designes specielt med det formål at modtage og behandle landbrugets drænvand uden at hindre dræning af de omkringliggende marker. Ordningen kan bestå af to typer minivådområder: åbne minivådområder og minivådområder med filtermatrice. Begge fungerer efter de samme principper ved rensning gennem denitrifikation af drænvand, som herefter udledes til vandmiljøet. Ordningen bidrager til implementering af EU's vandrammedirektiv.

Et åbent minivådområde består af en række dybe bassiner adskilt af lavvandede zoner. Drænvandet vil løbe ind i den ene ende af minivådområdet, passere de dybe og lavvandede zoner og derefter løbe ud i recipienten. Det er på bunden af de dybe bassiner, kvælstoffjernelsen sker ved hjælp af denitrifikation.

Et minivådområde med filtermatrice består af ét dybt bassin, som er fyldt med træflis. Kvælstoffjernelsen sker ved hjælp af denitrifikation i hele bassinets vandsøjle, da bassinet er fyldt med flis. Drænvandet ledes således ind i den ene ende af bassinet og udledes til recipienten i den anden ende af bassinet.

Synergier og samspil med andre ordninger

Der skal sikres synergi mellem denne ordning og lavbundsprojekter, kvælstof- og fosforvådområder samt fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, så indsatserne ikke 'spærrer' for hinanden. Der kan endvidere indtænkes synergieffekter i forhold til andre behov og eventuelle støtteordninger, både inden for forvaltningsmyndighedens ansvarsområde og i regi af andre ministerier og styrelser.

Der kan i de fleste tilfælde ydes basisindkomststøtte (BISS) til områder, som modtager støtte.

5.3.6.7 Støttesatser og metode for beregning

	Ikke-IFKS
Form for støtte	[Vælges fra fast liste] ☒ Støtte ☐ Finansielt instrument Hvis støtte er valgt: ☐ betaling for de faktiske støtteberettigede omkostninger afholdt af støttemodtageren ☒ enhedsomkostninger (<i>unit costs</i>) ☐ engangsbetaling (<i>lump sum</i>) ☐ flat-rate finansiering
Støtterate	Der gives 100 pct. støtte til de nødvendige etableringsomkostninger. Støtten omfatter udgifter til jordarbejde, pumpe, konsulentudgifter, arkæologiske forundersøgelser og andre nødvendige udgifter, herunder gebyrer til myndigheder mv. Der kan benyttes forskudsudbetaling på ordningen. Foruden støtte til etablering kan ansøger kompenseres gennem en national ordning for blandt andet vedligehold af minivådområdet. Kompensationen udbetales som de minimis-støtte. Der anvendes standardomkostninger til etablering af projektet, jf. kapitel 4.7.
Begrundelse for enhedsbeløb og beregningsmetode	Minivådområdeprojekterne varierer meget både i forhold til størrelsen af minivådområdet, størrelsen af drænoplandet og de forskellige optioner, man kan til- eller fravælge (for eksempel arkæologisk undersøgelse og pumpe). Det enkelte minivådområdes omkostninger kan derfor variere fra andre projekter. Estimatet af enhedsbeløbet er således usikkert, da der er tale om gennemsnitsbeløb. De angivne enhedsbeløb er beregnet på baggrund af historiske projekter.

5.3.6.8 Oplysninger vedr. statsstøtteregele

Støtteordningen falder udenfor artikel 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja Nej Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor artikel 42 i TEUF

EAFRD beløb (EUR): 44.893.600

National medfinansiering (EUR): 11.223.400

5.3.6.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til interventionstypen

Hvad kan der ikke gives støtte til?	Ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, der fremgår af artikel 68, stk. 3, jf. kapitel 4.7.
Hvad er minimum (potentielt) vandbesparende krav (udtrykt i pct.) for vanding	Ikke relevant

5.3.6.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 11 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der ydes kompensation for omkostningerne til at etablere af minivådområder.

5.3.6.11 De anvendte EU-medfinansieringssatser for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragssats	Minimums sats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel 85(2)(aa)		20 pct.	85 pct.
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2)(ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3)(aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2)(d)		20 pct.	43 pct.

X	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 25 i forordning (EU) [CPR]	Artikel 85(3)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3)(b)		20 pct.	100 pct.

5.3.6.12 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	15.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Minivådområde projekter
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_ fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

5.3.6.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
15.1 Minivådområde projekter	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)			69.984	69.938	69.837	69.674	69.936	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)			155.000	155.000	155.000	155.000	155.000	
	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder			80	181	219	195	128	803
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			5.598.730	12.685.730	15.294.220	13.586.430	8.951.890	56.117.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU bidrag i EUR)			4.478.984	10.148.584	12.235.376	10.869.144	7.161.512	44.893.600

	(=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)								
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

5.3.7 Privat skovrejsning

Ordningskode	16
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Privat skovrejsning
Interventionstype	Ikke-produktiv investeringsstøtte, jf. artikel 68
Output indikator	O.21 Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: <ul style="list-style-type: none"> • Generationsskifte • Miljø • LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej _ Ja X Nej X Ja Nej _ Ja X Nej

5.3.7.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _ Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til ikke-produktive investeringer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.3.7.2 Udvalgte specifikke målsætninger og den tværgående målsætning

d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding, samt fremme bæredygtig energi,

e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier

f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenester og bevare levesteder og landskaber

5.3.7.3 Behov adresseret med støtteordningen

D2 Udvidelse af skovarealet for at modvirke klimaeffekten af den animalske produktion

E2 Sikring af grundvandet og vandmiljøet

E3 Mindske den intensive husdyrproduktions negative påvirkning af naturen og naturressourcerne

E5 Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal

E6 Indsats mod jorderosion kan imødegå trusler som følge af klimaændringer

F1 Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste

F2 Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen

F3 Mere skov på det danske areal

F6 Etablering af mere naturnær skovdrift for at understøtte biodiversiteten

5.3.7.4 Resultatindikatorer

R.16 Investeringer relateret til klima: Andel af landbrugere, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik til investeringer, der bidrager til klimatilpasning og til produktion af grøn energi eller biomateriale.

R.17: Areal (hektar) med støttet til skovrejsning, skovbrug og restaurering, inklusiv nedbrud

R.26 Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer.

5.3.7.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Private og kommunale ejere af landbrugsarealer.

Prioritering

Projekterne prioriteres efter omkostningseffektivitet i forhold til miljøeffekt, for eksempel kvælstofeffekt, klimaeffekt, drikkevandsinteresser samt brugen af dybdepløjning. Private ejere kan tildeles fortrinsret til en andel af puljen. De nærmere bestemmelser for prioriteringen fastsættes i bekendtgørelsen. Der kan inddrages andre samfundsmæssige hensyn i prioriteringskriterierne.

Betingelser for støtteberettigelse

Ny skov skal anlægges på landbrugsjord. Der kan stilles krav til den nye skov med hensyn til blandt andet areal, udformning, træartsblandingen, skovbryn, forhold til have og bygninger og antal planter og anlægsmetoder.

I bekendtgørelsen kan fastsættes nærmere regler om, hvornår og hvordan ansøger gennemfører sit projekt. Ansøger skal have opnået de nødvendige tilladelser og udtalelser fra offentlige myndigheder. Projektarealer skal pålægges fredskovspligt af skovlovsmyndigheden.

Betingelserne ovenfor kan suppleres med andre betingelser for støtteberettigelse.

5.3.7.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Formålet med ordningen er at etablere nye skove, der bidrager til en bæredygtig udvikling, blandt andet gennem fremme af forstlige produkter og økosystemtjenester, f. eks. kulstofbinding og optag af kvælstof.

Ordningen medfører varige bindinger på anvendelsen af projektarealer og er rettet mod ejere af landbrugsjorder, hvor der ønskes etableret nye skove. Der kan som udgangspunkt ydes støtte til privat og kommunal skovrejsning på landbrugsjorder og på visse arealer, der tidligere har været anvendt til råstofindvinding af sand, grus og lignende. Der kan kun ydes støtte til arealer, hvor skovetablering kan ske inden for rammerne af den fysiske planlægning samt øvrig lovgivning og regler gældende for det åbne land. Ny skov pålægges fredskovspligt og vil dermed være omfattet af bestemmelserne i den nationale skovlov.

Der gives støtte til anlæg og pleje af skov samt kulturhegn til værn mod vildt. Herudover kan der tildeles forhøjet støtte til anlæg og pleje uden anvendelse af dybdegående jordbearbejdning. Yderligere støttebetingelser fastsættes i bekendtgørelse, blandt andet med hensyn til statsstøtteregler.

Synergier og samspil med andre ordninger

Utilplantede arealer i skovrejsningsprojekter kan inden for national lovgivning drives som ekstensivt landbrug (græsslåning, høslæt og afgræsning). Konkret kan det være støtte fra direkte arealstøtte (artikel 17-25) og/eller pleje af græs (artikel 65) eller økologisk arealstøtte (artikel 28).

Hvis skovrejsning finder sted tæt på eksisterende skov med biodiversitetsformål, vil ordningen have en positiv synergieffekt ved en reduceret kvælstofdeposition.

5.3.7.7 Støttesatser og metode for beregning

Støtten er fastsat, så det dækker en andel af de faktiske udgifter til anlæg og pleje af skoven.

	Ikke-IFKS
Form for støtte	<p>[Vælges fra fast liste] ☒ Støtte ☐ Finansielt instrument</p> <p>Hvis støtte er valgt: ☐ betaling for de faktiske støtteberettigede omkostninger afholdt af støttemodtageren ☒ enhedsomkostninger (<i>unit costs</i>) ☐ engangsbetaling (<i>lump sum</i>) ☐ flat-rate finansiering</p>
Støtterate	<p>Ansøger kompenseres op til 100 pct. for afholdte støtteberettigede udgifter på baggrund af en udbetalingsanmodning ifølge godkendt projektstøttetilsagn.</p> <p>Der anvendes standardomkostninger, jf. kapitel 4.7. Beregninger af standardomkostninger verificeres af det uafhængige organ – Københavns Universitet, Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi.</p> <p>Støtte udbetales efter følgende satser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Løvskov/løvskovbryn: 3.758 euro/ha eller 4.295 euro/ha med forhøjet støtte uden dybdegående jordbearbejdning • Nåleskov: 2.148 euro /ha eller 2685 euro /ha med forhøjet støtte uden dybdegående jordbearbejdning.

	<ul style="list-style-type: none"> • Hegn: 2,68 euro /m.
Begrundelse for enhedsbeløb og beregningsmetode	Ved enhedsbeløb forstås en gennemsnitspris pr. projekt. Gennemsnitsprisen er beregnet på baggrund af erfaringstal fra meddelte projekttilsagn.

5.3.7.8 Oplysninger vedr. statsstøtteregele

Støtteordningen falder udenfor artikel 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja   Nej   Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor artikel 42 i TEUF

Hvis JA eller Blandet

Foranstaltninger til skovbrugssektoren er ikke er omfattet af Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) artikel 42, og er derfor omfattet af statsstøtteregele (TEUF artikel 107-109).

Type af statsstøttenotifikation:

Notifikation   GBER   X ABER   de minimis

Hvis notifikation angives SA sagsnummer: SA.42465 (2015/XA) - der er afsendt opdatering via SANI2 maj 2021.

EAFRD beløb (EUR): 31.018.400

National medfinansiering (EUR): 7.754.600

5.3.7.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til interventionstypen

Hvad kan der ikke gives støtte til?	Ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, jf artikel 68, stk. 3, og kapitel 4.7.
Hvad er minimum (potentielt) vandbesparende krav (udtrykt i pct.) for vanding	Ikke relevant

5.3.7.10 Overensstemmelse med WTO-regle

Paragraf 11 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der ydes kompensation for omkostningerne til at etablere ny skov på landbrugsjorder og arealer med råstofudvinding, der bidrager til en bæredygtig udvikling med pålagt fredskovspligt.

5.3.7.11 De anvendte EU-medfinansieringssatser for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragssats	Minimums sats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel 85(2)(aa)		20 pct.	85 pct.
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2)(ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3)(aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2)(d)		20 pct.	43 pct.
X	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 25 i forordning (EU) [CPR]	Artikel 85(3)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3)(b)		20 pct.	100 pct.

5.3.7.12 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	16.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Skovrejsning projekter
Støtteform	X støtte finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

5.3.7.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
16.1 Skovrejsning projekter	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)		23.493	23.481	23.512	23.488	23.490	23.527	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)		201.000	201.000	201.000	201.000	201.000	201.000	
	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder		195	377	450	407	384	221	1.650
	Årlig indikativ finansiell tildeling (total offentlig udgift, EUR)		4.581.210	8.852.350	10.580.400	9.559.670	9.020.000	5.199.370	38.773.000
	Årlig indikativ finansiell tildeling (EU bidrag i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		3.664.968	7.081.880	8.464.320	7.647.736	7.216.000	4.159.496	31.018.400

5.3.8 Vandprojekter

Ordningskode	[x]
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Vandprojekter
Interventionstype	Ikke-produktiv investeringsstøtte, jf. artikel 68
Output indikator	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: Generationsskifte Miljø LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej _ Ja X Nej X Ja _ Nej _ Ja X Nej

5.3.8.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National _ Regional _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen kan gives støtte til ikke-produktive investeringer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.3.8.2 Udvalgte specifikke målsætning og den tværgående målsætning

- d) at bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer samt bæredygtig energi
- e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier
- f) bidrage til beskyttelsen af biodiversitet, forbedre økosystemtjenester og bevare naturtyper og landskaber

5.3.8.3 Behov adresseret med støtteordningen

D1 Fremme klimavenlig landbrugsproduktion

D3 Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer

E2 Sikring af grundvandet og vandmiljøet

E3 Mindske den intensive husdyrproduktions negative påvirkning af naturen og naturressourcerne

E5 Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal

F1 Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste

F2 Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen

F7 Invasive arter presser den danske biodiversitet

5.3.8.4 Resultatindikatorer

R.16 Investeringer relateret til klima: Andel af landmænd, der modtager støtte under den fælles landbrugspolitik til investeringer, der bidrager til klimatilpasning og til produktion af grøn energi eller biomateriale.

R.26 Investeringer vedrørende naturressourcer: Andel af bedrifter med støtte til produktive og ikke-produktive investeringer i relation til pleje af naturressourcer.

R.32 Investeringer relateret til biodiversitet: Andel af landbrugere, der modtager støtte til investeringer, der bidrager til biodiversitet.

5.3.8.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Indsatserne kvælstofvådområder **og** lavbundsprojekter kan søges af landets kommuner samt Naturstyrelsen. Indsatserne fosforvådområder og fysiske vandløbsindsatser kan søges af landets kommuner.

Prioritering

Forundersøgelsesprojekter prioriteres efter bedste omkostningseffektivitet. Etableringsprojekter prioriteres ligeledes efter bedste omkostningseffektivitet samt sekundært efter yderligere prioriteringskriterier, der fastlægges i gældende bekendtgørelse. Den endelige prioriteringsmodel fastlægges med udmøntning af ordningen. Omkostningseffektiviteten vurderes ud fra vejledende gennemsnitlige referenceværdier, der fastsættes i de nationale bekendtgørelser.

Betingelser for støtteberettigelse

Indsats: Fysiske vandløbsindsatser

Projekterne skal have effekt for målsatte vandområder (vandløbsstrækninger), der indgår med indsats i gældende vandområdeplaner. For etableringsprojekter gælder desuden, at projekterne skal være omkostningseffektive (kr. pr. km vandområde), jf. gældende referenceværdier og fremme en god økologisk tilstand i vandløbet. Projekterne må ikke føre til en forøget fosforudledning, der har væsentlig negativ effekt på omgivelserne.

Indsats: Kvælstofvådområder

Projekterne skal være beliggende inden for hoved- og delvandoplande med et indsatsbehov for kvælstofreduktion, jf. gældende vandområdeplan. Projekterne skal desuden være omkostningseffektive (kr.

pr. ton N), fremme en naturlig hydrologisk tilstand i videst muligt omfang, og projektet må ikke føre til en forøget fosforudledning, der har væsentlig negativ effekt på omgivelserne.

Indsats: Fosforvådområder

Projekterne skal være beliggende opstrøms en sø med et indsatsbehov for fosforreduktion, jf. gældende vandområdeplan. For etableringsprojekter gælder desuden, at projekterne skal være omkostningseffektive, jf. gældende referenceværdier (kr. pr. kg P), og fremme en naturlig hydrologisk tilstand i videst muligt omfang. Projektet skal bidrage til at reducere fosforbelastningen til søer med indsatsbehov.

Indsats: Lavbundsprojekter

Projekterne skal overvejende ligge på kulstofrige jorder (mindst 6 pct. organisk kulstofindhold) og reducere drivhusgasudledningen i henhold til de nationalt fastsatte kriterier for ordningen (fastsættes i ordningsbekendtgørelsen). Projekterne skal desuden være omkostningseffektive (kr. pr. ton CO₂-ækvivalenter pr. år), fremme naturlige hydrologiske tilstande i projektområdet i videst muligt omfang og ikke føre til en forøget fosforudledning, der har væsentlig negativ effekt på omgivelserne.

Generelt for ordningen

Forvaltningsmyndigheden kan fastsætte yderligere forpligtelser i tilsagnet, herunder at forundersøgelser skal belyse forholdet til tidligere gennemførte projekter i tilknytning til projektområdet, at data fra tidligere undersøgelser i tilknytning til projektområdet skal genbruges så vidt muligt, og at servitutter for projektområdet skal indeholde nærmere anførte bestemmelser, herunder om afvandingsforholdene og vedligeholdelse af anlæg. Det er i denne forbindelse vigtigt at sikre, at pålagte forpligtelser ikke ligger under baseline, det vil sige ikke overlapper med forpligtelser pålagt i andet regi herunder i **forhold til** konditionalitet. Der skal tinglyses en servitut, som sikrer indsatsens formål på samtlige ejendomme med arealer inden for projektområdet. I servitutterne skal forvaltningsmyndigheden være anført som påtaleberettiget.

5.3.8.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Forvaltningsmyndigheden administrerer ordningen og træffer afgørelse om støtte til forundersøgelser- og etableringsprojekter samt eventuelle efterfølgende tilsagn om arealkompensation, jf. ordning om engangskompensation. Miljøstyrelsen indgår i sagsbehandlingen af etableringsprojekter, idet Miljøstyrelsen foretager en natur- og miljøfaglig vurdering af alle ansøgninger om etablering af projekter.

Indsats: Fysiske vandløbsindsatser

Indsatsen skal gennemføres for de vandområder for hvilke, der er angivet en indsats i de gældende vandområdeplaner. Lodsejere, som lægger arealer til projekterne, kan få kompensation for tabt indtjening. Det er frivilligt for lodsejere at deltage i projekterne, men vandplanindsatserne er bindende for kommunerne at gennemføre.

Indsatsen indebærer en genskabelse af sammenhængen mellem vandløb og de vandløbsnære arealer gennem en restaurering af vandløbet og dets ådal. Indsatsen indeholder mange delelementer og mange forskellige kombinationer, men som udgangspunkt foretages der en genslyngning af vandløbet samt en ekstensivering af landbrugsdriften og genskabelse af naturlig hydrologi i ådalen, herunder lukning af dræn, hvorved vandløbet bringes tilbage til et mere naturligt forløb. Eventuelt inddragede landbrugsarealer vil efter projektets fuldførelse blive pålagt permanent tinglysning som naturarealer.

Indsatsen vil have klima-, fosfor- og kvælstofeffekter. Klimaeffekten beregnes på projektniveau og registreres for projektet i alt (ton CO₂-ækvivalenter i alt for projektet) og som arealeffektivitet (ton CO₂-ækvivalenter pr. ha. pr. år). Kvælstofeffekten beregnes på projektniveau og registreres for projektet i alt (ton N i alt for projektet) og som arealeffektivitet (kg N pr. ha. pr. år). Miljøstyrelsen fastsætter metoden til effektvurdering. Biodiversitetseffekten og vandmiljøeffekten i vandløbene opgøres ud fra km målsat vandløb, hvori de anbefalede tiltag er gennemført. Miljøstyrelsen er ansvarlig for denne opgørelse samt for at følge den samlede effekt af indsatsen i forhold til målsætninger om bedring af fysiske vandløbsforhold i vandplanlægningen. Eventuelle klima- og næringsstofeffekter af projekterne afhænger blandt andet af den tidligere arealanvendelse, projektarealernes indhold af organisk kulstof og vandstandsforholdene efter projektets gennemførelse. Ordningen kan herudover bidrage til at forbedre eller genoprette natur og biodiversitet på landbrugsfladen, bidrage til gennemførelse af naturdirektiverne i det omfang projekterne ligger i eller i tilknytning til Natura 2000-områder, øge mulighederne for rekreative interesser og friluftsliv samt øge herlighedsværdien af arealerne. Disse effekter er, ligesom effekterne i forhold til klimatilpasning, ikke kvantificerbare. Desuden kan der i relation til klima være tale om besparelser på brændstofforbrug ved transport, afhængig af driften på arealerne før projektets gennemførelse og graden af arrondering af arealer i tilknytning til projektet.

Der kan eventuelt på sigt være behov for en underindsats under fysiske vandløbsindsatser vedrørende etablering af *miniådale/dobbeltprofiler*, som er tiltænkt mindre, kanaliserede vandløb med dårlige fysiske forhold. Ved etablering af miniådale afgraves de eksisterende stejle vandløbsbrinker, så der dannes flade brinker, der minder om en naturlig ådal. Indsatsen udføres i kombination med en genslyngning af vandløbet i miniådalen samt eventuelt udlægning af groft materiale i vandløbet. Etablering af dobbeltprofiler indebærer ligeledes en afgravning af de eksisterende stejle vandløbsbrinker ved kanaliserede vandløb, så der dannes flade brinker; vandløbet bevarer således sit eksisterende leje i bunden af det nye profil, og det kanaliserede forløb bevares. For at beskytte jordens kulstofindhold ved eventuel afgravning af fosforholdig topjord må *miniådale/dobbeltprofiler* som udgangspunkt ikke etableres på jorder med højt kulstofindhold.

Indsats: Kvælstofvådområder

Et kvælstofvådområdeprojekt gennemføres ved, at de naturlige hydrologiske forhold inden for projektarealet genskabes i videst muligt omfang. Dette kan ske ved f.eks. at lukke dræn og grøfter, eller ved at omlægge og hæve vandløbsbunden i vandløb, der løber gennem projektområdet. Herved ændres vandstandsforholdene i området gennem f.eks. overrisling af arealerne med næringsholdigt drænvand, permanent sødannelse eller periodevis oversvømmelser med næringsholdigt vandløbsvand. Eventuelle nødvendige afværgeforanstaltninger til beskyttelse af omkringliggende jorder og eventuelle anlæg mv. mod negativ vandpåvirkning gennemføres normalt i projektets anlægsfase.

Kvælstofeffekten beregnes på projektniveau, som hhv. projektets samlede effekt (ton N i alt) og som projektets arealeffektivitet (kg. N/ha. pr. år). Miljøstyrelsen er ansvarlig for beregningsmetoden, som er obligatorisk at anvende for alle projekter, og for opgørelsen af kvælstofeffekten.

Indsats: Fosforvådområder

Et fosforvådområde skal tilbageholde den partikelbundne fosfor, der føres med vandløb, så det ikke udledes til søer. Fosforvådområdet etableres ved at genoprette og omlægge vandløb, så der igen kommer et mere naturligt samspil mellem vandløbet og ådalen. Herved sikres oversvømmelse af arealerne langs vandløb ved store vandføringer, så det partikelbundne fosfor kan bundfældes og tilbageholdes på de vandløbsnære arealer.

Fosforeffekten beregnes på projektniveau, som hhv. projektets samlede effekt (kg. P i alt) og som projektets arealeffektivitet (kg. P/ha. pr. år). Miljøstyrelsen er ansvarlig for beregningsmetoden, som er obligatorisk at anvende for alle projekter, og for opgørelse af fosforeffekten.

Indsats: Lavbundsprojekter

Et lavbundsprojekt gennemføres ved, at de naturlige hydrologiske forhold inden for projektarealet genskabes i videst muligt omfang. Dette kan ske ved f.eks. at lukke dræn og grøfter, eller ved at omlægge og hæve vandløbsbunden i vandløb, der løber gennem projektområdet. Herved ændres vandstandsforholdene i området gennem f.eks. overrisling af arealerne med næringsholdigt drænvand, permanent sødannelse eller periodevis oversvømmelser med næringsholdigt vandløbsvand, hvorved kulstofnedbrydningen i jorderne reduceres eller ophører. Klimaeffekten afhænger **blandt andet** af den tidligere arealanvendelse, arealernes indhold af organisk kulstof og vandstandsforholdene før og efter projektets gennemførelse. Eventuelle nødvendige afværgeforanstaltninger til beskyttelse af omkringliggende jorder og eventuelle anlæg mv. mod negativ vandpåvirkning, gennemføres normalt i projektets anlægsfase.

Klimaeffekten beregnes på projektniveau, som hhv. projektets samlede effekt (ton CO₂-ækvivalenter i alt) og som projektets arealeffektivitet (ton CO₂-ækvivalenter/ha pr. år). Miljøstyrelsen er ansvarlig for beregningsmetoden, som er obligatorisk at anvende for alle projekter, og for opgørelse af klimaeffekten.

Generelt for ordningen

For alle projekter under ordningen gælder, at de er todelte, idet der som udgangspunkt først søges støtte til gennemførelse af et forundersøgelserprojekt, der har til formål at afdække projektets potentiale og konsekvenser, og efterfølgende søges om støtte til gennemførelsen af selve projektet (etableringsprojektet). Forundersøgelserprojektet og etableringsprojektet er to deloperationer under samme ordning.

Forundersøgelserprojekter

Forundersøgelsen består af en ejendomsmæssig forundersøgelse og en teknisk forundersøgelse. Den ejendomsmæssige forundersøgelse skal belyse lodsejertilslutning og ønsker til kompensation, og den tekniske forundersøgelse skal beskrive estimerede effekter (afhængigt af indsats: km målsat vandløb, ton CO₂-ækvivalenter, kvælstof og fosfor) samt eventuelle negative effekter, herunder risiko for udvaskning af fosfor fra projektarealerne og mulige konsekvenser i forhold til Natura 2000-interesser og vandplansmålsætninger. Forundersøgelsen udføres ofte af en ekstern rådgiver på vegne af projektejereren. Forundersøgelserprojektet kan normalt gennemføres indenfor ét til to år, for mindre projekter hurtigere.

Etableringsprojekter

Etableringsprojektet søges efterfølgende som et selvstændigt projekt under samme indsats. Ved tilsagn om støtte til etableringsprojektet reserveres der samtidig økonomiske rammer til projektejernes udgifter til løn,

rådgivning, anlægsarbejder og afværgeforanstaltninger og til kompensation af lodsejere, herunder til jordfordeling og køb af projektjord. Desuden reserveres en ramme til lodsejerkompensation til de lodsejere, der vælger at beholde deres projektarealer i form af engangskompensation, jf. artikel 65. Arealkompensation til lodsejere beskrives i særskilt ordningsbeskrivelse for engangskompensation.

Synergier og samspil med andre ordninger

De enkelte indsatser under ordningen kan evt. understøttes af eco-schemes for ekstensivering med slæt i det omfang, projektarealerne indeholder arealer med ≥ 6 pct. organisk kulstofindhold.

Der skal desuden sikres synergi indbyrdes mellem indsatserne indenfor ordningen samt mellem indsatserne og ordningen minivådområder, så indsatserne ikke ”spærrer” for hinanden. Ordningen har desuden synergi til ordningen N2000 pleje af græs- og naturarealer, idet der efter projekternes gennemførelse kan søges om støtte til pleje eller græsning af projektarealerne.

Herudover er der direkte synergi til ordningen engangskompensation, og det bemærkes endvidere, at landbrugsarealer, der udlægges permanent under ordningen, er berettigede til at opretholde basisindkomststøtte (BISS) under undtagelsesbestemmelserne, i de tilfælde hvor indsatserne er direktivimplementerende jf. artikel 4.1.c.ii.

Der kan endvidere indtænkes synergieffekter i forhold til andre behov og eventuelle støtteordninger, både inden for forvaltningsmyndighedens ansvarsområde (eksempelvis minivådområder) og i regi af andre ministerier og styrelser, herunder vandløbsrestaureringstiltag. Udover effekten på drivhusgas- og næringsstofudledningerne vurderes udtagning og vådgøring af landbrugsarealer at kunne forøge arealernes bufferkapacitet i forhold til store og pludselige vandmængder (klimatilpasning) samt at kunne have en positiv effekt i forhold til biodiversitet og visse naturtyper. Ordningen vil bidrage til forbedring af gunstig bevaringsstatus for habitatnaturtyper og arter i det omfang, projekterne gennemføres i tilknytning til de nationalt udpegede Natura 2000-områder, eller lokaliseres så de giver en buffervirkning for sårbar natur.

5.3.8.7 Støttesatser og metode for beregning

Ansøger kompenseres 100 pct. for afholdte, støtteberettigede udgifter på baggrund af en udbetalingsanmodning med dokumentation for afholdte udgifter ifølge godkendt projektstøttetilsagn.

Referenceomkostninger kan indføres på ordningen, som alternativ til sammenligning af to tilbud.

	Ikke-IFKS
Form for støtte	[Vælges fra fast liste] ☒ Støtte ☐ Finansielt instrument Hvis støtte er valgt: ☒ betaling for de faktiske støtteberettigede omkostninger afholdt af støttemodtageren ☐ enhedsbeløb ☐ engangsbetaling (lump sum) ☐ flat-rate finansiering
Støtterate	Ansøger kompenseres 100 pct. for afholdte, støtteberettigede udgifter på baggrund af en udbetalingsanmodning med dokumentation for afholdte udgifter ifølge godkendt projektstøttetilsagn.

<p>Begrundelse for enhedsbeløb og beregningsmetode</p>	<p>Ved enhedsbeløb forstås en gennemsnitspris pr. projekt.</p> <p>Enhedssatsen for <i>fysiske vandløbsindsatser</i> bygger på erfaringstal fra tidligere projekter om kvælstofvådområder samt kommunernes indmelding af forslag til indsatser i forbindelse med Vandrådsarbejdet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forundersøgelserprojekter: 0,5 mio. kr. pr. projekt (0,07 mio. EUR pr. projekt). • Etableringsprojekter: 6,3 mio.kr. pr. projekt (0,8 mio. EUR pr. projekt). <p>Enhedssatsen for <i>kvælstofvådområder</i> bygger på erfaringstal fra meddelte projekttilsagn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forundersøgelserprojekter: 0,5 mio. kr. pr. projekt (0,07 mio. EUR pr. projekt). • Etableringsprojekter: 10,9 mio. kr. (1,5 mio. EUR) pr. projekt eksklusiv engangskompensation <p>Enhedssatsen for <i>fosforvådområder</i> bygger på erfaringstal fra meddelte projekttilsagn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forundersøgelserprojekter: 0,5 mio. kr. pr. projekt (0,07 mio. EUR pr. projekt). • Etableringsprojekter: 2,2 mio. kr. (0,3 mio. EUR) pr. projekt eksklusiv engangskompensation <p>Enhedssatsen for <i>lavbundsprojekter</i> bygger på erfaringstal fra meddelte projekttilsagn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forundersøgelserprojekter: 0,5 mio. kr. pr. projekt (0,07 mio. EUR pr. projekt). • Etableringsprojekter: 10,4 mio. kr. (1,4 mio. EUR) pr. projekt eksklusiv engangskompensation
--	--

5.3.8.8 Oplysninger vedr. statsstøtteregele

Støtteordningen falder udenfor artikel 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja   Nej   Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor artikel 42 i TEUF

EAFRD beløb (EUR): 155.126.328

National medfinansiering (EUR): 20.969.550

5.3.8.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til ordningstypen

<p>Hvad kan der ikke gives støtte til?</p>	<p>Ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, jf artikel 68, stk. 3 og kapitel 4.7.</p>
<p>Hvad er minimum (potentielt) vandbesparende krav (udtrykt i pct.) for vanding?</p>	<p>Ikke relevant</p>

5.3.7.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 11 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Afhængig af indsats ydes kompensation for omkostningerne forbundet med, jf. gældende vandområdeplaner, hhv. permanent at restaurere ådale for målsatte vandløbsstrækninger, permanent at genskabe de naturlige hydrologiske forhold i vandoplade med et indsatsbehov for kvælstofreduktion, permanent at genskabe de naturlige hydrologiske forhold på kulstofrige lavbundslande samt permanent at etablere fosforvådområder beliggende opstrøms en sø med et indsatsbehov for fosforreduktion.

5.3.8.11 De anvendte EU-medfinansieringssatser for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragssats	Minimums-sats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel 85(2)(aa)		20 pct.	85 pct.
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2)(ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3)(aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2)(d)		20 pct.	43 pct.
X	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 25 i forordning (EU) [CPR]	Artikel 85(3)(a)		20 pct.	80 pct.
X	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3)(b)		20 pct.	100 pct.

5.3.8.12 Planlagte enhedsbeløb

Enhedsbeløb kode	20.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, forundersøgelserprojekter
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_ fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	17.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Kvælstofvådområder, forundersøgelserprojekter
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_ fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	18.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Fosforvådområder, forundersøgelserprojekter
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_ fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	19.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Lavbund forundersøgelserprojekter
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_ fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	100 pct.

Enhedsbeløb kode	20.2
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, etableringsprojekter
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_ fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	17.2
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Kvælstofvådområder, etableringsprojekter
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	18.2
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Fosforvådområder, etableringsprojekter
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	19.2
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Lavbund etableringsprojekter
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	100 pct.

Enhedsbeløb kode	17.3
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Kvælstofvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	18.3
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Fosforvådområder, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

Enhedsbeløb kode	19.3
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
iEnhedsbeløb navn	Lavbund etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)
Støtteform	X støtte _ finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_ fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	100 pct.

5.3.8.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
20.1 Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, forundersøgelsesprojekter	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)				63.720	46.245	53.845	63.550	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)				80.537	80.537	80.537	80.537	
	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder				1	2	2	2	6
	Årlig indikativ finansiell tildeling (total offentlig udgift, EUR)				63.720	92.490	107.690	127.100	391.000
	Årlig indikativ finansiell tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				50.976	73.992	86.152	101.680	312.800
17.1 Kvælstofvådområder, forundersøgelsesprojekter	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)		79.790	72.468	74.013	70.349	70.494	67.216	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)		80.537	80.537	80.537	80.537	80.537	80.537	
	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder		1	8	13	16	17	20	75
	Årlig indikativ finansiell tildeling (total offentlig udgift, EUR)		79.790	579.740	962.170	1.125.590	1.198.400	1.344.310	5.290.000
	Årlig indikativ finansiell tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		63.832	463.792	769.736	900.472	958.720	1.075.448	4.232.000
18.1 Fosforvådområder, forundersøgelse projekter	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)				49.080	68.590	78.530	92.800	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)				80.537	80.537	80.537	80.537	

	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder				1	1	1	1	4
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				49.080	68.590	78.530	92.800	289.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				39.264	54.872	62.824	74.240	231.200
19.1 Lavbund, forundersøgelserprojekter	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)			58.507	68.094	70.388	69.561	70.196	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)			80.537	80.537	80.537	80.537	80.537	
	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder			3	5	13	19	22	62
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			175.520	340.470	915.040	3.746.859	1.544.320	4.297.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)			175.520	340.470	915.040	3.746.859	1.544.320	4.297.000
20.2 Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder, etableringsprojekter	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)				603.760	1.163.820	768.315	943.895	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)								
	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder				1	1	2	2	6
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				603.760	1.163.820	1.536.630	1.887.790	5.192.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				483.008	931.056	1.229.304	1.510.232	4.153.600
17.2 Kvælstofvådområder, etableringsprojekter	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)		781.474	1.379.642	1.504.177	1.537.492	1.592.593	1.599.798	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)		6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	

	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder		1	4	8	10	8	10	41
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		781.474	5.518.570	12.033.413	15.374.918	12.740.744	15.997.984	62.447.103
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		625.179	4.414.856	9.626.730	12.299.934	10.192.595	12.798.387	49.957.682
18.2 Fosforvådområder, etableringsprojekter	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)				406.590	291.663	375.893	353.320	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)				750.000	750.000	750.000	750.000	
	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder				1	3	3	4	11
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				406.590	874.990	1.127.680	1.413.280	3.822.540
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				325.272	699.992	902.144	1.130.624	3.058.032
19.2 Lavbund, etableringsprojekter	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)			1.675.520	1.343.867	1.673.118	1.228.607	1.380.806	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)			6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	
	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder			1	3	6	12	16	38
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			1.675.520	4.031.600	10.038.710	14.743.280	22.092.890	52.582.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)			1.675.520	4.031.600	10.038.710	14.743.280	22.092.890	52.582.000
17.3 Kvælstofvådområder etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)				1.637.262	1.639.651	1.174.295	362.416	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)				6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	

	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder				10	5	2	1	18
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				16.372.617	8.198.255	2.348.591	362.416	27.281.879
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				13.098.094	6.558.604	1.878.873	289.933	21.825.503
18.3 Fosforvådområder etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)					134.228			
	Max. beløb (EUR pr. projekt)					750.000			
	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder					1			1
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)					134.228			134.228
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)					107.383			107.383
19.3 Lavbund, etableringsprojekter, overførte tilsagn (hale)	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)				1.502.237	1.601.118	1.230.872	1.276.063	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)				6.000.000	6.000.000	6.000.000	6.000.000	
	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder				3	3	1	3	10
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				4.506.711	4.803.355	1.230.872	3.828.188	14.369.127
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				4.506.711	4.803.355	1.230.872	3.828.188	14.369.127
TOTAL	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder		2	16	46	60	67	81	272
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlige udgifter, EUR)		861.264	7.949.350	39.370.132	42.789.986	36.434.067	48.691.078	176.095.878

	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)		689.011	6.729.688	33.271.861	37.383.410	32.606.414	44.445.942	155.126.328
	Heraf overførte tilsagn ("hale")				17.604.805	11.469.342	3.109.745	4.118.121	36.302.013

5.3.9 Miljø- og klimateknologi

Ordningskode	[x]
Ordningsbudgetkode	[genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Miljø- og klimateknologi
Ordningstype	Produktiv investeringsstøtte, jf. artikel 68
Output indikator	O.20 – Antal støttede produktive investeringer eller enheder
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: Generationsskifte Miljø LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej _ Ja X Nej X Ja _ Nej _ Ja X Nej

5.3.9.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National _ Regional _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til produktive investeringer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.3.9.2 Udvalgte specifikke målsætning og den tværgående målsætning

- a) at støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på øget fødevarer sikkerhed og landbrugsmæssig diversitet på lang sigt samt sikring af den økonomiske bæredygtighed af landbrugsproduktionen i Unionen.
- d) at bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer, herunder ved at reducere drivhusgasemissioner og øge kulstofbinding, samt fremme bæredygtig energi.
- e) at fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcer såsom vand, jord og luft, herunder ved at mindske afhængigheden af kemikalier.
- f) at bidrage til at standse og vende biodiversitetstab, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber.
- i) at forbedre den måde, hvorpå landbruget i Unionen reagerer på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder vedrørende sikre og nærende fødevarer af høj kvalitet, der er produceret på bæredygtig vis, mindskelse af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobiel resistens.

5.3.9.3 Behov adresseret med støtteordningen

A4: Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevareproduktion

A7: Reduktion af arbejdskraftbehovet gennem brugen af nye teknologiske muligheder

A8: Reducere afhængigheden af direkte støtte, mindske de økonomiske konsekvenser af en rentestigning og afhængigheden af eksterne investorer

D1: Fremme klimavenlig landbrugsproduktion

D3: Øge incitamentet til klimarelaterede investeringer

E1: Fremme miljøvenlig fødevareproduktion

E2: Sikring af grundvandet og vandmiljøet

F2: Fortsat indsats for at reducere udledningen af næringsstoffer til naturen

I2: Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer

5.3.9.4 Resultatindikatorer

R.16: Investeringer i forbindelse med klima: Andelen af landbrugere, der modtager støtte til investeringer i tiltag der bidrager til afbødning og tilpasning af klimaændringer og til produktion af vedvarende energi eller biomaterialer.

R.26: Miljøperformance gennem investeringer: Andel af landbrugere, der modtager støtte til investeringer i tiltag på miljøområdet.

R.37: Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.

R.39: Udvikling af økonomien i landdistrikterne: Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder bioøkonomi virksomheder, der er udviklet med støtte fra den fælles landdistrikspolitik.

R.44: Forbedre dyrevelfærd: Andel af husdyrenheder, der er omfattet af støttede aktioner til forbedring af dyrevelfærden.

5.3.9.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Målgruppen er landbrugere og gartnere, som ejer eller forpagter en primær jordbrugsbedrift, der har et estimeret årligt arbejdskraftbehov på mindst 830 timer. Arbejdskraftbehov skal være knyttet til primærproduktionen. Derved understøtter ordningen både deltids- og fuldtidsbedrifterne. Interventionen er begrænset til private bedrifter og virksomheder. Offentlige landbrugsbedrifter, såsom f.eks. fængsler, kommuner og Naturstyrelsen, er ikke tilskudsberettigede. Forvaltningsmyndigheden fastsætter dette endeligt i den nationale udmøntning af bekendtgørelsen.

Prioritering

Prioriteringsmodellen udmøntes i bekendtgørelsen for ordningen.

Betingelser for støtteberettigelse

Tilskud kan ydes til jordbrugere, som ejer eller forpagter jordbrugsbedrifter, samt efterfølgende forarbejdningsindustrier. Tilskud kan ydes til investeringer vedrørende primære jordbrugsprodukter, som er omfattet af bilag 1 til traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Målgrupperne er husdyrbrug, planteavlere og gartnerier, samt aftagere af deres produkter til forarbejdning – afhængig af de specifikke teknologier der udbydes i de enkelte ansøgningsrunder.

Forud for hver ansøgningsrunde offentliggøres en bekendtgørelse, hvori de specifikke tilskudsbetingelser fastsættes. Tilskudsbetingelserne skal opfyldes for at opnå og opretholde tilsagn under ordningen. Før hver ansøgningsrunde udmeldes desuden et sæt tematiske indsatsområder inden for hvilke, der kan ansøges om projektilskud.

Når Landbrugsstyrelsen åbner en ansøgningsrunde, er det med lukkede kategorier inden for diverse former for miljø- og klimateknologier. De udvælges i samarbejde med blandt andet Aarhus Universitet eller tilsvarende eksperter/universiteter. De teknologier, ansøger vælger i sin ansøgning, vil have en summeret effekt pr. ansøgning. Der kan dog være krav fastlagt i den enkelte bedrifts miljøgodkendelser, der kan betyde, at en given teknologi i særlige situationer ikke er støtteberettiget.

Der kan ikke gives støtte til de ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, der fremgår af artikel 68, stk. 3, i forordningen om støtte til strategiske planer.

5.3.9.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Hovedformålet med denne ordning er at bidrage til den grønne omstilling af landbruget og muliggøre en fleksibel ramme for opnåelse af de forskellige politiske målsætninger om at reducere miljø- og klimapåvirkningen fra jordbrugsproduktionen gennem støtte til investeringer i nye teknologier.

Sekundære formål med interventionen vil være en økonomisk værdiskabelse i landbrugserhvervet og øget dyrevelfærd.

Der kan gives tilskud til fysiske investeringer, der understøtter et eller flere af interventionens formål. Det omfatter blandt andet (listen er ikke udtømmende, og vil ændres i takt med, at der forskes i nye muligheder):

- Investeringer i teknologier til reduktion af pesticidforbrug, herunder blandt andet sprøjteteknologi og GPS-udstyr til præcisionssprøjtning eller robotteknologi til mekanisk ukrudtsbekæmpelse.
- Investeringer i teknologier til reduktion af næringsstofforbruget, herunder blandt andet gødningsteknologier til styring af gødning og opsamling af vand/gødning i produktion i væksthuse.
- Investeringer i teknologier til reduktion af energiforbruget, herunder klimateknologier til optimal klimastyring i væksthuse, LED-belysning eller energi-effektiv opvarmningsteknologi.
- Investeringer i produktion og forarbejdning af plantebaserede fødevarer.
- Investeringer der understøtter udvikling i vertikalt landbrug,
- Investeringer i teknologier til reduktion af udledningen af klimagasser, herunder blandt andet investeringer til fremme af biomasseproduktion, høst, indsamling, lagring, forarbejdning og transport.
- Investeringer i teknologier til at forøge dyrevelfærden, herunder blandt andet løsdrift i farestalde, overvågningssystemer og adfærdssensorer.

Synergier og samspil med andre ordninger

Der kan være synergier til etablering af anlæg til grøn bioraffinering og eco-scheme for planter, da der blandt andet kan ydes støtte til investeringer til fremme af biomasseproduktion, høst, indsamling, lagring, forarbejdning og transport.

5.3.9.7 Støttesatser og metode for beregning

Støttesatsen defineres ud fra artikel 68, stk. 4, i CAP-plan forordningen:

Rimelige priser vil enten blive beregnet på baggrund af to tilbud eller standardomkostninger, jf. kapitel 4.7, hvilket vil blive fastlagt i bekendtgørelsen for ordningen.

To tilbud vil have sit ophæng i artikel 77, stk. 1(a) i CAP-plan forordningen, som muliggør støtte i form af refusion af støtteberettigede omkostninger, der er afholdt af ansøger. Dvs. både med indsendelse af to tilbud til at fastslå rimeligheden af prisen og efterfølgende fakturaer til at fastslå den endelige refusion af omkostninger.

Standardomkostninger vil blive etableret af forvaltningsmyndigheden på baggrund af støtteberettigede elementer i projektet, når der forefindes historiske data fra tidligere ansøgningsrunder, via markedsundersøgelser eller ved anvendelse af eksperter.

	For non-IACS
Form for støtte	☒ Støtte ☐ Finansielt instrument Hvis støtte er valgt: ☒ betaling for de faktiske støtteberettigede omkostninger afholdt af støttemodtageren ☒ enhedsbeløb ☐ engangsbetaling (lump sum) ☐ flat-rate finansiering
Støtterate	Støttesatsen fastsættes til 40 pct. for investeringer i miljø- og klimateknologier (artikel 68, stk. 4).
Begrundelse for enhedsbeløb og beregningsmetode	Enhedsbeløb (gennemsnitlige udbetaling) for miljø- og klimateknologi er anslået beregnet på baggrund af ansøgningsrunderne i 2017-2019 for den tidligere intervention - Miljøteknologi: - 215.000 kr. udbetalt pr. projekt (28.859 Euro).

5.3.9.8 Oplysninger vedr. statsstøtteregele

Støtteordningen falder udenfor artikel 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja   Nej   Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor artikel 42 i TEUF

EAFRD beløb (EUR): 13.496.000

National medfinansiering (EUR): 0

5.3.9.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til ordningstypen

Hvad kan der ikke gives støtte til?	Ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, jf. artikel 68, stk. 3, og kapitel 4.7.
Hvad er minimum (potentielt) vandbesparende krav (udtrykt i pct.) for vanding	Ikke relevant

5.3.9.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraph 11

Der ydes kompensation for dele af de fysiske investeringer i fastlagte kategorier af miljø- og klimateknologier vedrørende primære jordbrugsprodukter med henblik på at reducere miljø- og klimapåvirkningen ved jordbrugsproduktionen samt økonomisk værdiskabelse i landbrugserhvervet og øget dyrevelfærd.

5.3.9.11 De anvendte EU-finansieringsrate for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragssats	Minimums-sats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel 85(2)(aa)		20 pct.	85 pct.
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2)(ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3)(aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2)(d)		20 pct.	43 pct.
☐	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 25 i forordning (EU) [CPR]	Artikel 85(3)(a)		20 pct.	80 pct.
X	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3)(b)		20 pct.	100 pct.

5.3.9.12 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	[ikke fastsat]
Enhedsbeløb budgetkode	[genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Miljø- og Klimateknologi
Støtteform	X tilskud _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_ fast sats (<i>uniform</i>) _ gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	100 pct.

5.3.9.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
x.1 Miljø- og klimateknologi	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)				28.919	28.872	28.934	28.879	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)				128.860	128.860	128.860	128.860	
	O.20 – Antal støttede produktive investeringer eller enheder				33	141	167	126	467
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)				954.320	4.070.960	4.832.000	3.638.720	13.496.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)				954.320	4.070.960	4.832.000	3.638.720	13.496.000

5.3.10 Etablering af anlæg til grøn bioraffinering

Ordningskode	21
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Grøn bioraffinering
Interventionstype	Produktiv investeringsstøtte, jf. artikel 68
Output indikator	O.24 Antal støttede produktive investeringer eller enheder
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: <ul style="list-style-type: none"> • Generationsskifte • Miljø • LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej _ Ja X Nej X Ja _ Nej _ Ja X Nej

5.3.10.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National _ Regional _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen kan der gives støtte til produktive investeringer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.3.10.2 Udvalgte specifikke målsætning og den tværgående målsætning

a) At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarer sikkerheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen

d) At bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder ved at reducere drivhusgasudledninger og øge kulstofbinding samt fremme bæredygtig energi

e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier

g) At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne

h) At fremme beskæftigelse, vækst, ligestilling mellem kønnene, herunder kvinders deltagelse i landbrug, social inklusion og lokaludvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug

i) At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

5.3.10.3 Behov adresseret med støtteordningen

A4 Øget investeringsniveau for at realisere mulighederne for bæredygtig fødevarerproduktion

D1 Fremme klimavenlig landbrugsproduktion

E1 Fremme miljøvenlig fødevarerproduktion

E3 Mindske den intensive husdyrproduktions negative påvirkning af naturen og naturressourcerne

E5 Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal

G4 Fortsætte udviklingspotentialer i landdistrikterne.

G6 Iværksættere og innovative virksomheder understøtter udviklingen af landdistrikterne

H3 Beskæftigelse og vækst i landdistrikterne

H5 Lokal udvikling i landdistrikterne

I2 Fremme en øget produktion af bæredygtige og klimavenlige fødevarer

5.3.10.4 Resultatindikatorer

R.27 Miljø-/klimarelateret ydeevne gennem investeringer i landdistrikter: Antal projekter, der bidrager til en miljømæssig bæredygtighed, klimatilpasninger og tilpasningsmål i landdistrikterne.

R.37 Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.

R.39 Udvikling af økonomien i landdistrikterne: Antal virksomheder i landdistrikterne, herunder bioøkonomi virksomheder, der er udviklet med støtte fra den fælles landdistrikspolitik.

5.3.10.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

CVR-registrerede virksomheder såsom landbrugere, fodervirksomheder, biogasselskaber, offentlige landbrugsvirksomheder og sammenslutninger af disse. Forvaltningsmyndigheden fastsætter dette endeligt i den nationale udmøntning af bekendtgørelsen.

Prioritering

Prioriteringsmodellen udmøntes i bekendtgørelsen for ordningen.

Betingelser for støtteberettigelse

Forud for hver ansøgningsrunde offentliggøres en bekendtgørelse, hvori de specifikke støttebetingelser fastsættes. Støttebetingelserne skal opfyldes for at opnå og opretholde tilsagn under ordningen.

For at opnå tilsagn til etablering af et bioraffineringsanlæg under ordningen skal der enten være ansøgt om og gennemført et tilsagn om projektmodning under landdistriktsprogrammet 2014-2022 eller en tilsvarende gennemført projektmodning for egen regning. Denne projektmodning skal understøtte planlægning og organisering af etablering af anlæg til bioraffinering.

5.3.10.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Hovedformålet med denne ordning er at bidrage til den grønne omstilling af landbruget. Dette gøres ved at støtte opsætningen af bioraffineringsanlæg rundt omkring i landet, hvorfra der kan udvindes proteiner fra planter, såsom græs.

Ordningen skal bidrage til de politiske ønsker om blandt andet at reducere importen af proteiner fra udlandet (primært soja) og sikre en dansk proteinproduktion udvundet fra regionale råvarer, såsom græs. Derved arbejdes der i retning af en reduceret miljø- og klimapåvirkning globalt fra den primære jordbrugsproduktion gennem støtte til bioraffinering, både for konventionelle og økologiske producenter, idet hele det danske landbrug skal levere på klimadagsordenen.

Et sekundært formål med ordningen vil være en økonomisk værdiskabelse i dansk landbrug og en understøttelse af teknologiudviklingen i landbruget og dets følgeerhverv med udbygning af mulighederne for at udvinde proteiner.

Ordningen er en tilsagnsordning, hvor der skal gennemføres en ansøgningsrunde til etablering af projektet, såfremt der er gennemført en forudgående projektrapport, der kan understøtte, at der er potentiale i at gennemføre selve investeringen i teknologien. Projektrapporten kan gennemføres via landdistriktsprogrammet 2014-2022. Projektrapporten danner dermed grundlag for den efterfølgende etablering af projektet.

Der vil være mulighed for flere forskellige modeller for etablering og drift af anlæg. Det kan eksempelvis være, at den samme virksomhed står for dyrkning og høst af råvaren, raffinering og salg af det forarbejdede produkt. Det kan være en sammenslutning af virksomheder fra hvert led i værdikæden.

Der kan gives støtte til fysiske investeringer, der understøtter et eller flere af ordningens formål. Det omfatter blandt andet investeringer i teknologier til bioraffinering, der kan udvinde proteiner. Teknologierne kan både anlægges på og udenfor jordbrugsbedrifterne.

Synergier og samspil med andre ordninger

Der er vurderet synergi begrænset til eco-schemes ordningerne. Synergien vil opstå, såfremt bioraffineringsanlægget kan aftage afslået græs fra ovenstående støttede arealer, selvom udbyttet af græsproteiner fra de pågældende ordninger ikke er højt.

5.3.10.7 Støttesatser og metode for beregning

Støttesatsen defineres ud fra artikel 68, stk. 4, i CAP-plan forordningen:

Rimelige priser vil enten blive beregnet på baggrund af to tilbud eller standardomkostninger, jf. kapitel 4.7, hvilket vil blive fastlagt i bekendtgørelsen for ordningen.

To tilbud vil have sit ophæng i artikel 77, stk. 1(a) i CAP-plan forordningen, som muliggør støtte i form af refusion af støtteberettigede omkostninger, der er afholdt af ansøger. Dvs. både med indsendelse af to tilbud til at fastslå rimeligheden af prisen og efterfølgende fakturaer til at fastslå den endelige refusion af omkostninger.

Brugen af standardomkostninger vil blive etableret af forvaltningsmyndigheden på baggrund af støtteberettigede elementer i projektet, når der forefindes historiske data fra tidligere runder, via markedsundersøgelser eller ved anvendelse af eksperter.

	Ikke-IFKS
Form for støtte	[Vælges fra fast liste] ☒ Støtte ☐ Finansielt instrument Hvis støtte er valgt: ☒ betaling for de faktiske støtteberettigede omkostninger afholdt af støttemodtageren ☒ enhedsomkostninger (<i>unit costs</i>) ☐ engangsbetaling (<i>lump sum</i>) ☐ flat-rate finansiering
Støtterate	Støttesatsen for etablering af bioraffineringsanlæg er 65 pct. af de støtteberettigede udgifter.
Begrundelse for enhedsbeløb og beregningsmetode	Et gennemført etableringsprojekt anslås at koste ca. 25 mio. kr. Med en støttesats på 80 pct. betyder det, at enhedsbeløbet bliver 20.000.000 kr. pr. projekt (ca. 2.685.000 Euro).

5.3.10.8 Oplysninger vedr. statsstøtteregele

Støtteordningen falder udenfor artikel 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja   Nej   Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor artikel 42 i TEUF

Hvis JA eller Blandet

Det er uklart, hvorvidt ordningen er omfattet af artikel 42. Dette ville være tilfældet under den nuværende artikel 17 i forordning 1305/2013. Støtten gives dog til virksomheder, der forarbejder landbrugsprodukter og hvor outputtet formentligt ikke er et landbrugsprodukt. Foreneligheden med artikel 42 søges derfor klarlagt efter dialog med DG-COMP.

Type af statsstøttenotifikation:

X Notifikation   _GBER   _ABER   _de minimis

Hvis notifikation angives SA sagsnummer: _____

EAFRD beløb (EUR): 22.020.000

National medfinansiering (EUR): 0

5.3.10.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til interventionstypen

Hvad kan der ikke gives støtte til?	Ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, jf. artikel 68, stk. 3, og kapitel 4.7.
Hvad er minimum (potentielt) vandbesparende krav (udtrykt i pct.) for vanding	Ikke relevant

5.3.10.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 11 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der ydes kompensation for dele af investeringerne i teknologier til etablering af bioraffinering, der kan udvinde proteiner, uden krav om efterfølgende produktion.

5.3.10.11 De anvendte EU-medfinansieringssatser for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragsats	Minimums sats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel 85(2)(aa)		20 pct.	85 pct.
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2)(ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3)(aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2)(d)		20 pct.	43 pct.
☐	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og	Artikel 85(3)(a)		20 pct.	80 pct.

	til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 25 i forordning (EU) [CPR]				
X	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3)(b)		20 pct.	100 pct.

5.3.10.12 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	21.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Grøn bioraffinering, projekter
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssatser	100 pct.

5.3.10.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
21.1 Grøn bioraffinering, projekter	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)			835.030	1.527.590	1.716.408	1.635.073	1.479.870	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)			3.055.000	3.055.000	3.055.000	3.055.000	3.055.000	
	O.24 – Antal støttede produktive investeringer eller enheder			1	3	5	4	1	14
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			835.030	4.582.770	8.582.040	6.540.290	1.479.870	22.020.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)			835.030	4.582.770	8.582.040	6.540.290	1.479.870	22.020.000

5.3.11 N2000 rydning/hegning

Ordningskode	22
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	N2000 rydning/hegning
Interventionstype	Ikke-produktiv investeringsstøtte, jf. artikel 68
Output indikator	O.21 Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: <ul style="list-style-type: none"> • Generationsskifte • Miljø • LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej _ Ja X Nej X Ja _ Nej _ Ja X Nej

5.3.11.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National   _ Regional   _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til ikke-produktive investeringer i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.3.11.2 Udvalgte specifikke målsætning og den tværgående målsætning

e) At fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft, herunder ved at reducere afhængigheden af kemikalier

f) At bidrage til at standse og vende tab af biodiversitet, forbedre økosystemtjenester og bevare levesteder og landskaber

5.3.11.3 Behov adresseret med støtteordningen

E4 Indsats for aktiv naturpleje

E5 Mindske presset på naturressourcerne fra det store landbrugsareal

F1 Landbruget skal i højere grad understøtte naturen som en økosystemtjeneste

F7 Invasive arter presser den danske biodiversitet

5.3.11.4 Resultatindikatorer

R.32 Investeringer relateret til biodiversitet: Andel af landbrugere, der modtager støtte til investeringer, der bidrager til biodiversitet.

5.3.11.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Private og offentlige lodsejere samt forpagtere af udpegede arealer.

Prioritering

Ansøgningerne prioriteres på baggrund af udmøntningen i bekendtgørelsen med eksempelvis fokus på at opnå den bedst mulige miljøeffekt og ved at bidrage til beskyttelse af biodiversiteten.

Betingelser for støtteberettigelse

Ordnningen kan ansøges på særlige udpegede Natura 2000-områder, på overdrev, i nationalparker og evt. andre relevante arealer. De udpegede arealer bliver fastlagt i bekendtgørelsen.

For rydningsprojekter kan der søges om støtte til rydning af tilgroede arealer, så de fremstår ryddede i forhold til tilsagnet. For forberedelse til afgræsning kan der søges om støtte til opsætning af hegn, vandforsyning, elforsyning og fangfold i henhold til tilsagnet.

Tilsagnshaver er forpligtet til at gennemføre projektet i overensstemmelse med tilsagnet og opretholde arealets tilstand uden væsentlige ændringer, jf. Lov om Drift af Landbrugsjorder.

Forud for hver ansøgningsrunde offentliggøres en bekendtgørelse, hvori de specifikke støttebetingelser og prioriteringskriterier fastsættes. Støttebetingelserne skal opfyldes for at opnå og opretholde tilsagn under ordningen.

5.3.11.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Med ordningen ydes støtte til ikke-produktive investeringer i rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning. Ordnningen er målrettet arealer i særlige udpegede Natura 2000-områder, på overdrev, i nationalparker og evt. andre relevante arealer. Støtte muliggør beskyttelse og forbedring af naturforholdene og arter ved, at der skabes flere lysåbne og ekstensivt drevne arealer efter etablering af projektet. Miljøeffekternes potentiale kommer i vedligeholdelsen af de omfattede arealer ved eksempelvis afgræsning.

Afgræsning er mange steder en forudsætning for at skabe en rig og lysåben natur. Med denne ordning kan de arealer, som er tilgroede eller mangler hegn og andre nødvendige faciliteter, klargøres til afgræsning. Der er også mulighed for at binde små arealer sammen til større enheder, så der skabes et bedre udgangspunkt for den efterfølgende drift.

Der kan gives støtte til rydning af tilgroede arealer og/eller forberedelse til afgræsning med eksempelvis hegning i Natura 2000-områder samt arealer i nationalparker og overdrev udenfor Natura-2000 og evt. andre

relevante arealer, for eksempel vådområde- og lavbundsprojektarealer. Det vil blandt andet kunne nås via følgende aktioner:

- Rydning af tilgroede arealer.
- Forberedelse til afgræsning.

Synergier og samspil med andre ordninger

Der skal sikres sammenhæng med ordningen N2000 pleje af græs- og naturarealer således, at de arealer som ryddes og indhegnes under denne ordning kan opnå støtte til plejen efterfølgende, hvis dette ønskes af tilsagnshaver.

Under basisindkomststøtten (BISS) ydes støtte til landbrugere, der dyrker deres arealer landbrugsmæssigt med udførelse af landbrugsaktiviteter – dette gælder også for landbrugsarealer, der for eksempel anvendes til afgræsning eller slæt af græs og permanent græs inden for Natura 2000-områder. For arealer, der ikke anvendes til produktion, skal disse arealer opretholdes i landbrugsmæssig stand ved fjernelse af opvækst af træer og buske, således at produktionsgrundlaget er opretholdt. Der er mulighed for at tillade småbiotoper bestående af opvækst af træer og buske, vildt- og bivenlige tiltag og våde områder, så længe disse er begrænset til ikke væsentligt at hæmme landbrugsdriften på arealet som helhed.

5.3.11.7 Støttesatser og metode for beregning

	Ikke-IFKS
Form for støtte	<p>[Vælges fra fast liste] ☒ Støtte ☐ Finansielt instrument</p> <p>Hvis støtte er valgt: ☒ betaling for de faktiske støtteberettigede omkostninger afholdt af støttemodtageren ☒ enhedsomkostninger (unit costs) ☐ engangsbetaling (lump sum) ☐ flat-rate finansiering</p>
Støtterate	<p>Støttesatsen er op til 100 pct. for ikke-produktive investeringer jf. artikel 68, stk. 4(c).</p> <p>Standardomkostninger forventes anvendt som hovedreglen på ordningen.</p> <p>For hegningsprojekterne for private ansøgere kan der beregnes standardomkostninger, jf. kapitel 4.7. For offentlige ansøgere betinges hegningsprojekterne af, at det er verificeret, at omkostningerne er rimelige i henhold til proceduren for to tilbud eller referenceomkostninger.</p> <p>For rydningsprojekter for hvilke, der ikke er fastsat standardomkostninger endnu, er der to mulige metoder til vurdering af rimelige priser. Støtten kan enten gives betinget af referenceomkostninger, hvor forvaltningsmyndigheden på</p>

	forhånd har fastsat en rimelig pris, som blev anvendt ved beregning af støttegrundlaget, mens udbetaling af støtten er baseret på de faktiske omkostninger. Alternativt kan støtten verificeres i henhold til, om omkostningerne vurderes rimelige ved at indhente to tilbud.
Begrundelse for enhedsbeløb og beregningsmetode	Enhedsbeløb (gennemsnitlige udbetalinger) er beregnet på baggrund af tilsagn givet fra 2015-2019 i gennemsnit for både hegnings- og rydningsprojekter: <ul style="list-style-type: none"> Gennemsnit på tværs af begge typer og alle sager – ca. 60.000 kr. (8.054 Euro).

5.3.11.8 Oplysninger vedr. statsstøttereglerne

Støtteordningen falder udenfor artikel 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja   Nej   Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor artikel 42 i TEUF

EAFRD beløb (EUR): 8.804.800

National medfinansiering (EUR): 2.201.200

5.3.11.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til ordningstypen

Hvad kan der ikke gives støtte til?	Ikke-støtteberettigede investeringer og udgiftskategorier, jf. artikel 68, stk. 3, og kapitel 4.7.
Hvad er minimum (potentielt) vandbesparende krav (udtrykt i pct.) for vanding	Ikke relevant

5.3.11.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 11 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der ydes kompensation for omkostningerne forbundet med ikke-produktionsfremmende investeringer i rydning af tilgroede arealer og forberedelse til afgræsning på særligt udpegede områder, uden krav om efterfølgende produktion.

5.3.11.11 De anvendte EU-medfinansieringssatser for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragssats	Minimums sats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel		20 pct.	85 pct.

		85(2)(aa)			
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2)(ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3)(aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2)(d)		20 pct.	43 pct.
X	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 25 i forordning (EU) [CPR]	Artikel 85(3)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3)(b)		20 pct.	100 pct.

5.3.11.12 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	22.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	N2000 rydning/hegning projekter
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

5.3.11.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
22.1 N2000 rydning/hegning projekter	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. projekt)			8.054	8.054	8.054	8.054	8.054	
	Max. beløb (EUR pr. projekt)								
	O.21 – Antal støttede ikke-produktive investeringer eller enheder			92	222	334	378	340	1.366

	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)			742.600	1.787.670	2.691.610	3.041.850	2.742.270	11.006.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling # 1 (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)			594.080	1.430.136	2.153.288	2.433.480	2.193.816	8.804.800

5.3.12 Unge landbrugere

Ordningskode	23
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Unge landbrugere
Interventionstype	Etablering af unge landbrugere og etablering af virksomheder i landdistrikterne, jf. artikel 69.
Output indikator	O.30 Antal unge landbrugere, der modtager etableringsstøtte
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: <ul style="list-style-type: none"> • Generationsskifte • Miljø • LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej X Ja _ Nej _ Ja X Nej _ Ja X Nej

5.3.12.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde

X National _ Regional _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen kan gives støtte til etablering af unge landbrugere i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.3.12.2 Udvalgte specifikke målsætning og den tværgående målsætning

a) At støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i landbrugssektoren i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerikigheden på lang sigt og mangfoldigheden i landbruget samt sikre en økonomisk bæredygtig landbrugsproduktion i Unionen

g) At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne

5.3.12.3 Behov adresseret med støtteordningen

A3 Fremme generationsskifte for at realisere muligheder på fødevarerområdet

G1 Bedre muligheder og forudsætninger for unge landbrugere for at etablere sig

G3 Øge unge landbrugeres økonomiske konkurrencedygtighed

5.3.12.4 Resultatindikatorer

R.36 Generationsskifte: Antal unge landbrugere, der etablerer en bedrift med støtte fra den fælles landbrugspolitik, herunder opdeling på køn.

R.37 Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.

5.3.12.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Målgruppen er landbrugere, der ikke er over 40 år på ansøgningstidspunktet, som ønsker at etablere sig med egen bedrift og som opfylder kravene for en forretningsplan, hvor støttebetingelserne fastlægges endeligt i bekendtgørelsen.

Prioritering

Prioriteringsmodellen udmøntes i bekendtgørelsen for ordningen under hensyntagen til målsætningerne i artikel 6.

Betingelser for støtteberettigelse

Forud for hver ansøgningsrunde offentliggøres en bekendtgørelse, hvori de specifikke støttebetingelser fastsættes. Støttebetingelserne skal opfyldes for at opnå og opretholde tilsagn under ordningen.

Støttebetingelserne vil foruden definitionerne i artikel 4 omhandle blandt andet krav om relevant uddannelse, et arbejdskraftbehov, der svarer til enten en deltids- eller heltidsbedrift, købsaftale på tilsagnstidspunktet og et betydeligt ejerskab af bedriften.

5.3.12.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Hovedformålet med ordningen er at styrke de unge landbrugeres mulighed for en succesfuld etablering, blandt andet ved at styrke den egentlige egenkapital for den unge landbruger. Støtten kan dermed bruges til at polstre økonomien med en forhøjet egenkapital på tværs af driftsgrenene i erhvervet.

Der kan gives støtte til etablering af landbrugs- eller gartnerivirksomhed på hel- eller deltidsniveau i form af engangsudbetaling.

Synergier og samspil med andre ordninger

Ordningen har ikke synenergi eller samspil med andre ordninger.

5.3.12.7 Støttesatser og metode for beregning

	Ikke IFKS
Form for støtte	[Vælges fra fast liste]

	☒ Støtte ☐ Finansielt instrument Hvis støtte er valgt: ☐ betaling for de faktiske støtteberettigede omkostninger afholdt af støttemodtageren ☐ enhedsbeløb ☒ engangsbetaling (lump sum) ☐ flat-rate finansiering
Støtterate	Støttesatsen er et fast beløb (lump sum) og defineres i to beløbsstørrelser for henholdsvis deltids- og heltidsbedrifter på baggrund af forordningens maksimale støttebeløb på 100.000 Euro (artikel 69, stk. 4). Støtten udbetales som et engangsbeløb. Metoden er begrænset til private ansøgere. Støttebeløbet er beregnet for henholdsvis hel- og deltidsbedrifter: <ul style="list-style-type: none"> • Bedrifter der har et årligt arbejdskraftbehov på mindst 1.665 timer vil få et tilsagn på 100.000 Euro (ca. 745.000 kr.). • Bedrifter der har et årligt arbejdskraftbehov på mindst 830 og op til 1.665 timer vil få et tilsagn på 50.000 Euro (ca. 372.500 kr.). Støttesatsen er fastlagt af forvaltningsmyndigheden i henhold til forordningens maksimale støttesats og den enkelte ansøgers beregnede arbejdskraftsbehov, jf. også kapitel 4.7.
Begrundelse for enhedsbeløb og beregningsmetode	Beløbsatsernes størrelse er begrundet i CAP-plan forordningen. For deltidsbedrifter er satsen reduceret, jf. ovenfor.

5.3.12.8 Oplysninger vedr. statsstøtteregele

Støtteordningen falder udenfor artikel 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja   Nej   Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor artikel 42 i TEUF

EAFRD beløb (EUR): 129.360.000

National medfinansiering (EUR): 0

5.3.12.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til ordningstypen

Ikke relevant for artikel 69-ordninger.

5.3.12.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf 5 i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der ydes en produktionsuafhængig støtte til unge landbrugere med henblik på at styrke den egentlige egenkapital for den unge landbruger. Støtten ydes på tværs af driftsgrene og uden krav om efterfølgende produktion.

5.3.12.11 De anvendte EU-medfinansieringssatser for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragssats	Minimums sats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel 85(2)(aa)		20 pct.	85 pct.
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2)(ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3)(aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2)(d)		20 pct.	43 pct.
☐	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 25 i forordning (EU) [CPR]	Artikel 85(3)(a)		20 pct.	80 pct.
X	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3)(b)		20 pct.	100 pct.

5.3.12.12 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	23.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Etableringsstøtte til unge landbrugere, fuldtid
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) _gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	100 pct.

Enhedsbeløb kode	23.2
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	Etableringsstøtte til unge landbrugere, deltid
Støtteform	X støtte <u>finansielle instrumenter</u>
Enhedsbeløb type	X fast sats (<i>uniform</i>) <u>gennemsnit (<i>average</i>)</u>
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringsats	100 pct.

5.3.12.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
23.1 Etableringsstøtte til unge landbrugere, fuldtid	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ung landbruger)		100.000	100.000	100.000	100.000	100.000		
	Max. beløb (EUR pr. ung landbruger)								
	O.30: Antal landbrugere, der modtager etableringsstøtte		141	141	141	141	141		706
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		14.112.000	14.112.000	14.112.000	14.112.000	14.112.000		70.560.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringsats)		14.112.000	14.112.000	14.112.000	14.112.000	14.112.000		70.560.000
23.2 Etableringsstøtte til unge landbrugere, deltid	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. ung landbruger)		50.000	50.000	50.000	50.000	50.000		
	Max. beløb (EUR pr. ung landbruger)								
	O.30: Antal landbrugere, der modtager etableringsstøtte		235	235	235	235	235		1.176
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)		11.760.000	11.760.000	11.760.000	11.760.000	11.760.000		58.800.000

	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringsats)		11.760.000	11.760.000	11.760.000	11.760.000	11.760.000	58.800.000
TOTAL	O.30: Antal landbrugere, der modtager etableringsstøtte		376	376	376	376	376	1.882
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlige udgifter, EUR)		25.872.000	25.872.000	25.872.000	25.872.000	25.872.000	129.360.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU bidrag i EUR)		25.872.000	25.872.000	25.872.000	25.872.000	25.872.000	129.360.000

5.3.13 Lokale aktionsgrupper (LAG)

Ordningskode	24
Ordningsbudgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Ordningsnavn	Lokale aktionsgrupper (LAG)
Interventionstype	Støtte til landdistriktsudvikling, artikel 71 - samarbejde
Output indikator	O.31 Antal støttede lokale udviklingsstrategier (LEADER)
Bidrag til opfyldelse af øremærkning til: <ul style="list-style-type: none"> • Generationsskifte • Miljø • LEADER	Sæt kryds ved Ja/Nej _ Ja X Nej _ Ja X Nej X Ja _ Nej

5.3.13.1 Territorialt anvendelsesområde

Territorialt anvendelsesområde [obligatorisk]

X National _ Regional _ National med regionale elementer

Udvælgelse af NUTS

Danmark.

Beskrivelse af territorialt anvendelsesområde

Under ordningen gives støtte til landdistrikter i Danmark under forudsætning af, at de opfylder støttebetingelserne.

5.3.13.2 Udvalgte specifikke målsætning og den tværgående målsætning

g) At tiltrække og fastholde unge landbrugere og andre nye landbrugere og fremme bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne (ordningen vedrører udelukkende den anden del af målsætningen): Fremme af bæredygtig virksomhedsudvikling i landdistrikterne.

h) At fremme beskæftigelse, vækst, kønsligestilling, herunder kvinders deltagelse i landbrug, social inklusion og lokal udvikling i landdistrikterne, herunder cirkulær bioøkonomi og bæredygtigt skovbrug.

i) At forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til høj kvalitet, sikre og nærende fødevarer, der er produceret på bæredygtig vis, reduktion af madspild samt forbedring af dyrevelfærd og bekæmpelse af antimikrobielle resistanser.

5.3.13.3 Behov adresseret med støtteordningen

G2 Etablering og udvikling af virksomheder i landdistrikterne (ikke primær produktion)

G4 Forsætte udviklingspotentialer i landdistrikterne.

G5 Erhvervsaktiviteten i landdistrikterne skal understøttes

G6 Iværksættere og innovative virksomheder understøtter udviklingen af landdistrikterne

H1 Mobil arbejdsstyrke i landdistrikterne

H2 Landdistrikterne skal være attraktive

H3 Beskæftigelse og vækst i landdistrikterne

H4 Lokal udvikling og social inklusion i landdistrikterne

H5 Lokal udvikling i landdistrikterne

I3 Styrke iværksætteri inden for bæredygtig og klimavenlig fødevarerektoren

5.3.13.4 Resultatindikatorer

R.37 Vækst og beskæftigelse i landdistrikterne: Nye arbejdspladser i støttede projekter.

R.38 LEADER dækning: Andel af befolkning i landdistrikterne, der er dækket af lokale udviklingsstrategier.

5.3.13.5 Støttebetingelser

Berettigede støttemodtagere

Enhver fysisk eller juridisk person eller grupper af fysiske eller juridiske personer kan søge om at få støtte, for eksempel foreninger, enkeltpersoner, små og mikrovirksomheder, organisationer, almennyttige sammenslutninger og offentlige myndigheder. Små og mikrovirksomheder determineres ud fra EU's definitioner. Støttemodtagere vil blive defineret i bekendtgørelsen.

Bolig- og Planstyrelsen er støttemodtager i forhold til aktiviteter rettet mod partnerskabet, herunder mobilisering, IT-udvikling, information om de nye muligheder, kompetenceudvikling og forberedelse af lokale aktører til en ny programperiode.

Prioritering

Prioritering af projekter, der indstilles til tilsagn, sker på baggrund af grundkriterier fastsat af Bolig- og Planstyrelsen og underkriterier, der fremgår af den enkelte lokale udviklingsstrategi. Disse kriterier vil være kendte på forhånd og vil fremgå af ansøgningskema. Når og såfremt Bolig- og Planstyrelsen godkender de enkelte udviklingsstrategier, etableres en LAG, der agerer i det konkrete lokalområde.

Betingelser for støtteberettigelse

Betingelser for støtteberettigelse er defineret af bestemmelserne om støtte, jf. artikel 71, 68 og 69 i CAP-plan forordningen samt artikel 31-34 i forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visumpolitik.

I bekendtgørelsen opstilles klare og objektive kriterier for, hvornår en ansøgning er støtteberettiget (støttebetingelser) samt, hvordan ansøgningerne skal prioriteres for at målrette støttemidlerne til de projekter, der har den største merværdi. Anvendelsen af kriterierne skal være transparent og konsistent.

Støttebetingelserne skal være opfyldt for, at ansøger kan modtage tilsagn. Ansøger skal opfylde betingelserne fuldt ud. Støttebetingelser kan både blive fastsat via EU-lovgivning i form af forordninger, gennemførelsesbestemmelser og delegerede retsakter, men kan også være nationalt fastsatte regler etableret af den nationale forvaltningsmyndighed. Nationalt fastsatte støttebetingelser har samme juridiske gyldighed som betingelser fastsat via EU-lovgivningen. Støttebetingelserne skal være enkle at kontrollere. Hvis en støttebetingelse ikke opfyldes, kan ansøgningen ikke imødekommes. Hvis ansøger allerede har modtaget støtte, men det viser sig, at vedkommende ikke har opfyldt støttebetingelserne, anmodes vedkommende om tilbagebetaling af støtten.

5.3.13.6 Beskrivelse af støtteordningens design og krav, der sikrer støtteordningens effektive bidrag til de specifikke målsætninger

Formålet med ordningen er at styrke den socioøkonomiske struktur og udvikling i landdistrikterne, både hvad angår erhvervsudvikling, rammevilkår, bæredygtig udvikling og grøn omstilling gennem LEADER-tilgangen. Gennem ordningen understøttes en afbalanceret territorial udvikling af landdistrikternes økonomi og levevilkår, inklusiv etablering af arbejdspladser og fastholdelse af beskæftigelsen i andre erhverv end landbruget.

Denne ordning indeholder følgende tre delordninger:

1. *Mobilisering af lokale aktører*, herunder: oprettelse af lokale aktionsgrupper, forberedelse og udarbejdelse af den lokale udviklingsstrategi, netværksdannelse og kapacitetsopbygning af lokale aktører, kompetenceudvikling (f.eks. af aktionsgruppens bestyrelse og koordinator), mv.

2. Drift af en lokal aktionsgruppe

- Forvaltning og gennemførelse af den lokale udviklingsstrategi.
- Aktivitetsstyring under den lokale udviklingsstrategi med henblik på udveksling af informationer og fremme af gennemførelsen af strategien, samt at bistå potentielle ansøgere med udvikling af projekter og forberedelse af ansøgninger.
- Forberedelse og gennemførelse af de lokale aktionsgruppers samarbejdsaktiviteter både interregionalt og transnationalt med aktører fra øvrige medlemslande.

3. *Gennemførelse af operationer* (projektstøtte) under en lokal udviklingsstrategi, når denne er godkendt af Udvælgelseskomiteen. Gennemførelsen relaterer sig til nedenstående målsætninger, hvorunder projekterne skal kunne søges. Det skal blandt andet være muligt at anvende umbrella-projekter, smart village projekter og transnationale projekter under denne delordning.

Indsatsområde A støtter projekter, der fremmer job- og vækstskabende erhvervsudvikling, med fokus på:

- Etablering og udvikling af mikrovirksomheder og små virksomheder
- Fremme af erhvervssamarbejde
- Bæredygtig udvikling og grøn omstilling

Indsatsområde B støtter projekter, der forbedrer rammevilkårene for at leve og bo i landdistrikterne med fokus på:

- Basale servicefaciliteter
- Fornyelse i landsbyer
- Kultur- og foreningslivet
- Bæredygtig udvikling og grøn omstilling

Synergier og samspil med andre ordninger

Der er synergi til ordninger, der relaterer sig til artikel 68 om investeringer.

5.3.13.7 Støttesatser og metode for beregning

	Ikke IFKS
Form for støtte	<p>[Vælges fra fast liste]</p> <p>X Støtte</p> <p>_ Finansielt instrument</p> <p>Hvis støtte er valgt:</p> <p>X betaling for de faktiske støtteberettigede omkostninger afholdt af støttemodtageren</p> <p>X enhedsbeløb</p> <p>X engangsbetaling (lump sum)</p> <p>X flat-rate finansiering</p>
Støtterate	<p>Regler for støttesatser fastsættes endeligt i bekendtgørelsen afhængig af indsatsområder. Standardomkostninger, såsom enhedsbeløb, engangsbetalinger og flat-rate finansiering, kan anvendes og vil også blive fastsat i bekendtgørelsen.</p> <p>For ovenstående delordning 1: Mobilisering af aktører og delordning 2: Drift af lokal aktionsgruppe, vil støttesatsen være på 100 pct., og for delordning 3: Gennemførelse af operationer (projektstøtte) vil støttesatsen til støttemodtager generelt være på maksimum 50 pct.</p> <p>Ifølge CAP-plan forordning, artikel 68, stk. 4, litra c, iv, kan der dog ydes støtte på op til 100 pct. til ikke-produktive investeringer, der støttes via lokale udviklingsstrategier. Hvis der er tale om produktive investeringer udgør den maksimale støttesats 65 pct. (artikel 68, stk.4).</p> <p>I forhold til ovenstående delordning 2: Drift af en lokal aktionsgruppe, vil der blive anvendt en fast takst til dækning af indirekte omkostninger, på basis af Fællesforordningens (EU 2021/1060) artikel 54 stk. 1, c) op til 15 pct. af de støtteberettigede direkte personaleomkostninger. Dette vil blive anvendt, når en lokal aktionsgruppe har direkte lønudgifter til</p>

	<p>egne ansatte. De 15 pct. skal dække kontorhold og lignende udgifter. Andre udgifter, der er forbundet med at drifte den lokale aktionsgruppe, som f.eks. møde- og rejseaktivitet, annoncering, kørsel, hoteludgifter, og andet relevant i henhold til driften af en aktionsgruppe vil blive forsøgt indeholdt i en samlet standardomkostning, som fastsættes i bekendtgørelsen.</p> <p>Når en lokale aktionsgruppe har en konsulent til at løse opgaven med at drifte den lokale aktionsgruppe, vil der blive udarbejdet en standardsomkostning til dækning af udgifter der vedrører drift, og skal dække udgifter som f.eks. møde- og rejseaktivitet, annoncering, kørsel, hoteludgifter, og andet relevant i forhold til driften af en aktionsgruppe.</p>
Begrundelse for enhedsbeløb og beregningsmetode	Enhedsbeløbet baseres på den indikative årlige finansielle allokering og det forventede antal af lokale aktionsgrupper.

5.3.13.8 Oplysninger vedr. statsstøtterejerne

Støtteordningen falder udenfor artikel 42 i TEUF og skal statsstøttenotificeres:

Ja   Nej   Blandet - de støttede aktiviteter kan falde indenfor eller udenfor artikel 42 i TEUF

EAFRD beløb (EUR): 46.262.400

National medfinansiering (EUR): 11.565.600

5.3.13.9 Supplerende spørgsmål/information relateret til ordningstypen

<p>Hvad er den tillagte værdi af LEADER, som metoden er målrettet mod? <i>Forklar ift. forøgelse af social kapital, forbedring af lokal forvaltning og øget projektkvalitet sammenlignet med traditionelle leveringsystemer (classic delivery systems)</i></p>	<p>LEADER tankegangen er bærende for LAG arbejdet i Danmark, hvor den nærdemokratiske tilgang og beslutningsprocessen fra ide til projekt er vigtig, og er med til at fremme det lokale engagement og den lokale udvikling.</p> <p>LEADER metoden forudsætter, at lokal udvikling sker ud fra en vedtaget strategi og i et lokalt offentligt-privat partnerskab, bestående af både virksomheder, foreninger, private personer og offentlige institutioner, som samles i en forening, en lokal aktionsgruppe.</p> <p>LEADER bygger på syv principper, som skaber en lokal merværdi, herunder f.eks. bottom-up strategien, samarbejde mellem lokale, tværsektorielle partnerskaber, udarbejdelsen af lokale og innovative</p>
--	---

	<p>udviklingsstrategier og lokalt, tværsektorielt (netværks)samarbejde.</p> <p>Merværdien er således tæt knyttet til elementer, som er direkte afledt af at uddelegere kompetence og ressourcer til de lokale aktionsgrupper, som bygger på lokalkendskab og en solid forankring i lokalsamfundet. Dette fører til en bedre udvælgelse af projekter, der er relevante for netop det lokalsamfund, hvori de finder sted.</p> <p>Med andre ord skabes merværdien netop ved, at der i LAG-bestyrelserne via netværk og vidensdeling sker en øget social kapital.</p> <p>Med LEADER-principperne kan der skabes resultater, der ikke ellers ville være opnået. Principperne tilfører en større nytteværdi i det enkelte projekt og den lokale aktionsgruppes arbejde generelt, som ikke nødvendigvis var fremkommet uden inddragelsen af den lokale aktionsgruppe og det deraf følgende samspil mellem aktørerne og mellem projekterne. LEADER-metoden kan derfor mere end at støtte fx mikro- og små virksomheder samt øvrige aktører i deres normale aktiviteter – den kan tilføre en større nytteværdi, for eksempel ved at skabe netværk, der fremmer tværsektorielt og nyskabende samarbejde, og sætte projekterne ind i en større sammenhæng, der giver de bedste løsninger på de lokale udfordringer.</p>
<p>Beskriv hvordan basiskrav og principper relateret til LEADER tilgangen vil blive sikret gennem leveringsmodellen</p>	<p>Ved at understøtte hver lokal aktionsgruppes driftsomkostninger under LEADER-indsatsen og ved at sikre kompetenceudvikling blandt aktører involveret i lokale aktionsgrupper, bliver de lokale aktionsgrupper i stand til at prioritere mellem udviklingsprojekter, der indstilles til tilskud. Arbejdsfordelingen mellem de lokale aktionsgrupper og den centrale myndighed videreføres fra programperioden 2014-2022, så de lokale aktionsgrupper inden for rammerne af den godkendte lokale udviklingsstrategi fortsat skal prioritere og indstille lokale udviklingsprojekter til tilskud og være opsøgende i forhold til potentielle projektholdere. Den centrale myndighed foretager legalitetskontrol, træffer endelige beslutninger, udbetaler og kontrollerer.</p>

Er der planlagt med finansiering fra flere kilder (multifunding)?	☐ Ja ☒ Nej Hvis ja, forklar hvilke fonde, der bidrager og hvordan koordinering organiseres.
Bliver muligheden for "lead fund" anvendt?	☐ Ja ☒ Nej Hvis ja, hvilken "lead fund"?

5.3.13.10 Overensstemmelse med WTO-reglerne

Paragraf to i annex 2 til WTO-aftalen om landbrug.

Der ydes støtte til mobilisering af lokale aktører, drift af lokale aktionsgrupper, og gennemførelse af operationer (projekter). Støtten ydes med henblik på at styrke den socioøkonomiske struktur og udvikling i landdistrikterne, både hvad angår erhvervsudvikling, rammevilkår, bæredygtig udvikling og grøn omstilling gennem LEADER-tilgangen. Støtten ydes som en kompensation for afholdte udgifter.

5.3.13.11 De anvendte EU-medfinansieringssatser for støtteordningen

Anvendelse	Beskrivelse	Retsgrundlag	Gældende bidragssats	Minimums sats	Maksimal sats
☐	Ydre regioner og på de mindre øer i Det Ægæiske Hav i henhold til forordning (EU) nr. 229/2013	Artikel 85(2)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Mindre udviklede regioner	Artikel 85(2)(aa)		20 pct.	85 pct.
☐	Overgangsregioner	Artikel 85(2)(ba)		20 pct.	60 pct.
☐	Støtteberettigede udgifter til betalinger i henhold til artikel 66 (Naturlige eller andre områder specifikke begrænsninger)	Artikel 85(3)(aa)		20 pct.	65 pct.
☐	Andre regioner	Artikel 85(2)(d)		20 pct.	43 pct.
☒	Forvaltningstilsagn som omhandlet i artikel 65 i denne forordning, for betalinger i henhold til artikel 67 i denne forordning, for ikke-produktive investeringer, der er omhandlet i artikel 68 i denne forordning, til støtte til det europæiske innovationspartnerskab i henhold til denne forordnings artikel 71 og til LEADER, der omtales som lokalt udviklet i lokalområdet i artikel 31 i Fællesforordning (CPR) (EU 2021/1060)	Artikel 85(3)(a)		20 pct.	80 pct.
☐	Aktiviteter der modtager finansiering fra midler overført til ELFUL i overensstemmelse med artikel 15 og 90 i denne forordning	Artikel 85(3)(b)		20 pct.	100 pct.

5.3.13.12 Planlagte enhedsbeløb – definition

Enhedsbeløb kode	24.1
Enhedsbeløb budgetkode	[Genereres automatisk, når CAP-planen sendes til Kommissionen]
Enhedsbeløb navn	LEADER/LAG
Støtteform	X støtte _finansielle instrumenter
Enhedsbeløb type	_fast sats (<i>uniform</i>) X gennemsnit (<i>average</i>)
Region (er):	Ikke relevant
EU medfinansieringssats	80 pct.

5.3.13.13 Planlagte enhedsbeløb – finansieringstabel med output

	Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023-2029
24.1 LEADER/LAG	Planlagt enhedsbeløb (total offentlig udgift, EUR pr. LAG)	64.476	81.615	349.213	420.346	459.026	395.169	454.308	
	Max. beløb (EUR pr. LAG)								
	O.31: Antal støttede lokale udviklingsstrategier (LEADER)	26	26	26	26	26	26	26	
	Årlig indikativ finansiel tildeling (total offentlig udgift, EUR)	1.676.380	2.122.000	9.079.530	10.929.000	11.934.670	10.274.400	11.812.020	57.828.000
	Årlig indikativ finansiel tildeling (EU medfinansiering i EUR) (=total offentlig udgift * EU medfinansieringssats)	1.341.104	1.697.600	7.263.624	8.743.200	9.547.736	8.219.520	9.449.616	46.262.400

6 Mål- og finansierungsplaner

6.1 Milepæle og mål

Se kapitel 2.3 om resultatindikatorer.

6.2 Finansieringstabeller

6.2.1 Oversigtstabel

Forventede udbetalinger, EUR (EU + nationale midler)

Finansår	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Kalenderår (anvendes kun for støtteordninger for direkte betalinger)								
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	TOTAL
TOTAL (alle støtteordninger)		848.380.865	893.880.612	968.206.447	980.562.190	1.011.148.844	125.349.805	4.829.205.143
Støtteordninger for direkte betalinger		806.323.132	817.609.031	815.064.142	817.526.209	862.391.796	-	4.118.914.310
Basisindkomstsstøtte (BISS)		651.677.852	653.959.732	621.208.054	578.523.490	597.718.121		3.103.087.248
Slagtepræmie		32.885.906	32.885.906	32.885.906	32.885.906	32.885.906		164.429.530
Kopræmie		11.409.396	8.590.604	5.771.812	2.818.792			28.590.604
Stivelseskartofler		3.355.704,698						3.355.705
Eco-scheme for økologisk arealstøtte		15.182.192	30.360.709	63.386.290	70.949.028	74.338.105		254.216.323
Eco-scheme for miljø- og klimavenligt græs		39.865.772	39.865.772	39.865.772	39.865.772	39.865.772		199.328.859
Eco-scheme for ekstensivering med slæt		17.986.577	17.986.577	17.986.577	17.986.577	17.986.577		89.932.886
Eco-scheme for planter		15.570.470	15.570.470	15.570.470	15.570.470	15.570.470		77.852.349
Eco-scheme for biodiversitet og bæredygtighed		18.389.262	18.389.262	18.389.262	18.389.262	18.389.262		91.946.309
Eco-scheme for ny reguleringsmodel					40.536.913	65.637.584		106.174.497
Markedsordninger		6.710.610	5.221.453	5.476.830	5.745.647	5.900.217	-	29.054.757
Producentorganisationer for frugt og grønt (NB. beløb i finansår 2024 er et gennemsnit af forventet ramme, der i kapitel 5 er angivet som et spænd)		6.294.354	4.630.376	4.885.753	5.154.570	5.309.140		26.274.193
Biavlsprodukter (NB. den lavere ramme i finansår 2024 skyldes, at en del af midlerne går til udbetaling på det tidligere biavlsprogram)		416.256	591.077	591.077	591.077	591.077		2.780.564
Støtteordninger for landdistriktsudvikling	1.676.380	35.347.124	71.050.128	147.665.475	157.290.333	142.856.831	125.349.805	681.236.076
<i>- heraf udbetalinger på gamle tilsagn (hale)</i>		<i>854.901</i>	<i>6.260.720</i>	<i>22.797.152</i>	<i>29.706.776</i>	<i>12.269.567</i>	<i>6.731.877</i>	<i>78.620.992</i>

N2000 pleje af græs- og naturarealer	-	4.494.000	10.897.000	27.606.718	26.663.960	33.385.437	103.047.114
- heraf udbetalinger på nye tilsagn		4.494.000	10.897.000	16.589.000	20.056.000	33.385.437	85.421.437
- heraf udbetalinger på gamle tilsagn (hale)				11.017.718	6.607.960		17.625.678
Engangskompensation	854.901	6.260.720	1.143.543	5.225.409	4.170.884	12.313.590	29.969.047
- heraf udbetalinger på nye tilsagn				446.470	2.863.020	10.546.598	13.856.088
- heraf udbetalinger på gamle tilsagn (hale), inkl. udbetalinger på 20-årige fastholdelsestilsagn	854.901	6.260.720	1.143.543	4.778.939	1.307.864	1.766.992	16.112.959
N2000 biodiversitetsskov	3.019.959	3.019.959	4.096.280	4.096.280	4.096.280	774.280	19.103.037
- heraf udbetalinger på nye tilsagn	3.019.959	3.019.959	3.322.000	3.322.000	3.322.000		16.005.917
- heraf udbetalinger på gamle tilsagn (hale)			774.280	774.280	774.280	774.280	3.097.120
Målrettet regulering			24.832.000				24.832.000
Ø-støtte	2.617.000	2.617.000	2.617.000	2.617.000	2.617.000		13.085.000
Minivådområder		5.598.730	12.685.730	15.294.220	13.586.430	8.951.890	56.117.000
Privat skovrejsning		4.581.210	8.852.350	10.580.400	9.559.670	5.199.370	38.773.000
Vandprojekter	861.264	7.949.350	39.370.132	42.789.986	36.434.067	48.691.078	176.095.878
1. Indsatsområde - Fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder			667.480	1.256.310	1.644.320	2.014.890	5.583.000
2. Indsatsområde - Kvælstofvådområder	861.264	6.098.310	29.368.200	24.698.763	16.287.735	17.704.710	95.018.982
- heraf udbetalinger på nye tilsagn	861.264	6.098.310	12.995.583	16.500.508	13.939.144	17.342.294	67.737.103
- heraf udbetalinger på gamle tilsagn (hale)			16.372.617	8.198.255	2.348.591	362.416	27.281.879
3. Indsatsområde - Fosforvådområder	-	-	455.670	1.077.808	1.206.210	1.506.080	4.245.768
- heraf udbetalinger på nye tilsagn			455.670	943.580	1.206.210	1.506.080	4.111.540
- heraf udbetalinger på gamle tilsagn (hale)				134.228			134.228
4. Indsatsområde - Lavbundsprojekter	-	1.851.040	8.878.781	15.757.105	17.295.802	27.465.398	71.248.127
- heraf udbetalinger på nye tilsagn		1.851.040	4.372.070	10.953.750	16.064.930	23.637.210	56.879.000
- heraf udbetalinger på gamle tilsagn (hale)			4.506.711	4.803.355	1.230.872	3.828.188	14.369.127
Etablering af anlæg til grøn bioraffinering		835.030	4.582.770	8.582.040	6.540.290	1.479.870	22.020.000
N2000 rydning/hegning		742.600	1.787.670	2.691.610	3.041.850	2.742.270	11.006.000
Unge landbrugere	25.872.000	25.872.000	25.872.000	25.872.000	25.872.000		129.360.000

Lokale aktionsgrupper (LAG)	1.676.380	2.122.000	9.079.530	10.929.000	11.934.670	10.274.400	11.812.020	57.828.000
-----------------------------	-----------	-----------	-----------	------------	------------	------------	------------	------------

6.2.2 Detaljeret finansieringsplan

Udarbejdes senere.

7. Forvaltnings- og koordineringssystemer

7.1 Identifikation af forvaltnings- og koordineringsorganer

Organ	Ansvarlig organ	EAGF	EAFRD	Kontakt-person	Adresse	E-mail-adresse
Ansvarlig myndighed	Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	Ja	Ja		Slotsholmsgade 12 1216 København K	nijul@fvm.dk
Forvaltnings-myndighed	Landbrugsstyrelsen, EU & Projekt	Ja	Ja		Nyropsgade 30 1780 København V	mail@lbt.dk
Betalingsorgan	Landbrugsstyrelsen	Ja	Ja		Nyropsgade 30 1780 København V	mail@lbt.dk
Koordinerende organ (hvis relevant)	-	-	-		-	-
Certificeringsorgan	KPMG	Ja	Ja		Dampfærgevej 28, 2100 København	nielsvendelbo@kpmg.com

Kort beskrivelse af opsætningen og organisationen af den kompetente myndighed

Den kompetente myndighed har ifølge Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1306/2013 og Kommissionens gennemførelsesforordning nr. 908/2014 artikel 1 og 2 følgende opgaver:

- Udpegning/godkendelse (akkreditering) af betalingsorganet i Danmark på baggrund af en undersøgelse af godkendelseskriterierne (pt. er Landbrugsstyrelsen betalingsorgan).
- Udpege et certificeringsorgan (revisionsorgan, pr. 2021 varetages denne rolle af revisionsfirmaet KPMG).
- Bestændigt at overvåge betalingsorganet. Overvågningen består af fire årlige faste akkrediteringsmøder samt ad hoc-baseret overvågning.
- Indføre et system, som sikrer, at alle oplysninger, som tyder på, at et betalingsorgan ikke opfylder godkendelseskriterierne, straks meddeles den kompetente myndighed.
- Hvis betalingsorganet ikke længere opfylder et eller flere af godkendelseskriterierne, skal den kompetente myndighed tage betalingsorganets godkendelse op til fornyet undersøgelse.
- Hvert tredje år at meddele Kommissionen resultatet af sin overvågning og oplyse om betalingsorganet fortsat opfylder godkendelseskriterierne.

Departementet følger endvidere særskilt op på, at Landbrugsstyrelsens interne revision fortsat er uafhængig og velfungerende. Dette sker via regelmæssig ekstern evaluering af en certificeret IIA kvalitetsauditor. Der henvises i øvrigt til EU-Kommissionens vejledninger nr. 1 og 6 vedr. ”retningslinjer for revision med henblik på attestering af EGFL- og ELFUL-regnskaber” og ”den kompetente myndigheds tilsyn med betalingsorganets fortsatte overholdelse af akkrediteringskriterier - resultater af tilsynet”.

I Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er rollen som ’den kompetente myndighed’ forankret i kontoret ’Koncerntilsyn’, der i praksis varetager rollen på vegne af ministerområdet. Det er således ’Koncerntilsyn’, der står for kontakten til EU-Kommissionen, Betalingsorganet, Intern Revision og Certificeringsorganet. I praksis inddrages fagkontoret ’Landbrug og Grøn Omstilling’ i stor udstrækning, da de er faste deltagere på akkrediteringsudvalgsmøderne og holdes løbende orienteret i forhold til verserende

sager, der har betydning for styrelsens virke som EU-udbetalingsorgan.

Organ	Ansvarlig organ	EAGF	EAFRD	Kontakt-person	Adresse	Email-adresse
Overvågningskomité	Landbrugsstyrelsen EU & Projekt	Ja	Ja		Nyropsgade 30 1780 København V	mail@lbst.dk
Andre delegerede og mellemliggende organer, der ikke er fastlagt i forordningen, med beskrivelse af deres roller	Bolig- og Planstyrelsen LAG-sekretariatet LAG-sekretariatet varetager sagsbehandlingsopgaver med ansøgninger om tilsagn og udbetaling ved delegering fra betalingsorganet. Sekretariatet skal også rådgive de lokale aktionsgrupper gennem Netværkscenteret. Udbetalinger og kontroller varetages af betalingsorganet Landbrugsstyrelsen.	Ja	Ja		Slotsgade 1 4800 Nykøbing Falster	bpst@bpst.dk
Kontrolorgan	Landbrugsstyrelsen, Bolig- og Planstyrelsen	Ja	Ja		Nyropsgade 30 1780 København V Slotsgade 1 4800 Nykøbing Falster	mail@lbst.dk bpst@bpst.dk
AKIS koordinering, inklusiv bedriftsrådgivning	Landbrugsstyrelsen Bolig- og Planstyrelsen Øvrige aktører (se kapitel 8.1)	Ja	Ja		Nyropsgade 30, 1780 København V Slotsgade 1 4800 Nykøbing Falster	eu&projekt@lbst.dk bpst@bpst.dk
Kommunikations medarbejder, CAP-planen						

Principper i forvaltningen af CAP'en

Landbrugsstyrelsen implementerer CAP-planen i henhold til principperne for god forvaltning, som fremgår af bl.a. forvaltningsloven og kodex VII om syv centrale pligter for embedsmænd i centraladministrationen.

Principperne omfatter krav til partshøring, habilitet, begrundelse i afgørelsessager, klagevejledning mv. Der gennemføres i Fødevareministeriet løbende kompetenceudviklingsforløb med henblik på at styrke efterlevelsen af principperne for god forvaltning (senest gennemført for alle medarbejdere i efteråret 2021). I Landbrugsstyrelsen er god adfærd i det offentlige også et centralt element i de obligatoriske onboardingforløb for alle nyansatte medarbejdere.

Alle støtteordninger udformes under hensyntagen til objektive og ikkediskriminerende kriterier og således, at de er forenelige med det indre marked og ikke er konkurrencefordrejende. I fastlæggelse af udvælgelseskriterier for ordninger tilstræbes det, at støtten målrettes ordningens formål, princippet om ligebehandling af ansøgere, bedre udnyttelse af finansielle ressourcer og undgåelse af interessekonflikter.

7.2 Beskrivelse af monitorerings- og rapporteringssystemet

Mål og formål

Det følgende kapitel giver en kort beskrivelse af de foranstaltninger til overvågning og rapportering, der er oprettet for at registrere, vedligeholde, administrere og rapportere de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere gennemførelsen af CAP-planen¹⁶.

Overvågningselementet af disse foranstaltninger giver vigtige informationer om CAP-planens implementering, den aktuelle situation i landbrugsmarkedet, udviklingen i landdistrikterne og generelt anvendelsen af midlerne i den fælles landbrugspolitik.

Til det formål etableres en performanceramme, som muliggør rapportering, overvågning og evaluering af de resultater, der opnås ved gennemførelsen af den strategiske CAP-plan. Denne performanceramme består af udvalgte output-, resultat- og effektindikatorer, som er tilrettelagt i overensstemmelse med de identificerede behov i kapitel 2. Performancerammen har derudover til formål at overvåge fremdriften i implementeringen af CAP-planens fastlagte resultatmål.

Det er særligt bestemmelserne i artikel 115, stk. 2, litra (c) og (d) og artikel 116, litra (c) i CAP-plan forordningen, som stiller krav til det danske monitorerings- og rapporteringssystem, der sikrer en tilpas registrering, opbevaring og retvisende rapportering af data. Systemet sikrer den generelle overvågning af målsætningerne i den danske CAP-plan.

Dataindsamling, lagring og meddelelse til Kommissionen

Jf. artikel 129 i CAP-plan forordningen fremsender medlemsstaten til EU-Kommissionen alle de oplysninger, der er nødvendige for, at den kan gennemføre overvågningen og evalueringen af den fælles landbrugspolitik. Data vedrørende kontekst- og effektindikatorer skal først og fremmest komme fra etablerede datakilder som for eksempel informationsnettet for landøkonomisk bogføring og Eurostat eller gennem formelle aftaler med andre dataleverandører som for eksempel Det Fælles Forskningscenter og Det Europæiske Miljøagentur¹⁷. Det er de nationale statistiske myndigheder (Danmarks Statistik), der rapporterer disse data.

Derudover registrerer Danmark fortsat oplysninger via de eksisterende administrative registre som det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem (IFKS), markidentifikationssystemet (LPIS – Land Parcel Identification System) og det centrale husdyrregister.

Jf. artikel 121 i CAP-plan forordningen fremsender medlemsstaterne årligt en performancerapport til Kommissionen om gennemførelsen af den strategiske plan i det foregående regnskabsår. Det er således også de aggregerede data defineret i forordningens bilag 1, som vil ligge til grund for overvågning og monitorering af CAP-planen.

Hvis der, jf. artikel 99, stk. 2, i den horisontale forordning, er tale om behandling af personoplysninger med henblik på overvågning og evaluering, samt til statistiske formål, skal disse anonymiseres.

---

¹⁶ Artikel 115, CAP-plan forordning.

¹⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 223/2009 af 11. marts 2009.

Jf. artikel 117 i CAP-plan forordningen skal medlemsstaten opretholde et elektronisk informationssystem, hvorigennem der registreres og ajourføres vigtige oplysninger om gennemførelsen af CAP-planen, som er nødvendige med henblik på overvågning og evaluering af enhver ordning, herunder information om de enkelte støttemodtagere og operationer.

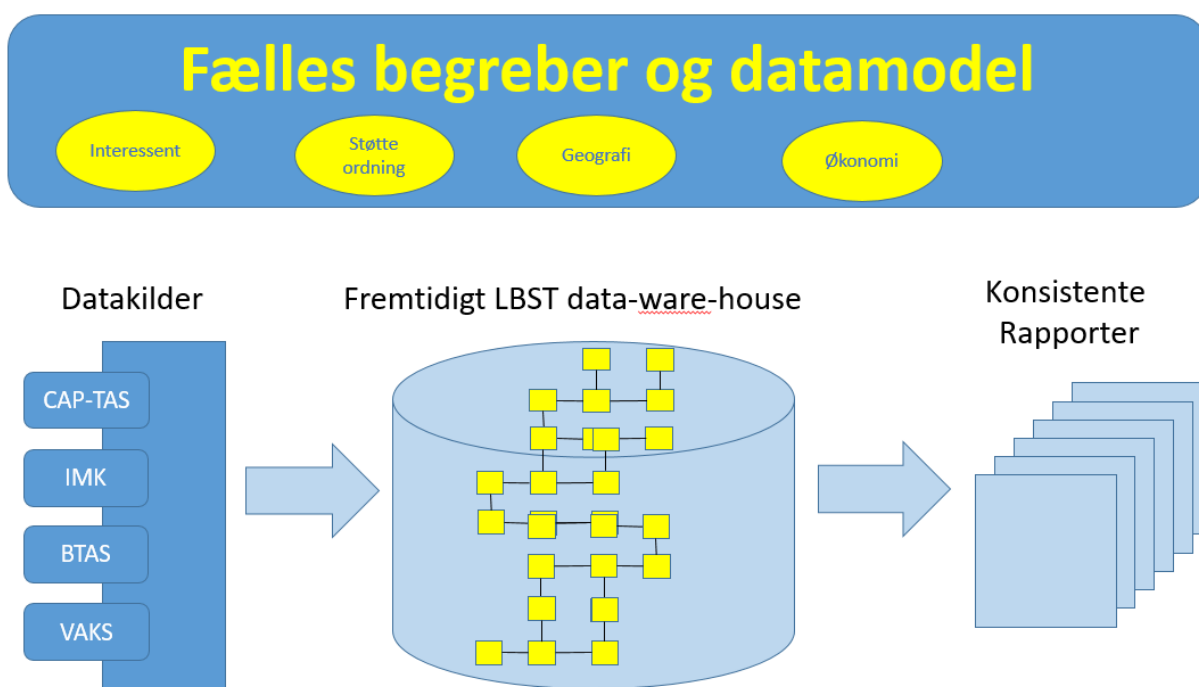
Disse behov sikrer Landbrugsstyrelsen ved hjælp af IT-opsætning i rammesystemerne CAP-TAS (Common Agricultural Policy – Tilskuds Administrations System) og IMK (Internet MarkKort). Systemerne udgør styrelsens strategiske IT-plattform, som også understøttede landbrugsreformen CAP-2013.

Rammesystemerne tilpasses i det omfang, det er nødvendigt, for at kunne understøtte reformens behov.

Derudover arbejder Landbrugsstyrelsen med et samlet set-up for data management for CAP-planperioden. Data management er organiseret som et samlet automatiseret rapporteringsværktøj bestående af staging-løsninger på fagsystemerne, der giver mulighed for dagligt at hente alle relevante data ind i et datavarehus, hvorfra data kan aggregeres efter behov.

Performancerapporten administreres i SAS Viya® med mulighed for fuld sporbarhed og dokumentation af anvendte datakilder. Samme rapporteringsmiljø anvendes til de øvrige rapporteringsbehov under CAP-planen og tjener samtidig interne formål ved at blive anvendt i styrelsens ledelsesinformationssystem og give mulighed for ad-hoc udtræk af rapporter og statistikker til forskellige formål.

Følgende figur skitserer den ovennævnte struktur:

Figur 2: Fælles begreber og datamodel

Den primære indsats i forhold til monitorerings- og evalueringsaktiviteter for CAP-planen ligger i Landbrugsstyrelsen, hvor enhederne EU & Projekt og Landbrugsstøtte & Geodata har ansvaret for løbende evaluering af de gennemførte ordninger og de anvendte midler. Enhederne IT samt Data & Analyse bidrager til blandt andet dataindsamling, databehandling og data management, der er nødvendig for korrekt overvågning, evaluering og rapportering af CAP-planens performance under gennemførelsen. Derudover sikrer Landbrugsstyrelsen den fornødne kvalitetssikring af de data og rapporteringer, der anvendes til

overvågning af CAP-planen og af rapporteringer til Kommissionen.

Det overordnede ansvar for monitorerings- og evalueringsaktiviteter ligger i forvaltningsmyndigheden, herunder ansvaret for, at overvågningskomiteen¹⁸ forsynes med de oplysninger, og dokumenter, der er nødvendige for at overvåge gennemførelsen af CAP-planen i lyset af dens specifikke målsætninger og prioriteter¹⁹.

Alle støtteordninger i CAP-planen indgår i den løbende evaluering af planen samt i ex-ante evalueringen²⁰ og ex-post evalueringen²¹ af CAP-planen i henhold til EU-Kommissionens krav.

En løbende evaluering sker gennem de årlige indberetninger af performance-rapporter til EU-Kommissionen²² og performance gennemgangen hvert andet år²³. Landbrugsstyrelsen vil efter EU-Kommissionens godkendelse af CAP-planen udarbejde en evalueringsplan og fremlægge denne i overvågningskomiteen, der anmodes om at afgive udtalelse om planen²⁴. Evalueringsplanen indeholder de evalueringsaktiviteter, som det er hensigten at gennemføre i løbet af programperioden. Det kan for eksempel være evaluering af særskilte temaer eller problemstillinger.

Denne to-trinstilgang af løbende evaluering og evaluering af særskilte temaer eller problemstillinger har til hensigt at sikre fyldestgørende og tilstrækkelig tilvejebringelse af evalueringer. Samtidig sikres en fleksibilitet i planlægningen og mulighed for tilpasning til skiftende omstændigheder.

---

¹⁸ Art. 111 (EU) Strategisk CAP-plan Forordning

¹⁹ Art. 110 (EU) Strategisk CAP-plan Forordning

²⁰ Art. 125 (EU) Strategisk CAP-plan Forordning

²¹ Art. 126 (EU) Strategisk CAP-plan Forordning

²² Art. 121 (EU) Strategisk CAP-plan Forordning

²³ Art. 121a (EU) Strategisk CAP-plan Forordning

²⁴ Art. 126, stk. 6 (EU) Strategisk CAP-plan Forordning

7.3 Information om kontrolsystemer og sanktioner

7.3.1 IFKS – Integreret forvaltnings- og kontrolsystem

Anvendes IFKS til forvaltning og kontrol af støtteordninger i vinsektoren som beskrevet i III i CAP-plan forordningen

Ja Nej

Anvendes IFKS til at forvalte og kontrollere konditionalitet?

Ja Nej

Hvis Ja, beskrive hvordan disse ordninger bliver kontrolleret og forvaltet under IFKS

Konditionalitet er sat op i Landbrugsstyrelsens kontrol- og sagsbehandlingssystem IMK/CAP-TAS. Her skabes en systemintegration, hvor integrationen mellem de administrative, fysiske og satellitbaserede kontroller på støtteordningerne i videst mulig omfang sikrer, at data kan anvendes i det kontrolsystem, der anvendes for konditionalitet. Herunder eksempelvis integration i anvendelsen af monitorering på støtteordningerne med monitorering af de GLM-krav, hvor monitorering er muligt. IFKS anvendes endvidere til afrapportering om gennemførelse og resultater af kontrollen af konditionalitet.

Artikel 63, stk. 4, litra d), i den horisontale forordning giver medlemsstater muligheden for at definere "landbrugsparcel". Angiv definitionen af "landbrugsparcel" i medlemsstaten.

En "landbrugsparcel" er et areal bestående af sammenhængende marker under samme ordning eller tilsagn, med samme støttesats og beliggende i samme markblok.

7.3.1.1 - Alle elementer i det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem (IFKS) som beskrevet i forordningen er etableret og fungerer

7.3.1.1.1 Identifikationssystem til landbrugsparceller (LPIS)

LPIS fungerer i overensstemmelse med kravene specificeret i artikel 66 i den horisontale forordning. Der er valgt fysiske markblokke, hvilket vil sige, at markblokkene afgrænses af fysiske skel såsom veje, vandløb, skovgrænser mv. De årlige forårs- og sommerortofotos, som anvendes til opdatering af markbloksystemet, er optaget i en rumlig opløsning på 10-25 cm (ground sampling distance) og har en geometrisk nøjagtighed på maksimalt 50 cm i middelfejl ved sammenligning med kendte terrestriske referencepunkter. Ortofotos er desuden efterbehandlet med hensyn til farver, kontrast og lysforhold, blandt andet for at fjerne synlige overgange mellem de enkelte billeder.

7.3.1.1.2 Geospatiale ansøgning og dyre-baserede ansøgninger (GSA)

Den geospatiale ansøgning om arealstøtte består af et fortrykt elektronisk ansøgningsskema med et tilhørende GIS-baseret kortgrundlag, som gør det muligt at behandle geografiske og alfanumeriske data. De fortrykte oplysninger angiver det maksimale støtteberettigede areal pr. markblok og det fastslåede areal i de foregående år pr. mark. Ansøgningen fungerer sådan, at ansøgerne skal indtegne de anmeldte arealer nøjagtigt på det GIS-baserede kortgrundlag. Systemet beregner selv størrelsen af de indtegnede arealer, hvilket sikrer overensstemmelse mellem de indtegnede arealer og de ansøgte arealstørrelser. Herudover skal ansøgerne anføre alle øvrige oplysninger, som er nødvendige for en entydig identifikation af de indtegnede marker (marknummer, ordning, tilsagnstype, afgrøde, arealer til opfyldelse af de grønne krav mv.). Systemet registrerer eventuelle overlap mellem ansøgernes indtegninger, som enten løses af ansøgerne selv eller

efterfølgende i sagsbehandlingen. Dobbeltansøgninger er således ikke mulige. Der kan maksimalt ydes støtte for det indtegnede areal. Dog kan indtegningen rettes i forbindelse med kontrol, hvis den ikke er i overensstemmelse med virkeligheden. Alle tekniske tolerancer såvel ved indtegningen som ved kontrol på stedet (OTSC) er afskaffet.

Tilmelding til den koblede støtteordning for kvier, tyre og stude (slagtepræmieordningen) og ordningen for ko-præmie sker gennem det elektroniske ansøgningsskema, der også anvendes til grundbetaling mv. Tilmelding sker ved at krydse ”Ja” til tilmelding til en eller begge af ordningerne. Derfra håndteres ansøgningen automatisk. Styrelsen modtager information om støtteberettigede dyr fra slagterierne og fra Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR). For slagtepræmieordningen kontrolleres informationerne om slagtede dyr op imod data fra kvægslagtedatabasen før et dyr godkendes som støtteberettiget. Hvis dyr udføres til slagting i et andet EU-land, skal ansøger indsende et separat ansøgningsskema for at modtage slagtepræmien. For ordningen for kopræmie kontrolleres information om dyrene op imod data fra CHR, før dyrene godkendes som støtteberettigede. Tilmeldingen til slagtepræmieordningen og ko-præmien er gældende, indtil landbrugeren selv framelder sig en eller begge ordninger, eller indtil styrelsen ikke modtager informationer om støtteberettigede dyr fra slagterierne og CHR.

Tilmelding til den koblede støtteordning for stivelseskartofler sker gennem det elektroniske ansøgningsskema, der også anvendes til grundbetaling mv. Tilmelding sker ved, at krydse ”Ja” til tilmelding til ordningen. Derfra håndteres ansøgningen automatisk for de arealer, der i ansøgningens markplan er angivet med afgrødekoden for stivelseskartofler.

7.3.1.1.3 Anvendes et automatisk ansøgningssystem (som defineret i artikel 63, stk. 4, litra (f) i den horisontale forordning)

a) For areal-baserede ordninger

Ja_   Nej X

b) For dyre-relaterede ordninger

Ja X   Nej_

Hvis ja, angiv de dyr-relaterede ordninger for hvilke et kravløst ansøgningssystem anvendes

Koblet støtteordning for kvier, tyre og stude (slagtepræmieordningen) og ordningen for ko-præmie. Her bliver ansøger automatisk overført som ansøger det efterfølgende år, indtil landbrugeren selv framelder sig en eller begge ordninger, eller indtil styrelsen ikke modtager informationer om støtteberettigede dyr fra slagterierne og CHR.

7.3.1.1.4 Beskriv, hvordan det automatiske ansøgningssystem for areal-baserede ordninger virker Ikke relevant.

7.3.1.1.5 Arealmonitoreringssystemet artikel 64 (1) (c) i den horisontale forordning

Efterfølgende opretholdelseskontrol ved Arealmonitoreringssystemet AMS.

For at sikre overvågning af performancerammen, stiller EU-Kommissionen krav om et arealmonitoreringssystem (AMS). AMS bekræfter ved monitorering af alle arealbaserede interventioner, hvor der er støttekriterier, der kan monitoreres med brug af data fra Sentinel satellitterne (eller anden ækvivalent data), at disse er overholdt. Konstateres der arealer, der ikke længere overholder støttebetingelserne, vil disse blive genoptaget over for landbruger og ekskluderet fra den årlige afrapportering af performancerammen.

7.3.1.1.6 Kontrol og sanktionssystem

7.3.1.1.6.1 Beskrivelse af kontrol- og sanktionssystemet for IFKS-ordninger

IFKS-EGFL ordninger

For alle arealbaserede støtteordninger foretages en administrativ kontrol af støtteansøgningerne før indsendelse for at verificere betingelserne for berettigelse til støtten. Det sker for alle arealstøtteordninger gennem det geospatiale ansøgningssystem og i LPIS ved brug af overlapsanalyser og øvrig data i ansøgningsprocessen. Herved udføres der en række administrative kontroller og krydskontroller, der sikrer, at alle ansøgninger indeholder korrekt data på baggrund af foreliggende tilgængelig data, og at der for anmeldte arealer ikke findes overlap, hvormed den samme støtte uretmæssigt ydes flere gange. Denne administrative kontrol sikrer yderligere, at der ikke sker dobbeltfinansiering via andre EU-ordninger, at støtteansøgningen er indgivet inden den fastsatte tidsfrist, samt at eventuelle støttedokumenter er medsendt. Findes der indikationer på uoverensstemmelser i ansøgningen, vil der blive foretaget en administrativ sagsbehandling, der kan involvere høringer af ansøger eller en fysisk kontrol på stedet.

Alle arealordninger benytter i videst muligt omfang kontrolformen monitorering/satellitbaseret kontrol. Hvor det ikke er muligt at benytte monitorering, kontrol ved andet billedmateriale, geo-refererede billeder via kunde-app eller på anden vis, vil der blive foretaget en stikprøvebaseret kontrol på stedet.

Betalingsorganet råder over egen mobil-applikation, hvori en lang række kontrolopgaver tildeles ansøger med henblik på dokumentation, for eksempel med georefererede billeder eller ved korrektioner af ansøgningen.

Kontroltrykket fra den foregående reformperiode fastholdes. Den fysiske kontrol styrkes ved at anvende satellitanalyser og andre teknologiske muligheder, samt ved at fjerne kravet om særskilte mål om minimumskontrolprocenter for hver ordningstype for den risikobaserede stikprøve, så det bliver muligt at målrette kontrollen mod områder med større risici på tværs af ordningstyper.

Der udtages mindst 5 pct. af ansøgerne for de arealbaserede ordninger, der ikke kontrolleres ved monitorering.

Tilfældig stikprøve

Det samlede antal ansøgninger under de arealbaserede ordninger forventes at være ca. 20.000 for ordninger, hvor kontrollen ikke gennemføres ved monitorering. Med udgangspunkt i ISO standard 2859-1 fastsættes den tilfældige stikprøve til årligt at omfatte mindst 2 pct. af ansøgerne for at sikre et minimumsantal af observationer til at vurdere det generelle fejlniveau i populationen.

Den tilfældigt udvalgte stikprøve skal så vidt muligt fordele sig repræsentativt for hver af de arealbaserede ordningstyper, hvilket sikres ved at udtage mindst 2 pct. af ansøgerne med ikke monitorerbare støttekriterier eller forpligtigelser under hver ordningstype i CAP-planen. Dette sikrer, at eventuelle fremtidige ændringer i risikobilledet opfanges af den tilfældige stikprøve.

Risikobaseret stikprøve

For at fastholde kontroltrykket på 5 pct. skal de resterende 3 pct. udtages ved hjælp af en risikoanalyse, der på tværs af ordninger målretter kontrollen mod ansøgere, hvor sandsynligheden for væsentlig overtrædelse er størst. Det opnås ved, at udtagningen foretages ved hjælp af risikofaktorer, der er fastlagt i en datadrevet risikoanalyse og lige som den tilfældige stikprøve fokuserer på de ikke monitorerbare støttekriterier og forpligtigelser.

Særligt for slagtepræmieordningen og ordningen for ko-præmie

For slagtepræmieordningen og ordningen for ko-præmie gælder det, at Landbrugsstyrelsen foretager den tilfældige udtagning af kontroller på stedet, mens den risikobaserede stikprøve udtages af Fødevarestyrelsen

på basis af husdyrregisteret. Overstiger fejlraten 1 pct., gennemfører Landbrugsstyrelsen sin egen risikobaserede udtagning.

Særligt for ordninger med engangskompensation

For ordninger, hvor der ydes engangskompensation, gælder de fælles principper for kontrol, men kun i tilsagnsperioden, som typisk løber fem år.

For den efterfølgende periode, som typisk løber 15 år, kontrolleres, om det pågældende areal har skiftet karakter. Dette sker ved en ændringsanalyse, enten via monitorering eller ved kontrol baseret på kortgrundlag (luftfotos), som kan gennemføres administrativt.

Sanktionssystem for IFKS-EGFL

For de arealbaserede ordninger anvendes en sanktionsmodel, der tager udgangspunkt i den eksisterende model. Der anvendes et fælles begrebsapparat og en harmoniseret fremgangsmåde, uanset om ordningen understøtter en bæredygtig indkomst eller om den skal understøtte miljø, klima og biodiversitet.

Vægtning

Hensynet til alvor, omfang og varighed (AOV) kommer til udtryk via de såkaldte vægtningskategorier, der giver mulighed for en gradueret vurdering af overtrædelsen. Gentagelse gradueres i en særskilt sanktionstrappe.

Vægtningskategorier giver bedre mulighed for at tage hensyn til proportionalitetsprincippet.

Ens for alle eco-schemes gælder, at overtrædelser vægtes 0 eller 100 pct., så de i videst muligt omfang gør brug af vægtet overtrædelse på 100 pct. Der anvendes altså ikke graduerede vægtningskategorier. Det betyder, at arealer kategoriseres som enten støtteberettigede eller ikke-støtteberettigede. Dette skyldes, at der oftest er lighed mellem støttekriterier og overtrædelser, hvorfor det kun er i meget få tilfælde, at en reduceret/gradueret vægtning er relevant i forholdt til eco-schemes. Udover at sanktioner skal være effektive og virke afskrækkende og dermed medvirke til at sikre målopfyldelsen, gælder det, at de skal stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen i overensstemmelse med EU-retten og om nødvendigt medføre anlæggelse af søgsmål.

Proportionalitet

Sanktionen skal få ansøger til at rette op på forhold konstateret i kontrollen. Ligeledes skal modellen og sanktionsniveauet tilrettelægges således, at det har en afskrækkende effekt. Samtidig må det ikke være mere indgribende end nødvendigt.

Ved denne afvejning skal der tages hensyn til kontrolniveauet. På de områder, hvor kontrollen gennemføres som en stikprøve, er der i højere grad behov for et sanktionsniveau med en afskrækkende effekt (øget sanktionsniveau), idet der ikke gennemføres kontrol hos alle ansøgere. Modsat vil der på områder med kontrol af alle bedrifter (monitorering) være mindre behov for en afskrækkende effekt ved fastsættelse af sanktionsniveauet.

Generelt kan der forventes en større grad af regeloverholdelse på de ordninger, hvor der er indført monitorering og hvor monitorering udvides. I den kommende sanktionsmodel tilpasses sanktionsniveauet til kontrolniveauet og behovet for en afskrækkende effekt.

IFKS-ELFUL ordninger

Ovenstående tekst dækker både IFKS-EGFL og –ELFUL.

7.3.1.1.7 System til identifikation og registrering af betalingsrettigheder, hvor det er relevant

Opfyldes kravene i artikel 71 i den horisontale forordning?

Ja_   Nej_   Findes ikke X

7.3.1.1.8 System til identifikation og registrering af dyr jf. artikel 63 (4c) artikel 64 (1) (g) i (EU) den horisontale forordning

7.3.1.1.9 Anvendes et system til identifikation og registrering af dyr jf. artikel 64, stk. 1, litra g), i (EU) i den horisontale forordning

Ja X   Nej_

Hvis ja, angiv følgende elementer: Angiv, om IFKS er implementeret på centralt eller regionalt niveau.
Centralt.

7.3.2 Ikke-IFKS

7.3.2.1 Kort beskrivelse af sanktionssystemet for ikke-IFKS-ordninger i tråd med principperne om effektivitet, proportionalitet og afskrækkende virkning

Ikke-IFKS EGFL

For ordningen producentorganisationer i frugt- og grøntsagssektoren gælder følgende sanktionstyper:

Sanktioner i tilfælde af manglende overholdelse af anerkendelseskriterierne

- I tilfælde af, at en producentorganisation ikke overholder anerkendelseskriterierne, kan Landbrugsstyrelsen tilbagekalde eller suspendere producentorganisationens anerkendelse eller fremsende en varslingskrivelse til producentorganisationen, hvori det oplyses hvilke korrigerende foranstaltninger, der skal foretages.

Sanktioner i tilfælde af svig

Hvis det konstateres, at en producentorganisation har begået svig, kan Landbrugsstyrelsen:

- Tilbagekalde producentorganisationens anerkendelse.
- Udelukke de pågældende ordninger eller transaktioner fra at modtage støtte i henhold til driftsprogrammet og kræve allerede udbetalt støtte betalt tilbage.
- Udelukke producentorganisationen fra anerkendelse i en periode.

Sanktioner vedrørende driftsprogrammer

- Hvis betingelserne for gennemførelse af driftsprogrammer ikke overholdes, kan støtten nedsættes eller der kan ske sanktionering. Sanktionssatsen fastsættes under hensyn til, hvor alvorlig, omfattende og varig, den konstaterede mangel er. Derudover skal hensynet til, om der er tale om en gentagelse, også indgå i vurderingen af, hvad satsen for en sanktion, skal være.

Sanktion ved manglende fristoverholdelse for indgivelse af ansøgning om udbetaling

- Hvis en producentorganisation indsender ansøgning om udbetaling for sent i forhold til den fastsatte frist, anvendes sanktion i form af en procentvis nedsættelse af støtte afhængig af, hvor mange dage fristen er overskredet med.

Tilbagebetaling af uberettiget udbetalt støtte

- Producentorganisationer skal tilbagebetale uberettiget udbetalt støtte med renter. Inden der kan træffes en afgørelse om tilbagebetaling, skal det undersøges, om den oprindelige afgørelse kan tilbagekaldes, således at der kan ske krav om tilbagebetaling. Det skal i den forbindelse undersøges, om der er sket forældelse, om styrelsen har begået fejl, og om producentorganisationen er i god tro.

Sanktion ved overtrædelse af nationale regler eller EU-regler om offentlige udbud

- I de tilfælde, hvor nationale regler eller EU-regler om offentlige udbud ikke er overholdt, anvendes sanktion i form af krav om tilbagebetaling eller nedsættelse af udbetaling.
- Sanktion skal fastsættes i forhold til, hvor alvorlig den manglende overholdelse af reglerne er, og i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Yderligere sanktionstyper kan anvendes, hvis betingelser for støtte til gennemførelse af ordninger med henblik på kriseforebyggelse og risikostyring²⁵ ikke er overholdt.

For biavlprodukter gælder følgende sanktionstyper

Sanktion ved manglende fristoverholdelse ved anmodning om udbetaling

- Denne trappesanktion udløses ved en for sent indsendt udbetalingsanmodning i forhold til fristen.

100 pct. bortfald ved manglende opfyldelse af støttekriterier ved udbetaling

- Denne sanktionstype vil blive brugt til at træffe afgørelse om bortfald af hele tilsagnet, hvis der er visse grundlæggende støttekriterier, der ikke er opfyldt. Sanktionsmuligheden omfatter støttekriterier, der skal være 100 pct. opfyldt på tilsagns-, udbetalings- og, hvis relevant, ved udløb af opretholdelsestidspunktet. Kriterierne kan også beskrives som ”adgangskriterier”.

AOVG-sanktion ved uoverensstemmelse mellem tilsagn og investering/projekter

- AOVG (Alvor, Omfang, Varighed og Gentagelse) skal indgå i en samlet skønsmæssig vurdering af satsen for en eventuel sanktion. Sanktionssatsen fastsættes under hensyn til, hvor alvorlig, omfattende og varig, den konstaterede mangel er. Derudover skal hensynet til, om der er tale om en gentagelse, også indgå i vurderingen af, hvad satsen for en sanktion skal være.

Udbudssanktion ved overtrædelse af udbudsloven og tilbudsloven

- I de tilfælde, hvor der er krav om at konkurrenceudsætte en investering og det ikke sker i henhold til reglerne, udløses der en udbudssanktionering. De nationale bestemmelser findes i den danske tilbudslov og udbudslov.

Udelukkelse

- Udelukkelse kan defineres nationalt i afgrænsningen af berørte ordninger, men vil for eksempel blive udløst, hvis ansøger indsender falsk bevismateriale med en ansøgning. Udelukkelse vedrører således fremtidige ansøgninger og starter fra det tidspunkt, hvor den manglende opfyldelse fastslås, samt det efterfølgende kalenderår. Udelukkelse omfatter derfor ikke andre projekter, hvor ansøger allerede har opnået tilsagn eller udbetaling.

Tilbagebetaling af støttebeløb

Sager vil under visse omstændigheder skulle genoptages for at opkræve forkert udbetalte beløb tilbage. Inden der kan træffes en afgørelse om genoptagelse og tilbagebetaling, skal det undersøges, om den oprindelige afgørelse kan tilbagekaldes, således at der kan ske krav om tilbagebetaling. Det skal i den forbindelse undersøges, om der er sket forældelse, om styrelsen har begået fejl og om ansøgeren er i god tro.

---

²⁵ Jf. artikel 41b, stk. 2 i [Rådets generelle indstilling til forordning om CAP-planer af 21. oktober 2020 \(doc. 12148/20 + ADD 1\)](#).

Ikke-IFKS ELFUL

Sanktion ved manglende fristoverholdelse ved anmodning om udbetaling

- Denne trappesanktion udløses ved en for sent indsendt udbetalingsanmodning i forhold til fristen.

100 pct. bortfald ved manglende opfyldelse af støttekriterier ved udbetaling

- Denne sanktionstype vil blive brugt til at træffe afgørelse om bortfald af hele tilsagnet, hvis der er visse grundlæggende støttekriterier, der ikke er opfyldt. Sanktionsmuligheden omfatter støttekriterier, der skal være 100 pct. opfyldt på tilsagns-, udbetalings- og, hvis relevant, ved udløb af opretholdelsestidspunktet. Kriterierne kan også beskrives som "adgangskriterier".

AOVG-sanktion ved uoverensstemmelse mellem tilsagn og investering/projekter

- AOVG (Alvor, Omfang, Varighed og Gentagelse) skal indgå i en samlet skønsmæssig vurdering af satsen for en eventuel sanktion. Sanktionssatsen fastsættes under hensyn til, hvor alvorlig, omfattende og varig, den konstaterede mangel er. Derudover skal hensynet til, om der er tale om en gentagelse, også indgå i vurderingen af, hvad satsen for en sanktion skal være.

Udbudssanktion ved overtrædelse af udbudsloven og tilbudsloven

- I de tilfælde, hvor der er krav om at konkurrenceudsætte en investering, og det ikke sker i henhold til reglerne, udløses der en udbudssanktionering. De nationale bestemmelser er den danske tilbudslov og udbudslov.

Skiltesanktion

- I de tilfælde, hvor der er krav om, at investeringen skal have et skilt om støttegiverne mv. og det ikke sker i henhold til reglerne, udløses der en skiltesanktion. Skiltesanktionen gælder ikke for markedsordninger og anvendes derfor ikke for biavl.

Udelukkelse

- Udelukkelse kan defineres nationalt i afgrænsningen af berørte ordninger, men vil for eksempel blive udløst, hvis ansøger indsender falsk bevismateriale med en ansøgning. Udelukkelse vedrører således fremtidige ansøgninger og starter fra det tidspunkt, hvor den manglende opfyldelse fastslås, samt det efterfølgende kalenderår. Udelukkelse omfatter derfor ikke andre projekter, hvor ansøger allerede har opnået tilsagn eller udbetaling.

Tilbagebetaling af støttebeløb

- Sager vil under visse omstændigheder skulle genoptages for at opkræve forkert udbetalte beløb tilbage. Inden der kan træffes en afgørelse om genoptagelse og tilbagebetaling, skal det undersøges, om den oprindelige afgørelse kan tilbagekaldes, således at der kan ske krav om tilbagebetaling. Det skal i den forbindelse undersøges, om der er sket forældelse, om styrelsen har begået fejl og om ansøgeren er i god tro.

7.3.2.2 Kort beskrivelse af kontrolsystemet for ikke-IFKS (kontrolmetoder, krydskontrol, mv.)

Ikke-IFKS EGFL

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har det overordnede ansvar for opfyldelsen af medlemsstatens rolle i henhold til artikel 58 i den horisontale forordning. Landbrugsstyrelsen, som er en styrelse under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, har det overordnede ansvar for forvaltningen af den danske CAP-plan.

Forvaltnings- og kontrolstrukturen beskrives herunder.

EU & Projekt varetager den overordnede forvaltning af CAP-planen for begge landbrugsfonde (søjle I og II). EU & Projekt varetager dermed rollen som forvaltningsmyndighed.

Derudover varetager enheden forvaltningsopgaver for så vidt angår markedsordninger. Enheden designer nye projektstøtteordninger og prioriteringskriterier ud fra målet om at støtte de projekter, der giver størst effekt på indsatsområderne.

Projekttilskud har ansvaret for sagsbehandlingen af projektstøtteordningerne. Enhederne behandler støtteansøgninger og står for alle udbetalinger på projektstøtteområdet (undtagen LAG).

Jordbrugskontrol gennemfører kontrol af alle ordninger efter kontrolinstrukser, som udarbejdes i samarbejde med enhederne EU & Projekt og Projekttilskud. Jordbrugskontrol sender kontrolrapporterne til Projekttilskud, som afgør kontrolsagerne og fastlægger eventuelle sanktioner og krav om tilbagebetaling ved misligholdelser.

Udbetaling & Kvalitet foretager registrering og udbetaling, samt opkrævning af tilbagebetalingskrav af EGFL- og ELFUL relaterede transaktioner og koordinerer forebyggelse og bekæmpelse af svig på risikoområder. Endvidere sikrer enheden den almene kvalitet af opfølgende tiltag, som andre enheder gennemfører i forhold til konstaterede fejl i sagsbehandlingen og den fysiske kontrol. Herudover varetager Udbetaling & Kvalitet forpligtelsen om at føre tilsyn med organer, hvortil der er delegeret ansvar og opgaver i forhold til CAP-planen og overvåger regelmæssigt de opgaver, der er delegeret til LAG-sekretariatet (Bolig- og Planstyrelsen), med henblik på at bekræfte, at forvaltning og kontrol udføres tilfredsstillende, og at det er i overensstemmelse med EU-reglerne.

Revision er placeret som en selvstændig enhed i Landbrugsstyrelsen med direkte reference til den administrerende direktør. Revision er operationelt uafhængig af den øvrige styrelse. Revision leverer viden om styrelsens interne kontrol- og forvaltningssystemer, hvilket gør det muligt at forebygge og rette op på konstaterede risici og svagheder.

Certificeringsorgan: Opgaven som certificeringsorgan er udliciteret til et eksternt, privat revisionsfirma. Organet påtegner årsregnskabet og performancerapporten, samt foretager attesting af forvaltnings- og kontrolsystemet, før disse bliver sendt til EU-Kommissionen. Det sker for at undersøge, om årsregnskab og resultatmål er retvisende og om procedurerne for den interne kontrol har fungeret tilfredsstillende.

Kontrol

Kontrol af markedsordninger

Dette afsnit indeholder en kort beskrivelse af kontrolsystemer for producentorganisationer i frugt- og grøntsektoren og ordninger i sektoren for biavlprodukter. Kontrolsystemerne tager udgangspunkt i de overordnede krav, som fremgår af den horisontale forordning²⁶, artikel 57 og artikel 58.

- Producentorganisationer i frugt- og grøntsektoren

Kontrolsystemet for producentorganisationer i frugt og grøntsektoren vil bestå af en administrativ kontrol og

---

²⁶ [Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning \(EU\) nr. 1306/2013.](#)

en kontrol på stedet. Kontrollen vil blandt andet omfatte kontrol af anerkendelseskriteriernes opfyldelse, gennemførelsen af driftsprogrammer og faktisk afholdte udgifter i forhold til ansøgt støtte.

Alle anmodninger om anerkendelse, ansøgninger om godkendelse af driftsprogrammer, ansøgninger om ændring af driftsprogrammer og udbetalingsanmodninger vil blive underkastet den administrative kontrol. Ved den administrative kontrol kontrolleres, om ansøgningerne opfylder de krav, der stilles til anerkendelse af producentorganisationen, gennemførelse af driftsprogrammer, kontrol af aktioner/investeringer og udbetaling af støtte hertil.

Kontrol på stedet supplerer den administrative kontrol med henblik på at undersøge, om betingelserne er opfyldt for så vidt angår anerkendelse af producentorganisationen, driftsprogrammernes gennemførelse i henhold til det ansøgte og det gennemførte. Kontrol på stedet er stikprøvebaseret. Udvælgelse af stikprøven og fastlæggelse af omfanget af kontrol på stedet vil ske i forbindelse med den årlige planlægning af kontrol på stedet. Mindst 10 pct. af de anerkendte producentorganisationer skal hvert år udtages til kontrol på stedet på basis af en risikoanalyse. Det tilstræbes, at kontroludtagningen ikke er systematisk fra år til år.

Kontrol på stedet af producentorganisationer i frugt- og grøntsektoren indeholder som udgangspunkt følgende elementer:

- Kontrol af anerkendelseskriterier hos producentorganisationen.
- Økonomikontrol hos producentorganisationen med fokus på økonomistyring og referenceomsætning.
- Kontrol af en stikprøve af investeringer placeret hos producentorganisationen.
- Kontrol hos en stikprøve af medlemmer (såkaldt avlerkontrol). Avlerkontrollen omfatter forskellige delelementer, heriblandt ny erhvervede materielle investeringer, immaterielle investeringer, tidligere materielle investeringer, og referenceomsætning.

En stikprøve af investeringer og medlemmer af producentorganisationen udvælges til kontrol på stedet på grundlag af en risikoanalyse.

Det skal være muligt at gennemføre kontrol på stedet. En anmodning om anerkendelse, godkendelse af et driftsprogram eller en støtteansøgning kan afvises for den pågældende post eller del af udgifterne, hvis en producentorganisation, herunder dens medlemmer eller relevante repræsentanter, forhindrer, at der foretages kontrol på stedet.

- **Biavlsprodukter**

Kontrolsystemet for ordningen i sektoren for biavlsprodukter vil omfatte en administrativ kontrol og en stikprøvebaseret kontrol af støtteansøgninger på stedet. Omfanget af stikprøven og metoden for udtagning af stikprøven til kontrol på stedet fastlægges i forbindelse med den årlige planlægning af kontrollen. Størrelsen af stikprøven og udtagning afhænger af det samlede antal af projekter. Årligt udtages mindst 10 pct. af støttemodtagerne til kontrol på stedet. Hvis det samlede antal projekter er under 10 projekter, udtages to projekter tilfældigt til kontrol på stedet. Hvis det samlede antal projekter er mere end 10 projekter, udtages mindst halvdelen af kontrolsagerne på grundlag af en risikoanalyse, mens den resterende andel udtages tilfældigt. Såfremt forhold fundet i den administrative kontrol bør kontrolleres på stedet, er det muligt for sagsbehandler manuelt at udtage et projekt til kontrol på stedet.

Den administrative kontrol vil omfatte alle ansøgninger om tilsagn og anmodninger om udbetaling af støtte. Kontrollen på stedet bliver gennemført i forbindelse med støtteansøgningernes anmodning om udbetaling af

støtte.

Den administrative kontrol vil som udgangspunkt basere sig på de oplysninger, som ansøgerne vil indsende i forbindelse med deres ansøgninger om tilsagn og anmodninger om udbetaling. Den administrative kontrol af ansøgninger om tilsagn vil blandt andet omfatte, hvorvidt ansøgningerne lever op til de fastlagte støtteberettigelseskriterier. Den administrative kontrol af anmodninger om udbetaling vil omfatte projektrapporter, hvor ansøger skal redegøre for gennemførelse af sit projekt, regnskaber, som skal indeholde sammenfattende udgiftsopgørelse, kopier af fakturaer og andre relevante bilag såsom bankkontoudtog mv.

Kontrol på stedet vil blandt andet omfatte kontrol af, at den udvalgte stikprøve af projekter er gennemført i overensstemmelse med de godkendte tilsagn og projektbeskrivelser, og at de faktisk afholdte udgifter stemmer overens med de oplysninger, som fremgår af udbetalingsanmodningerne.

Det skal være muligt at gennemføre kontrol på stedet. Hvis ansøger forhindrer gennemførelse af kontrollen, kan det medføre, at ansøgers tilsagn om støtte bortfalder, støtten ikke kan udbetales og/eller allerede udbetalt støtte kræves tilbagebetalt.

Ikke-IFKS ELFUL

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har det overordnede ansvar for opfyldelsen af medlemsstatens rolle i henhold til artikel 58 i den horisontale forordning. Landbrugsstyrelsen, som er en styrelse under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, har det overordnede ansvar for forvaltningen af den danske CAP-plan.

Forvaltnings- og kontrolstrukturen beskrives herunder.

EU & Projekt varetager den overordnede forvaltning af CAP-planen for begge landbrugsfonde (søjle I og II). EU & Projekt varetager dermed rollen som forvaltningsmyndighed.

Derudover varetager enheden forvaltningsopgaver for så vidt angår projektordninger (undtagen LAG). Enheden designer nye projektstøtteordninger og prioriteringskriterier ud fra målet om at støtte de projekter, der giver størst effekt på indsatsområderne.

Projekttilskud og Natur- & Landbrugsudvikling har ansvaret for sagsbehandlingen af projektstøtteordningerne. Enhederne behandler støtteansøgninger og står for alle udbetalinger på projektstøtteområdet (undtagen LAG).

Jordbrugskontrol gennemfører kontrol af alle ordninger efter kontrolinstrukser, som udarbejdes i samarbejde med enhederne EU & Projekt, Projekttilskud, Natur- & Landbrugsudvikling og Bolig- og Planstyrelsen. Jordbrugskontrol sender kontrolrapporterne til de respektive sagsbehandlende enheder Projekttilskud, Natur- & Landbrugsudvikling og Bolig- og Planstyrelsen, som afgør kontrolsagerne og fastlægger eventuelle sanktioner og krav om tilbagebetaling ved misligholdelser.

Udbetaling & Kvalitet foretager registrering og udbetaling, samt opkrævning af tilbagebetalingskrav af EGFL- og ELFUL relaterede transaktioner og koordinerer forebyggelse og bekæmpelse af svig på risikoområder. Endvidere sikrer enheden den almene kvalitet af opfølgende tiltag, som andre enheder gennemfører i forhold til konstaterede fejl i sagsbehandlingen og den fysiske kontrol. Herudover varetager Udbetaling & Kvalitet forpligtelsen om at føre tilsyn med organer, hvortil der er delegeret ansvar og opgaver

i forhold til CAP-planen og overvåger regelmæssigt de opgaver, der er delegeret til LAG-sekretariatet (Bolig- og Planstyrelsen) med henblik på at bekræfte, at forvaltning og kontrol udføres tilfredsstillende, og at det er i overensstemmelse med EU-reglerne.

Revision er placeret som en selvstændig enhed i Landbrugsstyrelsen med direkte reference til den administrerende direktør. Revision er operationelt uafhængig af den øvrige styrelse. Revision leverer viden om styrelsens interne kontrol- og forvaltningssystemer, hvilket gør det muligt at forebygge og rette op på konstaterede risici og svagheder.

Certificeringsorgan: Opgaven som certificeringsorgan er udliciteret til et eksternt, privat revisionsfirma. Organet påtegner årsregnskabet og performancerapporten, samt attesting af forvaltnings- og kontrolsystemet, før disse bliver sendt til EU-Kommissionen. Det sker for at undersøge, om årsregnskab og resultatmål er retvisende og om procedurerne for den interne kontrol har fungeret tilfredsstillende.

Kontrol

Manuel administrativ kontrol

- Som en del af den administrative kontrol af udbetalingsanmodninger kontrolleres den dokumentation, ansøger har indsendt, for at belyse et gennemført projekt ved hjælp af for eksempel geoplacerede billeder.

Overordnet for den fysiske kontrol

- Der foretages i forlængelse af den administrative kontrol en fysisk kontrol af udvalgte udbetalingsanmodninger.
- Antallet af kontroller og udvælgelsesmetode varierer, efter hvilken risikoprofil ordningerne har. Der er to typer af fysisk kontrol, 1) kontrol på stedet og 2) efterfølgende kontrol.

Kontrol på stedet

- I gennemsnit udtages 25 pct. af årets udbetalingsager på projektstøtte til kontrol på stedet (10 pct. udtages tilfældigt og 15 pct. udtages via en risikobaseret analyse). Der kan også ske manuel udtagning af sager til kontrol, såfremt det på enkeltsagsniveau vurderes nødvendigt.
- Der er tale om en dybdegående kontrol hos tilsagnshaver, hvor hele projektet kontrolleres.
- Såfremt enkelte ordninger designes på en sådan måde, at alle investeringer kræver fysisk besøg, kan kontrol på stedet suppleres med en fysisk afsyning.

Efterfølgende kontrol

- Den efterfølgende kontrol er en kontrol af, om projektet er opretholdt i en periode efter slutudbetalingen. Der udtages 2 pct. af alle afsluttede projekter, der er omfattet af opretholdelsesforpligtelsen.

7.3.2.2 Regler om offentlig udbud

Ved indkøb af varer og tjenesteydelser følger myndighederne statens regler for udbud og offentlige indkøb, herunder for indkøb af konsulentytelser. Dermed sikres også, at indkøb finansieret med teknisk bistand lever op til gældende nationale forpligtelser vedr. offentlige indkøb.

Danmark har indført nationale udbudsregler under tærskelværdierne for udbudsdirektiverne. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vejleder om forståelsen af udbudsreglerne, EU- såvel som nationale regler.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vejleder på sin hjemmeside om udbudsreglerne og om, hvorledes de overholdes.

- Udbudsloven: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2015/1564>
- Tilbudsloven: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2007/1410>

Tilbudslovens afsnit I omhandler bygge og anlægskontrakter (afsnit II er ophævet).

Forvaltningsmyndigheden henviser i vejledning om støtte for de relevante støtteordninger til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside.

Det er desuden et vilkår i alle tilsagn om støtte i CAP-planen, at udbudsreglerne og de overordnede principper om gennemsigtighed, lige behandling og sparsommelighed overholdes.

Senest i forbindelse med anmodning om udbetaling af støtte skal støttemodtager kunne dokumentere, at vedkommende har opfyldt reglerne. Støttemodtager skal holde dokumenter, som dokumenterer, at udbudsreglerne er overholdt, tilgængelige i mindst 5 år fra datoen for slutudbetaling.

Landbrugsstyrelsen har under enheden Økonomi en funktion for kontraktstyring, indkøb og udbud. Her sørger man for, at Landbrugsstyrelsen overholder EU- regler og national lovgivning på udbudsområdet.

På styrelsens intranet informerer enheden løbende styrelsens øvrige medarbejdere om denne lovgivning samt korrekte procedurer for håndtering af udbud. Relevante medarbejdere gennemgår desuden løbende uddannelse og efteruddannelse i regler og procedurer for offentligt udbud.

7.4 Konditionalitet

7.4.1.1 Kontrolsystemet for konditionalitet

7.4.1.1.1 Beskrivelse af kontrolsystemet for konditionalitet

I overensstemmelse med artikel 84 (3 d) i den horisontale forordning udtages årligt mindst 1 pct. af støtteansøgerne til kontrol af konditionalitet ved fysisk kontrol på stedet. Det sikres, at kontrolpopulationen i overensstemmelse med artikel 84 (3 d) udtages på baggrund af en risikoanalyse, som tager højde for bedriftsstruktur og risiko for overtrædelser, ligesom det sikres, at en del af kontrolpopulationen er udtages tilfældigt.

Kontrollen gennemføres som udgangspunkt uvarslet, men for de krav, der monitoreres, er der 100 pct. kontrol og i videst muligt omfang er der fuld åbenhed for landbrugerne i forhold til overtrædelser af kravene.

Kontrollen med alle relevante konditionalitetskrav gennemføres jævnt fordelt gennem hele støtteåret. De fleste krav gennemføres ved kontrol på stedet. Enkelte krav kontrolleres administrativt (krav vedr. gødningsregnskab og kravene vedr. anmeldelse og tilsyn med BSE og TSE samt håndtering af mælk fra besætninger med brucellose og tuberkulose).

Kontrollen af GLM 1, GLM 7 og GLM 9 forventes at kunne gennemføres ved monitorering af 100 pct. af støtteansøgerne. Hvis der er behov for det, kan denne kontrol suppleres med fysisk kontrol på stedet for eksempel i forhold til verifikation af overtrædelser konstateret ved monitorering.

Det tilstræbes, at kontrollen af konditionalitet følger ministeriets fælles kontrolstrategi, som blandt andet bygger på kendskab til bedrifterne, effektiv brug af data, god kommunikation med landbrugerne og kompetente kontrollører.

Med udgangspunkt i artikel 84 (1 og 3(b)) i den horisontale forordning kan kontrollen af konditionalitet (SMR-kravene) gennemføres ved brug af samme kontrolværktøjer og tilgang, som anvendes i forbindelse med sektorkontrollen. Sektorkontrollen med fødevare- og foderområdet samt dyresundhed, dyrevelfærd, plantesundhed og plantebeskyttelsesmidler er underlagt kravene til kontrol i kontrolforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2017/625 af 15. marts 2017). Kontrollen med de relevante SMR-krav vil således følge kravene til kontrol i denne forordning. For de øvrige SMR-krav vil kontrollen følge de kontrolvejledninger, der findes for sektorkontrollen. Kontrollen skal sikre en effektiv kontrol af støtteansøgernes efterlevelse af kravene som specificeret i artikel 11 og bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) (CAP-plan forordningen).

Det samme gælder for kontrollen af GLM-kravene, hvor Landbrugsstyrelsen fastlægger krav til gennemførelsen af kontrollen i overensstemmelse med ministeriets kontrolstrategi, som sikrer en effektiv kontrol af støtteansøgernes efterlevelse af de nationalt fastsatte GLM-krav.

Kontrollen af konditionalitet er beskrevet i kontrolinstrukser til kontrollørerne for så vidt angår de krav, der kontrolleres af Landbrugsstyrelsen, og i vejledninger for så vidt angår de krav, der kontrolleres af Fødevarestyrelsen.

Der oprettes ikke et forenklet kontrolsystem for små landbrug, omfattet af artikel 25 i CAP-plan forordningen, jf. artikel 84, stk. 1, idet der ikke etableres en støtteordning for små landbrug.

Landbrugsstyrelsen gennemfører som udbetalingsorgan årligt en gennemgang af kontrollen af konditionalitet. Dette finder sted ved godkendelse af instrukser til kontrollører og sagsbehandlingsinstrukser samt tilsyn med kvalitetssikring af sagsbehandling og med supervision af kontrollørerne.

Social konditionalitet

Social konditionalitet vil i overensstemmelse med CAP-plan-forordningens art. 11a finde anvendelse fra 1. januar 2025 i Danmark. Landbrugsstyrelsen arbejder sammen med de respektive myndigheder på områderne omfattet af social konditionalitet om implementeringen heraf, herunder med Arbejdstilsynet fsva. arbejdsmiljøområdet.

En nærmere beskrivelse af social konditionalitet i CAP-planen er ikke mulig på nuværende tidspunkt, men vil blive tilføjet på et senere tidspunkt.

7.4.1.1.2. Kontroltyper

SMR / GLM	Type af kontrol
SMR 1	Fysisk kontrol og administrativ kontrol
SMR 2	Fysisk kontrol og administrativ kontrol
SMR 3	Fysisk kontrol
SMR 4	Fysisk kontrol
SMR 5	Fysisk kontrol
SMR 6	Fysisk kontrol
SMR 12	Fysisk kontrol
SMR 13	Fysisk kontrol
SMR 14	Fysisk kontrol
SMR 15	Fysisk kontrol
SMR 16	Fysisk kontrol
Bilag XIV, beskæftigelse	Administrativ kontrol
Bilag XIV, Sundhed og sikkerhed, Direktiv 89/391/EØF	Fysisk kontrol på stedet
Bilag XIV, Sundhed og sikkerhed, Direktiv 2009/104/EF	Fysisk kontrol på stedet
GLM 1	Monitorering
GLM 2	Fysisk kontrol og administrativ kontrol
GLM 3	Fysisk kontrol
GLM 4	Fysisk kontrol
GLM 5	Fysisk kontrol
GLM 6	Fysisk kontrol
GLM 7	Monitorering
GLM 8	Fysisk kontrol
GLM 9	Monitorering

7.4.1.2 Sanktionssystemet for konditionalitet

Efter hver kontrol udfyldes en kontrolrapport, der sendes til landbrugeren. Kontrolrapporten er enten uden anmærkninger eller – hvis der er konstateret overtrædelser - en rapport, hvor landbruger får et høringsbrev med beskrivelser og dokumentation af de konstaterede overtrædelser.

Efter høringen træffer Landbrugsstyrelsen afgørelse og pålægger efter omstændighederne landbrugeren en administrativ sanktion i form af et procentmæssigt støttetæk.

De enkelte overtrædelser vurderes efter kriterierne alvor, omfang, varighed, gentagelse og intentionaltet, og der fastsættes en forløbig sanktionsprocent for hver overtrædelse efter principperne anført nedenfor under afsnit 7.4.1.2.2 til 7.4.1.2.5.

Efter vurderingen af de enkelte overtrædelser, fastsættes den endelige sanktionsprocent på baggrund af følgende principper:

Konstateres der kun én overtrædelse, fastsættes sanktionen direkte på baggrund af denne efter den praksis, der fremgår af nedenstående afsnit.

Konstateres der flere overtrædelser inden for samme område, anses de som én overtrædelse, og sanktionen vil blive beregnet på baggrund af den enkelte overtrædelse, der medfører den højeste sanktion.

Konstateres der flere uagtsomme overtrædelser inden for flere områder, lægges de højeste sanktioner inden for hvert område sammen, dog med et sanktionsloft på 5 pct. Udgør en eller flere af de uagtsomme overtrædelser gentagelser, er sanktionsloftet dog 15 pct.

Hvis en eller flere af overtrædelserne er forsætlige, gælder sanktionslofterne ikke.

Sanktionerne beregnes så vidt muligt på baggrund af støtten i overtrædelsesåret, og gennemføres så vidt muligt ved modregning i støtteudbetalingen i kontrolåret. Hvis overtrædelsesåret ikke kan fastslås, beregnes støttetækket på baggrund af støtten i kontrolåret. Hvis støttetækket ikke kan gennemføres ved modregning, sker det ved inddrivelse.

Hvorvidt Danmark anvender bagatelgrænsen for sanktioner på 100 EUR er endnu ikke afklaret.

Social konditionalitet

Social konditionalitet vil i overensstemmelse med CAP-plan-forordningens art. 11a finde anvendelse fra 1. januar 2025 i Danmark. Landbrugsstyrelsen arbejder sammen med de respektive myndigheder på områderne omfattet af social konditionalitet om implementeringen heraf, herunder med Arbejdstilsynet fsva. arbejdsmiljøområdet.

En nærmere beskrivelse af social konditionalitet i CAP-planen er ikke mulig på nuværende tidspunkt, men vil blive tilføjet på et senere tidspunkt.

7.4.1.2.2 Benyttelse af et advarselssystem

Yes	No: X	<p>Ved ubetydelige overtrædelser informeres Landbrugeren om overtrædelser og vejledes i overholdelse af kravet. Overtrædelser dokumenteres i kontrolrapporten og beskrives i afgørelsesbrevet. Der indføres ikke en mekanisme om obligatorisk deltagelse i bedriftsrådgivning, jf. artikel 86 (2a) i den horisontale forordning, ved ubetydelige overtrædelser.</p> <p>I tilfælde hvor en manglende overholdelse har medført vejledning med oplysninger om mulige afhjælpende foranstaltninger, jf. art. 86, stk. 2a, i den horisontale forordning, vil manglende gennemførelse af disse afhjælpende foranstaltninger medføre en sanktion i form af et støttetæk på mindst 3 pct., jf. art. Xd, stk. 2, i Kommissionens forslag til delegeret retsakt vedr. anvendelse og beregning af sanktioner for konditionalitet</p> <p>Der gennemføres ikke målrettede opfølgende kontroller efter vejledninger.</p>
-----	----------	--

7.4.1.2.3 Gentagelse af overtrædelse - definition og anvendelse.

Definition:

Der er tale om en gentagelse, såfremt samme krav eller standard overtrædes mere end en gang inden for en sammenhængende periode på tre kalenderår.

Anvendelse:

Der sanktioneres som hovedregel med et støttetæk på 10 pct. Ud fra en konkret vurdering af den gentagne overtrædelse kan støttetækket dog sættes op til 15 pct.

7.4.1.2.4 Uagtsom overtrædelse - definition og anvendelse.

Definition:

Der er tale om en uagtsom overtrædelse af et konditionalitetskrav, når en handling eller undladelse direkte kan tilskrives støttemodtageren, uden at den er forsætlig, og der samtidig er tale om, at en eller flere af følgende betingelser er opfyldt:

- Relateret til støttemodtagers landbrugsmæssige aktivitet.
- Vedrører støttemodtagers bedrift som defineret i artikel 3 (b) i CAP-plan forordningen.
- Vedrører vilkår og arbejdsbetingelserne for støttemodtagers medarbejdere.

Anvendelse:

Uagtsomme overtrædelser sanktioneres som hovedregel med et støttetæk på 3 pct.

Er overtrædelser ubetydelig i forhold til formålet med kravet, sanktioneres den ikke. I stedet vejledes støttemodtageren i overensstemmelse med afsnit 7.4.1.2.2.

Har overtrædelser mindre betydning i forhold til formålet med kravet fastsættes støttetækket til 1 pct.

Særligt grove overtrædelser sanktioneres med et støttetæk på 5 pct.

Er overtrædelser konstateret ved monitorering, pålægges en sanktion på 1 pct., jf. artikel 86, stk. 2b, smh. art. Xd, stk. 2a, i Kommissionens forslag til delegeret retsakt vedr. anvendelse og beregning af sanktioner for konditionalitet.

7.4.1.2.5 Intentionalitet - definition og brug.

Definition:

Indberettet forsæt: En misligholdelse af reglerne begået af en støttemodtager, som tilstræber en tilstand af manglende overholdelse af nævnte regler eller som, uden at tilstræbe en sådan tilstand, accepterer den mulighed, at den kan opstå, jf. retstilstanden som fastlagt af Domstolen i C-396/12.

Beregnet forsæt: Når der er sket mere end to overtrædelser af samme krav eller standard indenfor en sammenhængende periode på tre kalenderår, jf. art. 86, stk. 3, i den horisontale forordning.

Anvendelse:

Sanktionering for både beregnet og indberettet forsæt medfører et støttetæk på mindst 15 pct. Efter en konkret vurdering ud fra kriterierne alvor, omfang og varighed kan forsætlige overtrædelser medføre et højere støttetæk på op til 100 pct. eller udelukkelse.

7.4.1.3 De kompetente kontrolmyndigheder med ansvar for kontrol af konditionalitetspraksis og lovmæssige krav

SMR / GLM	Betalingsorgan	Navn på kontrolmyndigheden	Navn på ansvarlig for tjek	Adresse	E-mail adresse
SMR 1	Landbrugsstyrelsen	Landbrugsstyrelsen			
SMR 2	Landbrugsstyrelsen	Landbrugsstyrelsen			
SMR 3	Landbrugsstyrelsen	Landbrugsstyrelsen			
SMR 4	Landbrugsstyrelsen	Landbrugsstyrelsen			
SMR 5	Landbrugsstyrelsen	Landbrugsstyrelsen			
SMR 6	Landbrugsstyrelsen	Landbrugsstyrelsen gennemfører kontrol på stedet og modtager Fødevarestyrelsens resultater fra medicinovervågningen.			
SMR 12	Landbrugsstyrelsen	Landbrugsstyrelsen			
SMR 13	Landbrugsstyrelsen	Landbrugsstyrelsen			
SMR 14	Landbrugsstyrelsen	Landbrugsstyrelsen			
SMR 15	Landbrugsstyrelsen	Landbrugsstyrelsen			
SMR 16	Landbrugsstyrelsen	Landbrugsstyrelsen			
SMR x	Landbrugsstyrelsen	[Arbejdsretten / de arbejdsretlige voldgiftsnævn / Domstolene]			
SMR xx	Landbrugsstyrelsen	Arbejdstilsynet			
SMR xxx	Landbrugsstyrelsen	Arbejdstilsynet			
Alle GLM	Landbrugsstyrelsen	Landbrugsstyrelsen			

8 Modernisering og forenkling

8.1 Modernisering: AKIS og digitale teknologier

8.1.1 Den planlagte forbedring af den organisatoriske opsætning for AKIS

I Danmark rådgives bedrifter via et velfungerende privat marked for rådgivning af landbrugere, som landbrugserhvervet selv organiserer og finansierer. Rådgivning leveres hovedsageligt af 31 lokale og landbrugerejede rådgivningsvirksomheder, der samarbejder i samarbejdsorganisationen landbrugsrådgivningstjeneste (DLBR). Uddannelse og opkvalificering af rådgivere foregår gennem landbrugets videnscenter (SEGES), der fungerer som den nationale forsknings- og vidensfacilitator. Foruden DLBR-samarbejdet leveres rådgivningstjenester af både private uafhængige rådgivningsfirmaer samt input- og teknologiforsyningsfirmaer. Systemet har evnen til hurtigt og effektivt at iværksætte forsknings- og innovationsaktiviteter baseret på landbrugernes behov blandt andet i nationalt støttede samarbejder med forskere og landbrugere, samt formidle resultater og ny praksis.

Den tilgængelige rådgivningskapacitet giver landbrugerne adgang til den nyeste viden og professionel rådgivning om alle relevante aspekter af landbrug og landbrugsstyring, herunder afgrødeproduktion, miljø, husdyrbrug, økologisk produktion, økonomiske aspekter, IT-arkitektur og IKT anvendelse, HR og naturpleje. Derudover har rådgivere og landbrugere adgang til en database hos SEGES med mere end 120.000 artikler, der indeholder forsøgsresultater og –analyser samt præcisering af gældende nationale og fællesskabsregler.

Den forudgående SWOT-analyse bekræfter generelt set billedet af et stærkt og velintegreret AKIS. Herunder i forhold til bedriftsrådgivning²⁷, uddannelsesnivea²⁸ og forsknings- og udviklingsmiljøet.²⁹ I forhold til digitalisering vurderes dansk landbrug som værende god til at anvende ny teknologi. Herunder særligt i forhold til præcisionslandbrug.³⁰ Generelt set er der i det danske AKIS stor fokus på at udvikle nye teknologier, der tager sigte på at forbedre bedriftens økonomi og/eller miljøpåvirkning. Dette vil forventeligt også kunne bidrage positivt til effektiviteten af de planlagte ordninger i CAP-planen.³¹

I EU er Danmark også anerkendt for at have et stærkt og velintegreret AKIS samt et velfungerende rådgivningssystem, der yder rådgivning i alle aspekter af landbrug. Dette bekræftes også af EU-Kommissionens analyse og anbefalinger til Danmark udstedt i forlængelse af den grønne europæiske pagt.³²

Samlet set vurderes det, at Danmark med det eksisterende system løfter den tværgående målsætning om videndeling, innovation og digitalisering, selvom denne indsats primært er placeret uden for implementeringen af CAP-planen. På denne baggrund planlægges der ikke indsatser specifikt målrettet AKIS eller bedriftsrådgivning under artikel 71 og 72,³³ mens det eksisterende system for bedriftsrådgivning videreføres uændret. I det omfang, der tilføres yderligere elementer til rådgivningspligten, vil det blive indarbejdet i det eksisterende set-up mellem forvaltningsmyndigheden, SEGES og de private rådgivere.

---

²⁷ SWOT-analyse om landbrug- og fødevarerhverv i Danmark: Målsætning 1 (A, B & C) – Afsnit 3.5 og 7.4

²⁸ SWOT-analyse om landbrug- og fødevarerhverv i Danmark: Målsætning 1 (A, B & C) – Afsnit 3.6 og 7.5

²⁹ SWOT-analyse om landbrug- og fødevarerhverv i Danmark: Målsætning 1 (A, B & C) – Afsnit 3.2

³⁰ SWOT-analyse om landbrug- og fødevarerhverv i Danmark: Målsætning 1 (A, B & C) – Afsnit 5.4

³¹ For eksempler på tidligere og igangværende projekter kan der bl.a. henvises til: <https://projektsitet.seges.dk/fond/innovationsfonden>

³² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020SC0371%2801%29>

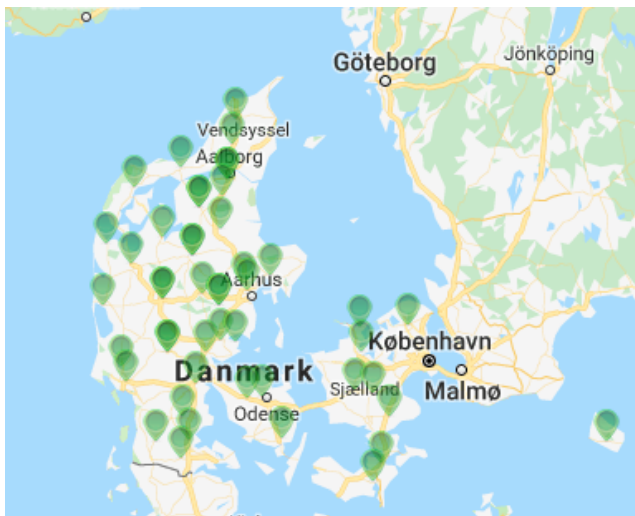
³³ Støtte til videndeling og information og samarbejdsprojekter jf. Artikel 71-72 i forordning om strategiske CAP-planer.

Implementeringen af CAP-planen vil dog i lighed med det tidligere landdistriktsprogram fortsat bidrage til at understøtte det danske AKIS. Derudover forventes særskilte indsatser i relation til biavl.

8.1.2 Beskrivelse af, hvordan rådgivningstjenester, forskning og CAP-netværk fungerer sammen inden for rammerne af AKIS (Artikel 102) (a)(ii)

Det forventes, at det kommende CAP-netværk vil bidrage positivt til det danske AKIS, ved blandt andet at sikre yderligere koordination og dialog med aktører på tværs af landbruget og landdistrikter i forlængelse af implementeringen af CAP-planen.

8.1.3 Beskrivelse af landbrugsrådgivning og dens organisering

Figur 3: Den danske landbrugsrådgivning er fordelt i alle dele af Danmark (grønne prikker).

Alle danske landbrugere har adgang til uvildig rådgivning inden for dette system, da de 31 lokale DLBR-rådgivningscentre (ca. 2.500 ansatte) som er ejet af landbrugerne gennem de lokale landboforeninger dækker alle dele af Danmark (se figur 3). Det er ikke et krav at landbrugere skal være medlem af en landboforening for at modtage rådgivning.

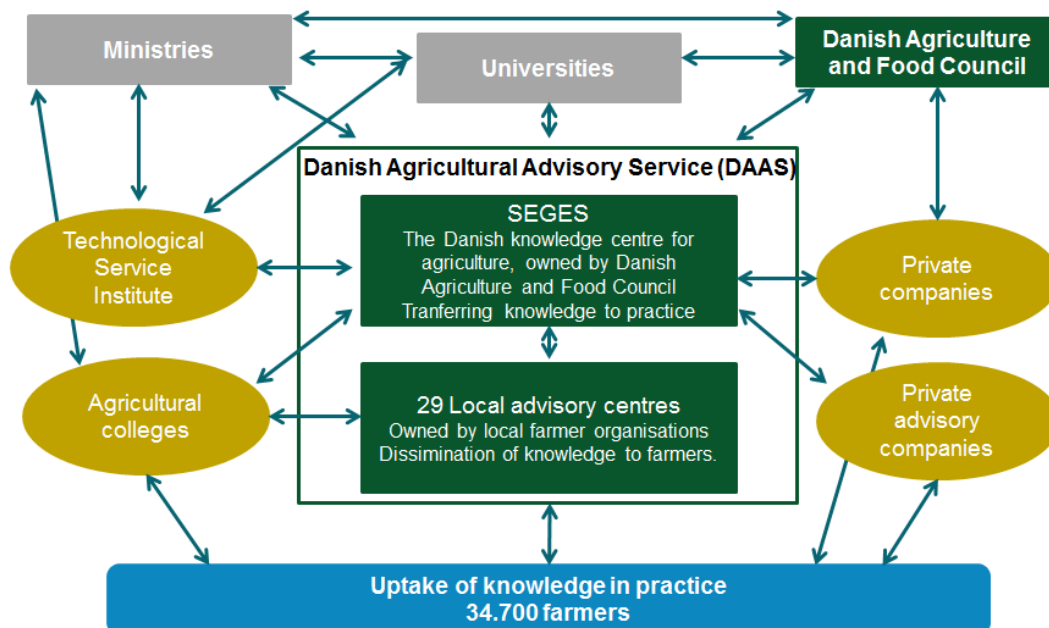
Bedriftsrådgivningen er integreret i et effektivt videns- og innovationssystem, der dækker landbrugsrådgivere, forskningsinstitutter, offentlige myndigheder og private virksomheder (AKIS).

Systemet gør det muligt for Danmark at fremme innovation inden for landbrug- og fødevarersektoren, blandt landbrugerne samt give rådgivere og landbrugere ajourført teknologisk og videnskabelig information. Den danske landbrugssektor er kendetegnet ved en høj grad af vertikal integration i videnskæden fra forskning til anvendelse.

Forvaltningsmyndigheden informerer desuden private rådgivere i forbindelse med åbning af ansøgningsrunder og nye regler mv. Dette sker blandt andet på forvaltningsmyndighedens årlige landbrugsseminar, samt på relevante faglige gartneri-, skovbrugs- og landbrugsmøder og – konferencer samt andre relevante faglige møder, netværk og udvalg, hvor rådgiverne er repræsenteret.

Beskrivelse af AKIS og dens organisering

Danmark har et meget velfungerende system til overførsel af viden (Se figur 2).

Figur 4: Organisering af relevante aktører i det danske AKIS.

Organiseringen og den vertikale integration understøttes af en række formålsbestemte nationalt finansieret samarbejder i programmer, partnerskaber og projekter. For eksempel yder de nationale forsknings- og innovationsfremmende ordninger som Innovationsfonden og Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) støtte til konkrete samarbejdsprojekter om forskning, innovation og demonstration mellem forskningsinstitutioner, dansk landbrugsrådgivning, virksomheder og landbrug. Ligeledes organiserer dansk landbrugsrådgivning i dialog med forskningsinstitutionerne systematiske test og demonstrationsaktiviteter, hvis resultater fremvises bredt og formidles til landbrugerne. Her er der tale om indsatser og aktiviteter, der er sammenlignelige med aktiviteter i operationelle grupper anerkendt under EIP-Agri.

Senest har Landbrug & Fødevarer samt SEGES sat sig i spidsen for etablering af et eller flere klimapartnerskaber med forsknings-, udviklings- og demonstrationsaktiviteter, der forventes finansieret af blandt andet Innovationsfonden og GUDP med en klar mission om at gøre dansk landbrug klimaneutral i 2050.

Dansk landbrugsrådgivning organiserer i dialog med forskningsinstitutionerne systematiske test og demonstrationsaktiviteter, hvis resultater fremvises bredt og formidles til landbrugerne. Her er der tale om indsatser og aktiviteter, der er sammenlignelige med aktiviteter i operationelle grupper anerkendt under EIP-Agri, europæisk innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed. Derudover foretager forvaltningsmyndigheden løbende evalueringer af tidligere ansøgningsrunder, hvor der indsamles input til nye teknologier hos hhv. forskningsmiljøet og erhverv.

8.1.4 Innovationssupport

I forhold til digitalisering vurderes dansk landbrug som værende godt til at anvende ny teknologi, herunder særligt i forhold til præcisionslandbrug.³⁴ Generelt set er der i det danske AKIS stor fokus på at udvikle nye

³⁴ SWOT-analyse om landbrug-og fødevarerhverv i Danmark: Målsætning 1 (A, B & C) – Afsnit 5.4

teknologier, der tager sigte på at forbedre bedriftens økonomi og/eller miljøpåvirkning. Dette vil forventeligt også kunne bidrage positivt til effektiviteten af de planlagte ordninger i CAP-planen.³⁵

8.1.5 Digitaliseringsstrategi

I forlængelse af den fælles digitaliseringsstrategi fra 2016-2020 har den nuværende regering nedsat et digitaliseringspartnerskab. Partnerskabet blev nedsat i februar 2021. Sekretariatsbetjeningen varetages af Digitaliseringsstyrelsen. Digitaliseringspartnerskabet består af en formand og 27 faste medlemmer. Medlemmerne er topledere og eksperter fra dansk erhvervsliv, forskningsverdenen, civilsamfundet og arbejdsmarkedets parter. Herudover er der i Danmarks genopretningsplan afsat midler til digitalisering i de kommende år. [Se her](#).

8.1.6 Forebyggelse af digitale skel mellem regioner og virksomheder

Der er ikke en egentlig digitaliseringsstrategi for landdistrikterne, men digitaliseringspartnerskabet, jf. kapitel 8.1.5, arbejder for at understøtte, at Danmark udnytter de teknologiske muligheder i fremtiden. Partnerskabet skal derfor drøfte og komme med anbefalinger til regeringen om, hvordan Danmark udnytter og omsætter mulighederne ved den digitale omstilling. [Se her](#).

---

³⁵ For eksempler på tidligere og igangværende projekter kan der bl.a. henvises til: <https://projektsitet.seges.dk/fond/innovationsfonden>

8.2 Forenkling og reduktion af den administrative byrde for de endelige støttemodtagere

8.2.1 Beskrivelse af hvordan teknologi og data kan bidrage til at forenkle forvaltningen af CAP'en

Indsatsen for at forenkle forvaltningen af CAP'en har været i gang i en årrække og fortsættes i reformperioden 2023-2027. Samlet set er der tale om en væsentlig forenkling i forvaltningen af CAP'en, herunder ikke mindst for støttemodtagerne, idet ansøgningsprocesser bliver enklere og sagsbehandlingen hurtigere. Indsatser, der er iværksat af Landbrugsstyrelsen (forvaltningsmyndigheden) med henblik på forenkling for støttemodtagerne, omfatter:

- Forenkling i design og opsætning af de enkelte støtteordninger, herunder i forhold til sagsbehandling, udbetaling og kontrol.
- Automatisering og digitalisering af støtteordninger, hvor det er muligt.
- Forbedring af styrelsens informationsaktiviteter, kommunikation og vejledning over for ansøgerne.

For de enkelte støtteordninger forventes det, at konkrete forenklinger udvikles og implementeres i forbindelse med opsætning af de enkelte støtteordninger. Til brug herfor har forvaltningsmyndigheden udviklet et koncept for kunde- og interessentinddragelse. Konceptet betyder, at kunder og øvrige interessenter inddrages i hhv. udmøntningsfasen, bekendtgørelses-/regelgrundlagsfasen og i opsætningsfasen. Kunde- og interessentinddragelsen skal bidrage til at sikre løsninger, der er praksisnære og kan anvendes af landbrugeren. Det er afgørende, at inddragelsen sker tidligt og gennem hele forløbet, så planlagte støtteordninger passer ind i virkeligheden.

Det øgede kundefokus er væsentligt i alle faser af implementeringen af CAP-reformen; fra udvikling af et simpelt reguleringsgrundlag med fokus på effekt hos kunden; over implementeringen af it-løsninger, der understøtter enkle ansøgningsprocesser for kunderne, og til sagsbehandling og kontrol, der afspejler, at reglerne er lette at behandle og kontrollere. Ambitionen er, at støtteordningerne sættes op på baggrund af dialog og workshops med kunderne, så landbrugerne kan bruge mest mulig tid på deres arbejde, og mindst mulig på administrationen.

Arealordninger

For arealstøtteordningerne er der ved reformperiodens start gennemført en række forenklinger, der videreføres – og om muligt videreudvikles - under CAP 2023-2027. Det skal dog bemærkes, at antallet af arealstøtteordninger øges i forhold til den tidligere reformperiode, hvilket kan skabe øget kompleksitet i forvaltningen af disse ordninger.

Digital indberetning og anvendelse af elektroniske ansøgningsskemaer for arealordninger under søjle I og II betyder en enkel ansøgningsproces for landbrugeren. En række landbrugsstøtteordninger søges gennem indsendelse af Fællesskemaet, som samler ansøgningen for flere søjle I og søjle II ordninger. Enkelte andre ordninger søges i særskilte ansøgningsskemaer grundet tidsmæssig forskydning. Fælles for ansøgningerne er, at de sker i forvaltningsmyndighedens selvbetjeningsunivers, at de er geo-spatiale, samt at der i ansøgningsprocessen sker en administrativ kontrol gennem tekniske valideringer af informationerne i ansøgningsskemaerne. Valideringernes funktion er at sikre, at informationerne i ansøgningerne er korrekte. Dette betyder, at efter landbrugeren eller konsulenten har indsendt ansøgningen, vil en meget stor del af ansøgningerne kunne sagsbehandles automatisk og fejlfrit igennem forvaltningsmyndighedens sagsbehandlingssystem, og at det ikke er nødvendigt at udsende høringer eller indhente yderligere

information hos ansøger. Valideringssættet har været anvendt gennem flere reformperioder og ansøgningsrunder og tilpasses og udvides løbende for at øge automatiseringsprocenten og sikre en enkel ansøgningsproces for landbrugeren.

For den fysiske kontrol vil der i så høj grad som muligt blive anvendt satellitbaseret kontrol og andre teknologier, som for eksempel landbrugernes indsendelse af georefererede fotos via en app, der har været i brug siden 2020. Kontrollen skal være både effektiv og til mindst mulig gene for støttemodtagerne. For at dette kan lade sig gøre, er det nødvendigt, at der ved udformningen af støtteordninger tænkes tværgående og hvor muligt indføres myndighedskrav og støttekriterier, som kan kontrolleres med den nye teknologi. Kriterier, som kun kan kontrolleres med fysiske kontrolbesøg på bedrifterne, bør kun anvendes i de tilfælde, hvor den nødvendige effektrealisering ikke kan opnås med kriterier, som kan kontrolleres ved hjælp af moderne teknologi.

Markedsordninger

De væsentligste forenklinger for markedsordningerne i frugt- og grøntsektoren samt sektoren for biavlprodukter forventes opnået gennem øget digitalisering og fokus på administrative lettelser for støttemodtagerne, hvor det nye forordningsgrundlag tillader det. Muligheden for konkrete forenklinger på markedsordningerne undersøges i forbindelse med afklaring af IT-systemunderstøttelse til implementeringen.

Projektstøtteordningerne

Også på projektstøtteområder er der allerede ved reformperiodens start gennemført en række forenklinger, der videreføres i CAP 2023-2027.

Støtteordninger automatiseres, hvor det er muligt, gennem fastsættelse af støttebetingelser, så de i udgangspunktet kan valideres automatisk i forvaltningsmyndighedens forskellige registre og via eksisterende integrationer med andre systemer. Samtidig fravælges i videst mulige omfang vedhæftninger og ansøgerstyrede informationer, for eksempel projektbeskrivelser.

For en række projektstøtteordninger anvendes standardomkostninger, hvilket betyder, at ansøger ikke skal indhente to tilbud for at kunne søge støtte til et projekt – og heller ikke på det efterfølgende udbetalingstidspunkt skal indsende fakturaer. Standardomkostninger anvendes kun for private ansøgere, da offentlige ansøgere i henhold til udbudsloven skal indhente to tilbud. Standardomkostninger anvendes for eksempel på minivådområder, privat skovrejsning og N2000 rydning/hegning, jf. beskrivelse af støtteordningerne i kapitel 5.

For en række projektstøtteordninger anvendes standardeffekter, hvilket betyder, at ansøgerne ikke selv skal indberette forventet effekt af projektet. Dette betyder en væsentlig forenkling af sagsbehandlingen, idet den forventede effekt ikke skal valideres. Standardeffekter anvendes for eksempel på minivådområder og privat skovrejsning.

Der forventes ingen fysiske afsyninger i reformperioden, da monitorering blandt andet sker gennem kundeapps og opslag i registre. Kundeapp'en har i reformperioden 2014-2022 været anvendt på arealordningerne. Kundeapp'en vil med IT tilretning også kunne anvendes på projektstøtteområdet. Der er her tale om en væsentlig forenkling for både støttemodtagere og forvaltningsmyndigheden.

Tiltagene beskrevet ovenfor betyder generelt en forenkling for støttemodtagerne, idet både ansøgningsprocessen og den efterfølgende sagsbehandling bliver lettere og hurtigere. Forenklingstiltagene beskrevet ovenfor kan dog ikke anvendes på alle projektstøtteordninger. For eksempel kan

standardomkostninger ikke anvendes på projekter under ordningerne for kvælstof- og fosforvådområder, lavbundsprojekter og fysiske vandløbsindsatser, da projekterne under disse ordninger er meget forskellige. Potentialet for forenkling og automatisering er for disse ordninger yderligere begrænset af, at ordningerne ikke kan sættes op uden vedhæftninger (projektbeskrivelser, effektberegningsark mv.), som skal vurderes individuelt. Dertil er der delt sagsbehandling, idet Miljøstyrelsen skal foretage en natur- og miljøfaglig vurdering af etableringsprojekter.

8.2.2 Forenkling af støtteordningers design. Eksempler på støtteordninger, der kan bidrage til målsætningen om forenkling

Basisindkomststøtte, definitioner af støtteberettiget areal og konditionalitet

Ændrede definitioner af støtteberettigede arealer til den direkte støtte (BISS) indebærer blandt andet lempelse af landbrugerens forpligtelser til udførelse af årlige aktivitetskrav samt frister herfor. Konkret gives der mulighed for, at der under alle areal typer kan udelades en større del af arealet end i dag fra krav om landbrugsaktivitet. Det giver en reel forenkling for landbrugeren, da landbrugeren ikke længere skal opfylde landbrugsaktiviteten på de dele af marken, det ikke længere giver mening at dyrke. Derudover vil skovlandbrug som dyrkningsform blive gjort støtteberettiget. Det vil gøre det lettere at dyrke frugt/bær/nødder i kombination med en omdriftsafgrøde, da det, i modsætning til de nuværende regler, ikke længere vil være nødvendigt, at hver enkelt areal skal registreres som delmarker.

Ved implementeringen af konditionalitet reduceres antallet af hovedkrav, som målrettes formålet med kravene. Herved gøres de mange krav mere overskuelige for landbrugerne. Kontrollen af konditionalitet ensrettes med den nationale kontrol af lovgivningen på miljø-, sundheds- og dyrevelfærdsområderne, hvorved kontrolværktøjer som stikprøvekontrol, screeninger, brug af indikatorer mv. i højere grad tages i anvendelse. I forbindelse med sanktioneringen ved overtrædelser af konditionalitetskrav indføres der helhedsvurderinger af bedriften i bedømmelsen af overtrædelser, hvor blandt andet landbrugers evne og vilje til at overholde kravene inddrages. Endvidere øges muligheden for at vejlede frem for at sanktionere ved støttetæk ved bagatelagte overtrædelser. Samlet set vurderes tiltagene at medføre en forenkling og en reduceret administrativ byrde for landbrugerne, såvel som for forvaltningsmyndigheden.

Afskaffelse af betalingsrettighederne medfører væsentlige forenklinger for støttemodtagere til basisindkomststøttebetalingen, da støtten udbetales med et ens beløb pr. ha. Det vil således ikke skulle sikres, at støttemodtager råder over betalingsrettigheder for at opnå basisindkomststøtte til et areal. Dermed vil det ikke længere være nødvendigt at overdrage betalingsrettigheder. Danske landbrugere foretager ca. 20.000 overdragelser hvert år. Hver overdragelse involverer mindst to landbrugere og evt. inddragelse af en konsulent. Hertil kommer, at betalingsrettigheder er svære at forstå. En afskaffelse vil dermed gøre hele støttesystemet mere gennemskeligt og sikre større lighed i støtteudbetalingerne, hvilket også er en væsentlig forenkling for forvaltningsmyndigheden.

Engangskompensation

Introduktion af engangskompensation for fastholdelse af arealer i forbindelse med vådområde- og lavbundsprojekter indebærer en væsentlig forenkling, da kompensation nu bliver udbetalt som engangsbeløb med en tilsagnsperiode på fem år. I den tidligere reformperiode blev kompensation for fastholdelse af arealer i forbindelse med vådområde- og lavbundsprojekter udbetalt årligt over en 20-årig periode.

Engangskompensation er således en væsentlig forenkling for både støttemodtagerne og forvaltningsmyndigheden i forhold til etablering af projekter under kvælstof- og fosforvådområdeordningerne samt lavbundsprojekter. Det bemærkes, at engangskompensation også vil blive anvendt på

ordningen for fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder. Men da der her er tale om en helt ny indsats, kan der ikke siges at være tale om en forenkling.

Eco-scheme for økologisk arealstøtte

Omdannelsen af økologisk arealstøtte fra den nuværende søjle II-ordning til et eco-scheme vurderes at medføre en væsentlig forenkling for støttemodtagerne og forvaltningsmyndigheden i takt med, at de eksisterende tilsagn udløber. Det skyldes først og fremmest, at de femårige tilsagn i søjle II afløses af ét-årige forpligtelser under eco-schemet, der søges og udbetales i samme år – og kun for ét år ad gangen. Det aktuelle udbetalingsareal skal således ikke længere sammenholdes med et oprindeligt tilsagnsareal, ligesom producentskifter af tilsagn undgås. Generelt vurderes introduktionen af eco-schemes dog ikke at bidrage til væsentlig forenkling for støttemodtagerne, da der er tale om en ny ordningstype.

9 Bilag

9.1 Dokumenter, der skal fremsendes til EU-Kommissionen

Kode	Beskrivelse
CSP.EAA	Bilag I: Hovedkonklusioner fra ex ante evaluering og strategisk miljøvurdering (SMV), jf. direktiv 2001/42/EC
CSP.SWT	Bilag II: SWOT-analyse
CSP. COP	Bilag III: Beskrivelse af interessentinddragelse
CSP. COT	Bilag IV: Afgrødespecifikke betalinger for bomuld [ikke relevant i dansk kontekst]
CSP.ANF	Bilag V: Supplerende national finansiering indenfor rammerne af den strategiske CAP-plan [anvendes ikke i Danmark]

SWOT-analysen (bilag II) kan ses her <https://lbt.dk/tvaergaende/eu-reformer/reformen-af-eus-landbrugspolitik-efter-2020/#c57304>.

Bilag I og bilag III udarbejdes frem mod afsendelse af CAP-planen til EU-Kommissionen.